

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2022

תוכן עניינים

פרק א - תיאור עסקי התאגיד

פרק ב - דוח הדירקטוריון

הצהרות (SOX)

פרק ג - דוחות כספיים

פרק ד - פרטים נוספים על התאגיד

פרק ה - נספחים

דוח תקופתי לשנת 2022

שם החברה: איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

מס' חברה ברשם: 513910703

כתובת: אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה 4951123

טלפון: 03-5654021

פקס: 03-5627257

דואר אלקטרוני: pniot@yashir.co.il

תאריך המאזן: 31.12.2022

תאריך אישור הדוח: 23.3.2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

מידע הצופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. המידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים. מידע זה הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בחברה במועד הדוח, ובכלל זה מידע ציבורי אשר לא ניתנה במסגרתו התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי, וכן הערכות של החברה לגבי העתיד לקרות בשוק בו היא פועלת, הערכות לגבי ההתפתחות הכלכלית והעסקית בשווקים בהם פועלת החברה או עתידה לפעול וכוונותיה בהתבסס על ההערכות האמורות. ההתפתחויות בפועל, וכפועל יוצא מכך - התוצאות בפועל שינבעו מפעילות החברה, עשויות להיות שונות באופן מהותי מתוצאות הפעילות המוערכות בהתבסס על המידע הקיים בידי החברה במועד הכנת הדוח (להלן: "מידע צופה פני עתיד"), אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת החברה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת (להלן: "האזהרה"), כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה. החברה כללה בחלקים שונים של הדוח אזהרה פרטנית וקצרה לגבי מידע צופה פני עתיד ואזהרה כזו יש לקרוא בהתייחס לפירוט המלא המופיע כאן. בנוסף יובהר, כי מידע שנחזה להיות כזה ("לדעת החברה"; להערכת החברה", "למיטב ידיעת החברה" וכיו"ב ניסוחים המשקפים שאין מדובר בעובדה) חלה עליו אזהרה זו במלואה אף אם לא צוינה בצידו הערה מפורשת כאמור. דוח זה כולל תיאור כללי ותמציתי של מוצרי ביטוח וכיסויים ביטוחיים. התנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בכל פוליסה ו/או חוזה ביטוח לפי העניין. התיאור הינו לצרכי דוח זה בלבד ולא ישמש לצרכי פרשנות הפוליסות. ט.ל.ח.

פרק א - תאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים

1.	חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	א-7
1.1	פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	א-7
1.2	תחומי הפעילות	א-8
1.3	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	א-9
1.4	חלוקת דיבידנדים	א-9
2.	חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות	א-10
2.1	תחום ביטוח כללי	א-10
2.1.1	תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה	א-10
2.1.1.1	מוצרים ושירותים	א-10
2.1.1.2	הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום	א-10
2.1.1.3	תחרות	א-15
2.1.1.4	לקוחות	א-16
2.1.2	תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש	א-16
2.1.2.1	מוצרים ושירותים	א-16
2.1.2.2	הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום	א-17
2.1.2.3	תחרות	א-19
2.1.2.4	לקוחות	א-20
2.1.3	תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש אחרים	א-21
2.1.3.1	מוצרים ושירותים	א-21
2.1.3.2	הסדרה והסכמים מהותיים לתת התחום	א-22
2.1.3.3	תחרות	א-23
2.1.3.4	לקוחות	א-23
2.2	תחום ביטוח חיים	א-25
2.2.1	מוצרים ושירותים	א-25
2.2.2	הסדרה והסכמים מהותיים לתחום	א-26
2.2.3	תחרות	א-29
2.2.4	לקוחות	א-30
2.3	תחום ביטוח בריאות	א-30
2.3.1	מוצרים ושירותים	א-30
2.3.2	הסדרה והסכמים מהותיים לתחום	א-33
2.3.3	תחרות	א-34
2.3.4	לקוחות	א-35
3.	חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות	א-36
3.1	כללי	א-36
3.2	ביטוח חבות מעבידים וצ"ג	א-36
3.3	מגבלות חקיקה, תקינה, ואילוצים אחרים	א-36

4.	חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	א-37
4.1	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	א-37
4.1.1	אסדרה בנושא הון החברה ועתודות	א-38
4.1.2	אסדרה בנושא חשבונאות	א-39
4.1.3	אסדרה בנושא ממשל תאגידי	א-39
4.1.4	אסדרה בנושא שירות ותביעות	א-40
4.1.5	אסדרה בנושא השיווק, מכירה והפקה	א-41
4.1.6	אסדרה בנושא השקעות	א-42
4.1.7	אסדרה בנושא סיכונים	א-42
4.2	חסמי כניסה ויציאה	א-43
4.3	גורמי הצלחה קריטיים	א-43
4.4	השקעות	א-44
4.5	ביטוח משנה	א-45
4.6	הון אנושי	א-52
4.7	שיווק והפצה	א-58
4.8	ספקים ונותני שירותים	א-60
4.9	רכוש קבוע	א-61
4.10	עונתיות	א-62
4.11	נכסים בלתי מוחשיים	א-62
4.12	גורמי סיכון	א-63
4.13	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	א-65
4.14	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	א-66
5.	חלק ה' – היבטי ממשל תאגידי	א-67
5.1	דירקטורים חיצוניים	א-67
5.2	מבקרת הפנים	א-67
5.3	רואה חשבון מבקר	א-68
5.4	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי	א-69

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד

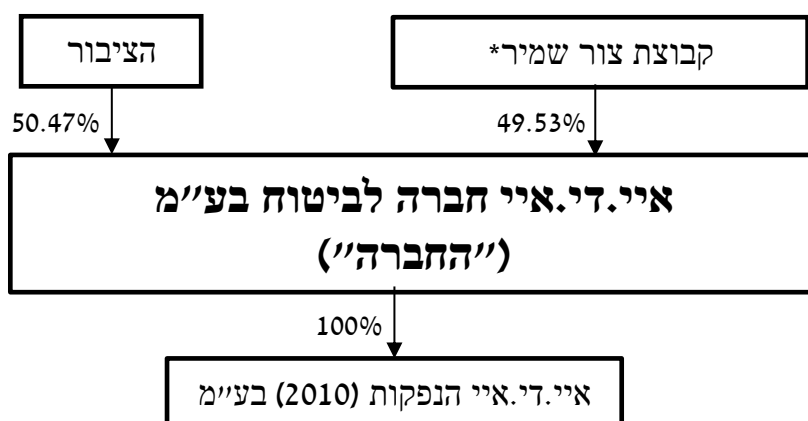
1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

החברה פעילה בעסקי הביטוח בישראל (ביטוח כללי, ביטוח חיים וביטוח בריאות). החברה מקיימת, כחלק מהתפיסה האסטרטגית שלה, קשר ישיר עם לקוחותיה הקיימים והפוטנציאליים, ללא תיווך של סוכני ביטוח, וזאת במגוון ערוצי תקשורת: מדוברת (טלפון) וכתובה, תוך הסטה לשירות דיגיטאלי – באמצעות האינטרנט, לרבות באמצעות מכשיר חכם נייד, מסרונים, ווטסאפ, דואר אלקטרוני, וגם באפליקציה. החברה פועלת באמצעות מספר מותגי ביטוח במסגרת קטגוריית הביטוח הישיר (ביטוח ישיר) (הקש על ה-5) ו-9 ביטוח שהחליף את מותג 9 מליון). תמהיל עסקי הביטוח של החברה משתנה בהתמדה והחברה מרחיבה את פעילותה בכל תחומי פעילותה ובכך מגוונת את מקורות ותמהיל הכנסותיה. שיווק מוצרי החברה נעשה באמצעות פרסום כללי לציבור ובאמצעות שיתופי פעולה עם גורמים עסקיים במשק. בעקבות שינוי רגולציה, הפסיקה החברה לשווק את מוצר תאונות אישיות בסוף אפריל 2021, וחזרה לשווק רק בראשית שנת 2023, לאחר שנת הדוח, לאחר אישור של המוצר בהתאם להסדרה העדכנית.

החברה במתכונתה הנוכחית התאגדה כחברה בערבון מוגבל ביום 27 בדצמבר 2006 והחלה לפעול כחברת ביטוח במהלך שנת 2008, וזאת בעקבות צו פיצול שניתן על ידי ביהמ"ש ובהתאם לרישיון מבטח שקיבלה באותה עת מרשות שוק ההון ביטוח וחיסכון (להלן: "רשות הפיקוח" או "הפיקוח"). לפני צו הפיצול פעלה החברה במסגרת חברת האם דהיום, ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ (להלן: "ישיר אחזקות"), וזאת החל משנת 1994.

מאז 13 באוגוסט 2013, בעקבות הצעת מכר לציבור, החברה היא חברה ציבורית. כיום, מוחזקות מניותיה ברובן על ידי הציבור, והיתרה, למיטב ידיעת החברה, על ידי חברות בת פרטיות בשליטתה של צור שמיר אחזקות בע"מ, חברה ציבורית שניירות ערך שלה רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (להלן: "הבורסה" ו-"צור שמיר", בהתאמה), ועל ידי בעלי עניין אחרים כמפורט להלן. נכון לתאריך המאזן ולתאריך אישור הדוחות - מבנה ההחזקות בחברה הוא כמוצג להלן:

* ההחזקה בפועל היא באמצעות חברות בנות פרטיות שבשליטתה של צור שמיר ו/או באמצעות בעלי השליטה בה, כמפורט בסעיפים 7 ו-9 לפרק ד' של הדוחות התקופתיים.

בידי החברה קיימת חברה מוחזקת בבעלותה ושליטתה המלאה, כמפורט להלן :
 א.י.ד.א.י. הנפקות (2010) בע"מ (להלן: "חברת ההנפקות") – הוקמה על ידי החברה ביום 15 באוגוסט 2010 לצורך גיוס מקורות בישראל עבור החברה באמצעות הנפקת כתבי התחייבות ו/או אגרות חוב ו/או שטרי הון. תמורתם מופקדת בחברה לשימוש על-פי שיקוליה ועל אחריותה, והחברה ערבה לפירעונם. לפירוט אודות תעודות ההתחייבות של חברת ההנפקות, נכון לתאריך המאזן, ראו באור 24 לדוחות הכספיים (המצורפים כפרק ג').

1.2. תחומי פעילות

החברה פועלת בישראל בעסקי הביטוח בשלושה תחומים מרכזיים כמפורט להלן :

1.2.1. תחום עסקי ביטוח כללי

בביטוח כללי עוסקת החברה בתת-התחומים הבאים :

- תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה. לפירוט ראו סעיף 2.1.1 להלן.
- תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש. לפירוט ראו סעיף 2.1.2 להלן.
- תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש ואחרים. לפירוט ראו סעיף 2.1.3 להלן.

תוצאות תתי-תחום אלה נכללות בדוחות רווח והפסד מעסקי ביטוח כללי. החברה עוסקת בענפים נוספים בתחום הביטוח הכללי, אך רק במסגרת הכיסוי הביטוחי בענפי רכוש ורכב רכוש וכלווים להם, כמפורט בסעיפים 1.2.4 ו-3 להלן.

1.2.2. תחום עסקי ביטוח חיים וחסכון

בתחום פעילות זה כלולים ביטוחי חיים וחסכון (לרבות נכות ומוות מתאונה ששווקו בעבר כנלווה לריסק), אובדן כושר עבודה, ופוליסת חסכון¹. במסגרת תחום זה משווקת החברה ביטוחי ריסק וחסכון לפרט, הכל כמפורט בסעיף 2.2 להלן. תוצאות תחום פעילות זה מוצגות כמגזר אחד.

1.2.3. תחום עסקי ביטוח בריאות

בתחום פעילות זה כלולים ביטוחי בריאות מסוגים שונים (הוצאות רפואיות, תאונות אישיות² ומחלות קשות) וכן פוליסות נסיעות לחו"ל, הכל כמפורט בסעיף 2.3 להלן.

1.2.4. עסקי ביטוח שאינם מהווים תחום פעילות, ומידע נוסף

תחומי הפעילות שפורטו בסעיפים 1.2.1-1.2.3 לעיל מהווים כ-99% מפעילות החברה מבחינת הכנסות וכ-90% מבחינת רווחים. לחברה קיימים מוצרים נוספים בעסקי הביטוח הכללי (ביטוחי חבויות הנלווים לביטוחי הרכוש), אשר אינם מהווים תחום פעילות מהותי. למידע אודות הענפים שלא נכללו בתחומי הפעילות - ראו סעיף 3 להלן.

¹ לגבי מוות ונכות מתאונה כנלווה לריסק; מוצרי אובדן כושר עבודה; וחסכון ארוך טווח – החברה אינה משווקת אותם עוד, כמובהר בסעיף 2.2.1 להלן. החברה ממשיכה לשווק 'פוליסת חסכון' לפרט.

² לגבי מוצר תאונות אישיות, ראו בסעיף 1.1 לעיל ובסעיף 2.3.2 להלן, את ההסתייגויות בעניין שיווקו.

1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה**1.3.1. הון המניות הרשום של החברה**

נכון לתאריך המאזן הון המניות הרשום של החברה הינו 500,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

1.3.2. הון המניות המונפק והנפרע

נכון לתאריך המאזן הון המניות המונפק והנפרע של החברה הינו 14,674,913 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

1.3.3. התפתחויות בהון החברה בשנתיים האחרונות ועסקאות במניותיה מחוץ לבורסה

לא חלו שינויים בהון המונפק של החברה בשנתיים שקדמו לתאריך המאזן ולא בוצעו עסקאות מהותיות במניותיה על ידי בעלי עניין מחוץ לבורסה.

1.3.4. מחיר המניה

נכון לתאריך המאזן, עמד מחיר מניה של החברה על 76 ש"ח.

1.4. חלוקת דיבידנדים

נכון לתאריך המאזן והדוח, לחברה מדיניות דיבידנד לפיה החברה תחלק כדיבידנדים לפחות 50% מרווחיה השנתיים של החברה הראויים לחלוקה, כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), והכל בכפוף להוראות הדין והמגבלות הרגולטוריות החלות עליה לרבות בקשר עם דרישות ההון, ובכפוף לעמידה ביעד כושר פרעון של 120%. ראו לעניין הון החברה באור 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1. תחום ביטוח כללי

2.1.1. תת-תחום פעילות א' - ביטוח רכב חובה

2.1.1.1. מוצרים ושירותים

תת-תחום ביטוח רכב חובה, הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס למוצר יחיד, של ביטוח נזקי גוף שנגרמו כתוצאה מתאונות דרכים. הכיסוי הביטוחי בתחום זה מוסדר באופן ממצה ומקיף בשורה של דברי חקיקה ראשית, חקיקת משנה וחוזרים של רשות הפיקוח. הביטוח מכסה את השימוש ברכב מנועי וזאת בהתאם לחבות החלה על הנוהג ברכב מנועי מכוח חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד").

פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: "הפקודה") קובעת את חובת הרכישה של כיסוי ביטוחי כאמור, ולאור זאת - הביקוש הכולל בשוק אמור להיות קשיח. עם זאת, לא כל הנוהגים אכן מקפידים על רכישתו. הביקוש הקיים מתפזר בין כל המבטחים הפועלים בענף (למיטב ידיעת החברה מדובר ב-16 חברות נכון לתאריך הדוח, לרבות 'הפול' (כהגדרתו בסעיף 2.1.1.2 להלן)).

נוסח הפוליסה גם הוא נקבע בדין, במסגרת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010 (להלן: "הפוליסה התקנית-חובה"). ראו התייחסות אליה בסעיף 2.1.1.2 להלן. נוסח הפוליסה של החברה תואם הוראות אלה ואושר על ידי רשות הפיקוח.

הפרמיה בביטוח רכב חובה הינה פרמיה דיפרנציאלית, אך היא מתבססת על רשימה סגורה של פרמטרים שנקבעו על ידי רשות הפיקוח, ובכלל זה נתוני הרכב ונתוני הנהגים. החברה מתמקדת בביטוח רכב פרטי ומסחרי (עד 3.5 טון) ללקוחות פרטיים ולשימוש פרטי וכן מוכרת, בשם 'הפול' (ראו סעיף 2.1.1.2 להלן), ביטוח חובה לרכב דו-גלגלי ללקוחות שלה המעוניינים בכך, מבלי שפעולה זו מזכה את החברה בעמלות.

2.1.1.2. הסדרה והסכמים מהותיים לתת-התחום

כמפורט להלן, בשנת הדוח נכנסו לתוקף מספר עדכונים בהסדרה, אך לא טופל הצורך הדחוף בעדכון התעריפים בענף לאור תוצאותיו, על אף המלצת דוח חברת מנבא, כמפורט להלן, ולא קודמו עדכונים נוספים בהסדרה, שיכולים היו לטפל בבעית התוצאות בדרכים אחרות (כמוצג בהמשך). טיוטה לתיקון תעריפים פורסמה לראשונה ביום 21 במרס 2023, לאחר תאריך הדוח, ולפיה צפוי עדכון תעריפים לביטוח השיווי (הפול), שייכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2023:

א. הפקודה ופוליסת תקנית - חובה

כאמור בסעיף 2.1.1.1 לעיל, קובעת הפקודה את החובה לרכוש כיסוי ביטוחי לכיסוי נזקי הגוף עשויים להיגרם למשתמשים בדרך כתוצאה משימוש בכלי רכב מנועי, ומסדירה את אופן הוכחת קיומו של ביטוח חובה בתוקף בפני הרשויות.

ביום 14 במרס 2021 פורסם תיקון לפוליסה התקנית-חובה, שמסדיר, בהמשך לתיקון של הפקודה שנכנס לתוקף במהלך שנת 2018, את הפסקת האפשרות להפיק תעודת חובה כמסמך 'מקור' פיזי (שמעניק זכויות מעצם ההחזקה הפיזית בו), ומתיר, מרגע כניסתו לתוקף, רק הפקה של תעודת חובה 'דיגיטאלית' (כלומר, כזו שניתן לרכוש אותה, לשנותה ולבטלה בהסכמה, ללא תלות בהפקה ו/או השבה של מסמך פיזי). תיקון זה נכנס לתוקף ביום 16 בספטמבר 2021.

ב. ה-פול'

תקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת תעריף), התשס"א-2001 (להלן: "תקנות הפול"), הביאו להקמת תאגיד לניהול הסדר ביטוח שיורי (לעיל ולהלן: "הפול"), המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי, שלא השיגו כיסוי ביטוחי באופן ישיר אצל חברות הביטוח המסחריות בישראל. מסיבה זו, עיקר מבוטחי הפול, גם בשנת הדוח, הם אופנועים, אם כי שיעור כלי הרכב שאינם אופנועים ושמבוטחים בפול גדל, מאז שנת 2016 ועד לשנת 2021, לעומת המצב קודם, ועמד על כ-51.5% מסך מבוטחי הפול, לעומת כ-20%-25% קודם לכן³. למיטב ידיעת החברה, בשנת 2022 הוכפל מספר כלי הרכב הפרטיים המבוטח באמצעות הפול, לעומת שנת 2021. זאת, ככל הנראה⁴, עקב השינויים שיצרה רשות הפיקוח בתעריף החל משנת 2016 (ראו חוזר 1-1-2016 להלן), ואשר, ככלל, הפחיתו את תעריפי ביטוח החובה בכל השוק והביאו, בין היתר, להסטת נקודת שיווי המשקל בין תעריפי החברות המסחריות לבין תעריפי הפול, כך שהאחרונים נמוכים, לעיתים, מתעריפי הראשונות. מכוח הוראות תקנות הפול הנ"ל, כפי שתוקנו ביום 1 ביולי 2018, הפול אמור להתנהל באופן שתקרת הגרעון שלו לא תעלה על 8%. בפועל, גם בשנת הדוח, חרג הפול מתקרה זו, ובכל מקרה שיעורו לא נותן ביטוי מספק לכך הפול מבטח כיום כמות גדולה של כלי רכב פרטיים ולא רק אופנועים וכלים מיוחדים אחרים ולכך שמעבר למרכיב הסיכון יש לתביעות אלה גם השפעה על ההוצאות. ולפיכך, 'מרכיב ההעמסה' בתעריפי החברות המסחריות, שאמור לכסות את הגרעון של הפול גב-אל-גב, אינו מספיק.

ביטוחי הפול הם ביטוחים המכוסים כספית על-ידי כל חברות הביטוח הפועלות בתת-תחום ביטוח רכב חובה, כאשר חלקה של כל חברה בכיסוי הפסדי הפול נקבע מדי שנה לפי חלקה היחסי בפרמיות בתת התחום. חלקה היחסי של החברה בהפסדי הפול לשנת חיתום 2022, עומד, לפי חישובי הפול, על 8.22%⁵. בנוסף לכיסוי הפסדי הפול על ידי חברות הביטוח כאמור לעיל, נושאות חברות הביטוח המסחריות, מכוח "צו החציה", בחלק לא מבוטל מהנזקים המכוסים בפוליסות שמפיק הפול (ראו לעניין זה סעיף קטן 1' להלן).

חוזר 1-1-2016 "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה"

במסגרת חוזר זה, שפורסם ביום 7 בינואר 2016, שינתה רשות הפיקוח את נוסחת תעריף ביטוח החובה של הביטוח השיורי בפול, כך שהיא תהיה דיפרנציאלית, ותתייחס לכל הפרמטרים שניתן לתמחר לפיהם את הביטוח בחברות הביטוח המסחריות. רשות הפיקוח גם קבעה את שיעור ההשפעה של כל פרמטר כזה על התעריף של הביטוח השיורי.

בנוסף, רשות הפיקוח נוקטת מדיניות של הכתבת תעריפי ביטוח חובה נמוכים, בהתאם למסגרת המכונה על ידה "תעריף הולם". מסגרת זו נגזרת מהתעריף הנמוך שהיא קובעת לביטוח השיורי בפול, והיא אינה מאפשרת לחברה לשווק ביטוח חובה בתעריפים שהחברה מוצאת כמספקים מבחינה אקטוארית. מדיניות זו, שננקטת גם ביחס לפול, מגדילה את ההפסד המועבר ממנו לחברות המסחריות, ובכללן החברה. גם בשנת הדוח, כמו בשנים הקודמות, נמנעה רשות הפיקוח מלעדכן את הוראותיה בקשר עם תעריף ביטוח חובה באופן שיאפשר לחברות לשווק ביטוח בתעריפים שמכסים את הסיכון, וכך גם ביחס לפול, וזאת, על אף שביום 30 בנובמבר 2022, לאחר עיכובים משמעותיים מצד רשות הפיקוח, פירסמה חברה מנברא [שמונתה

³ ראו דוח תקופתי של הפול לשנת 2021, עמ' 10 בכתובת: <https://pool.org.il/%d7%93%d7%95%d7%97%d7%95%d7%aa-%d7%9b%d7%a1%d7%a4%d7%99%d7%99%d7%9d/>

⁴ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

⁵ ראו דוחות כספיים של הפול ליום 30.6.2022, עמ' 4 בכתובת: <https://pool.org.il/%d7%93%d7%95%d7%97%d7%95%d7%aa-%d7%9b%d7%a1%d7%a4%d7%99%d7%99%d7%9d/>

על ידי רשות הפיקוח לנהל את מאגר המידע הסטטיסטי (ראו ס"ק [4](#) להלן), ולהמליץ לרשות הפיקוח על תעריף הסיכון הענפי את מסקנותיה, ולפיהן יש חוסר של כ-12% בתמחור פרמית הסיכון הענפית לרכב פרטי. רק ביום 21 במרס 2023, לאחר תום תקופת הדוח, פירסמה רשות הפיקוח טיוטת עדכון של תעריפי הביטוח השיווי (הפול), שאמורים להיכנס לתוקף החל ב-1 ביולי 2023. לפי טיוטה זו, הייקור הממוצע של פרמית הסיכון לרכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון עומד על כ-22%. גם במסגרת זו טרם הוסדר התעריף לכלי רכב חשמליים בצורה נאותה.

להערכת החברה⁶, האיחור הכבד בעדכון תעריפי ביטוח החובה, הן השיווי והן אלה של החברות, באופן שיכסה את הסיכון בפועל, יחד עם הימנעות רשות הפיקוח מלהרחיב את סוגי הפרמטרים של הסיכון שעל בסיסם מורכב התעריף, למשל ביחס לרכב חשמלי - משפיעים לרעה על תוצאות ענף ביטוח חובה בחברה ומביאים אותו לאורך זמן להפסדים ניכרים בשייר. להערכת החברה, התיקון המוצע בתעריפי הביטוח השיווי, היה וייכנס כמוצע ובמועד הנ"ל, וילווה באישור מהיר של תעריפי החברות בייקור זה, יכול להקטין את הנזק לחברה ולציבור, אך נדרש להשלים את המהלך ולתקן היבטים נוספים בתעריף, כאמור לעיל.

להערכת החברה, הימנעות זו גם פוגעת במדיניות התמחור הדיפרנציאלי של החברה, תוך יצירתו של סבסוד צולב כפוי בין לקוחותיה, ובנוסף – גם בין החברות השונות, למשל בהחלטת רשות הפיקוח לקבע שיעור ההעברה ממוצע מפרמיה לטובת הביטוח הלאומי, במקום לבצע את ההתאמה הדיפרנציאלית הנדרשת בחינה מהותית, כמפורט בס"ק [2](#) ו-[3](#) להלן⁷.

במשך מספר שנים, ועד תום שנת 2020, העבירה החברה את מרבית הסיכון בסוגיה זו למבטחי משנה, אך לאור ההפסדים בתחום, והימנעות רשות הפיקוח מטיפול בנושא, עדכנו מבטחי המשנה את מדיניותם בתחום, וההסכמים איתם, מאז 2021, מכסים את הסיכון בשיעור הולך ופוחת באופן משמעותי, ובשנה הבאה – בשיעור נמוך אף יותר.

ג. "קרנית"

ככלל, תפקידה של קרנית (קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים) (לעיל ולהלן: "קרנית") מוגדר בחוק הפלתי"ד, והוא - לכסות נזקי גוף בהתאם להוראות חוק הפלתי"ד של מי שאינם מכוסים בפוליסת ביטוח חובה - שלא באשמתם. על מנת לממן את פעילות קרנית כאמור לעיל, נקבע בצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (מימון הקרן), התשס"ב-2002 (להלן בס"ק זה: "הצו"), כי על מבטח לגבות מהמבוטח 1% מדמי הביטוח נטו עבור קרנית. נוסף על כך, ממלאה קרנית גם את התפקידים הבאים:

1) החל מינואר 2010 משמשת קרנית, מכוח תקנות ייעודיות, גם צינור להעברת כספי פרמיה לקופות החולים (באמצעות הביטוח הלאומי), כחלק מההליך שהעביר את עיקר האחריות למימון ההוצאות הרפואיות הכרוכות בתאונות דרכים - לקופות החולים. על פי הצו, נדרשה כל חברה להעביר לקרנית 9.4% מהפרמיה למימון הוצאות אלה (לרבות בשנת 2021). ביום 10 באוגוסט 2021 פורסם תיקון של הצו, אחרי שנים רבות בהן לא תוקן, באופן שהחל מה-1 בינואר 2022 גדל השיעור ל-12.66% מהפרמיה. גידול זה לא היה נדרש, להערכת החברה, לו תעריפי ביטוח החובה היו מתעדכנים במהלך השנים בהתאם לסיכון בפועל.

⁶ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

⁷ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

- 2) בעקבות שינוי שיטת השיבוב של הביטוח הלאומי מול חברות הביטוח (משיבוב פרטני להעברת שיעור מפרמיה, מועבר השיעור הנדרש באמצעות קרנית, במתכונת דומה לזו שבה זה מבוצע עבור קופות החולים, החל מה-1 בינואר 2023. גם פה, נקבע שיעור ההעברה בשיעור גבוה מהדרוש לו היו תעריפי ביטוח החובה מעודכנים במועד ובאופן שמכסה את מלוא הסיכון (ראו הרחבה בסעיף קטן 2) להלן)).
- 3) לצורך תפקידה, קרנית מרכזת את המידע לגבי הכיסוי הביטוחי של כל כלי הרכב מכל חברות הביטוח ולכן היא מהווה מקור מידע מוסמך בנושא זה לרשויות שונות, ובכלל זה משטרת ישראל.

ד. מאגר מידע לאיתור הונאות בתחום ביטוח רכב חובה ("מאגר ISO")

מכוח תקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 הוקם מאגר מידע מרכזי במימון חברות הביטוח (כפי חלקן בתת-התחום), שנועד לרכז מידע סיכוני על כלי רכב ונהגים ולאפשר לחברות לתמחר לפיו את הסיכון. בנוסף, נועד המאגר לסייע באיתור הונאות ביטוח, הן בשלב הטיפול בתביעות והן בשלב החיתום, לפני עריכת הפוליסה, על בסיס המידע המעובד במאגר ומועבר לחברות בשלבים אלה. המאגר הוקם ומנוהל עד היום על ידי חברה אמריקאית (באמצעות חברת בת ישראלית שלה בשם Insurance Services Office of Israel Ltd. (להלן: "המפעיל"), מכוח הסכם שבין המפעיל לבין כל חברות הביטוח הפועלות בתחום, וכן בינו לבין רשות הפיקוח. ההסכם הנוכחי עם המפעיל נכרת ב-14 לאוגוסט 2018, והוא יהיה בתוקף בין 4 ל-10 שנים מתום תקופת ההקמה של המערכת החדשה שנדרשה מהמפעיל – בכפוף למימוש האופציות שיש לחברות הביטוח.

ה. מאגר מידע סטטיסטי בתחום ביטוח רכב חובה

מאגר מידע של נתונים סטטיסטיים (לעיל ולהלן: "המאגר הסטטיסטי") מרכז נתוני תביעות מכל חברות הביטוח לשם חישוב תעריף הסיכון בביטוח חובה והפרמטרים הרלוונטיים לחישובו. מנהל המאגר הסטטיסטי ממונה על ידי רשות הפיקוח. במרכז האחרון שפרסמה הרשות, זכתה חברת מנברא בע"מ, שהוקמה על ידי האקטואר עמיעד בן מאיר, וההסכם עימה נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2021. המאגר הסטטיסטי מדווח לרשות הפיקוח את מסקנותיו לגבי עלות הסיכון הטהור בתחום ביטוח החובה, ועל אף שמזה מספר שנים עולה מניתוחי המאגר, שהתעריף המאושר אינו מכסה את הסיכון כנדרש, לרבות בקשר לתמחור הסיכון של רכב חשמלי - נמנעת, כאמור, רשות הפיקוח, מלעדכנו. הדוח העדכני של המאגר פורסם כסופי בנובמבר 2022.

שני המאגרים הנ"ל הוקמו מכוח הוראת סעיף 11א לפקודה ובהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הקמה וניהול של מאגרי מידע), התשס"ד-2004 (להלן: "תקנות מאגרי מידע"). החברות פועלות מולם על בסיס חוזרי רשות הפיקוח ונדרשות להעביר מידע למפעיל ולמנהל המאגר הסטטיסטי, ולקבל מהם מידע, לפי העניין.

ו. מערכת סליקה "קל כבד" וצו החציה

צו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001 (להלן: "צו החציה") ותיקון ביחס אליו, שבוצע במסגרת חוק הפל"ד, קובעים מנגנון השתתפות בתשלומי תביעות בין חברות הביטוח במקרה שבו מעורבים בתאונה "רכב קל" ו-"רכב כבד" (על בסיס תפיסה שבתאונה מעורבת כזו, נזקי היושבים ברכב ה"קל" מוחמרים בגלל המפגש עם רכב "כבד", שהפגיעה ביושביו קלה לרוב, ושנכון בשל כך לאזן את עלות הנזק בין המבטחים). בנוסף, קובע סעיף 3(ב) לחוק הפל"ד, כי במצב שבו נפגע הולך רגל בתאונה שבה היו מעורבים מספר כלי רכב, ישאו מבטחי כל כלי הרכב המעורבים בעלות נזקו של הולך הרגל בחלקים שווים.

איגוד חברות הביטוח מפעיל מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם להוראות הדין שפורטו לעיל. הצדדים למערכת הסליקה הם כל המבטחים הפועלים בתחום, למעט 'הפול', והוא חל על תאונות בהן היו מעורבים כלי הרכב המבטחים בפוליסות. להסדר זה ניתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל על-ידי הממונה על רשות התחרות, שהוארך מפעם לפעם (לאחרונה עד ליום 31 באוגוסט 2020, ולאחר מכן, על בסיס 'הערכה עצמית' ושבתוקף מיום 31.8.2020 ועד 31.8.2025, שהאיגוד ביצע בהתאם להנחיות רשות התחרות לגבי הערכה עצמית למיזמים משותפים).

ז. הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי ("הבט"ל") זכאי להגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח, וזאת - מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: "השיבוב"). סעיף 28 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019), התשע"ח-2018, הסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות מנגנון חלופי לגביית השיבוב, כך שבמקום התחשבות פרטנית ביחס לכל מקרה נזק רלוונטי, תבוצע ההתחשבות על דרך של העברת סכום גלובלי מחברות הביטוח לבט"ל ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2018, ולגבי העתיד – על דרך של מנגנון התחשבות מראש, הדומה לזה שקיים בין חברות ביטוח למוסדות רפואיים (ראו סעיף [1.2.1.1.2](#) לעיל), דהיינו - שחברות הביטוח יעבירו שיעור מסויים מהפרמיה שנגבית מהמבטחים לטובת כיסוי זכויות השיבוב של הביטוח הלאומי, במקום לנהל התחשבות על בסיס בירור תביעות יחידני. זאת, לאור הניסיון המצטבר, המאפשר להעריך בוודאות גבוהה את שיעור השיבוב מתוך הפרמיה.

משחלף זמן והתקנות לא הותקנו, פתח משרד האוצר בהליך חלופי, הסכמי, עם חברות הביטוח, מכוח ההיתר לכך בחוק ההסדרים. ביום 4 באוגוסט 2021, או בסמוך לכך, נחתמו הסכמים בין הבט"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לרבות הפול, ולפיהם, ההתחשבות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר, למעט העובדה שתקופת ההתייחסות ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2016 תוארך בשנה אחת. עם זאת, החברות יעבירו מקדמה כספית לבט"ל בגין השנים 2014-2018, בסך כולל של 1 מיליארד ₪, שכנגדה יקוזזו תשלומי שיבוב שיאושרו פרטנית בגין תאונות משנים אלה. החל מ-1 לינואר 2023 תשתנה שיטת ההתחשבות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסויים מהפרמיה לבט"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע – ברמת שוק, לשנות החיתום 2023-2024 הועמד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנת חיתום 2025 ואילך הועמד על 10.95% מהפרמיה. בהתאמה, פעל משרד האוצר לתקן את חוק ההסדרים.

שיעור ההעברה הנ"ל משקף, לדעת משרד האוצר, את שיעור השיבוב הממוצע של הבט"ל מכל הענף בתביעות העבר. בפועל, היו חברות שנשאו בשיעור גבוה יותר בעבר, ואחרות (דוגמת החברה) בשיעור נמוך יותר, בהתאם לתמהיל התביעות אצלן. לפיכך, גבייתו באופן אחיד מכל החברות עלולה לפגוע בתחרות ובציבור, שייאלץ לסבסד את סוג המבטחים שעלות התביעות בגינם גבוהה יותר (למשל, רוכבי אופנועים שמבטחים בפול, ונהגי רכבים כבדים ורכבי הסעות). על מנת למנוע עיוות זה, קבעו ההסכם וחוק ההסדרים 2021 שלרשות הפיקוח יש סמכות לקבוע שיעור העברה דיפרנציאלי על פי מפתח, שישקף את הסיכון ושיעור השיבוב שקדמו לשינוי, אך נכון למועד פרסום הדוח, הנחיות רשות הפיקוח הן שהחברות יעבירו שיעור אחיד הזהה לממוצע השוק, ובהתעלם מהשונויות המקורית שממנה נגזר ממוצע זה ומהנזק האמור.

לדעת החברה⁸, לו היתה רשות הפיקוח מעדכנת בשוטף את תעריפי ביטוח חובה בהתאם לעלייה בסיכון בשנים האחרונות, היו יכולים הייקורים המפורטים בס"ק זה ובס"ק [1.2.1.1.2](#) לעיל להצטמצם משמעותית. ראו לעניין שיבוב ביטוח לאומי גם בבאור 35ה(2)(4) לדוחות הכספיים המצורפים.

ח. טיוטת דרישת השבה ביחס לביטוחי חובה

ביום 7 בדצמבר 2021 התקבלה בחברה טיוטה של דרישה של רשות הפיקוח, לפיה על החברה לאתר לקוחות שלה, שבשלב כלשהו של תקופת הביטוח שלהם, רכש אצלה אדם אחר ביטוח חובה ביחס לרכב שהם ביטחו אצלה, ולהשיב להם את הפרמיה בגין התקופה שבין מועד הרכישה של אותו אדם אחר לבין מועד ביטול פוליסת החובה על ידי הלקוח הראשון⁹ וזאת ביחס לתקופה של למעלה מ-7 שנים אחורה. לפי טיוטת הדרישה, העילה להשבה אינה הפרת דין כלשהו על ידי החברה, אלא תחושה של הפיקוח שהחברה לא עמדה בסיכון כפול ולכן ראוי שהיא תשיב את הפרמיה העודפת לכאורה. הטיוטה אינה מבקשת לבצע השבה כזו במקרה שבו הביטוח החופף לאותו הרכב בוצע בשתי חברות שונות. למיטב ידיעת החברה, טיוטה דומה נשלחה לכל יתר החברות הפעילות בתת תחום זה. החברה הגישה את התייחסותה לדרישה זו בינואר 2022, ופירטה את הסיבות להעדר בסיס חוקי לדרישה. נכון למועד פרסום הדוחות, לא נתקבלה עמדה של רשות הפיקוח להתייחסות החברה. היה והטיוטה תהפוך לדרישה סופית, יהיה יישומה כרוך בהשקעה תפעולית יקרה ורבה, מעבר לעלות ההשבה עצמה, מה שעלול להגדיל הפגיעה ברווחיות של תת התחום.

2.1.1.3. תחרות

לפי פרסומי רשות הפיקוח⁹, בענף ביטוח רכב חובה פועלות 15 חברות ביטוח מסחריות וכן הפול וקרנית. כל חברות הביטוח הפועלות בישראל בתחום זה הן מתחרות של החברה, והחל משנת 2016 - גם הפול - לאור השינוי שעשתה רשות הפיקוח בהסדרה ובתעריפים, כמתואר בסעיף [2.1.1.2 ב](#) לעיל. על אף שרכישת הביטוח היא חובה מכוח פקודת ביטוח מנועי, בפועל לא כל כלי הרכב מבוטחים בביטוח חובה, אך אלה הרוכשים אותו עושים זאת מאחד מ-16 המבטחים הפעילים בענף זה. לפי פרסומי רשות הפיקוח¹⁰, חלקה של החברה בענף, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, עמד על כ-8.03% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל. יודגש, כי החברה מתמקדת בתת תחום זה בלקוחות פרטיים בעיקר ובכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בלבד ועושה מאמץ מתמיד לשפר את תמהיל התיק שלה מבחינה חיתומית.

הכיסוי הביטוחי בתחום זה אחיד, ועל אף שיש שוני בתעריפי החברות, הנחיות רשות הפיקוח בתחום זה מונעות כיסוי כספי הולם של הסיכון. מרבית הלקוחות נוטים לרכוש את ביטוח החובה וביטוח הרכוש לרכבם באותה חברה, ולכן הם נוטים לבחון את המחירים והשירותים ביחס לשני המוצרים, יחדיו. התחרות לפיכך מבוססת חלקית על התעריף והשירות במוצר זה כשלעצמו.

בהתאם לנתוני רשות הפיקוח¹¹, חלה בענף ביטוח רכב חובה עליה בשיעור של כ-3.2% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשם בחברה גידול של כ-3.7% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בהשוואה לתקופה מקבילה. למידע נוסף ראו גם סעיף [4.7](#) להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

⁸ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

⁹ ראו ה"ש [10](#) להלן.

¹⁰ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <https://insurancedata.cma.gov.il/Pages/DochDirector.aspx>

¹¹ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.1.1.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. החברה מוכרת את המוצר בעיקר ללקוחות פרטיים, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס הסכמי שיתוף פעולה (להלן: "שיתופי פעולה"), כמפורט בסעיף 2.1.2.4 להלן, לצורך ביטוח שימוש הפרטי והחברתי ברכב, והם נוטים לרכוש את ביטוח החובה ביחד עם ביטוח הרכוש לרכב. לחברה מספר לקוחות צי (כלומר, מי שרכשו מהחברה למעלה מ-40 פוליסות לכלי רכב שבבעלותם, להלן: "לקוחות צי"). להלן התפלגות פרמיות ברוטו בתחום זה (באלפי ש"ח):

2020	2021	2022	
483,916	457,513	483,758	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
1,367	1,192	1,427	קולקטיבים וצי רכב
485,283	458,705	485,185	סה"כ פרמיות ברוטו

שיעור החידושים ברוטו בתת-תחום זה לשנת דיווח 2022 הינו כ-74.6%. שיעור החידושים ברוטו, ללא לקוחות צי, הינו כ-75.4%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2022 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2021. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלה) עומד על כ-81.9%. שיעור פלח משותף של לקוחות מבוטחים בתחום זה עם תת-תחום רכב רכוש לשנת הדיווח 2022 הינו כ-98.7%.

להלן פרטים אודות ותק והתמדת של לקוחות תת-תחום ביטוח רכב חובה במונחי כמות פוליסות לשנת 2022 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	27%	15%	10%	48%	100%

2.1.2. תת-תחום פעילות ב' - ביטוח רכב רכוש**2.1.2.1. מוצרים ושירותים**

תת-תחום ביטוח רכב רכוש, הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס לביטוח נזקי רכוש שנגרמו לכלי הרכב המבוטחים במסגרת הפוליסה, וכן לאחריות המבוטח לנזקי רכוש שנגרמו לצד ג' מפגיעת הרכב המבוטח, וזאת - בהתאם להוראות הכיסוי הביטוחי הקבועות בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן: "הפוליסה התקנית-רכב") ובכפוף לחוק הפיקוח, תקנותיו והחוזרים מכוחם.

בתת-תחום זה קיים מוצר אחד המבוסס על הפוליסה התקנית-רכב, שכוללת מספר חלופות של סל כיסויים, שאותו ניתן להציע למבוטחים ושאותו מותר לחברות הביטוח לשנות רק לטובת המבוטח. בהתאם לתנאי הפוליסה התקנית-רכב, הסיכונים המכוסים בפוליסה זו הינם: נזק שעלול להיגרם לרכב כתוצאה מתאונה, גניבה, אש וסיכונים נוספים המפורטים במסגרתה, וכן נזקי רכוש שהרכב יגרום לצד ג' באשמתו של המבוטח. לקוחות צי רשאים, בשלב הצעת הביטוח, בהודעה מפורשת שתתועד אצל המבטח, לוותר על תחולת הפוליסה התקנית-רכב, כולה או חלקים ממנה. המוצר הוא מוצר רשות, ולקוחות החברה בתת-תחום פעילות זה

בוחרים את היקף הכיסוי המתאים להם, בכפוף לכללי החיתום של החברה. הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת. ביום 3 בדצמבר 2021 נכנס לתוקף תיקון לפוליסה התקנית – רכב (שפורסם ביום 3 ביוני 2021), שיצר שינוי בהשלכות של הגשת תביעות לפוליסה, בעלות הביטול של פוליסה באמצע תקופת ביטוח, ועוד.

החברה מציעה לרכישה, בצד הרכישה של פוליסה תקנית-רכב, גם כיסויים ביטוחיים ושירותים נוספים, ובכלל זה שירותי דרך וגרירה, רכב חליפי, וכו'. שירותים נוספים אלה, שהיקפם וסוגיהם הוגבל על ידי רשות הפיקוח, ניתנים באמצעות ספקים חיצוניים המתמחים בהם ובהתאם ל**כתבי השירות** המצורפים לפוליסה. בנוסף, פועלת החברה בהתמדה להרחיב, לשפר וללייעל את השירות שהיא מעניקה ללקוחותיה, בדגש על צרכיהם בקרות מקרה ביטוח, אך גם לצורך עדכון הכיסוי הביטוחי בהתאם לצרכיהם ומתן שירות שוטף. החברה מתמקדת בביטוח רכב פרטי ומסחרי (עד 3.5 טון) ורכב מנועי דו גלגלי של לקוחות פרטיים העושים ברכב שימוש פרטי וחברתי. החברה מוכרת פוליסות גם לציים ולקולקטיבים, אך גם בהן הכיסוי הוא לרוב בהתאם לפוליסה התקנית-רכב.

התעריף בביטוח רכב רכוש מחייב אישור של רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (כלומר אינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון – בכפוף למגבלות שמכתיבה רשות הפיקוח), והוא מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה והן אלה הקשורים למאפייני הנהגים ברכב. התביעות בתת-תחום זה מאופיינות במשך זמן קצר יחסית בין קרות מקרה הביטוח לסגירת התביעות (רובן המכריע מסתיים תוך פחות משנה).

2.1.2.2. הסדרה והסכמים מהותיים לתת-התחום

מרכז הסליקה של איגוד חברות הביטוח

מרכז הסליקה מסייע לחברות הביטוח בקבלת מידע מגורמים ממשלתיים באופן מרוכז. חברות הביטוח מקבלות ממשרד התחבורה מידע לצורך טיפול בתביעות מבוטחים (מידע לגבי קודי דגם של כלי רכב, בעלות, עיקולים ושעבודים) באמצעות מרכז הסליקה, והן חתומות מולו, גב אל גב, על הסכמים שנחתמו בין מרכז הסליקה ומשרד התחבורה לצורך זה. כנגד קבלת השירות משלמות החברות אגרה בהתאם לשימוש שהן עושות בשירות זה.

על יסוד פטור שניתן ע"י הממונה על רשות התחרות ביום 30 ביוני 2010, הקים מרכז הסליקה מאגר מידע ביחס לתביעות בגין נזקים לכלי רכב (ללא שמות מבוטחים), אשר הושק לראשונה ביום 20 למאי 2013, ובשנית - לאחר חידוש הפטור של הממונה על רשות התחרות למאגר (שהיה בתוקף עד ליום 1 בפברואר 2021 ולאחר מכן, על בסיס הערכה עצמית שבתוקף עד ל-2 בפברואר 2024, בהתאם להנחיות רשות התחרות לגבי הערכה עצמית למיזמים משותפים). במסגרת הפטור האמור, הורחב ההיתר ביחס להיקף המידע, תוך שהוא מתייחס, בנוסף לנתונים בקשר לרכב, גם לקשר של הרכב למבוטח (במידה מוגבלת), ומחייב הרחבת מודעות הציבור לאפשרות שלו לעשות בו שימוש בעת קניית רכב משומש. העבודה עם המאגר עשויה לסייע בשיפור החיתום וניהול התביעות על ידי חברות הביטוח שיעשו בו שימוש. המאגר עומד גם לרשות ציבור בעלי הרכב לצורך מענה מרוכז ליישום חוק מכירת רכב משומש (זכאות למידע וגילוי נאות), התשס"ח-2008, ככל שנוגע למידע המצוי בנושא זה בידי מבטחים.

לסוגית ההסדרה של מאגר מידע בקשר עם העבר הביטוחי של הציבור, לצורך ייעול התמחור של הצעות ביטוח והקלת השירות ללקוח ראו בסעיף [4.1.4.6](#) להלן, לגבי הר הביטוח.

פסיקת בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי" ו-"פיקאלי"

בשנת 2015 פורסם פסק דין של בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי", אשר קבע כללים לדחיית תביעה של לקוח אשר לא נקט באמצעים להקלת הסיכון הביטוחי עליהם התחייב חוזית בהסכם הביטוח. בעקבות פסק הדין פירסמה רשות הפיקוח הנחיות בסוגיה זו. התוצאה של הוראות אלה (מעבר להתאמות בשיקוף הכללים לציבור ובאופן יישוב התביעות על ידי החברות) היתה, ששיעור הסיכון בתביעות עלה, בשל ההכרח לשלם תביעות מסויימות, במלואן או בחלקן, למרות הפרת התחייבות המבוטח. בעקפין, ולפי פרשנות רשות הפיקוח, התוצאה היא שחברות הביטוח נאלצות להתאים את דרישות המיגון והתמחור שלהן לאלו של חברות אחרות, על מנת לנהל את הסיכון מראש באופן שתואם את חובת התשלום שלהן בדיעבד. לעניות דעתה של החברה יש בעמדה זו של רשות הפיקוח משום פגיעה בתפיסות היסוד של דיני התחרות בישראל, ובגיוון הצעות הערך למבוטחים.

ביום 4 ליוני 2019 ניתן פסק דין של בית המשפט העליון (בדעת רוב) במקרה אחר, בעניין "פיקאלי נ' הכשרה ביטוח ואח", אשר הקל עוד בהכרה בכיסוי ביטוחי למרות הפרה מצד המבוטחים, בקובעו שגם בחירת לקוח לרכוש מוצר מוגבל (באותו מקרה – גיל מינימום של הנוהגים ברכב), כנגד פרמיה נמוכה מזו שבה נרכש מוצר ללא אותה הגבלה, אינו מחייב דחייה של תביעת ביטוח שנגרמה אגב הפרה של אותה הסכמה מצד הלקוח. על פסק דין זה הוגשה בקשה לקיום דיון נוסף, אליה הצטרפו גם היועץ המשפטי לממשלה (רשות הפיקוח) ואיגוד חברות הביטוח.

ביום 7 ביולי 2021 ניתן פסק דין בבקשה לדיון נוסף, בהרכב מורחב של 5 שופטים, ובו נהפכה ההחלטה בערעור, ונקבע שהתוצאה של הפרת תנאי הסכם ביטוח שבחר מבוטח לרכוש, היא דחייה של תביעה הרלוונטית להפרה, ולא תשלום פיצוי יחסי (בניגוד לתוצאה של הפרת תנאי מיגון שדרשה חברת הביטוח 'חד צדדית', כפי שנקבע בהלכת סלוצקי). הכרעה זו תאפשר לחברות הביטוח להמשיך ולהציע מגוון של מוצרי ביטוח לבחירת המבוטח (תהליך שכולל לקיחת התחייבויות שונות מצד הלקוחות לגבי אופי הנהיגה וזהות הנוהגים ברכב), ותמחורם המותאם, על בסיס הנחה של כיבוד חוזים ומניעת נזקי אנטיסלקציה.

תיקון הוראות החוזר המאוחד – הוראות בענף רכב רכוש – טיוטה שלישית

ביום 18 ביולי 2016 פורסם חוק רישוי שירותים ומקצועות בענף הרכב, התשע"ו-2016, הכולל התייחסות להיקף רחב של נושאים בתחום הרכב, לרבות הסדרה עקרונית בתחום שמאי הרכב והמוסכים במסגרת כיסוי ביטוחי לנזקי תאונה.

ביום 17 באוגוסט 2022 פירסמה רשות הפיקוח את הטיוטה שבנדון, כשנתיים לאחר פרסום הטיוטה שקדמה לה, ובמסגרתה ביקשה לשוב ולקדם את השינוי במבנה אספקת השירותים בתחום תביעות הרכב, בקשר עם שומת הנזק ועם תיקונו במוסכי הסדר. בעיקרון, מבקשת רשות הפיקוח להרחיב את רשימת השמאים שמתוכה ממונה השמאי לבדיקת נזקי הרכב ושומתם, תוך הפיכת המינוי שלו לאקראית באופן מלא, על מנת לשפר את עצמאותו ואי תלותו במבוטח, במבטח, בסוכן הביטוח ובמוסד המתקן. בנוסף, מבקשת הרשות להרחיב את רשימת המוסכים שנמצאים בהסדר עם חברות הביטוח, על מנת לאפשר למוסכים נוספים להתפרנס מהפעילות בתחום, אך מתנה זאת בכך שהם יקבלו על עצמם את תנאי השירות שדורשות חברות הביטוח ממוסכים כאלה. לטיוטה זו, כמו לקודמותיה, יש התנגדות רבה מכל צידי הקשת, משכל הגורמים המושפעים ממנה: מוסכים, שמאים, סוכני ביטוח וחברות ביטוח, רואים עצמם ניזוקים ממנה. לדעת החברה¹², המאמץ לשפר את נייטרליות השמאים הוא ראוי לשבח, גם אם יש תיקונים לבצע בניסוח תיקוני ההסדרה על מנת שאכן זה יהיה המצב. לעומת זאת, הכפייה של מתן אפשרות לכל מוסד להיכלל ברשימת

¹² ראו לעניין זה את אזהרת מידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

מוסכי ההסדר עלולה להביא דה פקטו להאחדה של סוגי ההסכמים הקיימים מחד, והפחתת היקף העבודה לכל מוסך, תוך פגיעה במוטיבציה שלו לשפר את השירות למבוטח, וללא כל הצדקה מבחינת צרכי המבוטחים. בנוסף, להערכת החברה, יהיה בהרחבה כזו כדי לפגוע מהותית ביכולת הבקרה של חברות הביטוח על המקצועיות והשירות בתחום השמאות והתיקון של כלי רכב. עוד סבורה החברה, שהסיבה להכללת הוראה זו בטייטה היא דרישה של המוסכים להתפרנס מהענף, וזו אינה סיבה שנמצאת בסמכות רשות הפיקוח, מה גם שהיא פוגעת בקידום המטרות שמחובתו לקדם. לדעת החברה, כי אין בהסדרה המוצעת כדי לקדם יתרונות של ממש בתחום זה, משום שמרבית הנושאים שמוצע להסדיר אינם סובלים מכשל שוק והציבור נהנה כיום משירות איכותי שעלול דווקא להיפגע בעקבות התיקון.¹³ כשל שוק קיים, לדעת החברה, בתחום מחירי החלפים וסוגיה זו עדיין אינה מטופלת על ידי הרשויות, וראו לעניין זה גם בפיסקה הבאה.

אספקת חלפים למוסכים

בשלהי שנת 2021 החלה מגמה של התייקרות כלי רכב וחלקי חילוף לרכב, בד בבד עם הוצרות מחסור עמוק בהם, כתופעת לוואי של תקופת הקורונה. ההתייקרות נמשכה והחמירה בשנת הדוח, על אף שהמחסור הצטמצם משמעותית, מה שהביא לעלייה משמעותית במחירי ביטוח הרכב לציבור. בניסיון לבלום מגמה זו של התייקרות, החלה החברה, במחצית שנת הדוח, לרכוש חלקי חילוף ישירות מספקי חלפים, ולספק אותם למוסכים שלקוחותיה מתקנים אצלם את כלי הרכב, לפי רשימת החלפים המפורטת בדוח השמאי שבחרו. זאת, משום שהמחירים שבהם "מוכרים" המוסכים את החלפים לחברות הביטוח יקר עשרות מונים מהמחיר שבו הם רוכשים אותם מהספקים. קו פעולה זה של החברה מבוסס על הוראות חוק חוזה ביטוח (חובת הקטנת הנזק) והפוליסה התקנית מחד (הזכות לספק חלפים), ועל חובת המוסכים לתת שירות של תיקון רכב, גם כאשר הלקוח מספק להם את החלפים הדרושים – מאידך. למרות התרעומת הרבה של המוסכים על המהלך, ומאמציהם לסכל אותו בכל דרך, בחרו חברות ביטוח נוספות לאמץ קו פעולה זה, משיש בו כדי לשפר את מצב המבוטחים, ולאור התחרות העזה בענף זה, כמפורט להלן. במסגרת הצעת חוק ההסדרים לשנים 2023-2024, מבקשת המדינה לקדם פרסום של מחירון חלפים רלוונטי יותר, אם כי הודגש בהצעה, כי החוק אינו בא לגרוע מזכות חברת הביטוח לפעול להקטנת הנזק גם בדרכים אחרות. במסגרת מאמצי הסיכול של המוסכים את המהלך, הוגשו גם תביעה ייצוגית כנגד החברה וחברות אחרות, וכן עתירה לבג"ץ כנגד רשות הפיקוח ומשרד התחבורה כמשיבים ראשיים. ראו פירוט לעניין זה בביאור 37 לדוחות הכספיים.

תחרות 2.1.2.3

החברה פועלת בשוק תחרותי הנתון לתנודות מחירים מחד ולשינויים בעלויות התביעה מאידך. בשוק זה, המאופיין במוצר ביטוחי דומה ביסודו, ובתחרות משוכללת, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות התאמות במוצרים (למשל, בקשר עם צרכי רכב חשמלי), בשירות, בזמני הטיפול במוסכים, בהנחות, במבצעים ובהטבות אחרות ללקוחותיהן. הצלחה בשוק זה מצריכה יכולת תגובה מהירה לשינויים מצד המתחרים ולתנאי השוק, ביחס למחירי המוצר, מגוון המוצרים ואיכות השירות הניתן ללקוח, תוך ניהול מוקפד של עלות התביעות (וראו לעניין זה את הטיפול באספקת חלפים לעיל). לפי נתוני משרד

¹³ ראו ה"ש 1 לעיל.

האוצר¹⁴, חל בענף ביטוח רכב רכוש גידול של כ-11.8% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עלייה של כ-8.3% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד בשל הקפדת החברה על איכותו החיתומית של התיק, לאחר שטויב בשנים קודמות.

ביום 21 בספטמבר 2022 קיבלה החברה הודעה מועדת המכרזים של אגף החשכ"ל במשרד האוצר, לפיה היא נבחרה כאחת החברות הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023 (להלן: "הודעת הזכייה"). בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה הקודמת, מספר המבוטחים בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה מוערך בכ-21,000 מבוטחים (מקיף/צ"ג וחובה). ראו לעניין זה גם דיווח מיידי של החברה מיום 21 בספטמבר 2022 (אסמכתא מס': 2022-01-097275). בפועל, נכון למועד פרסום הדוח, נרכשו בחברה למעלה מ-22,000 פוליסות רכב (מקיף) מכוח הזכייה במכרז.

על-פי פרסומי רשות הפיקוח¹⁵, פעילות בתחום זה 14 חברות ביטוח. חלקה של החברה בשוק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 עמד על 10.82% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל. יודגש כי החברה מתמקדת בתת תחום זה בלקוחות פרטיים בעיקר ובכלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בלבד. כל חברות הביטוח הפועלות בישראל בתחום זה הן מתחרות של החברה. הכיסוי הביטוחי בתחום זה אחד ברובו – אם כי קיימת אפשרות מוגבלת לגוון את היקף הכיסוי ולשווק מוצרים נלווים – והתחרות מתמקדת בתעריף, בגיוון המוצרי כאמור, ובשירות. למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

2.1.2.4. לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תת-תחום הפעילות. החברה מוכרת את המוצר בעיקר ללקוחות פרטיים לשימוש הפרטי והחברתי, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה עם גורמים רלוונטיים, ובעיקר יבואני רכב מרכזיים בשוק. לחברה מספר לקוחות צי.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בתת-תחום זה (באלפי ש"ח):

2020	2021	2022	
1,056,245	985,059	1,104,940	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
2,936	2,751	3,323	קולקטיבים ומפעלים גדולים
1,059,181	987,810	1,108,263	סה"כ פרמיות ברוטו

שיעור החידושים ברוטו בתת-תחום זה, במונחי כמות פוליסות, לשנת דיווח 2022, הינו כ-83.2%. שיעור החידושים ברוטו, ללא לקוחות צי, הינו כ-84%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2021 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2021. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלם) עומד על כ-84%. אחוז פלח משותף של לקוחות מבוטחים בתת-תחום זה עם תת-תחום רכב חובה לשנת הדיווח 2022 הינו כ-92.44%.

¹⁴ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

¹⁵ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

להלן פרטים אודות ותק של לקוחות תת-תחום ביטוח רכב רכוש במונחי כמות פוליסות לשנת 2022 באחוזים:

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	28%	15%	10%	47%	100%

2.1.3 תת-תחום פעילות ג' - ענפי רכוש ואחרים

2.1.3.1 מוצרים ושירותים

תת-תחום ענפי רכוש אחרים, הנכלל בתחום עסקי ביטוח כללי, מתייחס לביטוח נזקי רכוש למבנה ו/או תכולה לנכס המוגדר בפוליסה. ביחס לדירות פרטיות, הכיסוי הביטוחי בתחום זה הינו בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 (להלן: "**הפוליסה התקנית-דירה**"). ביחס לבתי עסק, הביטוח הוא בהתאם לפוליסה שניסחה החברה, ושאושרה על ידי רשות הפיקוח. פירוט בנושא זה ראו בסעיף [2.1.3.2](#) להלן.

כאמור, בתת תחום זה קיימים שני מוצרי ביטוח עיקריים:

א. **ביטוח דירות רכוש**, הנכלל בעסקי ביטוח כללי, והינו ביטוח רשות, המעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שנגרמו לדירת המגורים המבוטחת ולתכולתה מפני סיכונים שונים, כמו גם כיסוי לאחריות המבוטח כלפי צדדים שלישיים - בהתאם להוראות **הפוליסה התקנית-דירה**. הפוליסה התקנית-דירה מהווה סל כיסויים מוגדר, שניתן לשנותו אך ורק לטובת המבוטח, אך ניתן, לפי בחירת המבוטח ובכפוף להסכמת המבוטח, למכור כיסוי לפי פרקים מסויימים של הפוליסה התקנית-דירה, במקום את כולה כמיקשה אחת. המבוטח גם יכול לבחור אם לרכוש כיסוי מפני סיכון של נזקי צנרת, רעידת אדמה, ביטוח לאחריותו כלפי צדדים שלישיים, ובדומה - גם כיסויים נלווים נוספים. מעבר לכיסויים המוצעים לפי הפוליסה התקנית-דירה, מאפשרת החברה לרכוש במסגרת הפוליסה גם כיסוי לאחריות המבוטח לנזקי רכוש וגוף שנגרמו לעובדים במשק הבית של המבוטח, וכן כיסוי לסיכונים נוספים לרכוש המבוטח (דוגמת 'כל הסיכונים תכשיטים'). הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת שלו. החברה מוכרת ביטוחי דירה המשועבדות לטובת משכנתאות, הן באופן ישיר - ללקוחות כל הבנקים, והן ללקוחות של סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי הקשור איתה בהסכם¹⁶. מוצר זה, כשהוא נמכר ללקוח של סוכנות ביטוח כאמור, כולל - בהתאם למגבלות הדין, רק ביטוח מבנה (ללא כיסוי לאחריות כלפי צדדים שלישיים או עובדים וללא סכום ביטוח נוסף), אך עם כיסוי לרעידת אדמה ולנזקי צנרת. התעריף בביטוח דירה מחייב אישור של רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים הקשורים לדירה המבוטחת בפוליסה, כאשר התעריף לרוכשי ביטוח דירה באמצעות תאגיד עזר בנקאי לצרכי משכנתא מוגבל על ידי רשות הפיקוח גם בתקרה.

התביעות בתת-תחום זה מאופיינות במשך זמן קצר יחסית בין קרות מקרה הביטוח לסגירת התביעות (מרביתן המכריע מסתיים תוך פחות משנה).

¹⁶ ביטוחי דירה למשכנתא באמצעות בנקים למשכנתאות אינו ענף סטטיסטי בחברה.

ב. **ביטוח מקיף לבתי עסק**, הינו ביטוח המעניק כיסוי ביטוחי לנזקי רכוש שנגרמו לבית העסק המבוטח ולתכולתו מפני סיכונים שונים המפורטים בפוליסה, וכן כיסוי לאחריות בית העסק המבוטח לנזקי רכוש וגוף שנגרמו לצד שלישי ולעובדים באשמתו של בית העסק המבוטח ובקשר עימו. הכיסוי הוא בהתאם לפוליסה המאושרת על-ידי רשות הפיקוח, אך בלא כפיפות לפוליסה תקנית כלשהי. התעריף בביטוח בתי עסק מחייב אישור רשות הפיקוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים והינו מותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים הקשורים לבית העסק המבוטח בפוליסה. הפוליסה היא מודולארית והמבוטח יכול לרכוש חלקים שונים מן הכיסוי המוצע לפי צרכיו. הכיסוי בפועל יהיה רק לגבי פרקי הכיסוי שנרכשו על-ידי המבוטח, כפי שמופיעים במפרט הפוליסה המסויימת. היקף הפעילות של החברה במוצר זה קטן ומתמקד בעסקים קטנים.

2.1.3.2. הסדרה והסכמים מהותיים בתת-התחום

הפוליסה התקנית-דירה

פעילות החברה בתת-תחום פעילות דירה כפופה לפוליסה התקנית-דירה, כפי שנוסחה בתקנות מיום 27 בינואר 2015, וכן להנחיות הפיקוח בנושא כיסוי נזקי מים בדירה (ראו להלן). ביום 10 במאי 2022 פירסמה רשות הפיקוח הצעת תיקון לפוליסה התקנית, הכוללת נוסח מוצע של כיסוי ייעודי חדש, למצב של קריסת בניין מגורים מסיבות שאינן מכוסות ביטוחית בפרק ביטוח המבנה בפוליסה, וזאת כהפקת לקחים ממקרה קריסת הבניין ברח' סרלין בחולון בשנת 2021.

בד בבד עם פרסום טיוטה זו, פירסמה רשות הפיקוח טיוטת תיקון של הנחיותיה לגבי המוצרים המותרים בשיווק על ידי סוכנויות ביטוח של בנקים למשכנתאות, כך שיתאפשר להם, לראשונה, לשווק הן את ההרחבה הנ"ל והן כיסוי לאחריות מבוטח בביטוח דירה - כלפי צד שלישי. זאת, לכאורה, על מנת לשפר את מצב המבוטחים שרוכשים ביטוח באמצעות סוכנויות כאלה.

אמנם יש חשיבות גדולה לכיסוי ביטוחי מסוג זה אגב רכישת ביטוח דירה, אך המשמעות של זה היא שגם היקף העמלה לסוכנויות הביטוח של בנקים, שגבוה כבר במצב הנוכחי, יגדל. הצעות חלופיות לפתרון הולם ללקוחות נמצאות על שולחנה של רשות הפיקוח.

בנוסף, במסגרת טיוטת חוק ההסדרים לשנים 2023-2024, שפורמסה לאחר תאריך הדוח, נכללת הצעה לאפשר לבנקים קטנים להחזיק סוכנות ביטוח כללי כחברת בת. החברה אינה יודעת להעריך בשלב זה מה יהיו השלכות התיקונים הנ"ל, ככל שייכנסו לתוקף בנוסחם זה.

חוזר 2016-1-21 "תיקון הוראות החוזר המאוחד – נזקי מים בביטוח דירה"

ביום 30 בנובמבר 2016 פורסם חוזר זה, שקובע כי החל ממועד כניסתו לתוקף, ביום 3 בספטמבר 2017, לקוח יידרש לבחור, במועד רכישת ביטוח הדירה, האם ברצונו בתיקון הצנרת על ידי שרברב שבהסדר עם המבטחת, או על ידי שרברב פרטי, והמבטחים יידרשו לתת את השירות בהתאם לבחירה זו, במתכונת תפעולית שונה מבעבר (כלומר, שלא באמצעות ספק כתב שירות). על אף שהחברה סברה בתחילה שציבור לקוחותיה יעדיף שירות של שרברב פרטי, גם אם בעלות גבוהה יותר, הסתבר לה כי רובו המוחלט אינו מוכן לשלם את מחירו, ולפיכך המירה החברה את המוצר המוביל שלה לחלופת הסדר.

פסקי הדין של בית המשפט העליון בעניין "סלוצקי" ו-"פיקאלי"

לפסקי דין אלה השלכות דומות, בשינויים המחוייבים, גם על תת תחום ענפי רכוש ואחרים. ראו לעניין זה בסעיף [2.1.2.2](#) לעיל.

הכרעות בתובענה ייצוגית בקשר לחידושי דירה משועבדת לטובת הלוואה לרכישתה

בשנת 2020 אושרה לדיון כייצוגית תביעה כנגד החברה בקשר עם הליך החידוש של ביטוח דירה בפוליסה שמשועבדת לטובת הבנק להבטחת הלוואת משכנתא. במסגרת החלטה זו נקבע, בין היתר, כי הליך החידוש של פוליסות מסוג זה, שברירת המחדל שלו היא חידוש (בשל דרישת הבנק במסגרת הסכם הלוואה שהלווה יבטח ברציפות את הנכס, שלטובת רכישתו ניתנה הלוואה, וישעבד את הפוליסה לטובת הבנק, כל עוד ההלוואה לא נפרעה), אינו כדין, וזאת – בניגוד לעמדת רשות הפיקוח שהוגשה במסגרת ההליך המשפטי האמור, ואשר הבהירה כי תנאי החידוש כנוסחם מאז כניסת חוקר חידוש ביטוח לתוקף, בשנת 2014, אושרו על ידה ותואמים את תפיסתה לגבי פוליסות שמבטיחות הלוואת משכנתא. בנוסף, הגדרת הקבוצה במסגרת החלטת האישור היא רחבה מזו שהוכחה במסגרת בקשת האישור באופן שעלול להחיל את ההחלטה גם על מבטחים לא רלוונטיים. החברה הגישה בקשת רשות ערעור על ההחלטה ובקשה לעיכוב ביצועה עד להחלטה בבר"ע, משלהבנתה, מעבר לשגיאות נוספות שנפלו בהחלטה, יש בהכרעה הנ"ל סיכון של פגיעה עתידית בהליך החידוש הרציף שמבוצע בכל ענף הביטוח, לטובת כלל נוטלי הלוואות המשכנתא. באוגוסט 2022 נדחתה הבר"ע אם כי חלק מטענות החברה הוגדרו במפורש ככאלה הטעונות בדיקה מחדש במסגרת ניהול התביעה העיקרית. למיטב ידיעת החברה, הוגשו ייצוגיות דומות גם נגד חברות ביטוח נוספות. ראו לעניין זה גם ביאור 37 לדוחות הכספיים המצורפים.

2.1.3.3 תחרות

על-פי פרסומי רשות הפיקוח¹⁷, פועלות בתת-תחום זה 14 חברות ביטוח. לפי אותם פרסומים, חלקה של החברה בדמי הביטוח בענף ביטוח דירות רכוש (כולל ביטוח באמצעות תאגידי עזר של בנקים למשכנתאות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 עמד על 15.2% מכלל דמי הביטוח ברוטו בתחום זה בישראל. בהתאם לנתוני רשות הפיקוח¹⁸, היקף דמי הביטוח בענף ביטוח דירות (מקיף דירות+בנקים למשכנתאות) בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 קטן בכ-5.6% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עליה של כ-8.4% בהיקף דמי ביטוח ברוטו בתת התחום בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד. לפי אותם פרסומים של הפיקוח, בתת התחום של בתי עסק פועלות 14 חברות ביטוח, כאשר חלקה של החברה בשוק זה עמד בתשעת החודשים הראשונים של 2022 על 0.06%. היקף דמי הביטוח בתקופה זו בכלל השוק עלה בכ-14% בעוד חלקה של החברה ירד בכ-25% באותה התקופה.

למידע נוסף בהקשר זה ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

2.1.3.4 לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד, או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תת-תחום הפעילות. החברה מוכרת את המוצרים בעיקר ללקוחות פרטיים, ובמוצרי הדירה – גם ללווי בנקים למשכנתאות, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה (בשנת הדוח: בעיקר סוכנות הביטוח של בנק הפועלים בע"מ).

¹⁷ ראו המקור בה"ש 18 להלן.

¹⁸ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

שיעור החידושים ברוטו בביטוח דירה לשנת דיווח 2022 עמד על כ-91.4%. שיעור החידושים מייצג את היחס בין כמות הפוליסות בשנת הדיווח 2021 שהיו בתוקף בשנה הקודמת (מלאי), לבין הכמות המדווחת בשנת 2021. שיעור החידושים נטו (דהיינו, מתוך אוכלוסיית הלקוחות שהחברה מאפשרת להם לחדש הביטוח אצלה) עומד על כ-91.6%.

להלן פרטים אודות ותק של לקוחות מוצר דירות במונחי כמות פוליסות לשנת 2022 באחוזים :

סה"כ	שלוש שנים ומעלה	שנתיים	שנה	פוליסות חדשות	שנות ותק התפלגות ותק לקוחות
100%	54%	13%	15%	18%	

2.2. תחום ביטוח חיים וחסכון**2.2.1. מוצרים ושירותים**

תחום פעילות זה מתייחס לענף ביטוח חיים וחסכון (לרבות חסכון ארוך טווח). החברה משווקת בעיקר כיסוי ביטוחי מפני סיכון מוות (להלן: "הסיכון" או "הריסק"). בנוסף משווקת החברה פוליסות חוזה השקעה / חסכון פרט (תוכנית שאינה קופת ביטוח). מוצרי החסכון של החברה הם מוצרים מסוג של השתתפות ברווחים ואינם מבטיחים תשואה כלשהי. החברה מתמקדת במוצרים הנ"ל ולפיכך הפסיקה את פעילותה בחסכון ארוך טווח (קופות ביטוח) בראשית שנת 2021, ואת פעילותה בתחום אובדן כושר עבודה מכל סוג שהוא – עוד קודם לכן. החברה גם לא משווקת יותר חסכון המשלב מרכיב ביטוחי (להלן: "פוליסת חסכון פרט") – ראו פירוט בסעיף 2.2.3 להלן. החברה משווקת את מוצריה באמצעות מוקדים טלפוניים ובערוץ הדיגיטאלי, כפוליסות פרטיות.

להלן יובא תיאור תמציתי של מוצרי החברה העיקריים בתחום, כפי ששווקו בשנת הדוח:

א. מוצרי החברה בתחום ביטוח החיים

(1) **ביטוח חיים (ריסק)** - ביטוח המשלם למוטבים של מבטוח, שנפטר במהלך תקופת הביטוח, את סכום הביטוח הנקוב בפוליסה, צמוד למדד המחירים לצרכן, כפיצוי חד פעמי. סכום הביטוח נקבע ע"י המבטוח (בכפוף לכללי החיתום של החברה). אין הגבלה בדין לגובה סכומי הביטוח שמבטוח רשאי לרכוש, והוא רשאי לרכוש אותם ממספר חברות במקביל ולקבל מכולן את תגמולי הביטוח בקרות מקרה ביטוח, ללא הגבלה. הפרמיה צמודה למדד ומשתנה מדי שנה בהתאם לגיל המבטוח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת למבטוח בעת הרכישה ומצורפת למפרט הפוליסה שנשלח אליו. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-69. ניתן להיות מבטוח עד גיל 80 לכל היותר.

(2) **כיסוי בטוח** – ביטוח המשלם כפיצוי חד פעמי את סכום הביטוח שנרכש, בקרות למבטוח מקרה הביטוח הראשון מבין שני אלה: מוות, או אבחון מחלת סרטן מהרשימה המפורטת במוצר. סכום הביטוח נקבע ע"י המבטוח עד מקסימום של 500,000 ש"ח (בכפוף לכללי החיתום של החברה). מדובר במוצר ייחודי לחברה, והתשלום מבוצע למבטוח - במקרה של גילוי מחלת סרטן כאמור, או למוטביו - במקרה של מוות. הפרמיה משתנה מדי שנה בהתאם לגיל המבטוח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת למבטוח בעת הרכישה ומצורפת למפרט הפוליסה שנשלח אליו. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-69. ניתן להיות מבטוח עד גיל 80 לכל היותר.

(3) **ביטוח חיים לפירעון הלוואה (משכנתא)** – ביטוח חיים שנועד לפירעון יתרת ההלוואה, במקרה שאחד הלוויים המבטוחים נפטר במהלך תקופת ההלוואה. סכום הביטוח, בעת רכישת הביטוח, יכול לחפוף ליתרת ההלוואה ולהשתנות לאחר מכן בהתאם ללוח הסילוקין של ההלוואה כפי שעודכן על ידי המבטוח בעת רכישת הפוליסה, או לעמוד על סכום (צמוד מדד) שבחר המבטוח. הפרמיה משתנה כל שנה בהתאם ליתרת סכום הביטוח וגיל המבטוח. טבלת השתנות הפרמיה במהלך כל תקופת הביטוח מוצגת וידועה למבטוח בעת רכישתה. מאפייני מוצר זה, כולל חישוב הפרמיה; המקרים בהם החברה פטורה מתשלום; תקופת הביטוח וקהל היעד - הינם זהים לאלה של מוצר ביטוח חיים (ריסק).

(4) **ביטוח חיים לפירעון הלוואה (משכנתא) לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים** – ביטוח חיים שנועד לפירעון חלק מהלוואה, שזכאי לרכוש אדם ש'אקטואר ממונה' כהגדרתו בדין הכיר בו כאדם עם

מוגבלות מקצרת חיים, בהתאם להוראות הדין (כמפורט בסעיף 2.2.3 להלן). בהתאם להוראות אלה, בין היתר, מוגבל הכיסוי הביטוחי המירבי. אדם שהוכר כזכאי כאמור יהיה זכאי לתגמולי ביטוח אם מקרה הביטוח אירע בחלוף תקופת אכשרה בת 30 חודשים ממועד רכישת הביטוח.

(5) **ביטוח מוות מתאונה** (בתחום חיים) – ביטוח שמעניק תשלום פיצוי חד פעמי למוטבים במקרה של מות המבוטח כתוצאה ישירה מתאונה. הפרמיה נקבעת בהתאם למין המבוטח, עיסוקו, מצבו הרפואי וסכום הביטוח. הפרמיה קבועה במשך כל תקופת הביטוח. עם הגיעו של המבוטח לגיל 65 סכום הביטוח קטן בחצי והפרמיה נותרת ללא שינוי. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-55. ניתן להיות מבוטח בפוליסה כאמור עד גיל 75 לכל היותר. שיווק מוצר זה בחברה היה זניח ונלווה לרוב לרכישת מוצר ריסק אחר, כמוצר משלים. במאי 2021 (שאו נכנס לתוקף חוזר של רשות הפיקוח המחייב שינוי במוצר תאונות אישיות לצורך המשך שיווקו), הפסיקה החברה לשווק את המוצר.

(6) **ביטוח נכות מתאונה** (בתחום חיים) – מבטיח תשלום פיצוי חד פעמי למבוטח שנקבעו לו שיעורי נכות לצמיתות עקב אירוע תאונתי. סכום הפיצוי מחושב ע"י מכפלת סכום הביטוח שרכש המבוטח בשיעור הנכות לצמיתות שנקבעה למבוטח עקב התאונה. הפרמיה נקבעת בהתאם למין המבוטח, עיסוקו, מצבו הרפואי וסכום הביטוח. הפרמיה קבועה במשך כל תקופת הביטוח. עם הגיעו של המבוטח לגיל 65, סכום הביטוח קטן בחצי והפרמיה נותרת ללא שינוי. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 18-55. ניתן להיות מבוטח בפוליסה כאמור עד גיל 75 לכל היותר. שיווק מוצר זה בחברה היה זניח ונלווה לרוב לרכישת מוצר ריסק אחר, כמוצר משלים. במאי 2021 (שאו נכנס לתוקף חוזר של רשות הפיקוח המחייב שינוי במוצר תאונות אישיות לצורך המשך שיווקו), הפסיקה החברה לשווק את המוצר.

ב. תוכניות החברה הכוללות מרכיב חסכון :

(1) **פוליסת חוזה השקעה** – פוליסת חסכון טהור, ללא מרכיב ביטוחי, שאינה קופת ביטוח, ולכן אינה נכללת במחזור הפרמיות של החברה. החסכון מנוהל באחד או יותר ממסלולי השקעה בהם בחר המבוטח, מתוך ארבעת המסלולים הרלוונטיים שקיימים בחברה (כללי, אג"ח ואג"ח ממשלת ישראל, ומראשית 2022 – גם מסלול מניות). למבוטח אפשרות להפקיד בו הפקדות שוטפות או חד פעמיות וכן שילוב שלהן, להורות על שינוי מסלולי השקעה מעת לעת ללא עלות כלשהי ומבלי שהשינוי יהווה אירוע מס, וכן לפדות את החסכון, במלואו או חלקית, בכל עת. המוצר משווק על ידי החברה רק למבוטחים שהם אדם פרטי שמבצע את ההפקדות מחשבון בנק על שמו, לצורך עמידה בהוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון. לפרטים בדבר מסלולי ההשקעה ראו סעיף 4.4 להלן. ביחס לפוליסות שנרכשו עד ליום 31 בדצמבר 2012 החברה גובה דמי ניהול שנתיים בשיעור של עד 1.5% מהחסכון המצטבר. בגין פוליסות שנרכשו במהלך שנת 2013 גובה החברה דמי ניהול בשיעור מירבי של 1.1% מהצבירה ובגין פוליסות שנרכשו החל משנת 2014 דמי הניהול הנגבים מהצבירה הינם בשיעור מירבי של עד 1.05%. החברה אינה גובה דמי ניהול מהפקדות.

2.2.2. הסדרה, תאגידים והסכמים מהותיים לתחום

להלן יוצגו גופים שלמעורבותם בתחום זה יש השפעה מהותית עליו; הנחיות שפורסמו בשנת הדוח ועד תאריך אישור הדוח ושיש להן, לדעת החברה, ביחד עם ההסדרה הקיימת, פוטנציאל להשפיע על מבנה התחרות ביחס למוצרי החברה בתחום זה; וכן טיוטות של הנחיות כאמור, אם, לדעת החברה, יש בקבלתן כהנחיה סופית משום השפעה מהותית כאמור:

מערכת מרכזית למיתוג מסרי מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני (להלן: "המסלוקה

הפנסיונית")

רשות הפיקוח הביאה להקמתה של 'מסלוקה פנסיונית' ממוכנת, כשמטרתה היא להקל על הפקדת כספים לחיסכון ארוך טווח ועל נידום בין קופות ומבטחים שונים, לאפשר בקרה על תקינות ההפקדות, ולהעניק כלי נוח ומקיף ליעוץ ושיווק פנסיוני, תוך שמירה רציפה על זכויות המבטחים והעמיתים, וזאת באמצעות חיוב כל השחקנים בתחום לעבוד באמצעותה בלבד בתהליכים אלה. מאז שנת 2012 וגם בשנת הדוח, מפרסמות רשות הפיקוח והמסלוקה הפנסיונית עצמה הנחיות רבות לצורך קידום מטרה זו והגדלת סל הפעולות והיקף המבטחים, העובדים, המעסיקים והיועצים אשר פועלים מול המבטחים אך ורק דרך המסלוקה, תוך הקפדה על איכות המידע וטיוב הסליקה. החברה נושאת בהוצאות הכרוכות בהתממשקות למסלוקה, למרות שמאז תחילת שנת 2022, היא אינה פעילה בתחום. ביום 14 ביוני 2021 פרסמה הרשות כוונה לחייב את כל החברות לפתח ממשק דיווח חדש ושונה של המידע למסלוקה (API) בתהליך מדורג בן 5 שנים, ואגב פרסום מכרז חדש להפעלת המסלוקה. תחולת הוראה זו נדחתה על ידי רשות הפיקוח ביום 5 בפברואר 2023, לאחר תום שנת הדוח, כך שתחול מיום 1 ביוני 2024. משהחברה אינה פעילה עוד בתחום החיסכון הפנסיוני, מאז מכירת התיק בשנת 2021, הרי שהדרישה ממנה להמשיך ולקיים את הממשק למסלוקה ולהשקיע בפיתוח הכרוך בכך, רק לצורך דיווח מוצרי ביטוח (שאינם פנסיוניים), ועל אף שיש אפשרות לאתרם בממשקים אחרים (הר הביטוח), היא דרישה לא סבירה, לא עניינית ומכבידה, ולפיכך פנתה החברה לרשות הפיקוח בבקשה לפטור אותה מדרישות אלה. טרם ניתנה עמדת הרשות לבקשה זו.

דיני הלבנת הון ומניעת טרור

ההסדרה בקשר עם הלבנת הון כוללת דרישות מחמירות לגבי הכרות עם הלקוח, עם מקור הכסף שברצונו להפקיד לחיסכון ועוד ומחייבת דיווח על מצבים, שעשויים לשקף ניסיון להלבנת הון כהגדרתו בדין, לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, ולעיתים אף למשטרת ישראל. דרישות אלה מכבידות על ניהול הליך חסכון תמים, שהוא רוב רובם של המקרים, ומתוך הבנה זו פורסמו, בנובמבר 2020 ובדצמבר 2021, חוזרים שנועדו להקל על בירור סיכוני הלבנת הון במצבים שבהם הסיכון הוא נמוך. לדעת החברה¹⁹, הקלות אלה מאפשרות להגדיל את כושר התחרות של הגופים המוסדיים בתחום החיסכון מול הבנקים.

מגבלת הוצאות ישירות ואופן הצגת העלות השנתית הצפויה במוצרי חסכון

ביום 22 בנובמבר 2022 פרסמה רשות הפיקוח טיוטת חוזר לגבי אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח, ובהמשך, ביום 15 בדצמבר 2022, גם טיוטה לתיקון הוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" בקשר עם אופן פרסום מגבלת עמלת הניהול החיצוני במסגרת ההצהרה מראש של משקיע מוסדי על מדיניותו בהקשר זה. זאת, בעקבות תיקון תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008, שפורסם ביום 30 באוקטובר 2022 והחליף הוראת שעה ארוכת שנים, במסגרתה נאסר על החברות לגבות הוצאות ישירות העולות על 0.25% ובמקום זאת נדרשות החברות לקבוע ולפרסם מראש, במסגרת ההצהרה מראש על מדיניות ההשקעה בפוליסות המשתתפות ברווחים, את השיעור המירבי של ההוצאות הישירות שהן מתכוונות לגבות ולדווח עיתית לועדת ההשקעות על הגבייה הזו. בנוסף, נדרש להציג לכל מבוטח ולכל מועמד לביטוח במוצר זה את החישוב המשוער של העלות השנתית הצפויה לו (בקשר עם הוצאות ישירות ודמי ניהול), בכל מקום שבו הדין דורש להציג לו את דמי הניהול, וזאת לפי נוסחה שקבעה רשות הפיקוח, שכל כולה הנחות והשערות, ותוך הבהרה

¹⁹ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

למבוטח ולמועמד לביטוח - שזה המצב. כרגע, לדעת החברה, הוראות הטייטה אינן ברורות דיין ולא ניתן להבין כיצד נדרש לחשב ולהציג ללקוח את העלות השנתית הצפויה, ובוודאי כך בסוג המוצר שמנהלת החברה.

מדיניות ESG

בעקבות דרישה, במסגרת תיקון הוראות החוזר המאוחד – פרק 4 לשער 5 "ניהול נכסי השקעה" (שיקולי השקעה הנוגעים להיבטים סביבתיים, חברתיים והיבטי ממשל תאגידי ולסיכונים מתפתחים מהותיים) (כגון סיכוני סייבר וסיכונים טכנולוגיים), מיום 18 בנובמבר 2021, לפרסם, במסגרת מדיניות ההשקעות בתיק המשתתפות ברווחים (חסכוניות עמיתים), את ההתייחסות של גופים מוסדיים לשיקולי ESG (סביבה, אחריות חברתית וממשל תאגידי), אישרה החברה ופרסמה מדיניות מעודכנת המשקפת את עמדתה בנושאים אלה.

מכוח הוראות החוזר נדרשות החברות, במסגרת האנליזה שהן מבצעות להשקעות עבור תיק זה בחברות שונות, להתייחס גם לזיהוי ולבחינה של סיכונים לביצועי תיק ההשקעות שנובעים מחשיפת ההשקעה לסיכונים סביבתיים ושינויי אקלים, סיכונים חברתיים, ממשל תאגידי לקוי, סייבר וסיכונים טכנולוגיים. החוזר דורש שהחברות יפתחו בהדרגה מומחיות בזיהוי סיכונים אלה ללא תלות בגורמים חיצוניים. תיקון זה, ששם את הדגש על הסיכון להשקעה הטמון בהתנהלות "לא אחראית" של הגופים המושקעים במקום על ניהול השקעות על בסיס ערכי, כפי שהוסדר הנושא קודם לכן, הוא לכאורה רציונלי יותר, אך יש קושי מהותי ליישמו בהעדר פרסום של מידע רלוונטי על ידי הגורמים שבהם מבוקש להשקיע, העדר חובה שחלה עליהם לפרסמו, ולכן גם לאספו, וקושי באיתור מידע כזה שלא באמצעות גורמים אלה. עם זאת, החברה פועלת להיערך ליישום החוזר, תחת מגבלות אלה, ובוחנת אפשרות להחיל אותו, בהתאמות שונות, לא רק ביחס לתיק העמיתים אלא גם תיק הנוסטרו, משהצורך לטפל במשבר האקלים ובשיפור ההתנהלות כלפי עוולות חברתיות הוא צורך ערכי שהחברה כוללת אותו בקוד האתי שלה.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות מירביים בביטוח מבנה אגב הלוואה לדירור),

התשע"ב-2012 והנחיות הפיקוח לגבי תעריפי ביטוחי חיים ועמלות סוכנים

התקנות, מיום 24 בספטמבר 2012, קובעות כי דמי העמילות המירביים שישולמו לסוכן ביטוח בעבור ביטוח מבנה אגב הלוואה לדירור לא יעלו – נכון לשנת 2015 ואילך - על 20% (כולל מע"מ) מדמי הביטוח. הוראה זו עודכנה על ידי רשות הפיקוח בראשית 2021, באמצעות קביעת מגבלה באישור השנתי של תעריפי ביטוח דירה למשכנתא, כך שלא תעלה על 15%. מסיבה שאינה ידועה לחברה, לא נקבעה עד היום תקרה כלשהי בקשר לעמלות בקשר עם ביטוח החיים הנרכש לצורך הבטחת הלוואת משכנתא. גם הוראות שונות המגבילות את עמלות הסוכנים (מ-2019 ומ-2022) מתייחסות רק לעמלות שוטפות ועמלות היקף, אך לא לחלופות אחרות של תמורה בקשר עם שיווק מוצר זה. התוצאה היא, שחלק נכבד מתעריף ביטוח החיים למשכנתא, שמשלמים לקוחות הסוכנויות, מממן את העמלה לסוכנויות ולא את הכיסוי הביטוחי. לחברה יש שיתוף פעולה רק עם סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי אחד לשיווק המוצר.

רפורמה בתעריפי ביטוח החיים

כאמור לעיל, במהלך פברואר 2019 הורתה רשות הפיקוח לחברות להגיש לאישורה תעריפים נמוכים מבעבר למוצרי ביטוח חיים תוך הגבלת גובה ההוצאות שהחברות יכולות לכלול במסגרת התעריף. התעריפים שאושרו בסופו של דבר נמוכים בכ-10% בממוצע מכפי שהיו קודם לכן אך הגבלת עמלות הסוכנים במסגרת זו נעשתה באופן חלקי בלבד, כמפורט לעיל (ביחס לביטוחי המשכנתאות בסוכנויות הבנקים).

להוראות דין נוספות אשר יש להן השפעה גם על תחום זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

בתחום ביטוח חיים פעילים, בנוסף לגופים המוסדיים, מספר תאגידיים, סטטוטוריים ואחרים, שיש להם השפעה רוחבית על התחום והחברות משתתפות במימון עלותם. כך הוזכרה לעיל המסלקה הפנסיונית. בנוסף, קיימת התאחדות החברות לביטוח חיים (להלן: "ההתאחדות") המטפלת בתחומי ביטוחי חיים וביטוחי בריאות. לצדה פועל גם איגוד חברות הביטוח, המטפל בתחומי הביטוח הכללי (להלן: "האיגוד"). החברה חברה בהתאחדות, ולאחר שנת הדוח הצטרפה גם כחברה באיגוד. פעילות ההתאחדות והאיגוד נועדה לטפל בנושאים המשותפים לשוק כולו בהתאם למותר לפי דיני התחרות, ובכלל זה - התייחסות מקצועית להצעות הסדרה שונות.

תחרות

2.2.3.

למיטב ידיעת החברה, בתחום ביטוח החיים פועלות, נכון לתאריך הדוח, 9 חברות. מרבית חברות הביטוח הפעילות בתחום, פעילות גם בתחום החסכון הפנסיוני והמוצרים הנלווים אליהם. עיקר פעילות החברה הינו בתחום מוצרי הביטוח והחסכון לפרט. החברה אינה פעילה בתחום החסכון הפנסיוני. כמו את יתר מוצריה, גם את מוצרי ביטוח החיים והחסכון משווקת החברה ישירות ללקוחותיה, לרבות באמצעות שיתופי פעולה. חלק מהמתחרים בחברה, שבעבר נהגו לשווק את כל מוצריהם באמצעות סוכני ביטוח, החלו בשנת 2019 לשווק מוצרי ריסק בשיווק ישיר, וכך גם חלק מהסוכנים, וזאת ככל הנראה - מתוך הבנת היתרונות של שיטת שיווק זו, הן לחברות והן ללקוחות. בנוסף מושפע שוק זה מפעילותם של גופים פיננסיים אחרים המשווקים מוצרים תחליפיים לתחום החסכון (דוגמת פיקדונות לזמן ארוך). שיווק ביטוח חיים בחברה מקורו, בדרך כלל, בקשר קיים בין החברה לבין לקוח החברה (שכבר מבוטח בה), וכן כתוצאה מפניה עצמאית של הלקוח לחברה לצורך רכישת ביטוח חיים (למשל בעקבות נטילת משכנתא מהבנק ועל בסיס פרסומי החברה בהקשר זה). מאז תחילת פעילותה בתחום זה נוהגת החברה לשווק את מוצרי ביטוח החיים שלה באמצעות מוקד מכירות טלפוני, ואת מוצרי ביטוח המשכנתא שלה - גם באמצעות שיתוף פעולה עם סוכנויות ביטוח של תאגידיים בנקאיים, ולתקופות - גם בערוצי שיווק נוספים. בנוסף מקדמת החברה שיווק של מוצרים, בדגש על חסכון פרט, בערוצים דיגיטאליים ובאמצעות שיתופי פעולה. בין המוצרים השונים באותו תחום קיימת תחליפיות יחסית גבוהה, שכן הם מספקים צרכים דומים לאותו קהל יעד.

על-פי נתוני רשות הפיקוח²⁰, הפרמיות של החברה במוצר ביטוח חיים (ריסק מוות-פרט) הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-237,900 אלפי ש"ח, בעוד שהפרמיות בכל הענף הסתכמו באותה התקופה בכ-2,878,683 אלפי ש"ח. חלקה של החברה במוצר ביטוח חיים, לפי נתונים אלה, עמד על כ-8.26% בתקופה זו.

למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות ולשינויים שחלו במאפייניה בתקופת הדוח.

²⁰ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.2.4.

לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. החברה מוכרת את מוצריה בעיקר ללקוחות פרטיים, ובמוצרי ביטוח חיים למשכנתא – גם ללקוחות בנקים למשכנתאות, ובכלל זה גם על בסיס שיתופי פעולה כאמור בסעיף [2.1.3.4](#) לעיל, שחלק מהם אחראי לחלק משמעותי מלקוחות החברה החדשים במוצר זה.

2.3. תחום ביטוח בריאות

2.3.1.

מוצרים ושירותים

תחום פעילות זה מתייחס לענף בריאות. במסגרת זו עוסקת החברה בביטוח הוצאות רפואיות ואשפוז, ביטוח תאונות אישיות, ביטוח מחלות קשות, ביטוח נסיעות לחו"ל וביטוחי בריאות אחרים. החברה אינה פעילה בתחום הביטוח הסיעודי²¹.

להלן יוצג פירוט מוצרי הבריאות ה'קלאסיים' (כלומר, ללא תאונות אישיות ונח"ל), רק בהתייחס למבנה הכיסויים שניתן לשווק מאז השינוי בהסדרה בשנת 2016 ("רפורמת 2016")²², הסדרה שהביאה להאחדה משמעותית של הכיסויים העיקריים בתחום הבריאות. הפירוט כולל את הכיסויים שלפי רפורמת 2016 ניתן לרכוש **כתוכנית בסיס** (כלומר תכנית שאינה מותנית ברכישת תכנית ביטוח אחרת, כאשר ניתן גם לרכוש מספר תוכניות בסיס יחד) ואת הכיסויים שניתן לרכוש רק **כתכנית נוספת** (כלומר תכנית שכלויות לתוכנית בסיס ותוקפה נגזר מתוקפה של תוכנית הבסיס). ביטול תכנית הבסיס יגרור ביטול של כל התכניות הנוספות שנרכשו יחד עם תכנית הבסיס, ואילו ביטול תכנית נוספת אינו פוגע כשלעצמו בתוקף תכנית הבסיס שברשות המבוטח. במסגרת התוכניות הנוספות מוצעים לרכישה גם **כתבי שירות** (שהכיסוי מכוחם מוענק ללקוחות באמצעות ספקים חיצוניים ובמגבלות שקבע חוזר כתבי השירות).

עם זאת, רשות הפיקוח מקדמת רפורמה נרחבת נוספת בתחום הבריאות, שתשנה שוב את היקף הכיסוי של כל מוצר, את סוגי המוצרים המותרים בשיווק ואת דרכי השיווק המותרות שלהם, באופן שעלול להכביד ולהאריך מאוד את תהליך המכירה. החוזרים הסופיים בנושא זה (נכון מועד פרסום הדוח) פורסמו בימים 7-8 בפברואר 2023, לאחר תאריך הדוח, כאשר תאריך כניסתם לתוקף, לפי האמור בהם, הוא 1 במאי 2023. לפיכך החברה עדיין אינה יודעת להעריך את השפעת השינוי המתוכנן על ידי רשות הפיקוח על עסקיה ועל תחום ביטוח הבריאות בכללותו. ראו פירוט בסעיף [2.3.2](#) להלן.²³

א. תוכניות בסיס

(1) **ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל** - שיפוי על כל ההוצאות הרפואיות הנדרשות לשם ביצוע ניתוח / טיפול מחליף ניתוח, לרבות 3 התייעצויות לשנת ביטוח, בהתאם לתקרות הכיסוי ותנאי הכיסוי המפורטים בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת

²¹ למעט כמרכיב כיסוי ופיצוי חד פעמי כתוצאה מתאונה בתוך פוליסות אחרות.

²² זאת - על אף שלמעט כתבי שירות מסויימים, הכיסויים ששווקו קודם לשינוי בהסדרה נשארים בתוקף עבור הלקוחות שמחזיקים בהם.

²³ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד [4](#) לעיל.

- הביטוח הינה לכל חיי המבוטח. החברה מאפשרת רכישת מוצר זה ללא השתתפות עצמית וכן בחלופה הכוללת השתתפות עצמית של 3,000 ₪ (צמוד מדד) במקרה של צורך בניתוח, כנגד פרמיה נמוכה יותר.
- (2) **ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל – משלים שב"ן** - זהה לתוכנית שבס"ק 1 לעיל למעט חובת המבוטח, במקרה של צורך בניתוח, לפעול למימון זכויותיו במסגרת השב"ן של קופת חולים.
- (3) **ביטוח תרופות** - תוכנית ביטוח המעניקה שיפוי על רכישת תרופות שהמבוטח אינו זכאי להן במסגרת סל הבריאות, בהתאם להוראות הדין, ועד גבול האחריות הנקוב בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת הביטוח הינה לכל חיי המבוטח.
- (4) **ביטוח השתלות וטיפולים מיוחדים בחו"ל** - תוכנית ביטוח המעניקה פיצוי או שיפוי בגין ביצוע השתלה, או טיפול מיוחד מציל חיים בחו"ל, עד גבול אחריות הנקוב בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד הינו גברים ונשים עד גיל 70. תקופת הביטוח הינה לכל חיי המבוטח.
- (5) **ביטוח מחלות קשות** - כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח פיצוי חד פעמי בגובה סכום הביטוח שנרכש, מבלי שהמבוטח יידרש להוכיח הוצאות כלשהן, מיד לאחר שאובחן כי חלה באחת או יותר מהמחלות הקשות המפורטות בתנאי הפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. קהל היעד של מוצר זה הינו אנשים עד גיל 70, וניתן להיות מבוטח בו עד גיל 75.
- (6) **פיצוי חד פעמי למחלת הסרטן** - כיסוי ביטוחי המבטיח למבוטח: 1. פיצוי חד פעמי בגובה סכום הביטוח שנרכש, מבלי שהמבוטח יידרש להוכיח הוצאות כלשהן, מיד לאחר שאובחן כי חלה במחלה ממארת כמוגדר בפוליסה; 2. פיצוי בגובה 15% מסכום הביטוח בעת גילוי סרטן מוקדם כמוגדר בפוליסה. הפרמיה נקבעת בהתאם לנתונים הקשורים במבוטח (דוגמת גיל ומין) ומשתנה על פני תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח. ניתן להיות מבוטח לכל היותר עד גיל 65.

ב. תוכניות נלוות

- (7) **ניתוחים בחו"ל וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל** – שיפוי מלא לכל ההוצאות הרפואיות הנדרשות לשם ביצוע ניתוח בחו"ל שהצורך לבצעו נקבע בישראל ותואם מראש מול החברה, שיפוי להוצאות נלוות במקרה של ניתוח מיוחד שיש הכרח לבצעו בחו"ל, בהתאם לתקרות הכיסוי ותנאי הכיסוי המפורטים בפוליסה וכן שיפוי לטיפול מחליף ניתוח עד לתקרות המפורטות בפוליסה. רכישת התכנית מותנית ברכישת תכנית בסיס לניתוחים בישראל.
- (8) **תרופות מיוחדות ובדיקות גנטיות** – רכישת התוכנית מותנית ברכישת תכנית בסיס לביטוח תרופות. התוכנית מעניקה שיפוי על רכישת תרופות מיוחדות כהגדרתן בפוליסה, שהמבוטח אינו זכאי להן במסגרת סל הבריאות ובמסגרת תכנית הבסיס, וכן שיפוי לרכישת קנאביס רפואי עד לגבול האחריות הנקוב בפוליסה ובהתאם להוראות הדין. בנוסף, התכנית מעניקה מימון לביצוע בדיקות גנטיות להתאמת טיפול תרופתי.
- (9) **שירותים לרפואה אמבולטורית** – רכישת התוכנית מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס. התכנית מעניקה מגוון שירותים רפואיים שלא בעת אשפוז, למבוגר ולילד, כגון: התייעצות עם רופא מומחה, דיאטנית, טיפול פסיכולוגי, בדיקות אבחנתיות, שירותי סל הריון, טיפולי פיזיותרפיה והידרותרפיה, בדיקות סקר ורפואה מונעת. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.

- (10) **כתב שירות לרפואה משלימה** - רכישת התוכנית מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס. כתב השירות מעניק מגוון שירותים בתחום הרפואה המשלימה. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.
- (11) **כתב שירות ייעוץ רפואי און ליין באמצעות רופאים מומחים** - רכישת התוכנית מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס. כתב שירות המעניק למבוטח שירותי ייעוץ 'און ליין' ברפואת מומחים ומוקד ייעוץ רפואי מקוון בתחומי המשפחה והילדים. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.
- (12) **כתב שירות אבחון רפואי מהיר וליווי אישי רפואי** - רכישת התוכנית מותנית ברכישת אחת מתכניות הבסיס. כתב השירות מעניק למבוטח מגוון שירותים כגון אבחון ראשוני, אבחון מקיף, מנהל תיק אישי, רופא מלווה אישי, הכוונה על ידי עובד סוציאלי והשגחה רפואית. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני.
- (13) **כתב שירות ליווי רפואי אישי לסרטן** - מעניק שירות ליווי רפואי אישי וייעודי למי שבתקופת הביטוח אובחנו כחולי סרטן, ובכלל זה מנהל תיק אישי, מנהל רפואי אישי אונקולוגי, טיפולים במרפאת כאב, שינוע עזרים, החזר עבור רכישת פאה, החזר שהות במלונית ועוד, כמפורט בכתב השירות.

בנוסף לתוכניות הבריאות הנ"ל, קיימות בחברה התוכניות הבאות, המהוות חלק מתחום הבריאות בחברה:

- (14) **ביטוח תאונות אישיות** - בכפוף לתנאי הפוליסה, המוצר מעניק: פיצוי חד פעמי במקרה של מוות, נכות צמיתה, שברים או כוויות שנגרמו עקב תאונה; פיצוי יומי למבוטח שאושפז עקב תאונה; החזר הוצאות מסויימות הנלוות לאשפוז; פיצוי חד פעמי במקרה שמבוטח הפך סיעודי עקב תאונה; פיצוי בגין ימי החלמה עקב תאונה. קהל היעד של מוצר זה הינו גברים ונשים בגילאים 3-70. ניתן להיות מבוטח לכל היותר עד גיל 80. מאז כניסתו לתוקף, ביום 1 במאי 2021, של חוזר המחייב השקת מוצר תאונות אישיות חדש (ראו בסעיף [2.3.2](#) להלן), הופסק שיווקו של מוצר זה. לאחר תום שנת הדוח השיקה החברה מוצר חלופי בהתאם לחוזר החדש של הרשות.
- (15) **כתב שירות ספורטיבי** - רכישת התוכנית מותנית ברכישת תכנית לביטוח תאונות אישיות. כתב השירות מעניק למבוטח מגוון שירותים כגון פינוי באמבולנס, ייעוץ רפוא מומחה, תזונאי, פיזיותרפיה, הידרותרפיה, ריפוי בעיסוק, הדמיה אבחנתית, וארגומטריה. השירותים ניתנים ע"י ספק חיצוני. גם שיווקו של כתב השירות הופסק ממאי 2021 כאמור לעיל.
- (16) **ביטוח נסיעות לחו"ל** - מוצר המעניק כיסוי ביטוחי לעלויות שונות שיש ליוצאים לחו"ל בקשר עם מספר סוגי סיכון האופייניים לנסיעה כזו. המוצר מכסה כבסיס וכברירת מחדל: הוצאות רפואיות בחו"ל באשפוז ושלא במסגרת אשפוז כולל תרופות, פינוי רפואי לבית חולים, הטסה רפואית, טיפול חירום בשיניים, החזר הוצאות מלווה במקרי צורך רפואי, הארכת שהות בחו"ל במקרי צורך רפואי, אובדן רכוש, וכן: אחריות כלפי צד שלישי וכיסוי איתור וחילוץ, אלא אם המבוטח ביקש להסיר מי משני הכיסויים האחרונים מכיסוי הבסיס.
- מעבר למוצר הבסיסי ניתן לרכוש הרחבות לכיסוי בגין ביטול נסיעה וקיצור נסיעה מסיבות מסויימות, כיסוי להוצאות רפואיות בשל החמרה של מצב רפואי קיים, נזקים שנגרמו במסגרת ספורט חורף וספורט אתגרי, הרחבה לכיסוי רפואי לנשים בהריון וכן כיסוי לאובדן או נזק לרכוש (כבודה) מסוגים שונים.

הפוליסה נמכרת על-ידי החברה בעיקר באמצעות האינטרנט ובתמיכה מסויימת של נציגי שירות טלפוניים. לקוחות החברה רוכשים את המוצר ישירות ממנה, לרבות על בסיס שיתופי פעולה עם גורמים שונים כמפורט בסעיף [2.3.4](#) להלן.

2.3.2.

הסדרה והסכמים מהותיים לתחום

תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3, פרקים 2-4 - ביטוח תאונות אישיות

ביום 7 ביוני 2020 פירסמה רשות הפיקוח את החוזר שבנדון, לשם הסדרתו לראשונה של מוצר ביטוח תאונות אישיות, כמוצר אחיד, הן בהיבט היקף הכיסוי, והן ביחס לדרכי שיווק ותקופתו. במסגרת זו הורחבו מאוד גם הגדרת מקרה הביטוח וגם סוגי הנזק שהמוצר מכסה, נקבע תהליך שיווק ייחודי ומסורבל למוצר, ולראשונה נוסף גם למוצר זה הליך חידוש אחת לשנתיים, אך לא במתכונת של מוצרי הבריאות אלא במתכונת של מוצרי ביטוח כללי (חידוש שמונתה בכך ששני הצדדים חפצים בכך). בד בבד תוקן חוזר חידוש ביטוח על מנת להחיל את הוראותיו גם על מוצר תאונות אישיות במתכונתו החדשה. החוזר נכנס לתוקף, לאחר עיכוב מסויים, ביום 1 במאי 2021 וממועד זה נאסר על שיווק מוצר תאונות אישיות הקודם. החברה השיקה מוצר במתכונתו החדשה רק לאחר תום שנת הדוח.

רפורמת הבריאות 2023

לאחר כשנה של פרסום טיוטות שונות ודחיות של לוחות זמנים ליישום, פרסמה הרשות, בימים 7-8 לפברואר 2023 (לאחר תום שנת הדוח) הוראות חדשות וכן תיקונים למספר חוזרים, על מנת לייצר רפורמה נוספת בתחום הבריאות, שתחליף את הרפורמה של שנת 2016. בעיקרה, מבקשת הרפורמה החדשה לבנות מודל חדש של תהליך שיווק המוצרים, במתכונת של רבדים, כך שמבוטח יידרש להחזיק, בחברת ביטוח כלשהי, בכל המוצרים שהפיקוח מגדיר כרובד ביטוח בסיסי, לפני שהוא יכול לרכוש מחברת ביטוח כלשהי, מוצרים מרבדים שמוגדרים שני ומעלה. מה שמכוסה ברפורמה החדשה ברובד בסיסי הם מוצרי תרופות, השתלות, וניתוחים בחו"ל. מה שנכלל ברובד השני הן שלוש החלופות של מוצרים המכסים ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בישראל (ניתוחים "שקל ראשון", ניתוחים "משלים שב"ן" וניתוחים "משלים שב"ן עם השתתפות עצמית של 5,000 ₪"). מעבר לכך ניתן לרכוש רבדים של הרחבות לכיסויים אלה, וכן כתבי שירות. מוצרי מחלות קשות ותאונות אישיות יכולים להירכש ללא קשר לתפיסת הרבדים.

מעבר למורכבות הרבה של ההערכות לרפורמה זו, בשל הצורך לדעת אילו מוצרים כבר מחזיק המועמד לביטוח מתקופות של הסדרה קודמת, שתוכן אינו חופף לתוכן הרפורמה הזו, ולהציע לו הצעה מותאמת למגבלות שמחילה על המבוטח הרפורמה החדשה, מבקשת הרפורמה להשית על חברות הביטוח את חובת הגילוי והייעוץ ללקוח ביחס לתוכן מוצרי בריאות שהוא מחזיק בקופות החולים ובשב"ן, על אף שלא מדובר במוצרים שלהן, על אף השונות בין מוצרים אלה, ובהתעלם מהעובדה שגם הם משתנים על פני זמן בהתאם להחלטות הקופות ומשרד הבריאות.

בנוסף, מגיעה הרפורמה הזו בשעה שהן משרד הבריאות והן משרד האוצר מנסים לקדם רפורמות אחרות וסותרות בתחום הבריאות, שאם יתקבלו במתכונת שבה פורסמו לציבור, עלולה להיות להן השפעה מהותית על התמחור של מוצרי הבריאות של חברות הביטוח, ועל הנכונות לשווקם²⁴. בין אלה ניתן למנות את מסקנות ועדת אש, שפורסמו לאחר תום שנת הדוח, בינואר 2023, ולפיהן מוצע לשלול מחברות הביטוח את אפשרות לשווק מוצר ניתוחים, למעט מוצר ניתוחים משלים שב"ן עם ה"ע של 5000 ₪", ואת הצעת "מחליטים" בטיטות חוק ההסדרים לשנת 2023-2024, שמבקשת לחייב חברות ביטוח לשאת במלוא עלות ניתוח שבוצע במסגרת השב"ן, אם המבוטח מחזיק אצלן גם בפוליסת ניתוחים "מהשקל הראשון", ולהעביר אותו, במועד

²⁴ ראו לעניין זה אזהרת מידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

החידוש הקרוב של פוליסות בריאות מרפורמת 2016, כלומר, מיוני 2024, לפוליסות משלים שב"ן, כברירת מחדל, אלא אם הוא יבקש לשמור את מוצר ניתוחים מהשקל הראשון. ריבוי הרפורמות שנמצא בתהליכי קידום שונים על ידי רשויות שונות מקשה על תמחור ביטוחי הבריאות שתחת הרפורמה של רשות הפיקוח.

תחרות

2.3.3.

למיטב ידיעת החברה, בענף ביטוח בריאות פועלות נכון לתאריך הדוח 9 חברות ביטוח, אשר מדווחות אותו כתחום נפרד, אך ייתכן שיש חברות נוספות הפעילות בתחום ומדווחות אותו ביחד עם תחום ביטוח חיים. החברה משווקת מוצרים אלה ישירות ללקוחותיה ושמה דגש על מכירה לפרט, ואילו שאר החברות משווקות אותם בעיקר באמצעות סוכני ביטוח, לרבות לשוק של קולקטיבים. עם זאת, יותר ויותר חברות מגדילות באופן משמעותי את מערך השיווק הישיר שלהן ומאמצות בכך את התפיסה השיווקית של החברה. החברה רואה בביטוחי הבריאות מוצר חשוב לבית ולמשפחה, כהשלמה לביטוח הבריאות הממלכתי וליתר הביטוחים שהיא משווקת לאוכלוסיית היעד שלה, והיא החלה לעורר את מודעות הציבור להיותה פעילה בתחום, עם מוצרים איכותיים, באמצעות פרסום.

שיווק מוצרי בריאות בחברה מקורו, בדרך כלל, בקשר קיים בין החברה לבין לקוח החברה. מאז תחילת פעילותה בתחום זה נוהגת החברה לשווק את מוצרי הבריאות שלה בעיקר באמצעות מוקד מכירות טלפוני ולתקופות - גם בערוצי שיווק נוספים.

בין המוצרים השונים באותו תחום קיימת תחליפיות יחסית גבוהה, שכן הם מספקים צרכים דומים לאותו קהל יעד.

למיטב ידיעת החברה, בשיווק מוצרי ביטוח נסיעות לחו"ל פעילה מבטחת נוספת על הני"ל, וכן - סוכנויות תיירות, קופות חולים וחברות כרטיסי אשראי, אשר בעקבות המגבלות שהשית 'חוזר הלידים' על שיווק המוצר שלא באמצעות בעל רישיון, שינו את מתכונת הקישור שבין לקוחותיהן לחברות הביטוח. החברה מאפשרת לציבור לרכוש את הביטוח אצלה, ישירות או באמצעות מי מטעמו, בעיקר בפלטפורמה דיגיטלית.²⁵

הפרמיות של החברה בביטוח בריאות (כולל מוצר תאונות אישיות, ששיווקו במתכונת זו הופסק, כאמור, בסוף אפריל 2021) הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בכ-200,407 אלפי ש"ח. על-פי נתוני רשות הפיקוח²⁶ הסתכמו הפרמיות בביטוח בריאות (ללא סיעודי) בכל שוק ביטוח הבריאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 בסך של כ-8,038 מיליון ש"ח. חלקה של החברה במוצרי מחלות ואשפוז בענף הבריאות לפי נתונים אלה, עמד על כ-1.27% בשנת הדוח (בתאונות אישיות – על 8.02%). בהתאם לנתוני רשות הפיקוח²⁷, חל במגזר ביטוח בריאות (ללא סיעודי ותאונות אישיות) גידול של כ-22% בהיקף פרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 לעומת התקופה המקבילה אשתקד. באותה תקופה נרשמה בחברה עלייה של כ-27% בהיקף הפרמיות ברוטו בתחום בהשוואה לתקופה מקבילה אשתקד, אך במוצר תאונות אישיות חלה ירידה של כ-7% בשל הפסקת שיווק המוצר במאי 2021. למידע נוסף ראו סעיף 4.7 להלן בדבר שיווק והפצה של כלל עסקי החברה, הכוללים גם התייחסות מפורטת לנושא התחרות.

²⁵ אין.

²⁶ ראו המקור בה"ש 27 להלן.

²⁷ נתוני השוק נלקחו מאתר רשות הפיקוח ("דוחות ניהוליים") בכתובת: <http://insurancedata.cma.gov.il/Pages/Director.aspx>

2.3.4.

לקוחות

לחברה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על תחום הפעילות. החברה מוכרת את מוצריה בעיקר ללקוחות פרטיים, לרבות כאלה המגיעים אליה על בסיס שיתופי פעולה כאמור בסעיף [2.3.2](#) לעיל. לחברה אין לקוחות קולקטיביים בתחום זה. שיעור הביטולים (לרבות סילוק, ביטול, הקטנה או אי-חידוש) לשנה מפוליסות בריאות שבתוקף לראשית כל שנה במונחי פרמיות²⁸ עמד על כ-14% בשנת הדוח לעומת כ-20.9% בשנת 2020 וכ-23.6% בשנת 2019. הירידה בשיעור הביטולים נובעת בין היתר ממיקוד החברה בשימור הלקוחות ככלל, ובמוצר תאונות אישיות – גם בשל העדר חלופות למוצר בשוק, ממאי 2021.

²⁸ בהתאם להוראות הדין, שיעור הביטולים בפוליסות בריאות (לרבות ענפי מחלות קשות ואשפוז טווח ארוך) חושב על ידי חלוקת סכום הפרמיה שחויבה בחודש האחרון של שנת הדוח בסכום הפרמיה שחושבה בחודש האחרון של השנה הקודמת, והכל רק בהתייחס לפוליסות שמועד תחילתן לפני השנה השוטפת ובניטרול עליית תעריפים.

3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות**3.1. כללי**

המוצרים שלא נכללו בתחומי הפעילות הינם: ביטוחי חבויות - חבות מעבידים וצד ג' הנלווים לביטוחי דירה ובתי עסק. מוצרים אלה כלולים בעסקי הביטוח הכללי של החברה ומהווים פחות מ-1% מכלל הכנסות החברה. כל אחד מענפים אלו אינו רכיב עסקי מהותי וגם בחינה במקובץ של ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית אינה עוברת את סף המהותיות. ענפי הביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות של החברה הנם רק ענפי חבויות אחרים והם כולם ענפים שאינם סטטיסטיים בחברה.

3.2. ביטוחי חבות מעבידים וצד ג' (נלווים לענפי רכוש ואחרים)מהות הכיסוי הביטוחי ומאפיינים ייחודיים של המוצר

ביטוחים אלה אינם נמכרים על-ידי החברה כמוצר נפרד, אלא רק כחלק מפוליסות ביטוח דירה ובתי עסק, וזאת בהתאם לרישיון המבטח של החברה. מהות הכיסוי:

- (1) חבות מעבידים - תשלום תגמולי ביטוח בגין נזק גוף מתאונה או מחלה שאירעו לאחד מעובדי המבוטח תוך כדי עבודתו אצל המבוטח, באשמתו של המבוטח - וכמידת אשמתו.
- (2) צד שלישי - תשלום תגמולי ביטוח בגין נזק גוף או רכוש שנגרמו לצד שלישי באשמתו של המבוטח - וכמידת אשמתו.

3.3. מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

בנוסף לחקיקה הכללית החלה על פוליסות ביטוח ועל ניסוחן, פוליסות אלה כפופות להוראות הדין והפסיקה, ובכלל זה לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] ולפסיקה מכוחה, ובדירה – גם לפוליסה תקנית-דירה.

4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

המידע המופיע בסעיף זה, ואופן השפעת הגורמים החיצוניים המופיעים בסעיף זה על פעילות החברה ועל תוצאותיה הכספיות, מבוסס בחלקו על ידע שקיים בחברה בתאריך אישור דוח זה, ובחלקו - על הערכות החברה. אין כל ודאות כי הערכות החברה ביחס לדין, לפרשנותו, וביחס לגורמים החיצוניים המופיעים בסעיף זה ולאופן השפעתם על פעילותה ועסקיה של החברה - יתממשו. ההשפעה בפועל עשויה להיות שונה באופן מהותי מזו שנחזתה כאמור, כתוצאה מגורמים שונים, שהעיקריים שבהם הנם שינויים רגולטוריים, לרבות דרך פרשנות הדין על ידי הרשויות ודרך אכיפתו, שינוי בתנאי השוק, בתנאים הכלכליים, המדיניים והביטחוניים ומכלול גורמי הסיכון של החברה המפורטים להלן.²⁹

4.1. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

בנוסף לדינים הכלליים אליהם כפופה כל חברה בישראל (כגון דיני החברות, דיני מס הכנסה, דיני העבודה, דיני התחרות, דיני הלבנת הון, דיני הגנת פרטיות וכיו"ב, ולגבי חברות ציבוריות – גם דיני ניירות ערך) שגם הם עוברים שינויים רבים בשנים האחרונות - כפופה פעילות החברה לאסדרה רבה וייחודית לתחום הביטוח. הוראות אלה נקבעות במגוון של דרכי הסדרה, החל מחקיקה ראשית ותקנות, וכלה בהוראות של רשות הפיקוח, שניתנות במסגרת חוזרים, הכרעות עקרוניות בתלונות ציבור ואפילו 'ניירות עמדה', שמעמדם המשפטי אינו ברור, וכן בהנחיות נקודתיות, כולל אישור תעריפים ומוצרים פרטני. בדרך זו מסדירה רשות הפיקוח היבטים רבים ומגוונים בתפקוד השוטף של הגופים המוסדיים. הוראות חדשות כאמור, או תיקונים לקיימות, מתפרסמות לעיתים תכופות. הקצב והיקף הפרסום הם גבוהים, ולרבים מהם יש עלות ישירה לא מבוטלת לצורך הטמעתם, ולעיתים גם השפעות עסקיות בסדרי גודל משתנים.

בחלקים שונים לעיל של פרק זה, מתוארים עיקרי הדינים החלים על החברה ותחומי פעילותה בתיאור כללי, בדגש על חקיקה ראשית והסדרה מהותית, וניתן פירוט מסויים להסדרה חדשה משנת הדוח או מסמוך לה, וכן לטיוטות הסדרה כאמור - ככל שהחברה מעריכה, במועד הדיווח, שיש לנ"ל, או יכולה להיות להן, השפעה משמעותית, בין אם בטווח הקצר ובין אם בטווח הארוך יותר, על השוק שהחברה פועלת בו, או על החברה.

הוראות רשות הפיקוח החלות על פעילות החברה כמבטח יתוארו להלן בהתאם לדין החל על פרק זה, רק ככל שלא פורטו במסגרת סקירת תחומי הפעילות השונים של החברה. חקיקה כללית תתואר רק ככל שיש או עשויה להיות לה, לדעת החברה, השפעה ישירה על פעילותה.

בכל מקום בו לא צוינה במפורש הערכת החברה לגבי השפעת הדין, המשמעות היא שלהערכת החברה אין לדינים ולשינויים בהם השפעה מיוחדת או מהותית על החברה מעבר להתאמת שיטות העבודה שלה להוראות הדין, על עלותן כמתואר לעיל. בכל מקום בו יש לדינים אלה, להערכת החברה, השפעה בעלת מאפיינים ייחודיים לחברה, צוין הדבר במפורש בצד ההתייחסות לאותם דינים ושינויים. יובהר כי פירוט ההסדרה על בסיס הערכת מהותיותה, ודעת החברה לגבי מידת ואופן השפעת ההסדרה על החברה, הם כולם בגדר תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה המלאה של החברה, ולפיכך יש לראות בהם מידע צופה פני עתיד. אין מניעה כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם, לא יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מכפי שהוצג בדוח זה, בין אם בשל גורמים שאינם בשליטת החברה לרבות תיקוני חקיקה נוספים ובין אם בשל מגבלות התחזית למשל לגבי התנהגות שוק הביטוח, ואשר לכולם עשויה להיות השפעה.³⁰

²⁹ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

³⁰ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

4.1.1. אסדרה בנושא הון החברה ועתודות

חוזר 2020-1-15 "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II"; והנחיות נוספות של רשות הפיקוח בהקשר זה

חברות הביטוח נדרשות לעמוד בדרישות הון עצמי מינימאלי, לרבות כתנאי לחלוקת דיבידנד, כתנאי לקבלת רישיון מבטח ולפעילותן השוטפת. במטרה לשנות מהיסוד את האסדרה להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות ביטוח במדינות האיחוד האירופי, ולבסס אותן על חישוב כלכלי, אימץ האיחוד האירופי, ביום 10 ביולי 2007, את דירקטיבת Solvency II (להלן: "הדירקטיבה"). רשות הפיקוח החליטה להחיל את הוראות הדירקטיבה המוצעת על חברות ביטוח בישראל במקביל ליישומה במדינות האיחוד האירופי, והחלה בפרסום הוראות הערכות כבר משנת 2008. החוזר המוביל בנושא נכון למועד פרסום הדוח הוא זה שנזכר בנדון ופורסם ביום 14 באוקטובר 2020 (ותיקן בכך את החוזר הראשוני 2017-1-9). חוזר זה, ביחד עם חוזרים נוספים שפורסמו בעקבותיו, מתכלל את ההוראות לגבי אופן החישוב וההצגה, מועדי הפרסום ותקופות הפריסה המעודכנות עד להחלה מלאה של הון נדרש לכושר פירעון (להלן: "דרישת ההון המלאה"). במסגרת זו הוארכו משמעותית תקופות הפריסה, עד לסוף שנת 2032, תוך מתן הנחיות לתקופה זו ולאופן חישובי הניכוי בתקופת הפריסה (ראו שה. 2020-2261 מיום 15 באוקטובר 2020). חישוב ההון של החברה לפי דרישות המשטר החדש מביאות אותה לעודף הון גם ללא הפריסה המדורגת של ההנחיות, כמפורט בבאור 14 לדוחות הכספיים המצורפים. מעבר לכך, פרסמה רשות הפיקוח ביום 5 בינואר 2022, טיוטת עקרונות ליישום הערכה עצמית של סיכונים וכושר פרעון (ORSA) – שהוא הנדבך האיכותי של הדירקטיבה (שה. 2021-8901). לפי החלטת הדירקטוריון, שאושרה ב-27 באוקטובר 2022, יעד כושר הפרעון של החברה יעמוד על 120% מדרישות המינימום של יחס כושר הפרעון של החברה לפי הוראות רשות הפיקוח.

בנוסף, ולאור דרישות ההון הראשוני החלות מכוח הדירקטיבה באיחוד האירופי, פורסמו ביום 25 באפריל 2018 תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן: "תקנות הון עצמי ראשוני"), הקובעות שההון הראשוני הנדרש, ביחס לכל תחום פעילות שפורט בהן, יעמוד על מינימום של בין 10 ל-15 מליון ש"ח (במקום 52-59 מליון ש"ח כפי שדרשו תקנות ההון הקודמות, שבוטלו). ביום 4 במרץ 2018 פורסם חוזר 2018-1-3 "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פרעון של מבטח" אשר בא לצד 'תקנות הון עצמי ראשוני', וקובע דרישות הון עצמי בהתאמה לכושר הפירעון של מבטח. דוח יחס כושר הפרעון הכלכלי האחרון של החברה מתייחס ליום 30 ביוני 2022, ופורסם (במסגרת דוח רבעון שלישי לשנת 2022) ביום 29 בנובמבר 2022 (אסמכתא מס': 2022-01-114654).

העברת כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל

ביום 16 בנובמבר 2021 פורסם תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין העברת כספים למבטחי משנה מחוץ לישראל (-) 2021-14 (1-14) הקובע, ביחס לכל הסכמי ביטוח המשנה שייכנסו לתוקף מיום 1 בינואר 2022, הוראות בקשר להעברת כספים כאמור באופן שתשלום התביעות לחברות הביטוח בארץ יובטח מפני סיכוני אשראי של מבטחי המשנה. בכך הוחזרה הנחיה שעוגנה בעבר במסגרת תקנות שבוטלו, בשינויים מסויימים, שחלקם מגדילים את הסיכון של מבטחי המשנה ולפיכך עלולים לפגוע בקיבולת ומבחר המבטחים המוכן לבטח בישראל.

דיווח על עסקאות מורכבות ומהותיות שמהותן שיפור יחס כושר פרעון כלכלי

ביום 28 בנובמבר 2022 פרסמה רשות הפיקוח את העקרונות שלפיהם היא תכיר בעסקאות ביטוח משנה ככאלה שמקטינות את הצורך בהון עצמי של חברת הביטוח והבהירה איזה סוג של עסקאות לא יאפשר הקטנה כזו. בד בבד עם פרסום העקרונות פרסמה הרשות הוראה שמחייבת לדווח לה על עסקאות כאלה שהחברות עושות, ואת פרטיהן, על מנת שהיא תוכל לבצע בקרה על איכות הסיווג של עסקאות כאמור. רשות הפיקוח הבהירה שאין הכוונה לעסקאות ביטוח משנה שנקשרות ברגיל על ידי חברות הביטוח.

4.1.2 אסדרה בנושא חשבונאות

תקן IFRS17

חברות הביטוח נדרשות ליישם תקן דיווח כספי בינלאומי חדש בתחום הביטוח (IFRS17) ("התקן") החל מהדוחות הרבעוניים והשנתיים בגין שנת 2024, תוך הצגה מחדש של הדוחות בגין השנה הקודמת בהתאם לתקן זה. עם זאת, בדוח השנתי לשנת 2023, תיחדרנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2023 (נתוני יתירות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה) בהתאם להוראות התקן. התקן החדש דורש הצגה שונה באופן מהותי של מצב חברות הביטוח לעומת דרך ההצגה הנוכחית, ובאופן שמחייב אפיון והטמעת מערכות מידע רלוונטיות חדשות, תיעוד המידע בחברות באופן שונה ופרטני מבעבר, הכשרה מחדש של כל הגורמים המעורבים בתהליך, ועוד - תוך עבודה שוטפת מול רשות הפיקוח שנערכת גם היא לניהול השינוי בצורה מפורקת ואחידה. לאור זאת, פרסמה רשות הפיקוח, גם בשנת הדוח, הוראות, הבהרות וחוזרים רבים בקשר עם התקן. למהלך זה, שמצריך ליווי של החברות במומחים במספר תחומי ידע בנוסף לרכישה והטמעה של מערכות טכנולוגיות כאמור, עלות כספית מהותית - חד פעמית באופיה, על אף שהיא תתפרס על פני מספר שנות פיתוח והטמעה. בנוסף, יש להטמעה של תקן חשבונאי חדש גם סיכונים הכרוכים בעצם השינוי המהותי באופן הדיווח לציבור, ב"תקופת ההרצה" של היישום. בחודש דצמבר 2022 פרסמה רשות הפיקוח לוחות זמנים מעודכנים (להלן "מפת הדרכים") לביצוע כל שלב בתהליך היישום על מנת להגיע למועד היישום כשכל החברות מוכנות כראוי. עם זאת, ספק אם לוחות הזמנים שקבעה הרשות הם מספיקים להטמעת מהלך כה מורכב שהשינוי בו הוא כה מהותי. הרשות גם מפרסמת מענה ועמדה לסוגיות ושאלות שונות לגבי אופן היישום הנאות של התקן, אגב הליך ההטמעה בחברות. בסוף שנת 2020 רכשה החברה מערכת ליישום התקן ובתחילת שנת 2021 התקשרה עם ספקים מיישמים ויועצים והחלה בהטמעה. ממועד זה החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של המערכת ונערכת לאימוץ התקן בהתאם ללוחות הזמנים כאמור. כמו כן, כחלק מיישום התקן, ובהתאם למפת הדרכים, בתקופת הדוח הוגשו לרשות הפיקוח: מסמך מתודולוגיית לחישוב תיאום הסיכון (Risk Adjustment), תוצאות מבדק כמותי לבחינת השלכות התקן על היתירות למועד המעבר וטיטוט מדיניות חשבונאית מעודכנת. בנוסף, התקשרה החברה עם רואי החשבון המבקרים בנוגע לסקירה כללית של ההיקף והעיתוי המתוכננים של הביקורת. למיטב ידיעת החברה רמת ההערכות והמוכנות שלה להטמעת התקן היא דומה לזו של השוק.

הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי (UGL)

ביום 9 בפברואר 2023, לאחר תום שנת הדוח, פרסמה רשות הפיקוח תיקון ל'חוזר המאוחד', בפרק שעוסק בזכאות של חברת ביטוח להתייחס, בעת בדיקת נאותות העתודה, לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן של נכסים שאינם רשומים בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי. לאור שיטת הדיווח של החברה, אין להוראה זו, להערכתה, שינוי מהותי עליה, אך יכול שיהיו לכך השלכות על דיווח של חברות אחרות באופן שישפיע על השוואת התוצאות.

4.1.3 אסדרה בנושא ממשל תאגיד

שה. 2013-36166 "מדיניות לשליטה בגוף מוסדי"

המסמך, מיום 12 בפברואר 2014, כולל שורה של קריטריונים ותנאים כלליים לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בגוף פיננסי וכן פירוט של אופן הגשת בקשה להיתר שליטה, המסמכים שיש להגיש ביחד עימה וכיו"ב. הוראות המסמך חלות על כל מבקש היתר שליטה חדש במבטח, וכן על מחזיק של היתר שליטה קיים במבטח, אם נעשה בהיתר שינוי שלדעת רשות הפיקוח הוא שינוי מהותי. החברה מוחזקת ונשלטת בהתאם להיתרי שליטה שהוציאה רשות הפיקוח, כמתואר בסעיף 1.1 לעיל וסעיף 4.2 להלן.

עדכון החוזר המאוחד לעניין ממשל תאגידי וניהול סיכונים - אקטואר ממונה ואקטואר ראשי

ביום 19 בספטמבר 2022 פורסם חוזר המעדכן את הדרישות בקשר עם הממשל התאגידי בתחום האקטואריה, שמחייב, בנוסף למינוי אקטואר ממונה ביחס לכל תחום פעילות של חברת ביטוח, גם אקטואר ראשי שיהיה כפוף למנכ"ל, יפקח על ויבקר את עבודת האקטואריה בחברה ויגיש דיווחים עצמאיים לפיקוח בהקשרים שונים. המבנה הארגוני בחברה הוא כבר כזה, אך לדעת החברה, העמסת דיווחים ואחריות נוספת על האקטואר הראשי, שגם כך, בשל הגידול בצרכים אקטואריים מחד (לרבות בשל ההוראות בנושא יחס כושר פרעון והתקן החשבונאי העתידי (IFRS17), כאמור לעיל) והמחסור הכבד באקטוארים - מאידך, סובל מעומס יתר, מהווה הכבדה ומעמסה מיותרת.

4.1.4 אסדרה בתחום השירות והתביעותפרסום מדדי שירות

החל משנת 2015 החלה רשות הפיקוח לפרסם לציבור 'מדד שירות', המשקלל מדידה יחסית של תלונות הציבור, ציונים של החברות ביישוב תביעות (על בסיס דיווח נתונים סטטיסטיים שהחברות נדרשות להגיש לרשות הפיקוח אחת לשנה, לפי חוזרים ועמדות רשות הפיקוח המעדכנים מעת לעת את דרישות רשות הפיקוח והפרשנות המקובלת עליו לגבי אופן יישום ההנחיות), והבטים נוספים של שירות, שרשות הפיקוח עדיין מעבה ומגבשת. בעיקרון, תפיסה זו של הרשות עולה בקנה אחד עם תפיסת השירות של החברה, גם בהבט של קידום הנגשה דיגיטלית של השירות, אלא שאופן המדידה של רשות הפיקוח את החברות אינו מתוקף, וברבות השנים ניכר שהקשר בין מדד רשות הפיקוח לבין איכות השירות בפועל, נחלש, ונדרשת האחדה מחדש ותיקוף של המדידה באופן שמשקף את השוק באופן שוויוני, על מנת לשמור על הרלוונטיות של המדד. לאור זאת, החברה אינה רואה במדד רשות הפיקוח מדד מספיק קלוניטי להערכת איכות השירות שלה ולכן היא ממשיכה להשקיע בבחינה עצמאית של איכות השירות שהיא מעניקה ללקוחותיה ושל שביעות רצונם ממנה, על מנת לזהות צרכים עדכניים של הלקוחות ולהשתפר.

הסדרה לגבי הליכי מכירה ושירות לגיל השלישי ולבעלי מוגבלויות

ביום 2 בינואר 2022 פורסמה הרשות תיקונים ל-4 חוזרים (שירות לקוחות, יישוב תביעות, פניות הציבור וצירוף לביטוח), במסגרתם יצרה הליך טיפול שונה במכירה ומתן שירות למי שגילם עולה על 67 שנים 'כדי להבטיח שאזרחים ותיקים יקבלו שירות מהיר, יעיל ומכבד, פשוט ומותאם לצרכיהם הייחודיים ובמטרה להקל עליהם בבואם לקבל שירות'. כך, למשל, נדרש שלקוח בן 67 ומעלה לא יוכל לרכוש מוצר שהוצע לו בשיחה אחת, אלא יהיה עליו להקצות לכך זמן על פני מספר ימים ואף להיעזר באדם נוסף מטעמו כתנאי לרכישה. כך, ברירת המחדל לשירות איתו תהיה מענה אנושי בהתעלם מהאפשרות שאנשים רבים מעדיפים לצרוך שירותים באופן דיגיטלי. חברות הביטוח נדרשות להכשיר את עובדיהם לטפל באופן שונה באוכלוסיה זו ולדבר אליו באופן פשוט ואיטי יותר וכיו"ב. לדעת החברה³¹, לפחות בתחומי הפעילות שבהם היא עוסקת, מדובר בהכבדה מיותרת על תהליכי העבודה ועל השירות ללקוחות בוגרים, על בסיס גילם בלבד (ובוודאי בגיל 67), ללא הצדקה עניינית, ובאופן שעומד בסתירה חזיתית להוראות חקיקה ראשית (חוק איסור אפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור, התשס"א-2000), האוסר אפליה על בסיס גיל, ואף בסתירה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2022.

כבר ביום 29 ביוני 2022 פורסם תיקון נוסף לחוזר הדורש למנות ממונים ייעודיים לניהול פיקוח ודיווח בנושא יישום ההוראות בקשר עם בני הגיל השלישי ובעלי מוגבלויות, לרבות דיווח שנתי על היישום להנהלת החברה ולרשות הפיקוח. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 2 ביולי 2022.

³¹ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

4.1.5 אסדרה בתחום השיווק, המכירה וההפקה**חוזר 2018-1-10 "צירוף לביטוח"**

ביום 15 ביולי 2015 פורסם לראשונה חוזר בסוגיה שבנדון, וקבע הנחיות פרטניות לגבי אופן ניהול שלב המו"מ לקראת צירוף מבוטח לתוכנית ביטוח פרט מכל סוג שהוא, לרבות אופן בירור צרכי המבוטח והצעת מוצרי ביטוח המתאימים לו, תדירות הפניות בשיווק יזום, מתכונת דף פרטי הביטוח ועוד. מאז שפורסם, תוקן החוזר מספר רב מאוד של פעמים, כשבכל פעם נוספו או שונו בו הוראות לאור זיהוי עיוותים שנוצרים בעקבות פרסומו ויישומו. כך, נוצר ניווד עודף של לקוחות בין חברות, ביוזמת סוכני הביטוח, משיקולי עמלת סוכנים יותר מאשר מיתרון ללקוח, מה שהביא לייקור עלות הביטוח בגלל היקף ביטולים חריג. תופעה שלילית נוספת בעקבות זאת היתה גביית 'קנסות ביטול' באלפי ש"ח שהשיתו חלק מהסוכנים על לקוחות שהתחרטו על מעבר חברה לפי עצת אותם סוכני ביטוח, וזאת במטרה לשמר את הלקוח בעל כורחו ולמנוע אובדן עמלות ההיקף שהסוכנים גובים מחברות הביטוח הנעברות. איסור מפורש על תופעה זו, על אף שלהבנת החברה, היא אסורה כבר לפי חוזר המתנות שפירסם הפיקוח ב-2008, נכנס לתוקף רק ביום 1 במרס 2021. גם בשנת הדוח תוקן החוזר פעמיים, לצורך קביעת דרישות גילוי נוספות למבוטחים (הן בהעברה בין חברות בביטוחי רכוש והן בקשר עם מגוון הפתרונות הביטוחיים שחברת הביטוח משווקת), לצורך קביעת מסלול שיווק ייעודי מורכב לגיל השלישי, ועוד. הטמעת התיקונים התכופים היא מורכבת, מה גם שניסוח הדרישות אינו תמיד ברור.

חוזר 2016-1-17 "ממשק אינטרנטי לאיתור מוצרי ביטוח" ותיקון לו במסגרת חוזר 2018-1-14 (לעיל ולהלן: "הר**הביטוח")**

החוזר, מיום 31 באוקטובר 2016, מחייב את חברות הביטוח לדווח לפיקוח, החל מתאריך שנקבע, באופן שוטף, על שורה של מוצרי ביטוח שיש ללקוחותיה אצלה על פי רשימה של שדות מידע שקבעה רשות הפיקוח, על מנת שכל מבוטח יוכל להיכנס לאתר הרשות, לאזור שבו ירוכז המידע, ולבדוק אילו מוצרי ביטוח יש על שמו בחברות הביטוח השונות, ומה עלות הביטוח, באופן שיאפשר לו לנהל את תיק הביטוח שלו בצורה מושכלת. מאז פתיחת הממשק לציבור הוא משמש לא רק את הציבור עצמו, אלא - בעיקר - את שלל המשווקים בשוק, ככלי להצעת שינוי בהרכב תיק הביטוח והחברות המבטחות. מכיוון שהמידע המוצג כולל רק את גובה הפרמיות ולא את סכומי הביטוח שנרכשו, הרי שהמידע חסר, ומביא לכך שיש שחקנים בשוק שמציגים את תמונת המצב לציבור בצורה מעוותת, העלולה לפגוע בו. ראו לעניין זה גם בדיווח לגבי חוזר צירוף לעיל.

מכוח תיקון לחוזר, מיום 27 באוגוסט 2018, מדווח להר הביטוח, החל ממרס 2019, גם מידע על העבר הביטוחי בביטוחי הרכב, על מנת להקל על הציבור למצוא ולהציג את המידע הרלוונטי לרכישת ביטוח רכב, בפני חברות הביטוח. עם זאת, טרם יושם פתרון שיאפשר לקבל את המידע תוך כדי הליך רכישת הביטוח, ובאופן שהמחיר שיוצג ללקוח כבר ישקלל מידע זה, כפי שנעשה לגבי מידע רלוונטי בביטוח חובה (מאגר ISO).

ביום 8 באוגוסט 2021 פירסמה רשות הפיקוח תיקון לחוזר, המחייב רישום מוקדם מול רשות הפיקוח של כל עובד של חברה או סוכנות ביטוח, על מנת שהוא יוכל להמשיך ולבצע את הבדיקות, שעליו לבצע מכוח הוראות חוזר צירוף, טרום צירופו של אדם לביטוח, על אף הוספת דרישות זיהוי ואבטחת מידע בכל כניסה לאתר. כניסתו של התיקון לתוקף נעשתה ללא תהליך בדיקות איכות מתאים מצד הרשויות והתוצאה היא שהתהליך רווי תקלות, שמקשות על תהליכי המכירה, מעכבות אותם ומכבידות על הלקוחות, לרבות בשנת הדוח.

גם חוזר זה מתוקן לעיתים תכופות על ידי רשות הפיקוח, ואף בשנת הדוח פורסמו תיקונים נוספים של דרישות הדיווח, לרבות בקשר עם מוצרי הבריאות, לקראת ולצורך השקת הרפורמה בבריאות והשקת 'כלי מסביר ביטוח' שיזמה רשות הפיקוח ושאמור לסייע ליישום הרפורמה.

4.1.6 אסדרה בנושא השקעות**נייר מדיניות לגבי השקעות באינשורטק**

ביום 9 בינואר 2022 פורסם נייר מדיניות של רשות הפיקוח לגבי מתן אישורי השקעה בתאגיד אינשורטק ובתאגיד השקעה בתחום של טכנולוגיה פיננסית חדשנית. מדובר בתיקון של נייר מדיניות קודם, מינואר 2020, והוא נועד להרחיב ולהגמיש את אפשרויות ההשקעה של החברות בפעילות טכנולוגית הקשורה באופייה לפעילותן.

4.1.7 אסדרה בנושא סיכונים**סייבר נסתר**

ביום 24 במרס 2021 פירסמה רשות הפיקוח דרישה לביצוע מיפוי של סיכוני סייבר סמויים בפעילות הביטוחית של שוק הביטוח, על מנת להעריך עד כמה חשופות החברות לכיסוי מקרי ביטוח שהגורם הסמוי להם הוא תקיפות סייבר. לדעת החברה, התוצר של מיפוי כזה יכול לנוע מפרסום של תיקונים לפוליסת התקניות כך שנוק בשל תקיפת סייבר יוחרג ככל שלא נרכש עבורו כיסוי ייעודי, או תיקוף של תעריפי הביטוח בהתאם להיקף הנזקים שעלול להיגרם בשל תקיפות סייבר, עבור בפרסום של הנחיות לצורך הערכות מתאימה ולטובת השמירה על יציבות חברות הביטוח וכלה בהוראות לגבי מתן שירות ראוי למבוטחים מצב כזה. עם זאת, מטרות רשות הפיקוח בפרסום הדרישה טרם הובהרו על ידה. החברה הגישה במועד את התייחסותה.

דיווח על אירועי סייבר וכשל טכנולוגי

ביום 23 במאי 2022 פורסם חוזר המחייב לפיה חברות ביטוח לדווח מיידית ובאופן מפורט לרשות הפיקוח על כל אירוע מהותי שהוא אירוע סייבר, אירוע אבטחת מידע או אירוע של כשל טכנולוגי (גם אם אינו תוצאה של התקפת סייבר, וכולל כשלים במערכות חשמל, מים ומערכות תומכות אחרות) – כהגדרתם בחוזר, ולהמציא פרטים לגבי השפעותיו המשוערות וכו', בלוחות הזמנים שנקבעו בחוזר. לדעת החברה³², העמסת דרישה לדיווחים מפורטים בשלב שבו החברות נדרשות לרכז משאבים להתמודדות עם הכשל או הבעיה האקוטית, עלולה להקשות עליהן, מבלי שיש בכך ערך מוסף להתמודדות עם האיום, מה גם שמדובר בדיווח נוסף ולא במיפוי של רשות הפיקוח כגורם מרכזי לכל הדיווחים שעשויים להידרש מהחברה לרשויות השונות.

פסיקת בית המשפט העליון בעניין שמעון, בעניין זליגמן ובעניין מושקוביץ

ביום 4 בפברואר 2020 נתן בית המשפט העליון פסק דין בעניין שמעון (ע"א 9294/16), שבו נקבע, בין היתר, כי גוף שמפוקח על ידי רשות בעלת סמכות אסדרה, נדרש להפעיל שיקול דעת ביישום ההנחיות המתקבלות ממנה, ולא ליישמן כאשר הן סותרות, למיטב הבנתו המקצועית, את החקיקה הראשית.

ביום 5 ביולי 2021 נתן בית המשפט העליון פסק דין בעניין זליגמן (דנ"א 4960/18), שבו נקבע, בין היתר, כי היות שרשות מבצעת שהיא גוף מאסדר שבניה לעיתים בשבי רגולטורי, ונוטה בפרשנותה את הדין לטובת הגופים שאת פעילותם היא מאסדרת, על בית המשפט להתייחס "בערבון מוגבל" לפרשנותה זו, ולקבל החלטה לגבי המצב המשפטי הראוי בהתאם לפרשנותו הוא.

עמדה דומה חזר בית המשפט העליון ונתן בעניין מושקוביץ (רע"א 1056/21) מיום 30 באוגוסט 2022, בקובעו שהוראת נוהל של רשות מנהלית ובכלל זה רשות רגולטורית, אינן יכולות לגבור על הוראות החוק ואין בכוחן לגבור על נורמה משפטית קיימת.

³² ראו לעניין זה אזהרת מידע צופה פני עתיד בעמוד 4 לעיל.

בשלושת המקרים, למעשה, פגעו פסיקות בית המשפט העליון בהגנת הגופים המפוקחים שצייתו להוראה או פעלו בהתאם להיתר שקיבלו מהגוף המאסדר ברשות המבצעת, הסתמכו על כך בפעילותם ושינו את מצבם לרעה, לרבות עשרות שנים אחורה. מהפסיקה בשלושת המקרים עולה, להבנת החברה, ציפיה מאותם גופים מפוקחים להפעיל שיקול דעת עצמאי ולא לציית ל-, או להסתמך על-, הנחיות, היתרים ופרשנויות של הדין מטעם הגוף המאסדר, ככל שלדעתם המקצועית היא שגויה ועלולה שלא להתקבל על ידי הרשות השופטת, שהיא היחידה שאמונה על פרשנות הדין. החברה אינה יודעת אילו השלכות יהיו לפסיקות אלה על תוכן האסדרה העתידית, על אופן יישומה על הגופים המפוקחים וההשלכות של הפעלת שיקול דעת כזה או אי הפעלתו, מצד הגופים המפוקחים.

4.2 חסמי כניסה ויציאה

- א. העיסוק בביטוח כפוף לחוק הפיקוח ולהסדרה רבה מאוד שנעשית מכוחו.
- ב. הכניסה לעיסוק בתחום זה, כמבטח, כרוכה בקבלת רישיון מבטח, היתר החזקת אמצעי שליטה, היתר שליטה ורישיון לשיווק תוכניות ביטוח מרשות הפיקוח וכן עמידה בדרישות הרלוונטיות של חוק הפיקוח לתחום זה, ובכלל זה, בין היתר, עמידה בהון מינימאלי נדרש ובמקרי הצורך - מתן התחייבות של בעלי השליטה בחברה בקשר עם השלמת הון לצורך קבלת היתר החזקת אמצעי שליטה כאמור. כמפורט בסעיף 4.1.1 לעיל, תקנות 'הון עצמי ראשוני' הקטינו מאוד את הדרישות הראשוניות משחקן חדש בתחום, לעומת העבר, ובכך מקלות על כניסת מתחרים חדשים לשוק, אך עדיין נדרש להגדיל את ההון בהתמדה עם הגידול בכמות הלקוחות והחשיפה הביטוחית. ליחיד קבוצת השליטה בחברה, המפורטים בסעיף 7 לחלק ד' של הדוחות השנתיים, קיים היתר מעודכן לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בחברה מיום 7 באוגוסט 2019 (להלן: "ההיתר"). ההיתר מאפשר ליחיד קבוצת השליטה לשלוט ולהחזיק בחברה, בכפוף לתנאים המפורטים בהיתר ובנספח לו וכל עוד מתקיימים תנאים אלו. עיקרי התנאים: הגבלות על העברת אמצעי השליטה, אלא אם נתקבלה הסכמה מראש ובכתב של רשות הפיקוח (לרבות התייחסות לאפשרות של החברות דיפי וישיר אחזקות להפחית את שיעור ההחזקה שלהן בחברה, ובלבד שלא יפחת משיעור של 40.01%), והתחייבות חברת האם להשלמת ההון העצמי הנדרש של החברה, בכל עת, עד לסכום הקבוע בתקנות ההון המינימאלי, או כל תקנה או דין אחרים שיבואו במקומן (לרבות תקנות הון עצמי מזערי) (להלן: "ההון הנדרש"), אך ההתחייבות לא תעלה על הנמוך מבין 50% מההון הנדרש או 105 מיליון ש"ח (צמוד למדד יוני 2007). אי עמידה בתנאי ההיתר, או בהוראות הדין מכוחו הוצא, עלולה להביא לשלילת ההיתר. נכון לתאריך אישור הדוח עמדה החברה בתנאי ההיתר.
- ג. הכניסה לעסקי ביטוח המופצים בשיטת ההפצה הישירה כרוכה בעלויות שיווק גבוהות וכן בהשקעה גדולה בתשתיות טכנולוגיות, לרבות אבטחת מידע.
- ד. היציאה מפעילות כמבטח כרוכה באישור רשות הפיקוח ועמידה בדרישות דין אחרות, ובכלל זה התיישנות תביעות משפטיות.

4.3 גורמי הצלחה קריטיים

להלן יפורטו גורמי הצלחה הקריטיים לפעילות החברה, להערכתה:

- (1) קשר ישיר עם הלקוח לכל אורך שרשרת הערך.
- (2) מערכות טכנולוגיות התומכות בשיטות עבודה ייחודיות לחברה, ומאובטחות היטב.
- (3) בסיס נתונים רחב.
- (4) הסרת חסמים לתחרות חופשית ויכולת לפעול במהירות ובגמישות.
- (5) חיתום אמין ומבוקר.
- (6) ניהול מקצועי של הסיכונים הביטוחיים והתפעוליים.

- (7) תמחור מקצועי, פרסונאלי ודיפרנציאלי של מוצרי החברה, תוך התחשבות בתחרות הקיימת בשוק ובשונות הסיכונים.
- (8) שירות איכותי ללקוחות המביא לשביעות רצון גבוהה ולרמת שימור גבוהה.
- (9) מקצועיות ויעילות, שירותיות ותפעולית, של יישוב תביעות והשבת מצב הלקוח לקדמותו.
- (10) גבייה יעילה.
- (11) איכות ואמינות של ספקים.
- (12) יכולת חיזוי ותגובה מהירה לשינויים אקסוגניים.
- (13) חדשנות וקידום שירותים עצמיים דיגיטאליים.
- (14) ניהול מקצועי ואיכותי של ההשקעות.
- (15) מצב שוק ההון.
- (16) גיוס ושימור הון אנושי איכותי.
- (17) הפעלת בקרה יעילה.
- (18) הגנות יעילות ועלות ראויה של ביטוחי משנה.
- (19) תוקף חוקי לשיטות השיווק והעבודה של החברה.
- (20) המצב הכלכלי בארץ ובעולם.
- (21) פרסום אפקטיבי המביא למיקסום הפניות של לקוחות פוטנציאליים לחברה.
- (22) יציבות רגולטורית וודאות משפטית.

ברשימת גורמי הצלחה אלה לא חל שינוי מהותי בשנת הדוח, אם כי התחרות הגוברת מדגישה את חשיבותם של חלק מהגורמים המפורטים ברשימה לעיל. מצב שוק ההון, המצב הכלכלי, תכני ההסדרה, ואיומי אבטחת המידע (סייבר), משתנים באופן מתמיד, משפיעים על החברה במקביל להשפעתם על שוק הביטוח בכללותו.

4.4 השקעות

4.4.1 מבנה ניהול ההשקעות של החברה

ניהול ההשקעות של החברה מבוצע על ידי אגף ההשקעות של החברה, בהתאם להנחיות ועדות ההשקעה הרלוונטיות: ועדה לניהול תיק השקעות של כספי עמיתים - לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (להלן: "כספי המשתתפות"), וועדה להשקעה בנכסים כנגד ההון העצמי של החברה והתחייבויות שאינן התחייבויות תלויות תשואה (להלן: "כספי הנוסטרו"). בהתאם להנחיות רשות הפיקוח בנושא אשראי, משמשות ועדות ההשקעה כאמור גם כועדות אשראי. ראו לעניין זה באור 35 לדוחות הכספיים המצורפים.

דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת של החברה תוך חלוקה והפרדה בין השקעת כספי הנוסטרו לבין השקעת כספי המשתתפות וכן מתווה את מדיניות החשיפה (תאבון הסיכון וניהול הסיכונים). במסגרת מדיניות אלה מעגן הדירקטוריון את האסטרטגיה ומסגרת החשיפה בהתאם למסלולי ההשקעה השונים.

למדיניות ההשקעות של החברה, לרבות שיעורי החשיפה לאפיקי ההשקעה השונים וטווח הסטיה, ראו באתר האינטרנט של החברה, שם היא מפורסמת, בהתאם לחוזר רשות הפיקוח בדבר הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו <https://www.555.co.il/about/hashkaot.html>.

ביום 27 ביוני 2022 אימצה החברה עדכון למדיניות ההשקעות שלה המתייחס מפורשות לשיקולי ESG בהשקעות משתתפות ברווחים. בנוסף, פרסמה החברה, בחודש יוני 2022, דוח אחריות תאגידית ESG לשנים 2019-2021 (ראו באתר החברה: https://www.555.co.il/resources/downloads/ahrayot_tagid2022.pdf).

נכון לתאריך המאזן ותאריך אישור הדוח מוחזקים כספי הנוסטרו ברובם באגרות חוב ממשלתיות, אגרות חוב קונצרניות, הלוואות לא סחירות, מזומנים, מק"מ, נדל"ן להשקעה, מניות, קרנות סל מנייתיות בארץ ובחו"ל, קרנות השקעה ישראליות וזרות, קרנות גידור ופיקדונות בבנקים. לפירוט ראו באור 12 לדוחות הכספיים המצורפים.

נכון לתאריך הדוח, מושקעים כספי המשתתפות במסלולי השקעה כמפורט להלן:

מסלול "אג"ח" - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאין סחירות נ"ע מסחריים, הלוואות שאין סחירות, אג"ח להמרה ופיקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "אג"ח"
מסלול "אג"ח ממשלת ישראל" - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. החשיפה תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "אג"ח ממשלת ישראל"
מסלול "כללי" - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות הדין ובהתאם לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "כללי"
מסלול "מניות" - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120%. החשיפה לנכסים תושג באמצעות השקעה במישרין, בנגזרים, בקרנות סל, בקרנות נאמנות או בקרנות השקעה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.	מסלול "מניות"

באפשרות החברה לשנות מסלולים מסויימים או להוסיף עליהם, באישור רשות הפיקוח.

4.4.2 התפלגות הנכסים המנוהלים וכספי הנוסטרו

כספי הנוסטרו	כספי המשתתפות
השקעות פיננסיות – כ-2,627.1 מלש"ח	השקעות פיננסיות – כ-287.6 מלש"ח
מזומנים, שווי מזומנים ופיקדונות קצרים – כ-246.6 מלש"ח	מזומנים – כ-6.6 מלש"ח
נדל"ן להשקעה – כ-329 מליוני מלש"ח	

חלק מהשקעות החברה הן השקעה ברכישת תיקי הלוואות מחברה קשורה. ראו לפירוט בעניין זה בביאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 מדיניות חשיפה

מדיניות החשיפה של החברה למבטחי משנה מושתתת על הכללים הבאים:

- העדפת מבטחי משנה עם דירוג בינלאומי גבוה - החברה מעדיפה שלא לערוך חוזים עם מבטחים בדירוג נמוך מקטגוריית הדירוגים של "A" בכלל (לפי דירוג Standard & Poors, אלא אם צויין מפורשות אחרת) ולהגביל את

החשיפה שלה כך שתוגבל למבטחים בקטגוריות דירוג "AA" ו-"A". בהקשר זה נוקטת החברה גישה מחמירה יותר לגבי ענפים שמאופיינים בתשלום תביעות על-פני שנים רבות לאחר אירוע ביטוחי (long-tail) וגישה מקלה יותר בענפים שמאופיינים בתשלום תביעות תקופה קצרה בלבד לאחר אירוע ביטוחי (short-tail). שמירה על כללים אלו כפופה ליכולתה של החברה להשיג כיסוי הולם בשווי כלכלי ראוי, בהתאם לפרופיל הסיכונים של החברה ולאינטרסים של החברה בבנייה וטיפול של יחסים ארוכי טווח עם שותפים נבחרים.

• הגבלת תלות במבטחי משנה בודדים - בתחומי הביטוח הכללי, החברה אינה מקצה למבטח משנה בודד חלק העולה על 25% מכל חוזה המוגדר כמרכזי, ככל שאפשר להשיג את הכיסוי הנדרש בפיזור כנ"ל בשווי כלכלי ראוי וללא תוספת מהותית בעלויות. בתחום ביטוח החיים, השיעור המקביל בכל חוזה מרכזי עומד על 40%. כמו כן, בתחומי הביטוח הכללי, החברה אינה מקצה חלק העולה על 20% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A+" ומטה, אינה מקצה חלק העולה על 15% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A" ומטה, ואינה מקצה חלק העולה על 10% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו "A" ומטה. בנוסף, החברה אינה מקצה חלק העולה על 5% מכל חוזה מרכזי למבטח משנה שדירוגו נמוך מ-"A", אלא אם מתקיימים תנאים המפורטים במדיניות. מעבר לזה, באף שנה, החברה אינה מקצה פרמיה העולה על 10% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנס), דרך חוזים יחסיים, למבטח משנה בודד. שמירה על כללים אלה כפופה ליכולתה של החברה להשיג את הכיסוי הנדרש בשווי כלכלי ראוי וללא תוספת מהותית בעלויות.

• פיזור החשיפה לרעידת אדמה - החברה נוהגת שלא להקצות חלק העולה על 20% מהחשיפה הכללית לרעידת אדמה למבטח משנה בודד. בנוסף, החברה מגבילה את החשיפה הכללית לרעידת אדמה למבטח משנה בודד לסכום המהווה 40% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנס).

• הגבלת סיכון האשראי במבטחי משנה בודדים – ככל שחשיפת החברה למבטח משנה בודד עולה על 15% מההון העצמי הרגולטורי (לפי חוזר סולבנס), החברה שוקלת נקיטת צעדים שיגבילו חשיפה זו לאותם 15%. לגבי מבטח משנה שדירוגו "A", יחס זה עומד על 10%. לגבי מבטח משנה שדירוגו נמוך מ-"A", יחס זה עומד על 5%.

• לחברה אין עסקאות ביטוח משנה חריגות.

4.5.2 ביטוח משנה בתת תחום ביטוח חובה

תת-תחום ביטוח רכב חובה מאופיין בשכיחות תביעות סטטית יחסית, ובשוונות גבוהה בתביעה. לאור האמור, התחייבויות החברה בתחום מגובות בחוזה ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים' (excess of loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה בגין כל כלי רכב מבוטח, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום של כל תביעה שעלותה עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. בחוזה אין תקבולי עמלות ממבטחי המשנה.³³ בנוסף, גם בגין שנת 2022 נרכש חוזה ביטוח משנה מסוג 'מכסה' (quota share). בחוזים מסוג זה החברה מעבירה למבטחי המשנה את חלקם היחסי בפרמיה (ללא דמים) תמורת התחייבות מבטחי המשנה לשלם את אותו שיעור מן התביעות. בנוסף לתשלום חלקם היחסי בתביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות. בשנת 2023 חודשו החוזים במתכונת דומה, אך היקף הכיסוי שנרכש בחוזה מסוג 'מכסה' ירד מ-38.5% בשנת 2022 ל-13.5% בשנת 2023 (ב-2020 עמד השיעור על 80%), וזאת עקב הקשחת התנאים מצד מבטחי המשנה לאור הפסדיהם בתחום זה. החברה הפעילה את חוזי ביטוח המשנה בשנת 2022, אך לא הגיעה לתקרות הכיסוי שנקבעו בתקופות המדווחות, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב לתקרות הכיסוי שנקבעו.

כ-23% מהפרמיה בביטוח משנה, בתת-תחום זה, שנרשמה בשנת 2022, הינה בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "AA" ומעלה, וכ-77% בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "A" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך

³³ יצוין, כי בחוזי ביטוח רכב חובה מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

מקטגוריית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים. להלן פירוט לגבי חלקם בפרמיה בתת-תחום זה של מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתחום ביטוח כללי בשנת 2022:

שם החברה	פרמיית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח משנה לפי S&P
General Ins Corp of India	32,873	"BBB+"
Hannover Rück SE	24,022	"AA-"
Scor SE	24,079	"A+"

4.5.3 ביטוח משנה בתת תחום ביטוח רכב רכוש

בגין שנת 2022 נרכש חוזה ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים לקטסטרופות' (Catastrophe Excess of Loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסויימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. בשנת 2023 חודש החוזה במתכונת דומה. בחוזה אין תקבולי עמלות ממבטח המשנה.³⁴ החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופות המדווחות, ואין לה תביעות תלויות בהיקף המתקרב לתקרה שנקבעה. בנוסף לזאת, נרכש ביטוח משנה 'עודף הפסדים' פקולטטיבי אובליגטורי בגין רכבי יוקרה. כ-32% מהפרמיה בביטוח משנה, בתת-תחום זה, שנרשמה בשנת 2022, הינה בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "AA" ומעלה וכ-68% בגין מבטחי משנה בקטגוריית דירוג "A" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה בדירוג שנמוך מקטגוריית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים.

להלן פירוט לגבי חלקם בפרמיה בתת-תחום זה של מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתחום ביטוח כללי בשנת 2022:

שם החברה	פרמיית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח משנה לפי S&P
General Ins Corp of India	66	"BBB+"
Hannover Rück SE	460	"AA-47"

4.5.4 ביטוח משנה בתת תחום ענפי רכוש אחרים

החברה רכשה שלושה סוגי חוזי ביטוח משנה עיקריים³⁵:

1. חוזי ביטוח 'מכסה' (Quota-Share) - בחוזים מסוג זה, שיעור קבוע מן הפרמיה של כל פוליסה עובר למבטחי המשנה תמורת התחייבות לשלם את אותו שיעור מכל אחת מן התביעות. בנוסף לתשלום תביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות שנתקבלו.

³⁴ יצוין, כי בחוזי ביטוח רכב רכוש מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

³⁵ יצוין, כי בחוזי ביטוח ענפי רכוש אחרים מול מבטחי המשנה נקבע כי סמכות השיפוט במקרה של סכסוך תהיה בית המשפט בישראל, שידון לפי הדין הישראלי, וכן כי הבוררות תיערך, במידת הצורך, בישראל.

2. חוזה ביטוח מותר (Fire Surplus) - בחוזה מסוג זה, שיעור מסוים מן הפרמיה של כל פוליסה עובר למבטחי המשנה בהתאם לגובה הכיסוי הביטוחי, תמורת התחייבות לשלם את אותו שיעור מכל אחת מן התביעות. בנוסף לתשלום תביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות שנתקבלו.

3. חוזה ביטוח עודף הפסדים לקטסטרופות (Catastrophe Excess of Loss) - בחוזה מסוג זה, תמורת פרמיה שמהווה שיעור קבוע מסך שווי הרכוש בביטוח במשך השנה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסויימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. באמצעות חוזים אלה מקטינה החברה את הסיכון שנוצר בחלקה במסגרת חוזה ביטוח מותר הנזכר לעיל. אין תשלום עמלות בחוזים אלה.

בשנת 2023 חודשו החוזים הנ"ל במתכונת דומה, אך היקף ביטוח ה-Quota Share הוגדל מ-30% בשנת 2022 ל-40% בשנת 2023 ללא רכישת כיסוי מיוחד עבר נזקי צנרת. החברה לא חידשה ב-2023 את הסכם ביטוח מותר מסוג (Fire Surplus) ורכשה הסכם Quota-Share נוסף, של 40%, אשר חל ל דירות יוקרה ועל בתי עסק.

דירוג מבטחי המשנה עמם עובדת החברה בתחום זה הוא מקטגורית "AA" ומעלה בגין כ-21% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2022 וכ-79% בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "A" ומטה. אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך מקטגורית דירוג "BBB" בתת-תחום זה. גבולות האחריות בהסכמים נקובים בשקלים חדשים.

להלן פירוט לגבי חלקם בפרמיה בתת-תחום זה של מבטחי משנה המהווים יותר מ-10% מסך פרמיה המשנה של החברה בתחום ביטוח כללי בשנת 2022:

שם החברה	פרמית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דירוג מבטח משנה לפי S&P
General Ins Corp of India	8,750	"BBB+"
Hannover Rück SE	7,775	"AA-"
SCOR SE (Societe Commerciale de Reassurance)	10,251	"A+"

4.5.5 ביטוח משנה בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

חוזה ביטוח המשנה המרכזי של החברה בתחום זה הינו מסוג Quota-Share & Surplus. בחוזה זה נקבע סכום בסיכון בשייר עצמי עבור כל מבטח ובגין כל סוג סיכון. סכומי ביטוח מעבר לשייר העצמי עוברים במלואם למבטחי המשנה. החברה מעבירה למבטחי המשנה את חלקם היחסי בפרמיה (על-פי תעריפי הסיכון שנקבעים בהסכם ההתקשרות) תמורת התחייבות מבטחי המשנה לשלם את אותו שיעור מן התביעות³⁶. בתחום זה, אין לחברה מגבלות לגבי השתתפותם של מבטחי המשנה בתביעות למעט תקרת כיסוי ברמת מבטח בודד שעומדת על כ-6 מליון ש"ח. בשנת 2023 חודש חוזה ביטוח המשנה במתכונת דומה. בנוסף לתשלום חלקם היחסי בתביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות וכן עמלת רווחים ("profit commission"), המהווה אחוז מהרווחים החיתומיים שהשיגו מבטחי המשנה בתקופת הדיווח. עמלת הרווחים מחושבת רק בגין חלק המוצרים אשר מבטחים בביטוח משנה. פוליסות בעלות סיכון מיוחד מועברות באופן פרטני ("פיקולטיבי") ללא תקרת כיסוי.

בנוסף לנ"ל, לחברה ביטוח עודף הפסדים לקטסטרופות (Catastrophe Excess of Loss) בתחום זה. בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה שמהווה שיעור קבוע מסך הסכומים בביטוח במשך השנה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום תביעות בגין אירועים מסויימים הנקובים בחוזה, שעלותם עולה על השתתפות עצמית נקובה, עד לגבול אחריות נקוב. באמצעות חוזים

³⁶ יצוין, כי בחוזה ביטוח חיים מול מבטחי המשנה נקבע שסכסוכים בין הצדדים יוסדרו בדרך של בוררות שתיערך בישראל ועל פי הדין הישראלי. סמכות השיפוט במקרה של סכסוך בענייני תשלומים תהיה בבית משפט בישראל שידון על פי הדין הישראלי.

אלה מקטינה החברה את הסיכון שנוצר בחלקה במסגרת חוזה ביטוח Quota-Share & Surplus הנזכר לעיל. אין תשלום עמלות בחוזים אלה. בשנת 2023 חודשו החוזים הנ"ל במתכונת דומה.

דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתחום ביטוח חיים הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-90% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2022 וכ-10% בגין מבטחי משנה בקטגורית דירוג "A" ו-"A+". כמו כן, אין לחברה מבטחי משנה עם דירוג שנמוך מקטגורית דירוג "BBB" בתחום זה. גבולות האחריות בהסכמי ביטוח המשנה נקובים בשקלים חדשים.

להלן פירוט לגבי מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בתחום ביטוח חיים בשנת 2022:

שם החברה	פרמיית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח המשנה לפי S&P
General Reinsurance AG	14,876	"AA+"
Swiss Reinsurance Company Ltd	14,137	"AA-"
Munich Reinsurance Company AG	9,862	"AA-"

4.5.6 ביטוח משנה בתחום ביטוח בריאות

חוזי ביטוח המשנה בתחום זה הינם מסוג Quota-Share. בחוזים מסוג זה, שיעור קבוע מן הפרמיה (על-פי תעריפי הסיכון שנקבעים בהסכם ההתקשרות) של כל פוליסה עובר למבטחי המשנה תמורת התחייבות לשלם את אותו שיעור מכל אחת מן התביעות. בנוסף לתשלום תביעות, מבטחי המשנה משלמים עמלה מתוך הפרמיות שנתקבלו. דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתחום הבריאות הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-85% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2022, ובגין 10% מהפרמיה – מקטגורית דירוג "A" לפי Standard & Poors. החלק הנותר הועבר לחברת ביטוח ישראלית. דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתת-תחום בריאות (מחלות קשות, השתלות, ניתוחים ותרופות) הוא מסוג "AA" ומעלה בגין כ-82% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2022, ובגין כ-12% מהפרמיה – מקטגורית דירוג "A" לפי Standard & Poors. החלק הנותר הועבר לחברת ביטוח ישראלית. בשנת 2023 חודשו חוזי ביטוח המשנה במתכונת דומה.

דירוג מבטחי המשנה איתם החברה עובדת בתת-תחום תאונות אישיות הוא מסוג "AA" ומעלה בגין 100% מהפרמיה בביטוח משנה שנרשמה בשנת 2022. לחברה חוזה ביטוח משנה בתת-תחום זה רק בגין פוליסות שנרכשו בחברה לראשונה עד סוף שנת 2013.

להלן פירוט לגבי מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בתחום בשנת 2022:

שם החברה	פרמיית משנה בשנת 2022 (אלפי ש"ח)	דרוג מבטח המשנה לפי S&P
Swiss Reinsurance Company Ltd	10,461	"AA-"
General Reinsurance AG	1,840	"AA+"

4.5.7 ביטוח משנה בענפי ביטוח אחרים (חבויות)

ענפי ביטוח אחרים (חבויות) מאופיינים בשונות גבוהה בגובה התביעה. לאור האמור, התחייבויות החברה בתחום מגובות בחוזי ביטוח משנה מסוג 'עודף הפסדים' (excess of loss). בחוזים מסוג זה, תמורת פרמיה נקובה, מבטחי המשנה משתתפים בתשלום של כל תביעה שעלותה עולה על השתתפות עצמית נקובה עד לגבול אחריות נקוב. בחוזים אלו אין

תקבולי עמלות ממבטחי המשנה. בשנת 2023 חודשו החוזים במתכונת דומה. החברה הפעילה את חוזי ביטוח המשנה בשנת 2022 אך לא הגיעה לתקורות הכיסוי שנקבעו בתקופות המדווחות, ואין לה תביעות בהיקף המתקרב לתקורות הכיסוי שנקבעו.

4.5.8 חשיפת מבטחי משנה לרעידת אדמה

חשיפת מבטחי המשנה לרעידת אדמה בחוזי ענפי הרכוש של החברה עומדת על כ-4,351 מליון ש"ח, מתוכם כ-1,776.5 מליון ש"ח היא דרך חוזים יחסיים (אשתקד כ-3,511 מליון ש"ח וכ-959 מליון ש"ח בהתאמה). MPL (Maximum Probable Loss) החברה לשנת הדוח עמד על כ-1.85% מסך שווי הנכסים בביטוח. מבט החברה על ה-MPL לשנת 2023 עומד על 1.85% מסך שווי הנכסים בביטוח.

33% מחשיפה זו מכוסה על-ידי חברות עם דירוג מסוג "AA" ומעלה, ו-61% על-ידי חברות בדירוג "A". שאר החשיפה מכוסה על-ידי חברות עם דירוג "BBB". קיימת חברה אחת שהחשיפה אליה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה, והיא Munich Reinsurance Company AG.

לפרטים נוספים אודות מבטחי המשנה ראו באור 35 לדוחות הכספיים המצורפים.

ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (אלפי ש"ח)

שנת חיתום	ביטוח רכב חובה			ביטוח רכב רכוש			ענפי רכוש ואחרים			ענפי חבויות ואחרים			סה"כ		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
רעידת אדמה	-	-	-	-	-	-	39,290	51,647	91,754	-	-	-	39,290	51,647	91,754
לא רעידת אדמה יחסי	316,548	207,731	150,648	-	-	-	78,512	73,006	40,005	2,331	2,058	4,595	397,391	282,795	195,248
לא רעידת אדמה לא יחסי	24,386	22,212	23,072	3,765	3,567	3,642	-	-	-	1,194	736	754	29,345	26,515	27,468
סה"כ פרמיות	<u>340,934</u>	<u>229,943</u>	<u>173,720</u>	<u>3,765</u>	<u>3,567</u>	<u>3,642</u>	<u>117,802</u>	<u>124,653</u>	<u>131,759</u>	<u>3,525</u>	<u>2,794</u>	<u>5,349</u>	<u>466,026</u>	<u>360,957</u>	<u>314,470</u>
רווח (הפסד) משנה	<u>(79,904)</u>	<u>(147,707)</u>	<u>111,410</u>	<u>156</u>	<u>4,953</u>	<u>3,653</u>	<u>13,709</u>	<u>52,685</u>	<u>61,762</u>	<u>(6)</u>	<u>(541)</u>	<u>2,588</u>	<u>(66,045)</u>	<u>(90,610)</u>	<u>179,417</u>

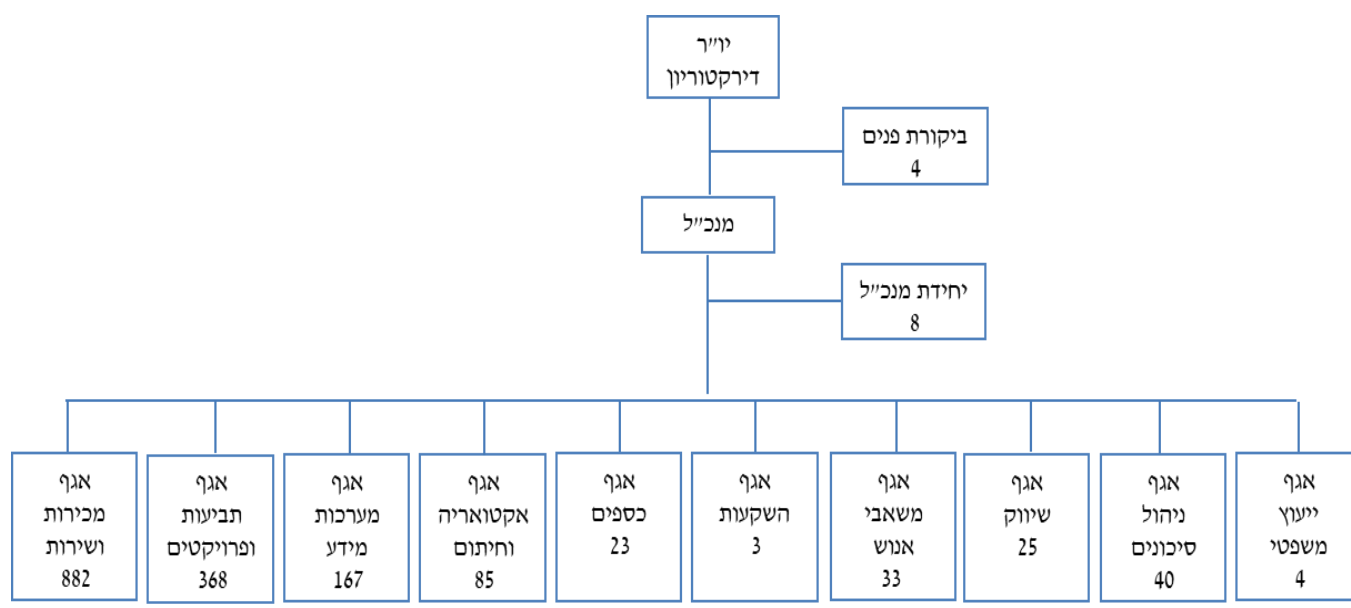
- לפירוט נוסף בענף רכב חובה ראו סעיף [4.5.2](#) לעיל.

- לפירוט נוסף בענפי רכוש ואחרים ראו סעיף [ו](#) לעיל.

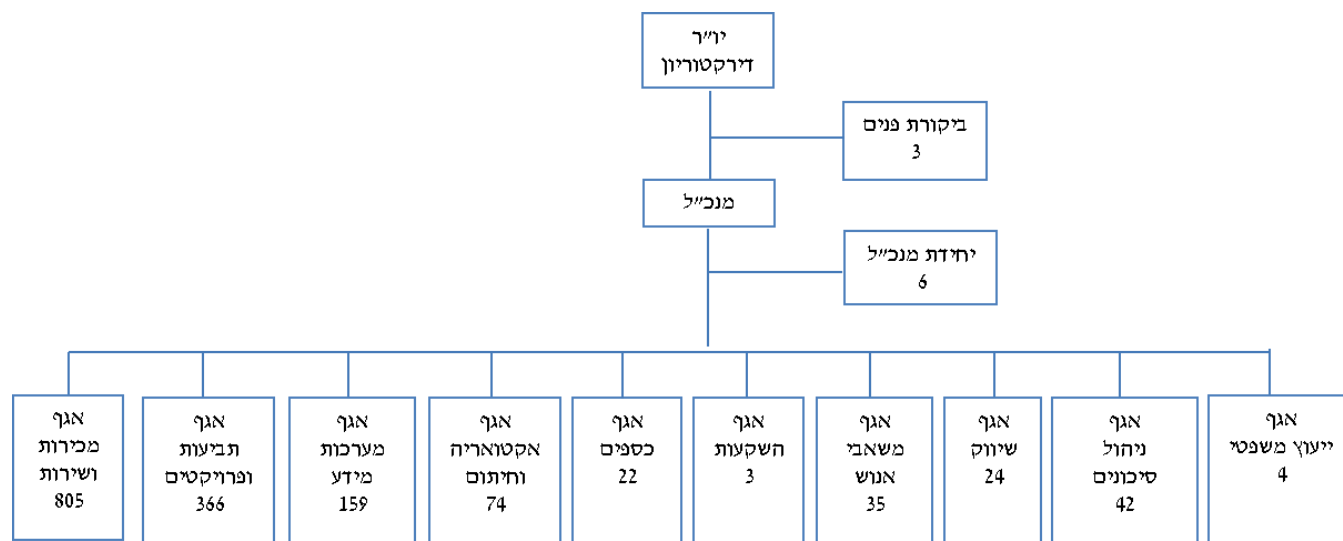
4.6 הון אנושי

4.6.1 תרשים המבנה הארגוני של החברה

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה נכון לתאריך המאזן (במונחי עובדים, ללא מיקור חוץ):

להלן תרשים המבנה הארגוני של החברה נכון ליום 31.12.2021:

4.6.2 שינויים מהותיים במצבת עובדי החברה

נכון לתאריך המאזן, מאיישת החברה כ-1,527 משרות (באמצעות כ-1,643 עובדים) לעומת כ-1,429 משרות אשתקד (כ-1,544 עובדים). העלייה בהיקף כוח האדם בשנת הדוח נבעה בעיקר מהאצת הגיוס למוקדי החברה ולמערך התומך על מנת לעמוד בקצב הצמיחה של החברה, וכולל היקף עובדים גדול מבעבר שנמצאים בשלב ההכשרה. לחברה אין תלות מהותית בעובד מסויים. למיטב ידיעת החברה, גם בשנת הדוח תחלופת העובדים בחברה היתה נמוכה בהשוואה לשוק, למרות העובדה שמרבית עובדי החברה הם עובדי מוקדים, שמתאפיינים (בשוק העבודה בכללותו) בתחלופה גבוהה, ולמרות התחרות העזה על עובדים שהתפתחה בסוף שנת 2021 ונמשכה לתוך שנת 2022, וזאת - בזכות ההשקעה הגדולה של החברה ברווחת העובדים, בשימור תחושת השייכות שלהם, ובתנאי העסקתם.

נכון לתאריך המאזן ותאריך הדוח, אגף מכירות ושירות מרכז את מוקדי המכירות, השירות, הגביה והשימור (ביטוח כללי, חיים ובריאות). אגף תביעות ופרוייקטים מרכז את מערך יישוב התביעות (מוקד תביעות ומערך עורפי) ואת מחלקות הפרוייקטים והרכש של כל החברה. אגף אקטואריה וחיתום מרכז את ניהול תעריפי החברה וכללי החיתום שלה, מטפל בחישוב העתודות, בניהול ביטוחי המשנה ובכתיבת מוצרים. אגף הכספים מטפל בחשבות שגר, הנהלת חשבונות, גבייה ודיווחים כספיים. אגף השיווק מרכז את הפרסום, החדשנות, אנליזת הדאטה והפיתוח העסקי. אגף ניהול סיכונים מטפל בניהול סיכונים, פניות הציבור ובקרה. אגף ייעוץ משפטי עוסק ביעוץ משפטי, ציות ומזכירות חברה. יחידת מנכ"ל כוללת גם את היחידה הכלכלית. יתר האגפים נותנים, בהתאם לתפקידם המקצועי, שירות לכל תחומי הפעילות של החברה.

4.6.3 הטבות וטיבם של הסכמי העסקה, תיאור תוכניות תגמול לעובדים

כל עובדי החברה, לרבות ההנהלה הבכירה, מועסקים בחוזה עבודה אישיים המגדירים את תנאי העסקתם, לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים. החברה נוהגת להעניק לעובדי המטה שלה בונוסים שנתיים בהתאם לקריטריונים שהיא קובעת, ובכללם - עמידת החברה ביעדיה ועמידת כל אחת מיחידות החברה ביעדיה הפרטניים, הנגזרים מיעדי החברה ומקדמים את השגתם – הכל בהתאם לתוכניות עבודה, יעדי התגמול כפי שאושרו על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון (כל אחד בתחום אחריותו), ומדיניות התגמול, שאושרה על ידי האורגנים המוסמכים. לכל דרגי הניהול יעדים אישיים, כמותיים ואיכותיים, שהם נדרשים לעמוד בהם כתנאי לקבלת בונוס שנתי. גם עובדי החברה המועסקים במוקדיה הטלפוניים מתוגמלים, מעבר לשכר בסיס, בעמלות בהתאם למודל התגמול ועמידתם ביעדים – כפי שקובעת החברה מעת לעת, על מנת לקדם שיפור ביצועים ועמידה של החברה ביעדיה. בנוסף לנ"ל, החברה פועלת בהתמדה לשפר את תנאי העסקה והרווחה של עובדיה במגוון היבטים, כולל התחייבות של החברה לשלם לכל עובדיה יותר משכר מינימום, הענקת הטבות בשעות עבודה וימי חופשה לסוגי אוכלוסיות עובדים הזקוקים לכך בשל מצב משפחתי או רפואי, ועוד. ראו עוד לעניין זה גם בסעיפים [4.1.3](#) לעיל ו-[4.6.7](#) להלן.

4.6.4 השקעות החברה באימונים, בהדרכות, בפיתוח ארגוני וברוחות העובד

מתוך הבנה, שעובדים כיום שואפים למצות את כישוריהם, למצוא משמעות וערך בתפקידם, ולעבוד בסביבה מתקדמת אך גם גמישה, אימצה החברה, גם בתחום הגיוס וההכשרה של עובדיה, הליכים חדשניים הן לצורך איתור עובדים, לרבות באמצעות רשתות חברתיות, והן לצורך הרכשת המיומנויות והכישורים הדרושים לעובדים בתפקידם אצלה ומיצוי פוטנציאל אישי ומקצועי. עיקר עובדי החברה הם נציגי מוקדים המעניקים שירות ישיר ללקוחות החברה, הן בשיחה טלפונית והן בערוצים דיגיטאליים, דוגמת דוא"ל ו-whatsapp. על מנת להכשירם לתפקידם מקיימת החברה מגוון רחב של קורסי הכשרה על פני כל השנה, במסגרתם מקבלים העובדים הכשרה בתחום דיני הביטוח, הכרות עם מערכות המחשוב והטלפוניה של החברה והכרות של נהליה, תפיסת השירות שלה והקוד האתי שלה (ראו סעיף [4.6.6](#) להלן), וכך גם במהלך עבודתם.

קורסי ההכשרה של עובדי החברה עוברים תהליכי פיתוח, תיקוף ובחינת אפקטיביות שוטפים, לרבות לצורך התאמתם לסביבה התחרותית המשתנה, לשינויים התכופים ברגולציה, ליעדי החברה וליישום תוכנית האכיפה של החברה וכן ללמידה מתוקשבת ודיגיטאלית. החברה משקיעה משאבים רבים בבניית תסריטי שיחה ותהליכים איכותיים למתן שירות ומכירה ללקוחותיה תוך ביסוס מקצוענות העובדים, בהתאם לערכיה. כחלק מבניית תהליכי הטמעת הידע ובחינת הרמה המקצועית והאיכותית של המענה ללקוחות החברה, מקיימת החברה תהליך של מדרג ארגוני לכלל העובדים, במסגרתו עוברים עובדי החברה מבדקי ידע, בהבטים מקצועיים, עסקיים ורגולטוריים על-מנת לוודא הטמעה של ידע חדש ושימור של ידע מצטבר. החברה פועלת לסגור את פערי הידע שמתגלים בעקבות זאת. החברה מבצעת פעילויות רבות המממשות תפיסה זו, ובכלל זה, תהליך משוב תקופתי מקיף לכלל עובדי

החברה במסגרתו מקבל כל עובד משוב על ביצועיו ויעדי ההתפתחות שלו. כמו כן מעניקה החברה מדי שנה פרס משמעותי למי שנבחרו כעובדים מצטיינים של החברה לאותה שנה.

בנוסף לקורסי ההדרכה המקצועיים, וכחלק מהשקעת החברה בפיתוח הפוטנציאל של המשאב האנושי ומימוש, מופעלת בחברה גם ה"אקדמיה" - במסגרתה מעניקה החברה לעובדיה תוכנית לימודי העשרה, הכוללת מגוון של קורסים והכשרות שאינם קשורים במישרין לתפקידם, אך מאפשרים להם התפתחות אישית, וכן קורסים מקצועיים שנועדו לחיזוק וביסוס המיומנויות המקצועיות הנדרשות מעובדים להתמודדות מיטבית עם צרכי הארגון, תוך בניית מסלול קריירה. גם מנהלים בכירים ועובדים בתפקידים ייחודיים משתתפים בהכשרת העובדים בחברה, משתתפים מהידע שלהם ומנסיונם, ומובילים קורסים והרצאות העשרה.

החברה מאפשרת לעובדים לפתח ולממש את יכולותיהם גם על-ידי ניווד וקידום פנימי למגוון תפקידים שהחברה מעוניינת לאייש – הן ניהוליים והן מקצועיים, לרבות מעבר בין תפקידי רוחב – הכל על מנת למצות את כישוריהם. בשנת הדוח, כ-92% מהמשרות הפתוחות אוישו על ידי עובדי חברה.

על מנת לפתח את העובדים ולהכשירם לתפקידי העתיד, פיתחה החברה עתודות מקצועיות לתפקידי מפתח, במסגרתן מתקיים תהליך מיון למועמדים פוטנציאליים פנימיים, והעובדים הנבחרים עוברים קורס הכשרה ראשוני.

החברה רואה בשדרה הניהולית שלה מפתח חשוב להצלחתה, ומאמינה ששדרה ניהולית חזקה ומובילה תאפשר המשך צמיחה עסקית ושימור הון אנושי איכותי ומיומן. לפיכך, פיתחה החברה מסלולי הכשרה ייעודיים למנהלים בכל הדרגים, הכוללים מסלולי הכשרה ניהולית למגוון תפקידים ניהוליים וליווי מנהלים לאורך מחזור חייו של המנהל בתפקידו, ובהתאם לאתגרים והצרכים הארגוניים המשתנים. מתוך ההבנה כי עובדים מחפשים למצות את הפוטנציאל שלהם, ולכן נדרש לאתגר אותם ולספק להם סביבה מפתחת, שמה החברה דגש על חיזוק תפיסת תפקיד המנהל כמנטור, אשר חונך ומייצר מרחב צמיחה עבור עובדיו, ועל הקניית כלים למנהלים להוביל תהליכי פיתוח אישי ומקצועי של עובדיהם, במטרה לחזק את המחויבות ותחושת ה-wellbeing של העובדים.

החברה דוגלת ביצירת תרבות ארגונית המושתתת על גיוון תעסוקתי, שקיפות, הוגנות, דיאלוג ותקשורת שוטפת עם העובדים. החברה מאמינה שככל שתשכיל ליצור פסיפס אנושי מגוון של עובדים, היא תשרת את ביצועיה העסקיים ואת החברה הישראלית כולה. לפיכך, מדיניות הגיוס של החברה מתמקדת בהתאמת המועמד לדרישות התפקיד, תוך יצירת גמישות מירבית במבנה המשרה על מנת להרחיב את מעגל המועמדים שיכול להתקבל לעבודה אצלה. תרבות ארגונית זו מגבירה את תחושת השייכות, השותפות והמעורבות של העובדים. החברה מקיימת גם תכנית הדרכה כלל ארגונית בנושא "נגישות בשירות לאנשים עם מוגבלויות" בהתאם להוראות הדין וגם מקדמת שילוב של בעלי מוגבלויות בעבודה אצלה בתפקידים מתאימים, כולל בעבודה מלאה מהבית.

מתוך תפיסה שההון האנושי של החברה הוא המשאב החשוב ביותר להצלחתה, פיתחה החברה מערך של כלי מדידה והערכה חדשניים ורציפים שיאפשרו לחברה להכיר את מידת שביעות רצון העובדים מהיבטים שונים של העבודה, ובהתאם לתוצאות - להמשיך לשפר ולהשתפר. כך נבנה מערך משוב רציף ותדיר, הן על איכות הביצועים של העובד - מצד מנהליו, עמיתיו לעבודה ולקוחותיו, והן - מצידו. בכלל זה נוהגת החברה לערוך סקר עובדים שנתי למדידת שביעות הרצון שלהם מעבודתם בחברה, ומטפלת, כחלק מתוכנית העבודה השנתית שלה, בשיפור העשייה בנושאים שזכו לציונים הנמוכים ביותר בסקר. הסקר מצביע על שביעות רצון עובדים גבוהה מאוד. התוצאות לשנת 2022 מלמדות שרמת שביעות הרצון הגבוהה של העובדים נשמרת לאורך זמן: כ-90% מעובדי החברה חשים גאווה רבה לעבוד בחברה. גם בסקר BDI, המדרג את החברות שהכי טוב לעבוד בהן ושפורסם בחודש מאי 2022, התבררה החברה בצמרת מקומות העבודה שטוב לעבוד בהם (מקום 5), תוך שהיא תופסת, כבר למעלה מעשור, את המקום הראשון בקרב חברות הביטוח, ובנוסף - את המקום הראשון בקרב חברות המנהלות מוקדים טלפוניים. את שביעות הרצון הגבוהה ותחושת המחויבות בקרב העובדים ניתן לראות גם בממצאי סקר פנימי שנערך בקרב העובדים ע"י חברת BDI, כש-83% מהם המליצו על ביטוח ישיר כאחת מחמש החברות המומלצות לעבודה במשק.

בחברה מתקיימים פורומים רבים בהם שותפים העובדים ותורמים מהידע, הרעיונות, הדעות והחשיבה שלהם לשם קידום החברה בכל הבטי פעילותה, פנימיים וחיצוניים כאחד וכן מתקיימים "האקטון" נושאי פרסים לשם עידוד צורת חשיבה ומעורבות אלה.

החברה משקיעה מאמצים ותקציבים משמעותיים ברווחת העובד, תוך בניית פעילויות שונות ומגוונות, היוצרות סל הטבות רחב, מתוך רצון לשתף את העובדים, מעבר לשכרם, בתרומתם לרווחיות החברה והצלחתה, ומתוך אמונה ששיתוף כזה מחזק את המחויבות והמחויבות של העובדים ובני משפחתם לחברה ולערכיה. במסגרת זו מציינת החברה אירועים שונים על פני השנה, וכן בחיי העובד והחברה. בנוסף, מקיימת החברה אירועי רווחה שונים, שגולת הכותרת שלהם היא נופש חברה לכל עובדי החברה מדי כשנה וחצי, כחלק משימור תחושת השייכות והחיבור של העובדים ובני משפחותיהם לחברה. במסגרת זו פעלה החברה לסייע לעובדים בשמירה על בריאותם באמצעות הבאת בדיקות רפואיות לחברה, להקל עליהם במשימות חיים שוטפות באמצעות שירותים שמגיעים אליהם לעבודה, בניית חוויות משותפות באמצעות קיום קבוצות ספורט בתחומים שונים וכיו"ב. החברה מאמינה כי איזון ראוי בין בית לעבודה הוא חיוני לרווחת העובד ומשפיע במישורין על התוצאות העסקיות של החברה. בהתאם, פועלת החברה לקדם גמישות בצורות ההעסקה שלה, והיתה מחברות השירותים הראשונות שאפשרו, כבר לפני 7 שנים, עבודה מהבית אחת לשבוע, והחל משנת הדוח - עבודה מהבית ליומיים דרך קבע. בנוסף, במהלך חופשת הקיץ של הילדים, אפשרה החברה לעובדיה, בשנת הדוח, לקצר את שבוע העבודה בכללותו ל-4.5 ימים. הטיפול הארגוני המשמעותי במשאב האנושי, לרבות התגמול, ההוקרה והענקת חוויות והטבות ייחודיות לחברה (בהשוואה למה שמעניקות חברות אחרות) וכן המאמץ לשפר את איזון בית עבודה בחיי העובדים, זוכה להערכה מצד העובדים, שמצידם מביעים את מחויבותם ונאמנותם לארגון. ערכי החברה באים לידי ביטוי בכל תחומי העשייה ויוצרים תרבות ארגונית הקושרת את העובדים אליה ולמטרותיה, ומאפשרים לה להשיגן.

4.6.5 קרן מלגות וסיוע

בשנת 2012 הקימה החברה קרן מלגות לימודים וסיוע כלכלי לתמיכה בעובדי החברה ובני משפחותיהם שאינם בעלי עניין או נושאי משרה בחברה. בהתאם לתקנון הקרן, שאושר על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, סכומי המלגות והסיוע יחולקו באופן רבעוני והם מיועדים לקידום השכלת העובדים ולסיוע כלכלי. ועדת הביקורת של החברה היא הגוף האחראי על הקרן והיא שקבעה את כללי הזכאות למלגות וסיוע ואת כללי הגשת הבקשות. כחלק מהקוד האתי של החברה והתפיסה הערכית של הנהלתה בחברה, כל עובד המקבל מילגה מעניק מצידו 55 שעות תרומה לקהילה. בשנת הדוח חולקו מלגות בסכום כולל של כ-365 אלף ש"ח.

4.6.6 קוד אתי, אחריות חברתית וממשל תאגידי

לחברה קוד אתי, אשר מהווה את תעודת הזהות הערכית והנורמטיבית שלה. הקוד מגדיר את כללי ההתנהגות והפעולה שמדריכים ומנחים את כל עובדי החברה ביחס להתנהגות המצופה מהם במצבי העבודה השונים. הקוד מבוסס על חמשת ערכי הליבה של החברה והוא מתייחס לכלל תחומי העשייה ולמערכות היחסים בתוך החברה, בינה לבין עובדיה ולבין לקוחותיה, הספקים שלה והקהילה בכללותה.

הקוד מפנה את העובדים לדווח על מקרים המהווים הפרה של הקוד האתי, לרבות באופן אנונימי, למבקרת הפנים או ליו"ר ועדת הביקורת. הקוד מופץ בקרב כל עובדי החברה ומנהליה ומוטמע במסגרת הדרכות. הקוד הוא חלק מערכת הלימוד של כל עובד חדש, ומעת לעת מתבצעות פעולות נוספות להטמעתו השוטפת, ובכלל זה תיקשורים פנימיים, השמים דגש על החובה לפעול בהתאם להוראותיו, וביצוע תקופתי של מבדק ידע לכלל עובדי החברה ביחס לתכני הקוד. כמו כן מקיימת החברה פורום אתיקה המורכב מנושאי משרה ועובדים, ודן בסוגיות אתיות שונות המתעוררות בחיי החברה וממליץ להנהלה לגבי דרך הטיפול בהן. החלטות הפורום וההנהלה בנושא זה מפורסמות לכלל העובדים, משולבות בהדרכות למנהלים ולעובדים ומהוות נדבך נוסף ועדכני לקוד האתי. הקוד מאושר

ומתוקף מדי שנה. במסגרת דירוג 'מעלה', שהחברה נסקרת בו, זכתה החברה בשנת הדוח, זו השנה התשיעית ברציפות, בדירוג פלטינה +.

4.6.7 נושאי משרה ומנהלים בכירים

א. כללי

נכון לתאריך אישור הדוחות מונים נושאי המשרה של החברה 7 דירקטורים, יו"ר ועדת השקעות משתתפות שאינו דירקטור, וכן 14 נושאי משרה נוספים. נושאי משרה אלה הם מנכ"ל החברה, מבקרת הפנים, חשב החברה ומי שעומדים בראש כל אחד מן האגפים שתוארו בתרשים מבנה החברה לעיל וראש היחידה הכלכלית (להלן: "נושאי משרה בכירים").

כל הדירקטורים והחברים החיצוניים בועדות, למעט יו"ר הדירקטוריון, זכאים לגמול שנתי בגובה 'הסכום המזערי' בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 (להלן: "תקנות הגמול") וגמול השתתפות לשיבה בגובה 'הסכום הקבוע' בתקנות הגמול, בהתאם לדרגת החברה כפי שתהא מעת לעת (דרגה ד' נכון לתאריך המאזן). בסך הכל מקבלים גמול כאמור 6 דירקטורים וכן יו"ר ועדת השקעות משתתפות, שהינו חבר חיצוני. גמולו של יו"ר הדירקטוריון, החל מיוני 2016, אינו עולה על 9 פעמים שכר דירקטור, כהגדרתו בחוזרי התגמול הני"ל, ואינו עולה על פי 35 מעלות שכרו של דרג העובדים הזוטר ביותר. שכר זה מעוגן בהסכם הניהול שבין החברה לחברת האם, שאושר ביום 24 במאי 2021 על ידי דירקטוריון החברה, בעקבות המלצת ועדת התגמול, לאור תום תוקפו של הסכם הניהול הקודם ולאור העדכונים בהוראות חוזר התגמול של רשות הפיקוח. הסכם הניהול החדש מטמיע עדכונים אלה, וחל לתקופה של 3 שנים המתחילות ב-1 ביולי 2021. הסכם זה אושר באסיפה כללית מיום 11 ביולי 2021 (ראו דיווח מיום 12 ביולי 2021 מס' אסמכתא: 2021-01-051616). ראו ההתייחסות גם בסעיף 6 בחלק ד' להלן וביאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.

בישיבתו מיום 28 באפריל 2022 אישר דירקטוריון החברה את השלמת גמול הדירקטורים החיצוניים בגין ישיבות שהתקיימו בשנים 2020 ו-2021 באמצעי תקשורת חלף מפגש פרונטאלי, בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (הוראת שעה), התשפ"ב-2022 ובהתאם לאמות מידה שקבע. ההשלמה בוצעה במסגרת תשלום הגמול בגין רבעון ראשון 2022. אמות המידה שנקבעו על ידי הדירקטוריון הוחלו גם על ישיבות עתידיות שיומרו מישיבה פרונטאלית לשיבה באמצעי תקשורת בשל השלכות הקורונה כקבוע באותן תקנות. ההשלמה הביאה לכך שהעלות המדווחת בסעיף 6 לחלק ד' של הדוח התקופתי עמדה על סך של 1,213 ש"ח. ביום 2 ביוני 2022 פקע תוקף ההכרזה על מצב בריאותי מיוחד או מצב חירום בשל נגיף הקורונה, ולפיכך מאותו מועד ואילך ישיבות שאינן פרונטאליות שולמו כשיבות טלפוניות.

באוגוסט 2022 נפרדה החברה משני דירקטורים חיצוניים שלה, אחד בשל בקשתו לסיים את כהונתו (איזי כהן) והאחר בשל פטירה, למרבה הצער (מאיר שבט ז"ל). דירקטור חיצוני נוסף (עודד לוסקי) הצטרף לדירקטוריון לאחר שנת הדוח. ראו לעניין זה גם בסעיף 5.2.1 להלן ובסעיף 14 לחלק ד' של הדוח התקופתי.

ב. תגמול נושאי משרה בכירים

בעלי תפקידים בכירים (שאינם דירקטורים של החברה) חתומים על הסכמי העסקה על בסיס גלובאלי, לאור תפקידם ותחומי אחריותם. בנוסף לשכרם הם זכאים להטבות דומות למקביליהם בשוק. התגמול, הכולל גם תגמול משתנה תלוי יעדים ותנאי סף, הינו בהתאם להוראות מדיניות התגמול של החברה. תוכנית התגמול החלה על שנת הדוח היא תוכנית לשנים 2021-2023 שאושרה בישיבת הדירקטוריון מיום 16 לדצמבר 2020, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, וכפי שתוקנה בהחלטות ועדת התגמול והדירקטוריון מיום 24 בפברואר 2022, בהתאם להוראות מדיניות התגמול וחוזר מדיניות התגמול. מדובר בתוכנית תגמול משתנה (בונוסים) ייעודית לקבוצת המנהלים הבכירה של החברה (כולל דרג כפיפי סמנכ"ל), ולפיה - בכפוף לעמידה ביעדים של רווח חיתומי, רווח כולל (נקי), רמת שירות, ערך העסקים החדשים בתחומי חיים ובריאות (VNB), וחדשנות ודיגיטל, ובכפוף לעמידה בתנאי סף

לזכאות (15% תשואה להון ועמידה ביחס כושר פרעון לפי דין - ככל שמרכיב התגמול המשתנה בגין אותה שנה עולה על 40% מעלות השכר הקבוע לאותה השנה) - תהיה קבוצה זו זכאית לקבלת סכום בונוס שמסגרתו הכוללת נקבעה מראש, בחלוקה מדורגת שעקרונותיה נקבעו מראש. המענק המירבי לסמנכ"לים, בהתייחס לשנת הדוח, מחושב על בסיס של 7 משכורות, כשהוא מוכפל בשיעור עמידת כל סמנכ"ל ביעדיו השנתיים, כאשר נוסחת הבונוס, לאור מדיניות התגמול שחלה משנת 2020, מורכבת מ-40% שיעור עמידת החברה ביעדיה השנתיים (35% לפונקציית בקרה), 40% שיעור עמידת הסמנכ"ל ביעדים השנתיים של האגף שבראשו הוא עומד (45% לפונקציית בקרה), ו-20% הערכת מנהל. התשלום בפועל של המענק השנתי נפרס, ככל ששיעורו עולה על 40% מעלות השכר השנתית לאותה שנה, באופן שרק 50% ממנו משולם בשנה השוטפת והיתרה נפרסת בקו ישר על פני שלוש השנים הבאות בכפוף לעמידה ברף התשלום שנקבע על ידי החברה במדיניות התגמול שלה. התשלום בפועל של המענק השנתי בגין שנת הדוח לא נפרס בשיטת הקו הישר משום שהוא נמוך מ-40% מהעלות השנתית של השכר הקבוע והוא ישולם בשנת 2023 ביחד עם השליש השלישי מה-50% שנדחה מהזכאות לשנת 2019, השליש השני של 50% מהזכאות הנדחית לשנת 2020, והשליש הראשון של 50% מהזכאות הנדחית לשנת 2021 (שמחציתה הראשונה שולמה לזכאים בראשית שנת הדוח) ושנדרש לפי חוזר הפיקוח לפרוס את תשלומו בקו ישר על פני שלוש שנים - ובכפוף לעמידה ברף התשלום שנקבע על ידי החברה במדיניות התגמול שלה ושהתקיים בגין 2022.

מכוח תוכנית התגמול הני"ל, צפויה החברה לחלק בקשר עם שנת הדוח מענקים לנושאי משרה בכירים, בסך מוערך כולל של כ-3.9 מליון ש"ח, לא כולל מס שכר.

מדיניות התגמול שחלה על השנים 2020-2022 אושרה באסיפה הכללית מיום 11 במרס 2020, והיא כוללת התאמות ליעדי חברה מעודכנים, הוראות הדין שהתעדכנו בתקופה שמאז פרסום המדיניות הקודמת, ואפשרות למתן תגמול הוני לעובדים מסויימים (לפרטים, ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 9 במרס 2020 ומיום 11 במרס 2020 (אסמכתאות מס': 2020-01-019645 ו-2020-01-020266, בהתאמה)).

ביום 16 בדצמבר 2020 אישר הדירקטוריון (לאחר אישור ועדת התגמול) הקצאה של אופציות למנכ"ל ולסמנכ"לים מכוח מדיניות זו והאסיפה הכללית אישרה את ההקצאה למנכ"ל ביום 24 בינואר 2021. ההקצאה למנכ"ל נעשתה כנגד הפחתה של 100,000 ₪ משכרו השנתי בכל אחת משנות התוכנית (2021-2023). מימוש האופציות פרוס ל-3 מועדים, הראשון בהם בחלוף כשנתיים ממועד ההקצאה ושני הבאים בתור במרווח של שנה נוספת זה מזה. בנוסף, מותנה המימוש של האופציות בשני תנאי סף – 15% תשואה להון ועמידה בדרישות הרגולטוריות ליחס כושר פרעון. בישיבת ועדת התגמול והדירקטוריון מיום 23 בפברואר 2023 הוחלט על הסרת תנאי הסף של תשואה להון לגבי מנות 3-4 של האופציות, שמועדי המימוש הצפויים שלהן, טרם החלטה זו, צפויים במרץ 2024 ובמרץ 2025, או בסמוך לכך. זאת, לאור השינוי בתנאי השוק שהופכים תנאי סף זה, בסבירות גבוהה, לחסם מפני מימוש, והרצון של ועדת התגמול לשמר את מהות הכלי של הענקת אופציות ככלי לשימור הנהלה וחיבור שלה ליעדי החברה. המלצה לאשר עדכון זה גם ביחס למנכ"ל הובאה גם להחלטת האסיפה הכללית הקבועה ליום 3 באפריל 2023. ראו לעניין זה ביאור 32(ב) לדוחות הכספיים ודיווחים מיידיים של החברה מיום 17 בדצמבר 2020, מיום 25 בינואר 2021 ומיום 6 ביוני 2021 (אסמכתאות מס': 2020-01-136644, 2021-01-010650 ו-2021-01-035716, בהתאמה), דיווחים מיידיים של החברה מיום 14 ביוני 2021 (אסמכתאות מס' 2021-01-038605 ו-2021-01-038611), דיווח מיידי של החברה מיום 16 ביוני 2021 (אסמכתאות מס': 2021-01-038611) ודיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 2023-01-017833).

ביום 11 ביולי 2021 אישרה האסיפה הכללית תיקונים מוגבלים במדיניות התגמול בקשר עם התנאים לביטוח דירקטורים ונושאי משרה ומגבלות שכר יו"ר הדירקטוריון, בהתאם להקלות שקבעו הרשויות בנושא זה (לפרטים, ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 29 ביוני 2021 ומיום 12 ביולי 2021 (אסמכתאות מס': 2021-01-044875 ו-2021-01-051616, בהתאמה)).

דירקטוריון החברה בחן ומצא כי גמול נושאי המשרה, לרבות כמפורט בסעיף 6 לחלק ד' של הדוח התקופתי, תואם את תוכנית התגמול ומדיניות התגמול של החברה. מדיניות התגמול פורסמה באתר האינטרנט של החברה בהתאם להוראות רשות הפיקוח (http://www.555.co.il/about/tagmul_nosei_misra_mnael_asekaot.html). לתנאי העסקה נוספים בהתייחס למנכ"ל החברה ראו באור 36 לדוחות הכספים וסעיף 6 לחלק ד' של הדוח התקופתי.

לאחר תאריך המאזן, ביום 2 בפברואר 2023, החליטה האסיפה הכללית שלא לאשר את מדיניות התגמול של החברה לתקופה של 3 שנים נוספות, לרבות את עדכונה, וכן שלא לאשר את עדכון תנאי ההעסקה של מנכ"ל החברה, והכל כמפורט בדיווחים המיידיים של החברה מיום 20 בדצמבר 2022, מיום 24 בינואר 2023 ומיום 3 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 2022-01-120897, 2023-01-009316 ו-2023-01-012181). בהמשך לדיונים שקיימה החברה עם גוף, שלמיטב ידיעתה, מייצע למרבית בעלי מניותיה שהינם גופים מוסדיים ("הגוף המייצע למוסדיים"), הן טרונס כינוס האסיפה האמורה והן לאחריה, החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לקבל את מרבית הערות הגוף המייצע למוסדיים, ולגבי אי תחרות, החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לעדכן את מדיניות התגמול כך שהעלות המצטברת של תשלום בגין אי תחרות ותשלום בגין הודעה מוקדמת/הסתגלות לא יעלו על עלות של 12 חודשי עבודה מיום סיום יחסי העבודה עם נושא המשרה, ולבקש לאשר שכר מופחת למנכ"ל לעומת הבקשה הקודמת. לאור האמור, זומנה אסיפה כללית נוספת לאישור המדיניות ושכר המנכ"ל המעודכנים, ליום 3 באפריל 2023. לפרטים, ראו דיווח מידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-017833).

4.7 שיווק והפצה

מוצרי החברה בתחומי פעילותה הינם, בעיקרם, מוצרים מקבילים לאלה הנמכרים על-ידי חברות ביטוח אחרות, על אף שהחברה, כמו השוק כולו, מנסה, במגבלות הדין ואישורי רשות הפיקוח, להציע גם מוצרים נלווים, כיסויים ייחודיים או שירותים ייחודיים אחרים בנוסף. לאור זאת, המבוטח יכול להמיר את מוצרי הביטוח שיש לו בחברה באלה של חברה אחרת, ולכן החברה חשופה לתחרות במחירים ובהיקפי הכיסוי והשירות הניתנים על-ידי חברות אחרות. כל חברות הביטוח הפעילות בישראל בתחום זה הינן מתחרות של החברה וכמוהן גם סוכני הביטוח, משום היותם ערוץ שיווק חליפי לערוצי השיווק הישירים, וחלקם אף משווקים באמצעים דומים לאלה של החברה. ייחודיות החברה מאז הקמתה, לפני כ-28 שנה, נבעה מבחירתה לשווק את מוצריה ישירות ללקוחות הקצה, בעוד מרבית חברות הביטוח המתחרות בה שיווקו את מוצריהן בעיקר באמצעות מתווכים (סוכני ביטוח). בחירתה זו הביאה לבנייה של תפיסת השירות והתמחור שלה בצורה שונה משל מתחרותיה.

להבנת החברה, בשלהי שנת 2018 התחיל שינוי מגמה משמעותי, כאשר מספר רב של חברות 'מסורתיות' החלו לקדם ערוצי שיווק ישירים, על אף מחאת לשכת סוכני הביטוח נגד מגמה זו ונגד התרחבותה. בנוסף, הוקמו שתי חברות ביטוח שמצהירות על כוונתן לשווק דיגיטאלית או באופן ישיר ללקוחות, עם ובלי סוכני ביטוח. הרחבת מספר החברות שמקדמות שיווק ישיר של מוצרים ללקוחות, מעידה, לדעת החברה, על תקפות האסטרטגיה שלה. עם זאת, ברור שמגמה זו משנה את פני התחרות. גורם נוסף המגביר את התחרות הם גם סוכנויות ביטוח שבעלות חברות כרטיסי האשראי, שקיבלו את אישור רשות הפיקוח לפעול בשנת 2020. קיומם של כל אלה מגביר את מודעות הציבור לבדיקת מחירים ונכונותו לרכישת ביטוח באמצעות האינטרנט, ובכך מחזק את חינוך השוק לרכישה ישירה ודיגיטלית, מהלך שהחברה מקדמת לאורך שנים.

בראיית החברה, שיטת השיווק הישירה כרוכה בהתאמת המחיר ללקוח הסופי, ובהנגשה של המוצר והשירות ללקוחות, במגוון היבטים: אפשרות ליצירת קשר בכל האמצעים הזמינים והנוחים לשימוש בתקופה הרלוונטית, שעות זמינות ארוכות של השירות והרחבת האפשרויות לשירות עצמי, רמת שקיפות גדולה ללקוחות, ומאמץ מתמיד לפשט את המוצר ואת דרכי רכישתו ותפעולו על מנת להקל על הלקוח לממש את זכויותיו ולעדכן את צרכיו הביטוחיים, בעצמו, ללא צורך בעזרת איש מקצוע בתחום הביטוח.

בשל כך, ומתוך תפיסה ורצון להמשיך ולהוביל את השוק בחדשנות ובאיכות השירות ללקוחות, ממשיכה החברה לחדש ולקדם התאמה של מוצריה ואופן צריכתם לערוצי התקשורת המודרניים, ובכלל זה השיקה בשנת 2021 גם אפשרות דיגיטאלית של קבלת השירות של ה'אזור האישי' באמצעות אפליקציה, בנוסף לאתר האינטרנט של החברה. בנוסף, השיקה החברה והרחיבה מאוד את מתן השירות ללקוחות באמצעות הווסטאפ (לרבות באמצעות בוט), בנוסף למתן מענה טלפוני, כבעבר, ואף השיקה תשלום תביעות רכב באמצעות אפליקציית תשלומים. החברה בוחנת בהתמדה טכנולוגיות וכלים חדשים שיאפשרו לה לשפר את שירותיה ללקוחותיה, ובמסגרת זו מקיימת אחת לתקופה האקטונים בקרב עובדיה לקבלת רעיונות, ואף התקשרה בשנת 2020 בהסכם עם חברת ביטוח יפנית גדולה בשם MSI לבניית האב חדשנות במשרדה. ההאב החל לפעול במחצית שנת 2021 והוא מתפתח היטב באקו סיסטם של תעשיית ההי-טק והאינטרנט (ראו גם ביאור 36 לדוחות הכספיים).

החברה פועלת לעודד ולחנך את הציבור לצורך שירותי ביטוח באופן עצמאי, ישיר ודיגיטלי, בין היתר באמצעות פרסום במספר מותגים וקיום שיתופי פעולה שיווקיים שונים עם שותפים עסקיים משמעותיים - כל אחד בתחומו. כיום פועלת החברה תחת שני מותגים שבבעלותה: "ביטוח ישיר" ("הקש על החמש", "555555" וצירופים מקוצרים של סיפרה זו, דוגמת כתובת אתר האינטרנט של המותג); ו-"9 ביטוח" (9 מיליון, 9,000,000 וצירופים שונים של מספרים אלה) שהינו מותג דיגיטלי, שמאפשר לקבל מחיר סופי בתהליך הרכישה הדיגיטלי ולרכוש בו מוצר ביטוח, לנהל אותו בשגרה ולהגיש דרישה בקרות מקרה ביטוח – לרבות באמצעות אפליקציה מתקדמת ובשירות עצמי.

החברה משקיעה מאמצים על מנת לחזק את הקשר הדיגיטלי שלה עם לקוחותיה ולהרחיב את היקף הפעילות הדיגיטלית שלה מולם על חשבון חלופות מסורבלות יותר, ורובם המכריע של לקוחותיה אכן עובדים מולה בערוצים דיגיטליים. החברה מאפשרת השלמת רכישה מלאה של פוליסות לביטוח רכב, ביטוח דירה, ביטוח נסיעות לחו"ל וחסכון בערוצים דיגיטליים בשירות עצמי, וקבלת הצעות מחיר ראשוניות במוצרים נוספים. כמו-כן, יכולים לקוחות החברה לצרוך מגוון של שירותים ב"שירות עצמי" הן באינטרנט, הן באפליקציה והן במסגרת נתב השיחות של החברה.

תקשורת החברה עם לקוחותיה מתועדת במאגרי המידע של החברה הן באמצעות מערכות המחשב והן באמצעות הקלטות. הקשר הישיר עם לקוחותיה מאפשר לחברה להכיר את צרכיהם ולהתאים את פעולותיה ומוצריה. כתוצאה משיטת העבודה שתוארה לעיל, יש לחברה גם מבנה הוצאות שונה מזה של חברות ביטוח הפועלות באמצעות סוכנים. מבנה ההוצאות בתחום זה אינו כולל עמלות לסוכנים (למעט במסגרת מכירת ביטוחי משכנתא [למבנה ולחיים] באמצעות סוכנויות ביטוח של תאגידים בנקאיים ושיתופי פעולה עם סוכנויות ביטוח של חברות כרטיסי אשראי), והוצאות הרכישה שלה כוללות בעיקר הוצאות פרסום ויחסי ציבור, הוצאות פיתוח של ערוצי המכירה, תשלום שכר עובדי החברה המוכרים את מוצריה, הוצאות בגין מבצעים שיווקיים, והתמורה המגיעה במסגרת הסכמי שיתוף הפעולה שתוארו לעיל על הצעות מחיר/ מכירות שהגיעו אליה מכוח שיתופי פעולה. לחברה אין תלות בספק כזה או אחר ואין לה ערוץ הפצה, מעבר לשיווק הישיר שלה, שהיא תלויה בו או שמהווה מעל 10% מהפרמיות בתחום פעילות כלשהו, אם כי שיתופי הפעולה מביאים לה, בסך הכל, כ-10% מביטוחי הרכב, ובביטוח חיים - לקוחות תאגיד העזר הבנקאי של בנק הפועלים מייצר למעלה מ-10% מהפרמיות. להלן פירוט שיעור העמלות הממוצע מפרמיות לבעל רישיון, בכל תחום פעילות (באחוזים):

תחום פעילות	2022	2021	2020
רכב חובה (*)	0	0	0
רכב רכוש	0.1	0.1	0.1
רכוש אחר	0.9	1.5	1.5
חיים	8.4	9.3	10.4
חיים מפרמיה משוננת חדשה	0	4.1	3.5

(*) נמוך משיעור של 0.1%.

בדומה לעסקים אחרים, גם לחברה תלות בערוצי השיווק העיקריים שלה (השיווק הישיר), ולכן בחשיפה של הציבור לפרסום, בעיקר בטלוויזיה ובאינטרנט, ובכלל זה תלות באפשרות להמשיך ולפרסם במנועי החיפוש המרכזיים (גוגל) וברשתות חברתיות מובילות (דוגמת פייסבוק). החברה מבצעת מעקב מתמיד אחר היקף החשיפה של הציבור לפרסומים שלה ודואגת להתאים ולגוון את אפיקי הפרסום שלה, החשיפה שלה וערוצי המגע שלה עם הלקוחות להרגלי הצריכה של הציבור, ובכלל זה - רדיו, אתרי אינטרנט, שילוט חוצות, רשתות חברתיות וכיו"ב, במטרה למקסם את האפשרות להחשף לקהל היעד של מוצרי החברה. לעלייה בעלות הפרסום בטלוויזיה ובדיגיטל, ולהגדלת מספר השחקנים המשווקים בצורה ישירה, עשויה להיות השפעה שלילית על תוצאות פעילותה של החברה.³⁷

קושי שהולך ומתגבר בהתמודדות עם התחרות היא דרישת רשות הפיקוח לאשר כל שינוי בכל מוצר ובכל תעריף, תוך הגבלת חברות בגיוון המוצרי ובגיוון התמחירי שלהן. הצורך באישור זה בצומת עסקי משמעותי, בנוסף להכבדת דרישות רגולציה שונות על החברות, וההתערבות הגדולה בהחלטות העסקיות של החברות, מעכב את המענה של החברה לצרכיה העסקיים ופוגע בגמישותה, בכושר התחרות שלה ובאפשרות שלה לממש חדשנות.

4.8 ספקים ונותני שירותים

לחברה יש תלות בספקים שהיא עובדת איתם מכוח דרישת הדין / הרשויות לעבוד עם אותו ספק, כפי שנדרשות גם החברות המתחרות בחברה. הספקים העיקריים מסוג זה תוארו במסגרת תיאור ההסדרה בתחומי הפעילות השונים. בנוסף אליהם, נדרשת החברה גם לפנות למאגרי מידע של המדינה לקבלת מידע לצורך יישום חוזרים שונים, כמו מרשם האוכלוסין ("גחלת") בקשר עם תחום חיים וחסכון ארוך טווח. לפיכך, להלן יפורטו רק ההסכמים האחרים של החברה, אשר התקשרות בהסכמים חלופיים תחתם תהיה כרוכה בעלות מהותית לחברה:

4.8.1 הסכם שכירות וניהול בניין

מאז חודש אפריל 2006 פועלת החברה ממשרדים המצויים במגדל אדגר ברח' אפעל 35 פתח-תקוה. לפרטים בקשר עם הסכם זה, שחלק מהצדדים לו הם צדדים קשורים לחברה, ראו באור 36 לדוחות הכספיים המצורפים. החל מדצמבר 2013 פועלת החברה גם מבנייני משרדים הממוקמים באזור התעשייה ביקנעם, ואשר משמשים, בנוסף לפעילות השוטפת כמוקד שירות ומכירות, גם כאתר גיבוי, חירום והמשכיות עסקית של החברה. באחד מהם הודיעה החברה בשנת הדוח על מימוש תקופת האופציה השנייה העומדת לזכותה בהסכם.

החברה שוכרת גם מגרשי חניה בסביבת משרדיה, באופן מלא או חלקי, לטובת עובדיה, ספקיה, אורחיה ולקוחותיה ובשל המחסור בשטחי חניה ציבורית באזורים אלה.

4.8.2 ספקי מחשוב ותוכנה

לחברה הסכמים עם ספקים שונים לאספקת שירותי סיוע בפיתוח ושירותי אחזקת תוכנה שונים וכן התקנה ותחזוקה של תשתיות (כגון ציוד תקשורת, שרתים, מערכות הפעלה, בסיסי נתונים וכיו"ב). הסכמים אלה מתחדשים, נבחנים מחדש ומתוקפים מעת לעת. למרבית השירותים קיים יותר מספק אחד בארץ. החברה מפתחת את עיקר מערכת המחשב שלה באופן עצמאי ואינה תלויה בספקים לשם תפעולה או פיתוחה. חלק ממושימות הפיתוח מבוצעות על-ידי החברה באמצעות עובדים של חברות חיצוניות, בפיקוח וניהול מלאים של החברה,

³⁷ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

ובמשרדי החברה. ביחס לתחומי לוואי של עיסוקה העיקרי קשורה החברה, בדומה לחברות אחרות, בהסכמים עם ספקי תוכנה ייעודיים ובכלל זה בתחום ניהול השכר וההשקעות, יצירת מסמכים וכיו"ב.

בשנת 2013 העבירה החברה את מאגר המידע של כרטיסי האשראי של לקוחותיה לחברה חיצונית במסגרת קבלת הסמכה לפי תקן PCIDSS של חברות כרטיסי האשראי בעולם. מאז, חיוב וזיכוי לקוחות החברה בכרטיסי אשראי נעשה אך ורק באמצעות חברה זו, אשר הוסמכה למתן שירות זה בהתאם לתקן הנ"ל והיא מחוייבת כלפי החברה הן לאבטחת מידע הלקוחות השמור אצלה, הן לתקינות תהליכי הסליקה והן לזמינותה לחברה וללקוחותיה, לרבות קיום גיבויים ראויים, פתרונות המשכיות עסקית וכיו"ב.

בסיס הנתונים התפעולי של החברה הינו Sybase, שמסופק על ידי חברת SAP והשירות לגביו ניתן על ידי חברת סאפ ישראל. בסיס נתונים זה אינו נפוץ בארץ, אך בעולם הוא קיים בהיקף משמעותי יותר, אם כי אינו מהמובילים. החברה משתמשת באחסון ענן של חברת Microsoft (AZURE) ונכון לתאריך הדוח היא מאחסנת בענן את מחסן הנתונים שלה ואת מערכת ניהול הקמפיינים שלה. חברת Microsoft נבחרה כספק השירות בהיותה אחת מספקי שירות הענן המובילים בעולם, עומדת בכל התקנים הנדרשים של רגולציה אירופאית ואמריקאית בדגש על אבטחת המידע, וכך גם בדרישות ההסדרה של רשות הפיקוח לגבי שימוש בענן לצרכי אחסון מידע. החברה עושה שימוש במרכזיית טלפוניה של חברת AVAYA לניהול ושימוש כלל השיחות (יוצאות ונכנסות) אל מול לקוחותיה. תחזוקה, שדרוגים וטיפול שוטף מבוצעים בסיוע של האינטגרטור הישראלי IT-NAV. מערך הגנת הסייבר מבוסס על פתרון של חברת CheckPoint. החברה עושה שימוש בשירותי what'sApp business, של פייסבוק לצורך מתן שירות ללקוחותיה בערוץ זה.

4.8.3 ספקי שירות בודדים או מרכזיים בתחומם

- א. החברה רוכשת מחברת לוי יצחק – החברה לשמאות וסקרים בע"מ את המידע ביחס לשווי כלי רכב לפי קודי דגם, ומחירון זה הוא הבסיס לכיסוי הביטוחי שהיא מעניקה בהקשר זה, כמפורט בפוליסות שהיא משווקת ללקוחותיה.
- ב. החברה מציעה את עיקר כתבי השירות שהיא מציעה ללקוחות בתחום הבריאות מספק חיצוני בשם פמי פרימיום בע"מ, שהוא הספק העיקרי בארץ לכתבי שירות מסוג זה.
- ג. החברה מנהלת את השירות בתחום נזקי צנרת בביטוח דירה למי שביקשו לרכוש שירות באמצעות שני ספקי הסדר, שנותנים שירות דומה גם לחברות ביטוח נוספות.

4.9 רכוש קבוע

הרכוש הקבוע של החברה הוא סטנדרטי לסוג והיקף הפעילות שלה (תוכנות המחשב מוצגות בדוחות הכספיים בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים").

כאמור בסעיף 4.8.2 לעיל, לחברה אגף מערכות מידע פנימי המספק את מרבית שירותי המחשוב השונים לאגפי החברה והוא אשר מפעיל, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות לצורך קבלת שירותי המחשוב הנדרשים. אתר הפיתוח והייצור נמצא במשרדי החברה בפתח תקווה. בנוסף קיים אתר גיבוי המשמש גם להיערכות בשעת חירום ביקנעם (ראו סעיף 4.8.1 לעיל). החברה מגבה את המידע שלה באופן שוטף ושומרת את הגיבוי מחוץ למשרדי החברה. בנוסף עוסקת החברה בפעילות אבטחת מידע מקיפה, שנועדה לשדרג את יכולות הארגון ולהתאימן לדרישות רשות הפיקוח ולאיומים הרלוונטיים. החברה משקיעה באופן שוטף סכומים גבוהים בשדרוג השירותים שהיא מעניקה ללקוחותיה בערוצים הדיגיטאליים השונים. בשנת הדוח השקיעה החברה במחשבים ותוכנה כ-75 מיליוני ש"ח. הוצאות המיכון השוטפות בשנת הדוח הסתכמו בכ-93 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים בדבר מחשבים ותוכנות מחשב ראו באורים 2, 4 ו-6 לדוחות הכספיים המצורפים.

4.10 עונתיות**4.10.1 עונתיות בהכנסות ובתביעות**

משום שמועד חידוש הביטוח של מבוטחים רבים במוצרי ביטוח כללי חל בתחילת שנה קלנדרית, הרי שמחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות מסוימת. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו. במרכיבי ההוצאות האחרים (כגון תביעות), ובמרכיבי ההכנסות האחרים (כגון הכנסות מהשקעות או מוצרי חיים ובריאות) - לא קיימת עונתיות מובהקת, למעט וולטיליות מסויימת בתביעות חיים ובריאות בשל גודל תיק החברה בענפים אלה, ולפיכך גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, עונת חורף קשה עלולה לגרום לעליה בתביעות (בעיקר בתתי-התחום רכב רכוש וענפי רכוש אחרים) ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח. כאמור, ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות ונראה כי לא צפוי בכך שינוי, למרות שפוליסות בריאות, מהסוג שהושק ברפורמה החקיקתית בתחום מ-2016, עוברות הליך חידוש כל שנתיים בחודש יוני, החל מיוני 2018.

4.10.2 פרמיות ברוטו בפילוח רבעוני לשנתיים האחרונות - ביטוח כללי**להלן התפלגות פרמיות ברוטו, לפי רבעונים:**

2021		2022		
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
27.9	477,860	25.7	481,600	רבעון 1
24.3	415,501	23.4	439,738	רבעון 2
25.6	437,125	26.8	503,350	רבעון 3
22.2	380,178	24.1	450,995	רבעון 4
100	1,710,664	100	1,875,683	סה"כ שנתי

4.11 נכסים בלתי מוחשיים**4.11.1 נכסי קניין רוחני**

כאמור בסעיף 4.7 לעיל, החברה משתמשת לצורך פעילותה בשמות, בזמרים ובלוגו, אשר נרשמו כסימנים מסחריים שלה, ואשר הינם בבעלותה. נכסים אלה - הכוללים, בין היתר, את השם "ביטוח ישיר", את הלוגו של "5" (לרבות במתכונת של 5 נקודות קוביה או דומינו), את הלוגו של '9,000,000' ושל '9 ביטוח', את מספרי הטלפון של החברה בשני מותגיה הראשיים (03-555555 ו-03-9000000), את הזמרים של 'הקש על החמש ביטוח ישיר' ואת כתובות אתרי האינטרנט של המותגים ביטוח ישיר ו-'9 ביטוח' (כמו גם '9 מיליון' לפניו) - הם מסימני ההיכר המובהקים של החברה, אשר מבססים את מעמדה בשוק הביטוח. בנוסף, רשמה החברה את זכויותיה בשם ובכתובת אתר האינטרנט שהיא מפעילה להשוואת מחירים בביטוח חובה (Ucompare), כסימן מסחר שלה. במסגרת צעדי הפרסום והשיווק שהיא מבצעת, משקיעה החברה מדי שנה בחיזוק סימני המסחר שלה, המוניטין שלה ושל סימניה והשפה המותגית שלהם ובצריבתם בתודעת הציבור, ורואה בכך יתרון המאפשר לה התבססות וצמיחה. בתחילת שנת 2021 השיקה החברה החלפה של מותג '9 מיליון' במותג '9 ביטוח', שכלל, מעבר להחלפת הנראות, גם שינוי מהותי באופי השירות, כך שיהיה מוטה דיגיטל, ללא מקח וממכר על מחיר הביטוח, ויעניק שירותים עצמיים גם באמצעות אפליקציה ייעודית ופשוטה לשימוש. השקה זו התבססה על התובנה הצרכנית של החברה לפיה הלקוחות מעוניינים למלא את צרכיהם הביטוחיים בעצמם, ככל שהחברה תעניק להם את הפלטפורמה הנדרשת על מנת לעשות זאת בנוחות ובקלות. ראו גם באור 4 "נכסים בלתי מוחשיים" בדוחות הכספיים המצורפים.

4.11.2 מאגרי מידע

לחברה מספר מאגרי מידע, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים בקשר עם לקוחות החברה (לרבות פונים לקבלת הצעה וצדדים שלישיים שהגישו תביעות) ועם עובדיה, והיא פועלת בשוטף לעדכן אותם ואת הרישום הנאות שלהם בהתאם לדין מול הרשויות. המידע במאגרים כולל מידע שנמסר על ידי הלקוח, כן מידע נוסף שנמסר לחברה בקשר עם השירותים הניתנים על ידה, ומידע שנוצר במסגרת החברה, לרבות מידע עקב טיפול בחיתום, בתביעות ביטוח ובדרישות שונות של צדדים שלישיים, בהתאם לדין. מאגרי המידע משמשים את החברה בתפעול השוטף ובתהליכי העבודה העסקיים שלה. החברה פועלת לשפר את מיצוי אפשרויות כריית המידע שלה ממאגרים אלה על מנת לשפר את הניהול העסקי שלה, השירות שלה ללקוחותיה, ועוד.

4.12 גורמי סיכון

פעילות החברה כרוכה בסיכונים שונים, שהעיקריים בהם הינם סיכונים ביטוחיים, סיכונים שוק, סיכונים משפטיים וסיכונים רגולציה, סיכונים סייבר וסיכונים תפעוליים, שחלקם משתלבים זה בזה ומשפיעים זה על זה. ניהול נכון של הסיכונים מצמצם את סיכויי התרחשותם ואת היקף הנזק שיגרמו, אם וכאשר יתממשו. על גופים מוסדיים מוטלת החובה למנות מנהל סיכונים. לתיאור תפקיד מנהל הסיכונים, פרטים בדבר מדיניות ניהול הסיכונים ושיטות לניהול סיכונים בחברה, לרבות תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

בטבלה הבאה מוצגים גורמי הסיכון העיקריים והשפעתם על החברה, כפי שהנהלת החברה מזהה ומעריכה אותם, על בסיס המידע הקיים במועד ההערכה. הערכת ההשפעה של גורמי הסיכון על החברה מתייחסת לכל סיכון בפני עצמו ומביאה בחשבון את ההסתברות להתממשות הסיכון ואת ההשלכות הישירות בלבד של התממשותו על החברה:

מידת השפעה			סיכון	
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי הסיכון	סיווג הסיכון
		√	האטה כלכלית בינלאומית ומקומית*	סיכונים שוק ואשראי
	√		סיכונים ריבית	
	√		סיכונים אשראי ומרווח	
	√		סיכונים אינפלציה	
√			סיכונים מט"ח	
√			סיכון מניות	
√			סיכונים נזילות	
√			סיכונים מכוסים (לרבות נסתרים)**	סיכונים ביטוחיים
		√	ריבוי מקרי ביטוח עקב אירועי קטסטרופה: רעידת אדמה, נזקי טבע, מגפות ואירועים חריגים	
√			אנטי סלקציה	
	√		ביטולים	
	√		חיתום לקוי וסיכונים מודל	
	√		תמחור לקוי	

	✓		סיכוני מבטחי משנה	
✓			מעילות והונאות (לא של לקוחות)	סיכונים תפעוליים
	✓		מכירות לקויות	
	✓		שירות לקוי	
	✓		ניהול תביעות לקוי	
		✓	מתקפות סייבר ואבטחת מידע	
✓			מהימנות, שלמות וזמינות נתוני חברה	
		✓	גיוס ושימור עובדים	
	✓		פסיקות משפטיות, תקדימים משפטיים, וריבוי תביעות ייצוגיות***	סיכונים משפטיים
		✓	התערבות הולכת וגוברת של הרגולציה, לרבות איסורי פעולה למרות סיכון גלוי וברור (איסור תמחור לפי מאפייני סיכון מובהקים, כפיית תעריפים שאינם תואמי סיכון, סוגיות של הגנת פרטיות)****	
		✓	עודף רגולציה, ריבוי רשויות היוצרות חקיקה ומטילות סנקציות, הרחבת סמכויותיהן ויצירת סתירות	
✓			סיכוני ציות	
		✓	התעצמות התחרות	סיכונים אסטרטגיים
		✓	שינוי בסביבה העסקית ובטעמי הציבור	
	✓		כניסת מתחרים חדשים וחזקים לשוק	

* מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ביטוח ולגידול במספר מקרי הביטוח והתביעות (בשל גידול במספר הגניבות, הפריצות וההונאות).

** סיכון נסתר הוא סיכון שהחברה עלולה לגלות שהיא נדרשת לכסות אותו למרות שבעת חישוב התעריף והעתודות היא לא שקללה סיכון כזה. כך, למשל, אירע באנגליה בשנת 2020, כאשר בית המשפט העליון שם חייב את חברות הביטוח באנגליה לכסות אובדן הכנסות ורווחים של בתי עסק שנמנע מהם מלפעול בשל מגבלות רשויות שנועדו לצמצם תחלואה בקורונה, וכך אם ייקבע שפוליסות הביטוח הרגילות מכסות נזקים רחבי היקף שהיקפם נגרם בשל היותם תוצאה של פעילות עברייני סייבר. סיכון זה גדול במיוחד לאור רצונם של מבטחי המשנה להחריג כיסוי לנזקים מסוג זה.

*** פסיקות משפטיות הן בעלות תחולה רטרואקטיבית וכשהן קובעות הלכות רוחביות יש להן השפעה, לרבות על עתודות, ובוודאי כך בתביעות ייצוגיות. גם לחקיקה והסדרה לא שקולה עלולות להיות השלכות רטרואקטיביות על העתודות. הגידול במספר הרשויות שהחלטותיהן וסמכותן מוחלת על החברה או משפיעה עליה, ישירות או בעקיפין, והגידול בהיקף סמכויות האסדרה, השיפוט והענישה הנתונות בידיהן, תוך צמצום אפשרויות החברה לערער על קביעותיהם, וכן הרחבת היקף האסדרה בפועל ותדירות השינויים בה מקשים, כאמור לעיל, על התכנון העסקי ועל הבטחת הציות.

**** יש פרמטרים מובהקים של סיכון שרשות הפיקוח אוסרת על השימוש בהם לתמחור הסיכון, משיקולים שונים. בנוסף, קיימת הנחיה של רשות הגנת הפרטיות לפיה אסור לחברה לעשות שימוש במידע על לקוחות שנשלח אליה מכוח דין, אלא לצורכי מענה לשולח, גם אם שימוש בו יאפשר לה להגן על עצמה מסיכונים דומים, וזאת משיקולי הגנת פרטיות ועל חשבון זכות הקניין של החברה. קיימות הגבלות רגולציה על פעילות החברה לקידום התחרות באמצעות פרסום וחלופות לשיטות השיווק המתחרות בה. עיכוב באישורי רשויות למוצרים ותעריפים פוגעים גם ביכולת של החברה להתמודד כראוי עם התחרות, וכיו"ב.

4.13 הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה אסטרטגיים

להלן הסכמים מהסוג שבנדון, למעט אלה שכבר פורטו בסעיפים ייעודיים לאורך פרק א' ובעיקר בסעיף 4.8 לעיל:

- 4.13.1 לפרטים בקשר עם הסכמים עם חברות קשורות ראו סעיף 4.1.3 א) לעיל ובאור 36 לדוחות הכספיים המצורפים.
- 4.13.2 ביום 24 בנובמבר 2013 נחתם הסכם בין החברה לבין איסתא ישראל בע"מ, לפיו, לקוחות איסתא שירצו בכך, יוכלו לבקש מאסתא לרכוש עבורם ביטוח נסיעות לחו"ל בחברה. פוליסות הביטוח של החברה בתחום זה הותאמו לצרכי לקוחות איסתא כפי שהוצגו לחברה על ידי איסתא. החברה אינה משלמת עמלות לאיסתא ואינה מעורבת בחיובי איסתא מול לקוחותיה, אך מעניקה ללקוחותיה הנחת קולקטיב. הסכם דומה נחתם עם חברת בת שלה, בשם גוליבר, באוקטובר 2021.
- 4.13.3 בין החברה לבין סוכנות ביטוח של תאגיד בנקאי קיים הסכם, לפיו לקוחות הסוכנות יכולים לרכוש מהחברה ביטוח משכנתא (חיים ו/או מבנה) בקשר עם נטילת הלוואת משכנתא מהתאגיד הבנקאי. היקף השירות שמעניקה החברה לסוכנות הבנק וללקוחותיה מותאם לצרכיהם השונים.
- 4.13.4 לחברה הסכמי שיתוף פעולה עם מספר יבואני רכב, לפיו לקוחותיהם, אשר ירצו בכך, יוכלו לרכוש ביטוח רכב בחברה בתנאים מיטביים.
- 4.13.5 ביום 21 בספטמבר קיבלה החברה הודעה מועדת המכרזים של אגף החשכ"ל במשרד האוצר, לפיה היא נבחרה כאחת החברות הזוכות במכרז ביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023 (להלן: "הודעת הזכייה"). בהודעת הזכייה נמסר, כי על פי נתוני המבוטחים שהתקבלו מחברות הביטוח הזוכות בשנה הקודמת, מספר המבוטחים בקשר עם רכבי יצרנים שבהם זכתה החברה מוערך בכ-2,1000 מבוטחים (מקיף/צ"ג וחובה). הפוטנציאל בפועל, למיטב ידיעת החברה, עלה לכ-26,000 בעקבות צירוף של אוכלוסיות נוספות לתנאי המכרז על ידי החשכ"ל. מועד תחילת הביטוח הוא 1 לינואר 2023.

4.14 תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה³⁸

בשנת הדוח לא חלו התפתחויות מהותיות בשוקי הפעילות של החברה (מעבר למה שפורט בפרקים הייעודיים לעיל), או שינויים במאפייני הלקוחות שלה, לעומת השנה שקדמה לה. כאמור לעיל, בראיית החברה, מורגשת מגמה של פיתוח הולך וגובר של ערוצי הפצה ישירים ודיגיטאליים על חשבון תיווך, אצל מספר רב של שחקנים בשוק, תוך הגדלת כוחו של הלקוח מול נותן השירות – קרי חברות הביטוח, והדבר תואם ומחזק את האסטרטגיה שלה, ואת תפיסתה - שבמוצרים מהסוג המשווק על ידה - אין צורך בתיווך של סוכן ביטוח וניתן לחסוך את עלותו. עם זאת, הטמעת התובנה בשוק בכללותו מגבירה כמובן את התחרות בשיטת השיווק של החברה.

שיטת הפעילות הישירה של החברה עם לקוחותיה מבוססת על שקיפות גבוהה, פשטות, הוגנות ויעילות ברכישה ובקבלת שירות, תוך הרחבת אפשרויות הרכישה והשירות למגוון של ערוצים דיגיטאליים. שיטה זו מקלה על הלקוח להבין את המוצר, לבצע השוואת מחירים והשוואת איכות השירות, לקבל החלטה מושכלת לגבי המוצר שהוא בוחר לרכוש ולנהל את רכישתו וקבלת השירות ביחס אליו ביעילות ובקלות, וככל האפשר, בעצמו. החברה צופה כי שקיפות זו, בוודאי ביחס למחיר, וכן הנגשת השירותים לשירות עצמי של הציבור, תוסיף ותגדל, ככל שחברות נוספות יבססו פעילות ישירה ודיגיטאלית, והדבר יביא להגברת התחרות בתחום. פעילות רשות הפיקוח לקידום שקיפות זו על ידי הסדרת דיווחים משווים, המרת מוצרי ליבה לפוליסות תקניות ואחידות בכיסוייהן, ופרסום ציוני איכות גם בשנים הבאות – עשויה, לדעת החברה, לזרז את התהליך.

בשנים האחרונות נוספו שחקנים רבים יחסית לתחום הביטוח, הרווי ממילא בחברות ביטוח וסוכני ביטוח: הן חברות ביטוח חדשות והן סוכנויות ביטוח של חברות כרטיסי האשראי שפועלות במתכונת ותפיסת שיווק שונה, המבוססת, ככל הנראה, על מידע קיים שיש לבעליהן לגבי הלקוחות וצרכיהן. גם מגמה זו מגבירה כמובן את התחרות בתחום הביטוח (לפחות בטווח הקצר).

העולם כולו צועד לכיוון טכנולוגי בהתמדה, תוך פיתוח המסחר והשירות הדיגיטאליים, והחברה מתאימה את עצמה טכנולוגית ושירותית באופן שוטף, בהיבטי תוכנה ותהליכים גם יחד, כך שתתאפשר לה התפתחות עסקית מתמדת, תוך הקפדה יתירה על הטמעת אמצעי אבטחת מידע ועל התאמת השירות הדיגיטאלי שלה לדרישות הלקוחות. כמפורט לעיל, השיקה החברה בשנת 2021 אפליקציות שירות ואזור אישי ללקוחותיה בשני מותגיה, ובשנת 2022 – מועדון לקוחות. בכך הקדימה החברה את מתחרותיה בהשקת אמצעי שירות חדשני ונוח ללקוחות, ביחס עם תפיסת שירות כוללת שמעודדת בטחון של הלקוחות בביצוע פעולות בשירות עצמי ללא צורך בסיוע של נציג חברה או איש מקצוע אחר, לרבות בהליך הרכישה של מוצרי הביטוח, ושמרה על מעמדה המוביל בתחומי פעילותה העיקריים.

ההסדרה החלה על חברות הביטוח ממשיכה לעבור שינויים תכופים, להתרחב לתחומים שלא הוסדרו בעבר ולהסדיר ברמה פרטנית ביותר את התנהלות החברות, ואף בתחומים החורגים מסמכותה, ובאופן רטרואקטיבי, באופן שפוגע בוודאות החברות לגבי הדין, בתכנון שלהן לעתיד ואף בזכות הקניין שלהן.

לשוק ההון ולריבית יש השפעה על רווחיות החברה ולפיכך החברה מנהלת מדיניות השקעות שמרנית שמאפשרת לה למתן את ההשפעות של תנודתיות בשוק ההון על תוצאותיה.

³⁸ הקוראים מופנים לאזהרה ביחס למידע צופה פני עתיד המופיעה בעמוד 4 לעיל.

5 חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי

5.1 דירקטורים חיצוניים

דירקטוריון החברה מנה במרבית שנת הדוח 8 דירקטורים, מתוכם 5 דירקטורים חיצוניים. באוגוסט 2022 הודיע דירקטור חיצוני אחד (איזי כהן) על בקשתו לסיים את כהונתו, ודירקטור חיצוני אחר נפטר במפתיע זמן קצר לאחר מכן (מאיר שביט ז"ל). לאור זאת התנהלה החברה מספר חודשים עם 6 חברים בלבד, אך ב-2 בפברואר 2023 אושר באסיפה הכללית מינוי של דירקטור חיצוני נוסף – עודד לוסקי (לאחר שהתקבל אישור רשות הפיקוח למינויו) ולפיכך נכון למועד פרסום הדוח מכהנים בחברה 7 דירקטורים, מתוכם רוב של דירקטורים חיצוניים, כאשר 3 דח"צים הן ממין זכר וכן דח"צית אחת ממין נקבה). הדירקטורים החיצוניים מחזיקים כולם במיומנות ביטוחית, או מומחיות חשבונאית-פיננסית, או שתיהן גם יחד. הדירקטוריון אימץ כבר ב-2018 מדיניות של גיוון הרכבו, והיא מעוגנת במסגרת נוהל איתור הדירקטורים שלו. כאמור בה, לדעת הדירקטוריון גיוון של תמהיל חברי הדירקטוריון ישפר את מקצועיותו והתמחותו של הדירקטוריון בעסקי הליבה של החברה וכן יסייע בקבלת החלטות בדירקטוריון לטווח הבינוני-ארוך. לגישת הדירקטוריון, תמהיל מגוון של דירקטוריון מביא לדירקטוריון בעל פלורליזם של דעות וגישה רב תחומית וצפוי לתרום לביצועי החברות ולהפחתת הסיכון. הדירקטוריון סבור שגיוון ושונות במאפייני חברי הדירקטוריון חיוני כדי למנוע "חשיבה קבוצתית" ותורם לכך שלדירקטוריון יש את הניסיון, הכישורים הידע בכדי לענות לצרכים העסקיים של התאגיד. ממילא, סבור הדירקטוריון שגיוון מגדרי עשוי אף הוא לתרום לשיפור התרבות הארגונית של החברה ולהפחתת הסיכון בפעילות החברה. לפיכך, כאשר במועד מינוי דח"צ, כל חברי הדירקטוריון, שאינם בעלי השליטה בחברה או קרוביהם, הם בני מין אחד, יהיה הדח"צ הממונה בן המין השני. עם זאת, כל בחירה לטובת גיוון חייבת להיות מותנית בהתאמה לדרישות התפקיד והוראות הרגולציה החלה על החברה לגבי ניסיון, מומחיות רלוונטית, זמינות להשתתפות בשיבות וכיו"ב. לפיכך, כאשר לא ניתן לקיים את כל התנאים גם יחד (גיוון והתאמה עניינית) – תינתן עדיפות למומחיות וניסיון רלוונטיים על פני שיקולים אחרים. לפרטים נוספים ראו תקנה 26 לפרק ד' של הדוח התקופתי.

5.2 מבקרת הפנים

5.2.1 פרטי מבקרת הפנים

1. שם המבקרת: קרן אדיר שמרון
2. תאריך תחילת כהונתה: 1 ביוני 2021

5.2.2 אופן העסקה ותגמול

למיטב ידיעת הדירקטוריון והחברה, נכון לתאריך הדוח, למבקרת הפנים אין החזקות בניירות ערך של החברה. אין למבקרת הפנים קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם הגוף המבוקר או, למיטב ידיעת החברה, עם גוף קשור אליו. מבקרת הפנים היא עובדת החברה ואינה ממלאה תפקידים אחרים, למעט מתן שירותי ביקורת פנים גם לחברת הבת להנפקות.

תגמול מבקרת הפנים נעשה בתשלום שכר מכוח חוזה עבודה אישי, כעובדת שכירה, בשיעור ובהיקף התואמים את מעמדה ואחריותה. בשנת 2022 עמד סך התגמול של מבקרת הפנים וצוותה על כ-1.7 מלש"ח, לא כולל מס שכר. מבקרת הפנים לא קיבלה בשנת הדוח תגמול בשווה כסף, הלוואות, ניירות ערך, או זכויות אחרות וכל הטבה אחרת. לדעת הדירקטוריון, לתגמול של מבקרת הפנים, לא אמורה להיות השפעה על שיקול דעתה המקצועי.

5.2.3 היקף העסקה

מבקרת הפנים מעניקה את שירותי ביקורת הפנים לחברה כעובדת שכירה. בביקורתה היא נעזרת בכ-3 עובדי ביקורת פנים של החברה וכן בנותני שירותים חיצוניים. היקף השעות ואופי פעילות הביקורת נגזר מתוכנית העבודה שאושרה

על-ידי ועדת הביקורת ומצרכים "אד-הוק" המתרחשים תוך כדי הפעילות, בהתחשב בהיקפי הפעילות ובתחומי הפעילות השונים של החברה, ובשנת הדוח – גם מתחלופת כוח האדם באגף.

שעות ביקורת בחברה מוחזקת בשנת 2022	כמות שעות ביקורת בחברה בשנת 2022	
50	5,400	מבקרת הפנים וצוותה
--	1050	יועצים חיצוניים

5.2.4 גישה למידע

במהלך עבודת ביקורת הפנים הומצאו למבקרת הפנים מסמכים ומידע כפי שנתבקש על ידיה ונדרש לביצוע תפקידה וניתנה לה גישה חופשית, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של החברה, לרבות לנתונים כספיים. בנוסף, זכו מבקרת הפנים וצוותה לסיוע ושיתוף פעולה מצד מנהלי החברה ועובדיה בהתאם לדרישותיה, לרבות קבלת דוחות, מסמכים ומידע אחרים.

5.3 רואה חשבון מבקר

5.3.1 פרטי רואה החשבון המבקר

שם המשרד : משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון.
השותף המטפל : רו"ח יעל אסף לגזיאל³⁹.
תאריך תחילת כהונת המשרד : שנת 2006

5.3.2 תגמול

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון* עבור השירותים שניתנו על ידם לחברה ולחברת הבת להנפקות בשנים 2021-2022 שהושקעו :

שירותי ביקורת(**)	שירותים אחרים (***)	סך הכל
2022	1,789	2,459
2021	1,423	1,923

(*) לא כולל מע"מ.
(**) שירותי ביקורת כוללים גם שירותי הקשורים ביקורת, לרבות שירותי מס הקשורים לביקורת, ביקורת סולבנסי, ביקורת SOX וביקורת מקדמית על הטמעת הוראות IFRS17.
(***) שירותים אחרים כוללים שירותי מס מיוחדים וליווי החברה בהטמעת תקן החשבונאות IFRS17.

5.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי**כללי**

מכוח הנחיות רשות הפיקוח וחוזריה מיושמות בחברה דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-SOX Act (להלן: "הוראות ה-SOX"), כולל בחינה של תהליכי עבודה ובקורות פנימיות של הגוף המוסדי במטרה לספק בטחון סביר לגבי מהימנות הדיווח הכספי. הנהלת החברה מקיימת את ההליך הנדרש לצורך הערכת היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיות בחברה. לדוחות הכספיים של החברה מצורפות הצהרות המנהלים בדבר נאותות הנתונים הכספיים המוצגים בדוחות הכספיים ובדבר קיומן ויעילותן של בקורות פנימיות ביחס לדוחות כספיים אלה. הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכו, לתום התקופה המכוסה בדוח זה, את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים שלה הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבעה רשות הפיקוח ובמועד שנקבע בהוראות אלו. הצהרות המנהלים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי רשות הפיקוח, מצורפות לדוח. במהלך התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על הדיווח הכספי.

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

יעקב (קובי) הבר
מנהל כללי

23 במרס 2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

פרק ב

דוח הדירקטוריון על מצב עניני החברה

תוכן עניינים

1.	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה ובסביבתה העסקית.....	ב-1
1.1	תחומי פעילותה העיקריים של החברה ושינויים שחלו בהם.....	ב-1
1.2	התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית של החברה.....	ב-1
2.	תמצית עיקרי נתונים כספיים.....	ב-3
2.1	נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד.....	ב-3
2.2	נתונים עיקריים מהמאזנים.....	ב-4
2.3	הון ודרישות הון.....	ב-4
3.	סקירת תוצאות הפעילות.....	ב-8
3.1	סקירת תוצאות פעילות החברה לפי תחומי פעילות.....	ב-10
3.1.1	ביטוח כללי.....	ב-10
3.1.2	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.....	ב-13
3.1.3	ביטוח בריאות.....	ב-14
3.2	תזרים מזומנים.....	ב-15
4.	אירועים מהותיים בשנת הדוח.....	ב-15
5.	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים.....	ב-16
6.	מדיניות תרומות.....	ב-17

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 בדצמבר 2022

הננו מתכבדים להגיש את הדוח על מצב ענייני החברה לשנת 2022. דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "תאריך המאזן") סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בשנת 2022 (להלן: "שנת הדוח" או "תקופת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו ויש לקרוא אותו ביחד עם הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת. הדוח נערך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הפיקוח"), ומתוך הנחה שבפני המעיין מצויים גם יתר פרקי הדוח התקופתי, שאליהם תבוצענה הפניות מתאימות במקומות הרלוונטיים.

1. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות החברה ובסביבתה העסקית

1.1. תחומי פעילות העיקריים של החברה ושינויים שחלו בהם

לא חלו שינויים בתחומי פעילות החברה בשנת הדוח. סמוך לאחר תום שנת הדוח חזרה החברה לשוק מוצר של ביטוח תאונות אישיות. לפרטים בקשר עם תחומי הפעילות העיקריים של החברה ראו סעיף 1.2 לפרק א' לדוח התקופתי.

1.2. התפתחויות בסביבה העסקית והמאקרו כלכלית של החברה

1.2.1. התפתחות בשוק ההון

שנת הדוח התאפיינה בתנודתיות בשוקי ההון בארץ ובעולם בשל התפתחויות גיאופוליטיות, עליית ריבית ועלייה בשיעור האינפלציה. להערכת החברה, לאור תמהיל השקעותיה, יש להתפתחויות בשוק ההון השפעה נמוכה יותר על החברה מהשפעתן על ענף הביטוח ועל השוק בכללותו. להשפעת השינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון (להלן: "עקום הריבית") ראו 1.2.3 להלן. חברות הביטוח וחברות נוספות הפועלות בתחום השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוק ההון. לשיעור הריבית, לתשואות בשוק ההון באפיקים השונים ולשיעור האינפלציה השלכה מהותית הן על התשואה המושגת עבור לקוחות החברה והן על עתודות ורווחי החברה.

בחודש ינואר 2023 החלה ממשלת ישראל לקדם שינויים מהותיים במערכת המשפט בישראל, אשר חלקם אף עברו אישור בקריאה ראשונה בכנסת ישראל. שינויים אלו מעוררים מחלוקות וביקורות נרחבות, אשר על פי פרסומים בתקשורת, דוחות של מספר גופים פיננסיים ושל חברת דירוג, וכן דעות של אנשי אקדמיה, של מומחים בתחומי המשפט, הכלכלה והחברה, ושל גופי ממשל - השפעותיהם עלולות להיות מהותיות לרעה על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה ועל איתנות כלכלת ישראל, ולהוביל, בין היתר, להרעת דירוג האשראי של מדינת ישראל ולהתייקרות עלות מקורות הגיוס. נכון למועד הדוח, טרם ניתן להעריך את היקף השפעת האמור לעיל על פעילותה העסקית של החברה, בין היתר, לאור אי הודאות לגבי השלמת הליכי החקיקה ונוסחם הסופי. הנהלת החברה עוקבת באופן שוטף אחר ההתפתחות בעניין זה ובוחנת את השלכותיה, ככל שיהיו, על פעילות החברה.

1.2.2. נתוני אינפלציה

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) (להלן: "המדד") עלה בשנת הדוח בשיעור של כ-5.3% לעומת עליה של כ-2.8% אשתקד. המדד הידוע עלה בשנת הדוח בכ-5.3% לעומת עליה של כ-2.4% אשתקד. לשיעורי האינפלציה השפעה על התוצאות העסקיות של החברה ובעיקר על ההתחייבויות הביטוחיות, על ההכנסות מהשקעות ועל ההוצאות התפעוליות.

1.2.3. עקום הריבית חסרת הסיכון

החברה פועלת בסביבה כלכלית המושפעת, בין היתר, משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון. בהערכת העתודות בביטוח כללי החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון, תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (להלן: "שינוי בעקום הריבית").

השינוי בעקום הריבית בתקופת הדוח הוביל להקטנת העתודות בסך של כ-18 מיליוני ש"ח. סכום זה כולל הגדלה חריגה של ההתחייבויות הביטוחיות בשל קיטון בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים בסך של כ-90 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראו באור 35(ה)(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים.

השינויים בעקום הריבית משפיעים גם על יחס כושר הפירעון, כמצוין בסעיף [2.3](#) להלן ובביאור 14 לדוחות הכספיים.

2. תמצית עיקרי נתונים כספיים

2.1. נתונים עיקריים מדוחות רווח והפסד (במיליוני ש"ח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2022/2021	2020	2021	2022	
מגזר ביטוח כללי				
2%	1,894.4	1,739.1	1,772.4	פרמיות שהורווחו ברוטו
7%	1,421.0	1,341.4	1,440.4	פרמיות שהורווחו בשייר
-	199.2	163.7	(37.9)	הרווח (ההפסד) הכולל ממגזר ביטוח כללי
מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח				
7%	320.2	325.8	347.5	פרמיות שהורווחו ברוטו
6%	279.3	283.8	300.1	פרמיות שהורווחו בשייר
4%	94.1	64.9	67.3	הרווח הכולל ממגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
מגזר ביטוח בריאות				
5%	259.3	255.6	268.8	פרמיות שהורווחו ברוטו
4%	248.7	242.8	252.8	פרמיות שהורווחו בשייר
34%	31.0	21.8	29.3	הרווח הכולל ממגזר ביטוח בריאות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות				
(69%)	22.0	77.7	24.3	רווח מהשקעות נטו לרבות הרווח הכולל האחר (לפני מס) והכנסות מימון
(26%)	2.3	3.0	2.2	הוצאות הנהלה וכלליות
9%	20.8	17.1	18.6	הוצאות מימון ואחרות
(80%)	323.3	308.0	62.1	רווח כולל לפני מס
(75%)	213.3	205.7	51.1	סך הכול רווח כולל, נטו ממס
29%		25%	6%	תשואה להון במונחים שנתיים (*)

(*) התשואה להון במונחים שנתיים מחושבת על בסיס הרווח הכולל לתקופה ומחולק בהון הממוצע בתקופה.

2.2. נתונים עיקריים מהמאזנים (במיליוני ש"ח)

31/12/2021	31/12/2022	% שינוי
6,302.5	6,201.8	(2%)
סך הנכסים		
370.4	400.2	8%
295.8	329.0	11%
311.7	287.6	(8%)
2,268.9	2,627.1	16%
1,367.4	1,190.4	(13%)
444.1	508.0	14%
706.0	253.2	(64%)
538.2	606.2	13%
862.2	855.5	(1%)
הון		
5,440.3	5,346.3	(2%)
סך ההתחייבויות		
התחייבויות ביטוחיות:		
3,175.4	3,137.7	(1%)
142.0	184.4	30%
320.4	294.2	(8%)
144.2	174.2	21%
3,782.0	3,790.6	0%
סך ההתחייבויות ביטוחיות		
732.6	552.0	(25%)
925.7	1,003.6	8%
התחייבויות אחרות		

- (1) הגידול בסעיף נדל"ן להשקעה נובע משערוך במחצית השנייה בשנת 2022.
- (2) השינויים בהשקעות פיננסיות אחרות ובמזומנים נובעים משינוי תמהיל תיק ההשקעות של החברה.
- (3) הקיטון בסעיף נכסי ביטוח משנה נובע בעיקרו משינוי בהסכמי ביטוח משנה וכן מהשפעת הריבית על חלקם של מבטחי המשנה בענף רכב חובה.
- (4) הגידול בסעיף נכסים אחרים נובע בעיקרו מגידול בנכסי מיסים שוטפים.
- (5) הגידול בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה נובע מגידול במספר הלקוחות ובהיקף הפעילות.
- (6) הגידול בסעיף התחייבויות ביטוחיות בביטוח בריאות, נובע בעיקרו משינוי בהנחות אקטואריות.
- (7) הקיטון בסעיף התחייבויות פיננסיות, נובע בעיקרו מפדיון של כתב התחייבות נדחה ביולי 2022.

2.3. הון ודרישות הון

ההון ליום 31 בדצמבר 2022 מסתכם ב-855.5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-862.2 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. השינוי בהון בשנת הדוח נובע בעיקר מחלוקת דיבידנדים בסך של 60.0 מיליוני ש"ח, רווח כולל של כ-51.1 מיליון ש"ח ומעלות תשלום מבוסס מניות בסך של כ-2.3 מיליון ש"ח.

2.3.1 משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו לאחרונה ביום 15 באוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי"). בחוזר מדצמבר 2017 (להלן: "חוזר הגילוי"), נכללו הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אופן אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה והכללים לביקורת עליו מצד רואה החשבון המבקר של החברה וכן דרישות הגילוי לגביו. למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולמחקרים אקטואריים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. לעניין הנחיות עדכניות בנושא הסולבנסי וחוזר הגילוי, ראו באור 14 לדוחות הכספיים המצורפים.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR):

א. יחס כושר פירעון כלכלי

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 30 ביוני 2022	
בלתי מבוקר ובלתי סקור אלפי ש"ח	מבוקר *	
1,528,358	1,539,443	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
932,117	903,105	הון נדרש לכושר פירעון
596,241	636,338	עודף
164%	170%	יחס כושר פירעון כלכלי (%)
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה		
שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:		
-	-	פדיון מכשיר הון (**)
1,528,358	1,539,443	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
596,241	636,338	עודף
164%	170%	יחס כושר פירעון כלכלי (%)

(*) לעיל ולהלן בפרק זה - המונח מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE-3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

(**) לפרטים בדבר השפעת פעולות הוניות שהתרחשו בתקופה שבין 30 ביוני 2022 (להלן: "תאריך החישוב") ועד פרסום דוח זה, ראו סעיף ה'.

השיפור ביחס כושר הפירעון ליום 30 ביוני 2022 תחת הוראות המעבר בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2021 נובע בעיקר מהשפעת העלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון על הנכסים וההתחייבויות נטו של החברה ודרישות ההון הנגזרות מהן, ירידה ברכיב ההתאמה הסימטרית בתרחיש מניות וכן הכרה לראשונה בנכסים בלתי מוחשיים, אשר אושרו על ידי הממונה כהשקעות ב"אינשורטק".

לפרטים בדבר יחס כושר פירעון כלכלי ללא יישום הוראות מעבר לתקופת הפריסה, וללא התאמת תרחיש מניות ובדבר יעד יחס כושר פירעון כלכלי ומגבלות החלות על החברה לעניין חלוקת דיבידנד ראו סעיף ג' להלן.

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2021	2022
מבוקר	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
419,453	406,397
1,146,191	1,169,171

סף הון (MCR)

הון עצמי לעניין סף ההון (MCR)

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראו גם, אתר האינטרנט של החברה https://www.555.co.il/about/financial_reports/piraon.html וכן באור 14'ה' לדוחות הכספיים המצורפים. לעניין הנחיות עדכניות בנושא ראו סעיף 4.1.1 לפרק א' של הדוח התקופתי.

ג. יחס כושר פירעון ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות ומגבלות על חלוקת דיבידנד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני
2021	2022
מבוקר	בלתי מבוקר ובלתי סקור
אלפי ש"ח	
1,513,856	1,523,375
1,128,891	1,088,707
384,965	434,668
134%	140%

ללא יישום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות:

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

עודף

יחס כושר פירעון (%)

השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון:

פדיון מכשיר הון (*)

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

עודף

יחס כושר פירעון (%)

עודף ההון לאחר פעולות הוניות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון, ביחס ליעד הדירקטוריון:

יעד יחס כושר הפירעון הכלכלי של הדירקטוריון (%)

עודף ההון ביחס ליעד

(*) לפרטים בדבר השפעת פעולות הוניות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב ועד פרסום דוח זה, ראו סעיף ה'.

ד. חלוקת דיבידנד

ביום 28 במרס 2022 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 60 מליון ש"ח (כ-4.1 ש"ח למניה) בהתבסס על תוכנית ניהול ההון של החברה וזאת לאחר שבחן את המבחנים הקבועים לכך בחוק החברות וכן עמידה ביעד כושר הפירעון כפי שקבע הדירקטוריון.

לפרטים אודות דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן, ראו סעיף [4.1](#) להלן.

ה. אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

יודגש כי לחישוב יחס כושר הפירעון במתכונתו הנוכחית רגישות גבוהה למשתנים רבים. בהקשר זה, יצוין כי לאחר 30 ביוני 2022 ועד למועד פרסום הדוח חלו התפתחויות מאקרו כלכליות שונות כגון: עליית עקום הריבית, ירידות בשוק ההון, עלייה בשיעור האינפלציה ועוד, כמפורט בסעיף 1.2 לעיל, אשר בשלב זה לחברה אין יכולת לכמת את השפעתן המלאה על חישוב יחס כושר הפירעון. בנוסף, בחודש יולי 2022, ביצעה החברה פדיון מוקדם מלא של תעודות ההתחייבות סדרה ד' אשר תמורתן הוכרה על ידי הממונה כהון משני מורכב. לפדיון המוקדם לא היתה השפעה על יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2022, הן בהתחשב בהוראות המעבר לתקופת הפריסה והן ללא התחשבות בהוראות המעבר, מאחר וגם בהתחשב בפדיון המוקדם כאמור, הייתה לחברה יתרת הון רובד 2 מעבר למגבלה הקבועה בחוזר הסולבנסי.

3. **סקירת תוצאות הפעילות**

- **הרווח הכולל** בשנת הדוח הסתכם בכ-51.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ-205.7 מיליוני ש"ח אשתקד, שמהווה קיטון של כ-75%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בכ-45.6 מיליוני ש"ח לעומת כ-60.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-24%. הקיטון ברווח הכולל בשנת הדוח וברבעון הרביעי נובע מירידה ברווחיות החיתומית בעיקר בענף רכב רכוש, בין היתר עקב עלייה בשכירות התאונות והגניבות ועלייה בשווי כלי הרכב ובעלות החלפים בתקופת הדוח, וכן מירידה בהכנסות מהשקעות והשפעת המדד על ההתחייבויות הביטוחיות לעומת תקופה מקבילה אשתקד. ירידה זו קווצה בחלקה על ידי שיפור ברווחיות החיתומית וגידול בהיקף הפעילות ברוב המגזרים האחרים בהם פועלת החברה.
- **הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה** בשנת הדוח הסתכם בכ-62.1 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ-308.0 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-80%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בסך של כ-56.3 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ-91.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-39%.
- **פרמיות ברוטו** בשנת הדוח הסתכמו בכ-2,492.2 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-2,292.1 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-9%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בכ-608.6 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-528.5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-15%. העלייה בפרמיות ברוטו נובעת מגידול במספר הלקוחות והיקף הפעילות במרבית הענפים בהם פועלת החברה ומתהליך התאמת התעריף לסיכון בענפי הרכב ועל אף הפסקת הפעילות במוצר תאונות אישיות עם סיום ההיתר לשווקו בחודש מאי 2021 במתכונתו הקודמת (ראו גם סעיף 2.3.2 בפרק א' של הדוח התקופתי).
- **הפרמיות שהורווחו ברוטו** בשנת הדוח הסתכמו בכ-2,388.7 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-2,320.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-3%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות שהורווחו ברוטו בכ-624.8 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ-582.2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-7%.
- **הרווח הכולל לפני מס מתחומי הפעילות** בשנת הדוח הסתכם בכ-58.6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של כ-250.4 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-77%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח לפני מס מתחומי פעילות בכ-50.9 מיליוני ש"ח לעומת כ-64.2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-21%.
- **הכנסות מהשקעות לרבות רווח כולל אחר לפני מס** הסתכמו בשנת הדוח בכ-69.6 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-212.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, מתוכן הכנסות מהשקעות, לרבות רווח כולל אחר לפני מס שאינן מיוחסות לפוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-90.2 מיליוני ש"ח בשנת הדוח בהשוואה לכ-190.4 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-53%. ברבעון הרביעי הכנסות מהשקעות נטו לרבות רווח כולל אחר הסתכמו לסך של כ-27.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-72.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, מתוכן הכנסות מהשקעות שאינן מיוחסות לפוליסות משתתפות ברווחים בסך של כ-29.8 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ-69.5 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. תוצאות התקופה הנוכחית הושפעו מתנודתיות וירידות שיערי בשוק ההון, וזאת, בין היתר, כתוצאה מהשלכות המלחמה המתמשכת בין רוסיה לאוקראינה ועליית הריבית והאינפלציה, לעומת התקופה מקבילה אשתקד, אשר אופיינה בתשואות גבוהות במיוחד בשוק ההון. הירידה בהכנסות מהשקעות בתקופת הדוח וברבעון הרביעי הושפעה גם משערוך נדל"ן להשקעה, שהיה נמוך יותר לעומת אשתקד, כמצוין בבאור 8 לדוח הכספי.
- **הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות** הסתכמו בשנת הדוח בכ-567.2 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-559.0 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-1%, ברבעון הרביעי הסתכמו ההוצאות בכ-144.7 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-141.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-3%. הגידול המתון בהוצאות במהלך השנה וברבעון הרביעי הוא על אף ההשפעות המאקרו כלכליות ובעיקרן עליית האינפלציה והתפתחות הוצאות השכר במשק. כמו כן הושפעו ההוצאות מצמיחה בהיקף הפעילות וזאת בנוסף להגדלת ההשקעות בתשתית הטכנולוגית והדאטה, במקביל להתייעלות מתמשכת בהוצאות החברה ושיפור ביעילות התפעולית גם בזכות כלים דיגיטליים וטכנולוגיים.

- **הוצאות מימון** הסתכמו בשנת הדוח בכ-22.4 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-22.2 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-1%. ברבעון הרביעי הסתכמו הוצאות המימון בסך של כ-4.6 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-5.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-17%. הקיטון בהוצאות המימון ברבעון הרביעי נובע בעיקר מהוצאות ריבית נמוכות יותר בגין כתבי התחייבות שהונפקו בדצמבר 2021, חלף הוצאות ריבית גבוהות יותר בגין כתבי התחייבות שנפדו ביולי 2022.

3.1. סקירת תוצאות פעילות החברה לפי תחומי פעילות

3.1.1. ביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

התפלגות פרמיות לפי ענפים		השינוי אחוז/נקודת אחוז		שנים			
2021	2022	2021/2020	2022/2021	2020	2021	2022	
ביטוח רכב רכוש							
58%	59%	(7%)	12%	1,059.2	987.8	1,108.3	פרמיות ברוטו
73%	71%	(7%)	12%	1,055.4	984.2	1,104.6	פרמיות בשייר
76%	72%	(10%)	2%	1,126.8	1,011.5	1,031.3	פרמיות שהורוחו בשייר
		8%		114.9	123.6	(72.6)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
		(37%)		104.1	65.4	(89.3)	רווח (הפסד) חיתומי
		1	15	73%	74%	89%	Loss Ratio בשייר
		3	15	91%	94%	109%	Combined Ratio בשייר
		-	15	73%	73%	88%	Loss ratio ברוטו
		2	15	91%	93%	108%	Combined Ratio ברוטו
ביטוח רכב חובה							
27%	26%	(5%)	6%	485.3	458.7	485.2	פרמיות ברוטו
17%	20%	58%	36%	144.3	228.8	311.5	פרמיות בשייר
14%	19%	26%	40%	152.8	192.5	269.3	פרמיות שהורוחו בשייר
				49.3	(37.3)	(12.2)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
ענפי רכוש ואחרים							
14%	14%	4%	6%	235.1	244.1	259.9	פרמיות ברוטו
9%	8%	2%	7%	117.3	119.5	128.2	פרמיות בשייר
9%	9%	(1%)	1%	123.0	121.3	122.6	פרמיות שהורוחו בשייר
		111%	(27%)	26.2	55.3	39.9	רווח כולל לפני מס
		74%	(15%)	25.2	44.2	37.3	רווח חיתומי
		(18)	11	51%	33%	44%	Loss Ratio בשייר
		(16)	6	80%	64%	70%	Combined Ratio בשייר
		(27)	1	61%	34%	35%	Loss Ratio ברוטו
		(24)	1	83%	59%	60%	Combined Ratio ברוטו
ענפי חבויות אחרים							
1%	1%	(8%)	12%	21.7	20.0	22.3	פרמיות ברוטו
1%	1%	(5%)	(2%)	18.2	17.3	17.0	פרמיות בשייר
1%	1%	(13%)	7%	18.5	16.1	17.2	פרמיות שהורוחו בשייר
		151%	(68%)	8.8	22.1	7.0	רווח כולל לפני מס
סך הכל במגזרי ביטוח כללי							
100%	100%	(5%)	10%	1,801.3	1,710.7	1,875.7	פרמיות ברוטו
100%	100%	1%	16%	1,335.3	1,349.7	1,561.2	פרמיות בשייר
100%	100%	(6%)	7%	1,421.0	1,341.4	1,440.4	פרמיות שהורוחו בשייר
100%	100%	(18%)		199.2	163.7	(37.9)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

ההפסד הכולל לפני מס מתחום ביטוח כללי בשנת הדוח הסתכם בכ-37.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-163.7 מיליוני ש"ח אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-33.5 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-57.4 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-42%. קיטון זה נובע מירידה ברווח החיתומי בעיקר בענף רכב רכוש, בין היתר, בשל עלייה בשכירות התאונות והגניבות; העלייה בעלות התביעה כתוצאה משווי כלי הרכב ומהתייקרות עלות החלפים בתקופת הדוח, מירידה בהכנסות מהשקעות וכן מהשפעת עליית המדד, השפעות אלו קוזזו בחלקן על ידי עלייה ברווח החיתומי בענף רכב חובה והשפעת עליית הריבית על הענפים השונים בתחום זה, אשר קוזזה על ידי ירידה בעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

פרמיות ברוטו בביטוח כללי בשנת הדוח הסתכמו בכ-1,875.7 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-1,710.7 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-10%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-451.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-380.2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-19%. העלייה בפרמיות ברוטו נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות ובמספר הלקוחות וכן מתהליך התאמת התעריף לסיכון בענפי הרכב.

3.1.1.1 רכב חובה

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-485.2 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-458.7 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-6%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-115.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-101.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-13%. הגידול בפרמיות ברוטו נובע בעיקרו מגידול בהיקף הפעילות לצד הצמדה למדד של התעריף ומנגד שינוי בתמהיל הרכבים.

הפרמיות בשייר בשנת הדוח הסתכמו בכ-311.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-228.8 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-36%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בשייר בסך של כ-73.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-49.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-47%. הגידול בפרמיות בשייר הושפע גם משינויים בהסכמי ביטוח משנה לשנת 2022.

ההפסד הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-12.2 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ-37.3 מיליוני ש"ח אשתקד. הקיטון בהפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקרו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בגין השפעת הריבית על ההתחייבויות, בהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו, בסך של כ-14.9 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת גידול בסך של כ-22.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, קיטון בהתחייבויות בתקופת הדוח בגין הכרה באפקט פיזור על מרווח הסיכון בסך כאמור בבאור 35(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים וכן הכנסות מהשקעות בסך של כ-44.4 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-36.5 מיליוני ש"ח אשתקד. מנגד, גידול בהתחייבויות הביטוחיות בשל השפעת המדד בסך של כ-52.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-24.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-38.3 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל בסך של כ-0.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר לרווח נובע בעיקרו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בגין השפעת שינוי הריבית על ההתחייבויות, בהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו, בסך של כ-19.1 מיליוני ש"ח ברבעון הרביעי לעומת סך של כ-11.1 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, קיטון בהתחייבויות בתקופת הדוח בגין הכרה באפקט פיזור על מרווח הסיכון כאמור בבאור 35(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים וכן הכנסות מהשקעות בסך של כ-16.0 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-7.9 מיליוני ש"ח אשתקד. מנגד, גידול בהתחייבויות הביטוחיות בשל השפעת המדד בסך של כ-8.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-1.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה. כמו כן, תוצאות הרבעון כוללות קיטון בפרמיה בחסר כתוצאה משיפור חיתומי בין היתר בשל טיוב התיק שנעשה בשנים קודמות.

יצוין כי השינוי בתוצאות התקופה והרבעון הרביעי הושפע גם מהסכמי ביטוח המשנה, כאמור בסעיף 4.5.2 בפרק א' בדוח התקופתי.

השפעת תוצאות ה"פול" על תוצאות החברה (בשייר) לפני מס לשנת הדוח הסתכמו ברווח כולל של כ-3.5 מיליוני ש"ח והפסד כולל בסך של כ-9.7 מיליוני ש"ח אשתקד, המעבר לרווח נובע, בין היתר, מהתפתחויות תקופות קודמות ומהשפעת הריבית על ההתחייבויות הביטוחיות.

3.1.1.2. רכב רכוש

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-1,108.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-987.8 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-12%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-273.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-216.8 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-26%. הגידול בפרמיות ברוטו נובע בעיקרו מתהליך התאמת התעריף לסיכון ומעליה במספר הלקוחות ובהיקף הפעילות.

ההפסד הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-72.6 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל של כ-123.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכם ההפסד הכולל בסך של כ-18.0 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-33.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המעבר להפסד נובע מירידה ברווחיות החיתומית ומירידה בהכנסות מהשקעות.

ההפסד החיתומי בשנת הדוח הסתכם בכ-89.3 מיליוני ש"ח לעומת רווח חיתומי של כ-65.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הרביעי הסתכם ההפסד החיתומי בסך של כ-19.5 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-10.4 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד החיתומי בתקופת הדוח הושפע מגידול משמעותי בשכיחות הגניבות, התייקרות החלפים וכתוצאה מכך התייקרות בעלות תיקון כלי הרכב וכן עלייה משמעותית בשווי רכבים ובשכיחות התאונות, אשר מותנה בזכות טיוב התיק וניהול תביעות הדוק. כמו כן, בתקופות מקבילות אשתקד הרווח החיתומי הושפע מהשלכות מגפת הקורונה על שכיחות התאונות (בעיקר בתקופות קודמות). יצוין כי ברבעון הרביעי ניכרת יציבות בשכיחות התאונות, אך מנגד עלייה משמעותית בשכיחות הגניבות, כמו כן, הושפע הרווח ברבעון מהכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון כאמור בבאור 35(ה)(2)(7) לדוחות הכספיים המצורפים.

3.1.1.3. ענפי רכוש אחרים

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-259.9 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-244.1 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-6%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו לסך של כ-57.7 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-57.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-1%. הגידול בתקופת הדוח וברבעון נובע מעליה במספר הלקוחות ובהיקף הפעילות (בסך של 9% ו-10%, בהתאמה, אשר קוּזַז על ידי הפרשות בגין הוצאות בשל הליכים משפטיים).

הפרמיות בשייר בתקופת הדוח הסתכמו בכ-128.2 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-119.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בשייר בסך של כ-26.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-28.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-7%. השינוי בפרמיות בשייר נובע מהסיבות שפורטו לעיל וכן מהסכמי ביטוח משנה חדשים ושונים בשנת 2022.

הרווח הכולל לפני מס בשנת הדוח הסתכם בכ-39.9 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל של כ-55.3 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-27%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-10.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-15.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-35%. הירידה ברווח נובעת בעיקרה מירידה בהכנסות מהשקעות וכן מירידה ברווח החיתומי כאמור להלן.

הרווח החיתומי בשנת הדוח הסתכם בכ-37.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-44.2 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-15%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח החיתומי בסך של כ-9.9 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-11.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-11%. הקיטון נובע בעיקרו מיחס התביעות, לעומת תקופות מקבילות, אשר היו חריגות לטובה.

3.1.1.4. ענפי חבויות

הפרמיות ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-22.3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-20.0 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-12%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות ברוטו בסך של כ-5.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-4.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-7%.

הרווח הכולל הסתכם בשנת הדוח בכ-7.0 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-22.1 מיליוני ש"ח אשתקד, קיטון של כ-68%. ברבעון הרביעי הסתכם רווח הכולל בסך של כ-3.1 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-8.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-63%. הקיטון ברווח נובע מיחס התביעות, החרג לטובה בתקופה המקבילה, אשר הושפע מהתפתחויות עבר.

3.1.2. ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (במיליוני ש"ח)

שנים		שיעור השינוי בפרמיות		התפלגות לפי ענפים			
2022	2021	2020	2022/2021	2021/2020	2022	2021	
פרמיות ברוטו							
332.4	308.1	289.0	8%	7%	96%	95%	ביטוח חיים
15.1	17.7	31.2	(15%)	(43%)	4%	5%	חסכון ארוך טווח
347.5	325.8	320.2	7%	2%	100%	100%	סך הכול פרמיות
67.3	64.9	94.1	4%	(31%)	-	-	רווח כולל

הפרמיות שהורווחו ברוטו הסתכמו בסך של כ-347.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-325.8 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-7%. הפרמיות בביטוח חיים ללא חיסכון צמחו בכ-8% והפרמיה בגין מוצרי חיסכון ירדה בכ-15%. ברבעון הרביעי הפרמיות שהורווחו ברוטו הסתכמו בסך של כ-89.0 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-83.9 מיליוני ש"ח ברבעון מקביל אשתקד, גידול של כ-6%. הפרמיות בביטוח חיים ללא חיסכון צמחו בכ-7% והפרמיה בגין מוצרי חיסכון ירדה בכ-10%. הגידול בפרמיה בביטוח חיים נובע בעיקר מגידול במספר הלקוחות ובהיקף הפעילות ומעליית המדד. הקיטון בפרמיות בגין מוצרי חיסכון נובע בעיקרו מהפסקת שיווק פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חיסכון, והחלפתו במוצר חיסכון ללא מרכיב ריסק (חוזה השקעה), אשר בשל כך אינו מקבל ביטוי בפרמיות. **הרווח הכולל לפני מס** בתחום ביטוח חיים וחיסכון בשנת הדוח הסתכם בכ-67.3 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-64.9 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-4%. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח בסך של כ-15.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-11.4 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-39%. הגידול ברווח בתקופת הדוח וברבעון הרביעי נובע מגידול בהיקף הפעילות וכן מירידה בשיעור ההוצאות.

הפסדים מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד פוליסות משתתפות ברווחים, הסתכמו בשנת הדוח בסך של כ-20.6 מיליוני ש"ח לעומת הכנסות מהשקעות בסך של כ-22.1 מיליוני ש"ח אשתקד. ברבעון הרביעי נרשמו הפסדים מהשקעות בסך של כ-2.5 מיליוני ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-3.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתחום זה הרווח או ההפסד נזקפים במלואם למבוטחים. לעניין הכנסות מהשקעות שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ראו גם סעיף [3.1.2.1](#) להלן

3.1.2.1. שיעור התשואה הנומינלית בפוליסות משתתפות ברווחי השקעה, לפי סלי השקעות (באחוזים):

שנת 2020		שנת 2021		שנת 2022		סל השקעות:
תשואה נטו	תשואה ברוטו	תשואה נטו	תשואה ברוטו	תשואה נטו	תשואה ברוטו	
1.29	2.42	7.07	8.19	(5.49)	(4.55)	אג"ח
(0.42)	0.70	3.93	5.01	(3.61)	(2.63)	אג"ח ממשלת ישראל
6.24	7.36	8.78	9.78	(17.42)	(17.00)	מסלול מניות
5.46	6.63	0.54	0.58	(11.31)	(10.56)	כללי

3.1.2.2. רווחי השקעה שנוקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי ניהול בגינם

להלן פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנוקפו למבוטחים בביטוח חיים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול המחושבים בהתאם להנחיות הפיקוח:

1-12/2020	1-12/2021	1-12/2022	
מיליוני ש"ח			
15.3	22.1	(20.6)	רווחי ההשקעה שנוקפו למבוטחים לפני דמי ניהול
5.1	3.1	2.9	דמי ניהול
10.2	19.0	(23.5)	

3.1.3. ביטוח בריאות

שיעור השינוי בפרמיות			שנים		
2021/2020	2022/2021	2020	2021	2022	
(1%)	5%	259.0	255.6	269.0	פרמיות ברוטו
(30%)	34%	31.0	21.8	29.3	רווח כולל

פרמיות שהורווחו ברוטו בשנת הדוח הסתכמו בכ-268.8 מיליוני ש"ח, בהשוואה לכ-255.6 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-5%. ברבעון הרביעי הסתכמו הפרמיות בסך של כ-68.8 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-64.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-7%. הגידול נובע מעלייה במספר הלקוחות והיקף הפעילות (צמיחה של כ-17% במוצרי הוצאות רפואיות ומחלות קשות) ומנגד ירידה בפרמיות בתחום תאונות אישיות עקב הפסקת הפעילות עם סיום ההיתר לשווקו במתכונתו הקיימת בחודש מאי 2021. החברה חזרה לשווק את המוצר רק לאחר תום שנת הדוח (ראו גם סעיף 2.3.2 בפרק א' של הדוח התקופתי).

הרווח הכולל לפני מס בתחום ביטוח בריאות בשנת הדוח הסתכם בכ-29.3 מיליוני ש"ח, בהשוואה לסך של כ-21.8 מיליוני ש"ח אשתקד, גידול של כ-34%. העלייה ברווח בשנת הדוח נובעת מגידול בהיקף הפעילות ומירידה בשיעור ההוצאות. ברבעון הרביעי הסתכם הרווח הכולל בסך של כ-1.6 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ-4.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר לרווח ברבעון הרביעי נובע מיחס תביעות טוב יותר לעומת תקופה מקבילה אשתקד. יצוין כי הן בתקופת הדוח והן בתקופה המקבילה אשתקד נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בשל התפתחות תקופות קודמות בתת ענף תאונות אישיות.

3.2. תזרים מזומנים

יתרת המזומנים של החברה ירדה מסך של כ-706.0 מיליוני ש"ח בתחילת השנה לסך של כ-253.2 מיליוני ש"ח בסוף תקופת הדוח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכמו בשנת הדוח בכ-130.2 מיליוני ש"ח וזאת בין היתר בשל שינוי בתמהיל תיק ההשקעות של החברה לאור השינויים בסביבת הריבית, לעומת תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות שוטפת בסך של כ-456.4 מיליוני ש"ח אשתקד. תזרימי מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ-79.0 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-98.6 מיליוני ש"ח אשתקד וכללו בעיקר השקעה בנכסים בלתי מוחשיים ובכוש קבוע. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בכ-244.5 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-11.5 מיליוני ש"ח אשתקד ונבעו בתקופת הדוח בעיקר מדיבידנד ששולם בסך של 60.0 מיליון ש"ח ומפדיון כתבי התחייבות נדחים סדרה ד' בסך של כ-172.8 מיליון ש"ח; לעומת דיבידנד ששולם בסך של כ-160 מיליוני ש"ח, הנפקת כתבי התחייבות נדחים סדרה ו' בסך של כ-162.8 מיליוני ש"ח אשתקד.

4. אירועים מהותיים בשנת הדוח ולאחריה

- 4.1. ביום 29 במרס 2022, בעקבות אישור דירקטוריון החברה מיום 28 במרס 2022, דיווחה החברה על חלוקת דיבידנד בגין רווחי שנת 2021, בסך של 60 מיליון ש"ח (כ-4.1 מיליון ש"ח למניה). להוראות הדין בנושא חלוקת דיבידנד, עם המעבר לתחולת תקנות ההון המזער וחוזה הסולבנסי - ראו סעיף 4.1.1 לפרק א' של הדוח התקופתי.
- ביום 23 במרס אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 40 מיליון ש"ח (כ-2.7 מיליון ש"ח למניה).
- 4.2. ביום 10 במאי 2022 פורסם דירוג BDI ודה מארקר לשנת 2022 למעסיקים הטובים במשק, במסגרתו זכתה החברה במקום ה-5 בדירוג הכללי, והראשונה מבין כל החברות בענף הפיננסים.
- 4.3. ביום 16 ביוני 2022 אישר דירקטוריון אי.די.איי הנפקות (2020) בע"מ, חברת הבת של החברה (להלן: "החברה הבת") ביצוע פדיון מוקדם מלא של תעודות ההתחייבות סדרה ד' אשר תמורתן הוכרה על ידי הממונה כהון משני מורכב של החברה. ביום 6 ביולי 2022, התקבל אישור הממונה וביום 15 ביולי 2022 בוצע הפדיון המוקדם כאמור. ראו דיווח החברה מיום 16 ביוני 2022 מס' אסמכתא 2022-01-061680.
- 4.4. ביום 19 ביולי 2022 פורסם דירוג מעלה לאחריות חברתית לשנת 2022, והחברה זכתה שוב בדירוג פלטינה פלוס, שהוא הדירוג הגבוה ביותר, זו השנה התשיעית ברציפות. בנוסף, בחודש יוני 2022, פרסמה החברה דוח אחריות תאגידי ESG לשנים 2019-2021 (ראו באתר החברה: https://www.555.co.il/resources/downloads/ahrayot_tagid2022.pdf).
- 4.5. לפרטים אודות חילופי גברי בדירקטוריון החברה ראו סעיף 4.6.7 (א) וסעיף 5.1 לפרק א' של הדוח התקופתי וכן סעיף 14 בחלק ד' שלו.
- 4.6. לפרטים אודות מדיניות התגמול של החברה ושכר מנכ"ל ראו סעיף 4.6.7 (ב) לפרק א' של הדוח התקופתי.
- 4.7. לפרטים אודות הרפורמה בביטוחי הבריאות ראו סעיף 2.3.2 לפרק א' של הדוח התקופתי. לפרטים בדבר השפעות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה בתקופת הדוח ועד למועד פרסומו; בדבר השפעות המדד ובדבר השפעות השינויים המהותיים בחקיקה, הן ביחס למערכת המשפט בישראל והן בנושאים מהותיים אחרים המקודמים בשנת 2023 - ראו סעיף 1.2 לעיל ובאור ד' לדוחות הכספיים המצורפים.
- 4.8. לפרטים אודות טיטות עדכון תעריפי ביטוח חובה במסגרת הביטוח השיווי (ה'פול), שפורסמה ביום 21 במרס 2023, ראו בפרק 2.1.1.2 של פרק א' לדוח התקופתי.
- 4.9. לפרטים אודות הליכים משפטיים ופרטים נוספים אודות אירועים מהותיים בתקופת הדוח ועד למועד פרסומו ראו באורים 37 ו-38 (בהתאמה) לדוחות הכספיים המצורפים.
- 4.10. ביום 10 באוגוסט 2022, פורסם דוח דירוג האיתנות הפיננסית של החברה על ידי חברת מידרוג, ולפיו דירוג החברה נותר Aa3 עם אופק יציב, כשהיה. ראו לעניין זה דיווח מיידי מיום 10 באוגוסט 2022 (מס' אסמכתא 2022-01-082683).

4.11. עובר לפרסום דוח זה פרסמה החברה דוח ובו נתונים בדבר מצבת ההתחייבויות של החברה לפי מועדי פירעון, כנדרש בתקנה 38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

5. תיאור האסטרטגיה העסקית ש-ל החברה ויעדיה העיקריים

האסטרטגיה העסקית של החברה היא להיות חברת הביטוח המובילה את השוק הישיר בישראל בתחום ביטוחי הפרט והמשפחה, בכל ערוצי ההפצה והשיווק הישירים. החברה פועלת להגדיל את פלח השוק שלה בביטוחי הפרט לסוגיהם, הן באמצעות פרסום ישיר לציבור והן באמצעות שיתופי פעולה, תוך הקפדה על גיוון מקורות ההכנסה והרווח, ויצאה ממוצרים ופעילויות שאינם מקדמים אותה בהיבטים הנ"ל; צמיחה רווחית - בזכות חיתום הדוק ותמחור דיפרנציאלי ותחרותי; הענקת שירות איכותי והוגן ללקוחותיה; יעילות ומצוינות תפעולית שיסייעו בשמירה על תמחור תחרותי; והצעה של מבחר הצעות ערך, באמצעות כלים דיגיטליים, מקוונים, אוטומטיים ועצמיים. החברה מפעילה תשתית טכנולוגית ענפה, ופועלת באופן מתמיד לשדרוג מערכות המידע והאמצעים הטכנולוגיים שבהם היא עושה שימוש לשם ניהול עסקיה על מנת שיתמכו ביעדיה העסקיים. החברה מעודדת מעבר של לקוחות לערוצי ההפצה הישירים והדיגיטאליים שהיא מקימה (שירות עצמי), ופועלת לשיפור הזמינות והנגישות של אמצעי השיווק והשירות הללו ללקוחות. במסגרת זו מפתחת החברה את מותג 9 (שהחליף את 9,000,000), שמעניק קפיצת מדרגה בשירות עצמי דיגיטאלי של הלקוח במוצרי ביטוח הרכב, החל ברכישה ללא צורך במו"מ ומיקוח מול נציג אנושי, עבור בשירות באמצעות אפליקציה וכלה בניהול תביעה בשירות עצמי מירבי. החברה מקדמת שילוב של מוצרים נוספים בתפיסת שירות זו והשיקה אפשרויות דומות גם בביטוחי דירה ונסיעות לחו"ל. בנוסף, השיקה החברה מועדון לקוחות שהוא ייחודי בתחום הביטוח ומעניק ללקוחותיה הטבות ככל שסל המוצרים שלהם בחברה רחב יותר. החברה משקיעה רבות במשאב האנושי שלה, שאיכותו, שימורו ומחויבותו להצלחת החברה הוא, בראייתה, חיוני לשימור מובילותה. החברה מנהלת את תיק ההשקעות שלה באחריות ושמרנות על מנת למתן את התנודתיות שתיק השקעות יכול לגרום לתוצאותיה. פעילות החברה, בהיותה מבוססת על קשר ישיר עם לקוחותיה, מעניקה לה וללקוחותיה, בראייתה, את היתרונות הבאים:

- הכרות עם הלקוח – הקשר הישיר איתו מאפשר הכרות ישירה ואיכותית עם הלקוח וצרכיו.
- בסיס נתונים מקיף וארוך טווח - המאפשר להציע ללקוח הצעות ערך מותאמות לאורך זמן, לשפר את השירות עבורו ולנהל טוב יותר את עלות התביעות.
- מחיר - הרכישה הישירה מסייעת לחסכון בעמלות תיווך ומאפשרת התאמה של המחיר לצרכי הלקוח ולסיכוניו.
- התאמה אישית – החברה מאפשרת רכישה של כיסויים ביטוחיים הן כחלק מחבילה והן כמוצר בודד, ללא מגבלות והתניות שיווקיות הנהוגות בשוק המסורתי (בדגש על מוצרי תחום חיים וחסכון ארוך טווח).
- זמינות ושירות - שירות 24/7 בטלפון, דוא"ל, באתר האינטרנט, בסמארטפון, באפליקציה, בציט, ב-WHATSAPP ובפייסבוק.
- איכות הסביבה - הקשר בין הלקוח לחברה מתבצע, ככל האפשר, דיגיטאלית, באופן החוסך בנייר ושומר על איכות הסביבה.
- השפעה – ללקוחות יש אפשרות להשפיע על שיפור מתמיד של השירות באמצעות מתן משוב לחברה ולעובדיה בכל אינטראקציה.

למידע נוסף בהקשר זה ראו סעיפים 4.1, 4.7, 4.12-4.14 לפרק א' של הדוח התקופתי.

6. מדיניות תרומות

לחברה מדיניות תרומות המתמקדת בעיקר בצמצום הפער הדיגיטאלי בקרב אוכלוסיות חלשות, בין השאר, על ידי סיוע בלימודים ובהנגשת הידע והכלים לעולם הטכנולוגי. בנוסף תורמת החברה לקידום מטרות רפואיות חדשניות, שמירה על איכות סביבה ועוד. החברה תומכת במעורבות קהילתית חזקה ויציבה, ועל כן מבססת שותפויות ארוכות טווח עם שותפים ציבוריים וקהילתיים. בין העמותות המרכזיות להן תורמת החברה נמצאות העמותות: "העמותה לקידום החינוך", "עלם", "לדת", "ידידים", "יונטעת", "אופנים", "קרן הידידים של בית החולים תל השומר" ו"עדי נגב נחלת ערן". בנוסף לתרומות כספיות, אשר מנוהלות על ידי ועדת התרומות של החברה ועל ידי קרן המלגות והסיוע שלה (בהיקף של כ-1.8 מיליון ש"ח בשנת הדו"ח), מעודדת החברה תרומה אקטיבית לקהילה ומקדמת לשם כך פעילות התנדבותית של עובדי החברה במיזמים שונים וזאת על חשבון שעות העבודה, תוך יצירת מעורבות עמוקה ואישית של העובדים. ראו לעניין זה גם בסעיף 4.6 לפרק א' של הדוח התקופתי.

הדירקטוריון והנהלת החברה מבקשים להביע את תודתם לעובדי החברה על מאמציהם ותרומתם לחברה ולמאות אלפי מבוטחי החברה המביעים בה את אמונם.

יעקב (קובי) הבר
מנכ"ל

משה (מוקי) שנידמן
יו"ר הדירקטוריון

23 במרס 2023

א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, יעקב (קובי) הבר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו ; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון והדוחות הכספיים של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי ; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

23 במרס, 2023

תאריך

יעקב (קובי) הבר, מנכ"ל

א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, רונית חיוחמו, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח וכן—
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו ; וכן—
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ; וכן—
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי ; וכן—
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

23 במרס, 2023

תאריך

רונית חיוחמו, סמנכ"ל כספים

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של איי. די. איי. חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO)) בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון, משה (מוקי) שניידמן

מנכ"ל, יעקב (קובי) הבר

סמנכ"ל כספים, רונית חיוחמו

תאריך: 23 במרס, 2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2022

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022

תוכן העניינים

עמוד

3-6	דוח רואה החשבון המבקר
7-8	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
9	דוחות מאוחדים על הרווח או ההפסד ורווח כולל אחר
10	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
11-13	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
14-174	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות

של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ וחברה מאוחדת שלה (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי, הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 והדוח שלנו מיום 23 במרס 2023 כולל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים והפניית תשומת לב לאמור בביאור 37 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל אביב,
23 במרס, 2023

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של אי.די.איי חברה לביטוח בע"מ וחברה מאוחדת שלה (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג - 1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

כמו כן, לדעתנו הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 37 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הגכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 3,137,686 אלפי ש"ח, כמתואר בביאור 17 לדוחות הכספיים.

כמתואר בביאורים 2.1.2 ו-2.35.ה.2 לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשווערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת ההפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בביאור 17 לדוחות הכספיים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
- בחנו כי כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מיושמת בהתאם לדרישות IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ואת ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות הנחות והנתונים העיקריים ששימושו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בביטוח חיים ובריאות:

תיאור הנושא

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינם תלויי תשואה בסך 358,690 אלפי ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 227,082 אלפי ש"ח, כמתואר בביאורים 15 ו-16 לדוחות הכספיים.

כמתואר בביאורים 1.1.2, 1.2.3 ו-1.35.ה.1 לדוחות הכספיים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושאינם תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעתודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על מודלים אקטואריים הנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן עתודות בגין מוצרי תאונות אישיות, תביעות מתמשכות באכ"ע (אבדן כושר עבודה) ועתודות IBNR במוצרים נוספים. כמו כן נבדקו המחקרים וההנחות המשמשים את החברה לבדיקת הצורך לרישום התחייבויות בגין עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות - Liability Adequacy Test).

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר ביטולים, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, הנחות שימור ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
- בחנו כי כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בבדיקת הצורך לרישום התחייבות LAT.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים.

ביקורנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO, והדוח שלנו מיום 23 במרץ 2023 כולל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
23 במרץ, 2023

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
			נכסים
281,034	301,631	4	נכסים בלתי מוחשיים
370,442	400,201	5	הוצאות רכישה נדחות
110,705	99,200	6	רכוש קבוע
295,820	328,990	8	נדל"ן להשקעה
1,367,366	1,190,439	15	נכסי ביטוח משנה
3,645	83,662		נכסי מסים שוטפים
142,782	122,062	9	חייבים ויתרות חובה
444,125	508,032	10	פרמיות לגבייה
311,698	287,616	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
784,403	1,030,535		נכסי חוב סחירים
1,063,716	1,124,946		נכסי חוב שאינם סחירים
42,929	55,894		מניות
377,880	415,728		אחרות
2,268,928	2,627,103		סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
8,752	6,646	א13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
697,207	246,550	ב13	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
6,302,504	6,202,132		סך כל הנכסים
320,450	294,262		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח			
			<u>הון והתחייבויות</u>
		14	<u>הון</u>
14,675	14,675		הון מניות
347,250	347,250		פרמיה על מניות
16,830	(15,824)		קרנות הון
483,401	509,419		יתרת עודפים
862,156	855,520		סך הכל ההון
			<u>התחייבויות</u>
3,461,574	3,496,376	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
320,424	294,225	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
77,812	71,232	21	התחייבויות בגין מסים נדחים
16,655	14,525	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
831,250	918,235	23	זכאים ויתרות זכות
732,633	552,019	24	התחייבויות פיננסיות
5,440,348	5,346,612		סך כל ההתחייבויות
6,302,504	6,202,132		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

23 במרס, 2023			
רונית חיוחמו סמנכ"ל כספים	יעקב (קובי) הבר מנהל כללי	משה (מוקי) שנידמן יו"ר הדירקטוריון	תאריך אישור הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020	2021	2022	אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)	באור	
2,473,830	2,320,469	2,388,729	25		פרמיות שהורווחו ברוטו
524,782	452,528	395,454	25		פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,949,048	1,867,941	1,993,275	25		פרמיות שהורווחו בשייר
68,583	205,522	122,678	26		רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
5,136	3,095	2,889	27		הכנסות מדמי ניהול
100,395	85,200	80,165	28		הכנסות מעמלות
123	567	270			הכנסות אחרות
2,123,285	2,162,325	2,199,277			סך כל ההכנסות
					תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
1,690,110	1,736,190	1,624,501			ברוטו
479,370	456,405	131,685			חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
					תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
1,210,740	1,279,785	1,492,816	29		בשייר
418,063	406,742	407,049	30		עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
154,291	152,129	162,580	31		הוצאות הנהלה וכלליות
25,049	22,200	22,441	33		הוצאות מימון
871	347	1,582			הוצאות אחרות
1,809,014	1,861,203	2,086,468			סך כל ההוצאות
314,271	301,122	112,809			רווח לפני מסים על ההכנסה
106,952	99,925	28,368	21		מסים על ההכנסה
207,319	201,197	84,441			רווח נקי
					רווח (הפסד) כולל אחר:
					<u>סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:</u>
5,689	(115)	2,396	22		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת
(1,945)	39	(819)	21		השפעת המס
3,744	(76)	1,577			סה"כ סכומים שלא יסווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
					<u>סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:</u>
11,387	9,663	(54,339)			שינוי נטו, בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר
					שינוי נטו, בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר שהועבר לרווח והפסד
(8,061)	(2,681)	1,232			מיסים בגין פריטי רווח כולל אחר שהועברו לרווח והפסד
(1,137)	(2,387)	18,156	21		סה"כ סכומים שיסווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים
2,189	4,595	(34,951)			סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
5,933	4,519	(33,374)			סך הכל רווח כולל
213,252	205,716	51,067			רווח נקי בסיסי למניה (בש"ח)
14.13	13.71	5.75	34		רווח נקי מדולל למניה (בש"ח)
14.13	13.69	5.75	34		

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
אלפי ש"ח						
14,675	347,250	13,806	572	2,452	483,401	862,156
-	-	-	-	-	84,441	84,441
-	-	(34,951)	-	-	1,577	(33,374)
-	-	(34,951)	-	-	86,018	51,067
-	-	-	-	2,297	-	2,297
-	-	-	-	-	(60,000)	(60,000)
14,675	347,250	(21,145)	572	4,749	509,419	855,520

יתרה ליום 1 בינואר 2022
רווח נקי

רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכל רווח (הפסד) כולל
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)

דיבידנד (באור 14)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
אלפי ש"ח						
14,675	347,250	9,211	572	103	442,280	814,091
-	-	-	-	-	201,197	201,197
-	-	4,595	-	-	(76)	4,519
-	-	4,595	-	-	201,121	205,716
-	-	-	-	2,349	-	2,349
-	-	-	-	-	(160,000)	(160,000)
14,675	347,250	13,806	572	2,452	483,401	862,156

יתרה ליום 1 בינואר 2021
רווח נקי

רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכל רווח כולל
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)

דיבידנד (באור 14)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין מכשירי חוב הנמדדים דרך רווח כולל אחר	קרן הון בגין שטרי הון	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	יתרת עודפים	סה"כ הון
אלפי ש"ח						
14,675	347,250	7,022	572	-	271,217	640,736
-	-	-	-	-	207,319	207,319
-	-	2,189	-	-	3,744	5,933
-	-	2,189	-	-	211,063	213,252
-	-	-	-	103	-	103
-	-	-	-	-	(40,000)	(40,000)
14,675	347,250	9,211	572	103	442,280	814,091

יתרה ליום 1 בינואר 2020
רווח נקי

רווח כולל אחר
סך הכל רווח כולל
עלות תשלום מבוסס מניות (באור 32)

דיבידנד (באור 14)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
129,505	456,425	(130,231)	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (נספח א')</u>
			<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(9,922)	(11,161)	(7,074)	השקעה ברכוש קבוע
(66,199)	(72,945)	(74,477)	השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
-	(16,394)	-	מזומנים שנגרעו בשל מכירת תיק ביטוח, נטו (ראה נספח ד')
2,256	1,929	2,535	תמורה ממימוש רכוש קבוע
(73,865)	(98,571)	(79,016)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
			<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
99,142	162,794	-	תמורה מהנפקת כתבי התחייבות נדחים (נטו מהוצאות הנפקה)
(121,826)	-	(172,775)	פירעון כתבי התחייבות נדחים
(40,000)	(160,000)	(60,000)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה
(9,824)	(9,940)	(11,197)	פרעון התחייבויות בגין זכויות חכירה
(774)	(4,398)	(502)	פירעון התחייבות פיננסית
(73,282)	(11,544)	(244,474)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(2,870)	(353)	958	השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(20,512)	345,957	(452,763)	עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
380,514	360,002	705,959	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה (נספח ב')
360,002	705,959	253,196	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה (נספח ג')

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020	2021	2022			
אלפי ש"ח					
207,319	201,197	84,441	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
			רווח נקי		
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:		
(15,258)	(22,089)	20,895	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה		
			הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:		
874	(22,926)	(32,735)	נכסי חוב סחירים		
(12,719)	(38,054)	(47,757)	נכסי חוב שאינם סחירים		
(3,294)	(11,958)	(907)	מניות		
(18,437)	(51,873)	(7,143)	השקעות אחרות		
20,016	16,827	17,304	הוצאות מימון בגין כתבי התחייבות נדחים		
1,643	1,571	1,054	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות אחרות		
871	347	(133)	הפסד (רווח) הון ממימוש רכוש קבוע		
-	(458)	-	רווח ממכירת תיק ביטוח		
-	-	1,582	הפסד מירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים		
			פחת והפחתות:		
24,998	23,734	24,009	רכוש קבוע		
37,243	44,036	52,298	נכסים בלתי מוחשיים		
39,235	121,197	34,802	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה		
(871)	36,633	(26,199)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה		
103	2,349	2,297	עלות תשלום מבוסס מניות		
(290,853)	(162,628)	176,927	שינוי בנכסי ביטוח משנה		
1,144	(41,476)	(29,378)	שינוי בשווי הוגן נדל"ן להשקעה		
4,416	(21,169)	(29,759)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות		
106,952	99,925	28,368	מסים על הכנסה		
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:		
10,559	(11,151)	(2,722)	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה		
(105,479)	299,660	(397,461)	רכישות (מימושים) נטו של השקעות פיננסיות אחרות		
(2,054)	1,726	(3,792)	רכישת נדל"ן להשקעה ושיפורים בנכס		
68,149	30,567	(63,907)	פרמיות לגבייה		
4,485	(108,018)	20,067	חייבים ויתרות חובה		
98,417	47,629	86,027	זכאים ויתרות זכות		
(1,528)	(6,086)	266	התחייבויות בשל הטבות לעובדים		
(31,388)	228,315	(175,997)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:		
(23,187)	(19,457)	(22,330)	ריבית ששולמה		
45,253	57,344	68,828	ריבית שהתקבלה		
(113,467)	(75,782)	(102,170)	מסים ששולמו		
21,234	27,300	5,195	מסים שהתקבלו		
23,741	37,508	11,802	דיבידנד שהתקבל		
129,505	456,425	(130,231)	סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו (ששימשו) לפעילות שוטפת		

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

6,528	12,365	8,752
373,986	347,637	697,207
380,514	360,002	705,959

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

12,365	8,752	6,646
347,637	697,207	246,550
360,002	705,959	253,196

נספח ד' - מזומנים שנגרעו בשל מכירת תיק ביטוח

השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

מזומנים ושווי מזומנים תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה

התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הוצאות רכישה נדחות בגין תיק ביטוח

הכנסות אחרות

מזומנים שהתקבלו

מזומנים ושווי מזומנים השייכים לתיק הביטוח

-	178,385	-
-	17,294	-
-	(183,244)	-
-	(12,435)	-
-	442	-
-	458	-
-	900	-
-	(17,294)	-
-	(16,394)	-

נספח ה' - פעילות שאינה במזומן

נכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה

(343)	1,503	7,831
-------	-------	-------

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה. הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים את אלה של החברה ושל החברה הבת (להלן - הקבוצה). מניות החברה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

ב. החברה פועלת כמבטח ישיר בענפי הביטוח הכללי, בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות. בביטוח כללי פועלת החברה בענפי רכב רכוש, רכב חובה, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים. בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח פועלת החברה בשיווק פוליסות ריסק וחסכון וביטוח בריאות פועלת החברה בשיווק פוליסות מחלות ואשפוז, מחלות קשות ונסיעות לחו"ל. בחודש מאי 2021, בעקבות שינוי באסדרה, הופסק שיווק פוליסות תאונות אישיות והחברה חידשה את שיווק (בהתאם לאסדרה המעודכנת) רק לאחר שנת הדוח.

ג. ליום 31 בדצמבר 2022 שיעור ההחזקות בחברה הינו כדלקמן: ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ (להלן - ישיר אחזקות או החברה האם) מחזיקה בשיעור של 48.95%. צדדים קשורים נוספים מחזיקים 0.61% מהון מניות החברה ושיעור החזקות הציבור הינו כ- 50.44%.

בעלת השליטה בישיר אחזקות הינה חברת ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ (להלן - ביטוח ישיר). בעלת השליטה בביטוח ישיר הינה חברת צור שמיר אחזקות בע"מ (להלן - צור שמיר). מניות צור שמיר רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ד. השלכות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה

בפברואר 2022 החלה המלחמה בין רוסיה לאוקראינה. המלחמה הובילה, וממשיכה להוביל, לנפגעים משמעותיים, לפגיעה בתשתיות ולהפרעה לפעילות הכלכלית באוקראינה. בתגובה, מספר מדינות (כולל ארה"ב, בריטניה והאיחוד האירופי) הטילו סנקציות כלכליות נגד ישויות ויחידים מסוימים רוסיים הקשורים לרוסיה בכל מקום בעולם. בנוסף, גם על בלארוס הוטלו סנקציות שונות.

סנקציות אלה יכולות להשפיע באופן ישיר על אותם ישויות ויחידים ובאופן עקיף על צדדים שלישיים עסקיים הקשורים לאותם ישויות ויחידים, כמו גם תעשיות מסוימות בכלכלות רוסיה ובלארוס.

התנודות הפוטנציאליות במחירי הסחורות, שערי מטבע חוץ, הגבלות על יבוא ויצוא, זמינות חומרים ושיירותים מקומיים וגישה למשאבים מקומיים ישפיעו על ישויות שיש להן פעילות או חשיפות משמעותיות עם או ברוסיה, בלארוס או אוקראינה.

המלחמה הביאה לתנודתיות בשווקי ההון. החברה חשופה מתוקף פעילותה לשינויים בשווקי ההון, אשר משפיעים על היקף הנכסים ועל התשואות המושגות על ידה (לפרטים נוספים, ראה באורים 11 ו-12 וכן באור 35ג' בדבר חשיפה לסיכונים שוק).

ה. השפעות האינפלציה ועליית שיעור הריבית

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם, חלה בתקופת הדוח עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כחלק מהצעדים שננקטו על מנת לבלום את עליית המחירים החלו בנקים מרכזיים, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעור הריבית.

לעילות המחירים ועקום הריבית חסרת הסיכון בתקופת הדוח השפעה בעיקר על ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח והתשלומים בגינם, פרמיות, הכנסות מהשקעות והוצאות הנהלה וכלליות.

לפרטים בדבר השפעת השינויים בעקום הריבית חסרת הסיכון בתקופת הדוח, ראו באור 35ה(2)(7). למבחני רגישות הנוגעים לסיכונים שוק, לרבות רגישות לשינויים בשיעור הריבית ומדד המחירים לצרכן, ומידע נוסף אודות החשיפה המאזנית לפרטים צמודים למדד המחירים לצרכן, ראו באורים 35ג(2) ו-35ג(5), בהתאמה.

באור 1: - כללי (המשך)

ה. הגדרות

החברה	- א.י.ד.א.י. חברה לביטוח בע"מ.
החברה האם	- ישיר א.י.ד.א.י. אחזקות בע"מ.
החברה האם הסופית	- צור שמיר אחזקות בע"מ.
הקבוצה	- החברה והחברה המאוחדת על ידה כמצוין בבאור 7.
חברה מאוחדת	- א.י.ד.א.י. הנפקות (2010) בע"מ שדוחותיה מאוחדים במישרין עם דוחות החברה.
בעלי שליטה ובעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
צדדים קשורים	- כהגדרתם ב- IAS 24.
המפקח או הממונה או רשות הפיקוח	- הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
משטר סולבנסי	- משטר כושר פרעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II.
כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" שפורסם ע"י הממונה.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזר ביטוח חיים בהם ההתחייבות צמודה לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה) או הנובעים מחוזים אלה.
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מביטוח משתתף ברווחים.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורווחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, נכסים פיננסיים מסויימים המוצגים בשווי הוגן, התחייבויות ביטוחיות, נכסי ביטוח משנה והתחייבויות בשל הטבות לעובדים.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS) ולדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח, בתקנות שהותקנו על פיו, ובהוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

3. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של החברה עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ועסקי ביטוח כללי בעלי 'זנב' ארוך.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות, ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב-IAS 1.

5. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות.

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספייםהשיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם השפעה על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מהצד האחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים דומים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח, או שהם חוזי השקעה.

2. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.
- נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת.

ראו סעיף ז' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

השיקולים (המשך)

3. שיעור היוון של התחייבות בגין חכירה

החברה אינה יכולה לקבוע בנקל את שיעור הריבית הגלומה בחכירות, ולכן, לצורך חישוב ההתחייבויות בגין חכירה, היא משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של החברה. שיעור הריבית התוספתי שקובעת החברה מהווה את שיעור הריבית שהחברה הייתה צריכה לשלם על הלוואה לתקופה הדומה לתקופת החכירה ועם בטוחה דומה וזאת לשם השגת נכס בערך דומה לנכס זכות השימוש הנובע מהחכירה והכל בסביבה כלכלית דומה. במצבים בהם אין עסקאות מימון עליהן החברה יכולה להתבסס היא קובעת את שיעור הריבית התוספתי בהתאם לסיכון המימוני המיוחס לחברה, תקופת החכירה וכן משתנים כלכליים נוספים הנובעים מתנאים ומגבלות הקיימות בחוזה החכירה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים ואקטואריים, המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, על עובדות שונות, על גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, עקב שינויים רגולטוריים ומשפטיים שפורסמו או צפויים להתפרסם בתחום הביטוח, ואשר קיימת אי וודאות באשר לאופן התממשותם והשלכותיהם.

להלן ההנחות והאומדנים העיקריים שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח, שחשבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות אלו עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 35(1) לגבי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ובראות ובבאור 35(2) לגבי ביטוח כללי.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי שינויים בהנחות עיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, וכן לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי בביטוח חיים ובראות ראו באור 35(1) ולגבי ביטוח כללי ראו באור 35(2).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות, תובענות ייצוגיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכת סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה להתקבל או להדחות, אשר על בסיסם יוצרת החברה, או נמנעת מליצור הפרשות לתביעות, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראו מידע נוסף בבאור 37 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד המפקח, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה, אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. הערכות אלו, אשר על בסיסם יוצרת החברה, או נמנעת מליצור הפרשות לתביעות, מבוססות על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה או בשלבים השונים של בירור טענה משפטית.

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היותן תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על פי ערך נכסי נקי (N.A.V) בהתבסס על הדוחות הכספיים האחרונים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות.

4. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות, הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס, ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי החברה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, שיעורי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

5. ירידת ערך מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים שאלה הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור ניכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ירידת ערך כאמור תיזקף לרווח או הפסד בתקופה בה התהוותה.

6. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים, כאמור בבאור 35ה(1). אם בהתאם להנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, ייתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

7. הטבות בגין פנסייה לעובדים והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוכה בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו.

9. קביעת תקופות החכירה בעסקאות חכירה הכוללות אופציות הארכה וביטול

לצורך הערכה האם ודאי באופן סביר שהחברה תממש אופציה להארכת תקופת חכירה או לביטול תקופת חכירה, מביאה בחשבון החברה את כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות אשר יוצרות עבור החברה תמריץ כלכלי לממש את האופציה להארכה, כגון: סכומים משמעותיים שהושקעו בגין שיפורים במושכר, חשיבות נכס הבסיס והייחודיות הטמונה בו לצורך פעילותה של החברה, ניסיון העבר של החברה בעסקאות חכירה דומות ועוד.

לאחר מועד התחילה החברה מעריכה מחדש האם ודאי באופן סביר שהיא תממש או לא תממש אופציה להארכה כאשר מתרחש אירוע משמעותי או שינוי משמעותי בנסיבות אשר יש בהן כדי להשפיע על החלטות החברה בדבר מימוש האופציה, כגון: שיפורים משמעותיים שבוצעו במושכר ולא היו חזויים במועד התחילה, התקשרות בחכירת משנה של נכס הבסיס לתקופה העולה על סוף תקופת החכירה שנקבעה קודם לכן ועוד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. מטבע הפעילות הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת החברה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח והפסד. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי עלות מתורגמים לפי שער החליפין במועד העסקה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי ההוגן.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח בהתאם לתנאי ההסכם. הפרשי הצמדה הנובעים מההתאמה כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברה, שלחברה יש שליטה בה (חברת בת). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על החברה המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בחברה המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהחברה המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה וחברת הבת ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברה הבת יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה וחברת הבת בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

ה. צירופי עסקים ומוניטין

צירופי עסקים מטופלים בשיטת הרכישה. עלות הרכישה נמדדת על פי השווי ההוגן של התמורה שהועברה במועד הרכישה.

עלויות רכישה ישירות נזקפות בעת התהוותן לדוח רווח והפסד.

תמורה מותנית מוכרת בשוויה ההוגן במועד הרכישה. תמורה מותנית מסווגת כנכס או כהתחייבות פיננסית בהתאם ל-IFRS 9. שינויים עוקבים בשווי ההוגן של התמורה המותנית מוכרים בדוח רווח או הפסד. אם התמורה המותנית מסווגת כמכשיר הוני, היא נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד הרכישה ללא מדידה עוקבת.

מוניטין נמדד לראשונה לפי העלות, שהינה ההפרש בין תמורת הרכישה לבין הסכום נטו של הנכסים המזהים שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS 4, הדן בחוזי ביטוח, מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים), וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסות - ראו סעיף יט' להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטוארית הממונה, גב' טטיאנה פופקוב. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קיצבה:

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות עדכניות לחישוב ההפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי. ראו באור 35ה(1).

(ד) הוצאות רכישה נדחות:

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות הוצאות הנהלה וכלליות והוצאות מכירה הכרוכות בהפקת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

(2) אקטוארית החברה בודקת מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והוצאות השיווק בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים ותמותה ותחלואה, והן נקבעות על-ידי אקטוארית החברה מדי שנה על-פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. אם הבדיקה מעלה שהפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות, תמותה, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בשווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטוארית מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

(ו) תביעות תלויות:

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס דיווח בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח. ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אובדן כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(ז) חוזי השקעה:

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

2. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראו סעיף יט' להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת אם הפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי ההוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק, ההפרשה מבוססת, בין היתר, על מודל שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי (המשך)

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח, פרמיה בחסר ותביעות תלויות, כלהלן (המשך):

(3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

(א) תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף ב' להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. שיבובים לקבל מחברות ביטוח מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.

החברה העמידה הפרשה מתאימה בגין השיבובים והשרידים המחושבת על-פי הערכה אקטוארית המתבססת על פי נסיון העבר בגביית השיבובים. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכוללת בתיקי התביעה על בסיס פרטני.

התחשיב האקטוארי עבור החברה בוצע על-ידי האקטוארית הממונה, הגברת רויטל פיצ'ון.

(ב) בענפים בתי עסק, צד ג', חבות מעבידים, אחריות מקצועית ובנקים למשכנתאות, בהם קבעה האקטוארית כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית, נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR, ככל שנדרש.

(ג) להערכת החברה, התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות, ככל שנדרש, ל-IBNR.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבות בביטוח כללי:

החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בביאור 35ה(2).

(ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות חלק מהוצאות השיווק והנהלה וכלליות בקשר להפקת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה מראש ושטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה (להלן - "הפול"), נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

(א) הכרה בהכנסה - ראו סעיף יט' להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות:

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכספיים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכספיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהם נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטוארית הממונה בענפי ביטוח חיים ובריאות, גב' טטיאנה פופקוב, למעט התחשיב האקטוארי עבור התחייבויות בגין ענף נסיעות לחו"ל אשר בוצע על ידי האקטוארית הממונה בענפי ביטוח כללי, גב' רויטל פיצ'ון.

(ג) תביעות תלויות:

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח. הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

בענף נסיעות לחו"ל קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. לאור זאת, נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR, ככל שנדרש.

(ד) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית המתבססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.

(ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות (Liability Adequacy Test):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות. אם הבדיקה מעלה שהפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, שיעורי ריבית ופרמיית אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטוארית הממונה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. לפרטים נוספים - ראו באור 35(1).

(ו) הוצאות רכישה נדחות

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח בריאות כוללות הוצאות הנהלה וכלליות והוצאות מכירה הכרוכות בהפקת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-שש שנים. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות (המשך)

(1) הוצאות רכישה נדחות (המשך)

(2) האקטוארית הממונה בודקת מידי שנה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי הביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והשיווק בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי האקטוארית הממונה מדי שנה על-פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

2. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים הינה בהתאם לתקן IFRS9:

1. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת התקן נמדדים במועד ההכרה לראשונה בשווים ההוגן ובתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה של הנכס הפיננסי, למעט במקרה של נכס פיננסי אשר נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אשר לגביו עלויות עסקה נזקפות לרווח או הפסד.

החברה מסווגת ומודדת את מכשירי החוב בדוחותיה הכספיים על בסיס הקריטריונים להלן:

- (א) המודל העסקי של החברה לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן -
- (ב) מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי.

החברה מודדת מכשירי חוב בעלות מופחתת כאשר:

המודל העסקי של החברה הינו החזקת הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; בנוסף, התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים בקבוצה זו יוצגו על פי תנאיהם לפי העלות, בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת העלות המופחתת ובניכוי הפרשה לירידת ערך. במועד ההכרה לראשונה חברה יכולה לייעד, ללא אפשרות לשינוי ייעוד זה, מכשיר חוב כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם ייעוד שכזה מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה, לדוגמה במקרה בו ההתחייבות המתייחסת נמדדת אף היא בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

החברה מודדת מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר כאשר:

המודל העסקי של החברה כולל החזקת הנכסים הפיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים ומכירת הנכסים הפיננסיים; בנוסף, התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים בקבוצה זו נמדדים לפי השווי ההוגן. רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן, למעט ריבית והפרשי שער מוכרים ברווח כולל אחר.

החברה מודדת מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כאשר:

נכס פיננסי שמהווה מכשיר חוב אינו עומד בקריטריונים למדידתו בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. לאחר ההכרה הראשונית, הנכס הפיננסי נמדד בשווי הוגן כאשר רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן נזקפים לרווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

מכשירים הוניים

השקעות במכשירים הוניים אינן עומדות בקריטריונים האמורים לעיל ועל כן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הכנסות מדיבידנד מהשקעות במכשירים הוניים מוכרות במועד הקובע לזכאות לדיבידנד בדוח על הרווח או הפסד.

ירידת ערך נכסים פיננסיים

החברה בוחנת בכל מועד דיווח את ההפרשה להפסד בגין מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. החברה מבחינה בין שני מצבים של הכרה בהפרשה להפסד:

(א) מכשירי חוב אשר לא חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה, או מקרים בהם סיכון האשראי נמוך - ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשיר חוב זה תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים לאחר מועד הדיווח.

(ב) מכשירי חוב אשר חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה בהם ואשר סיכון האשראי בגינם אינו נמוך, ההפרשה להפסד שתוכר תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים לאורך יתרת תקופת חיי המכשיר.

ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים לפי עלות מופחתת תיזקף לרווח או הפסד ואילו ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר תיזקף לרווח או הפסד כנגד קרן הון ולא תקטין את הערך בספרים של הנכס הפיננסי בדוח על המצב הכספי.

החברה בוחנת את הפסדי האשראי שלה, כך שיינתן ביטוי לגידול בסיכון האשראי הצפוי בתיק נכסי החוב, בדרך של התאמת ההסתברות לחדלות פירעון לפי ענף, וכן בהתאמת תקופת הבחינה של הפסדי האשראי החזויים.

בנוסף, החברה מעריכה כי כאשר תשלומים חזויים בגין מכשיר חוב נמצאים בפיגור של יותר מ-30 יום, חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי, אלא אם קיים מידע סביר וניתן לביסוס שמוכיח כי סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי.

החברה מחשיבה אירוע כשל בנכס פיננסי כאשר תשלומים חזויים בגין הנכס הפיננסי נמצאים בפיגור של יותר מ-90 יום, אולם קיימים מצבים בהם החברה מחשיבה אירוע כשל כאשר מתקבל מידע חיצוני או פנימי לפיו החברה אינה צפויה לקבל את מלוא התשלומים החזויים.

החברה מחשיבה נכס פיננסי שאינו נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כנכס פיננסי פגום בעקבות סיכון אשראי, כאשר מתרחש אחד או יותר מהאירועים אשר משפיעים באופן שלילי על קבלת תזרימי המזומנים העתידיים לנבוע מהנכס הפיננסי. החברה לוקחת בחשבון את האירועים הבאים כראיות לכך שנכס פיננסי הינו פגום:

- א. קושי פיננסי משמעותי של המנפיק או הלווה;
- ב. הפרה של חוזה, כגון אירוע כשל או אירוע פיגור בתשלומים;
- ג. ויתור שקיבל הלווה בעקבות קשיים פיננסיים בהם הוא נמצא ושלא היו ניתנים לולא כן;
- ד. צפוי כי הלווה יכנס להליכי פשיטת רגל או לשינוי מבני פיננסי;
- ה. היעלמות שוק פעיל לנכס הפיננסי עקב קשיים פיננסיים;
- ו. רכישה או יצירה של הנכס הפיננסי בניכיון עמוק אשר משקף הפסדי אשראי שהתהוו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. נכסים פיננסיים (המשך)

גרירת נכסים פיננסיים

החברה גורעת נכס פיננסי כאשר ורק כאשר:

- (א) פקעו הזכויות החוזיות לתזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או -
- (ב) החברה מעבירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או כאשר חלק מהסיכונים וההטבות בעת העברת הנכס הפיננסי נותרים בידי הישות אך ניתן לומר כי היא העבירה את השליטה על הנכס, או -
- (ג) החברה מותירה בידיה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי, אך נוטלת על עצמה מחויבות חוזית לשלם תזרימי מזומנים אלה במלואם לצד שלישי, ללא עיכוב מהותי.

עסקאות מכירת נכסים פיננסיים מטופלות כגריעה כאשר מתקיימים התנאים כאמור לעיל.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס, אך לא העבירה ולא הותירה באופן מהותי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המרבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה (סכום הערבות).

כאשר החברה ממשיכה להכיר בנכס בהתאם למידת המעורבות הנמשכת שלה בו, החברה גם מכירה בהתחייבות הקשורה אליו. ההתחייבות הקשורה נמדדת בדרך כזו שהערך בספרים נטו של הנכס המועבר וההתחייבות הקשורה הוא:

- (א) העלות המופחתת של הזכויות והמחויבויות שנותרו בידי הישות, אם הנכס המועבר נמדד בעלות מופחתת; או -
- (ב) שקול לשווי ההוגן של הזכויות והמחויבויות שנותרו בידי החברה, כאשר הם נמדדים על בסיס נפרד, אם הנכס המועבר נמדד בשווי הוגן.

2. התחייבויות פיננסיות

במועד ההכרה לראשונה, החברה מודדת את ההתחייבויות הפיננסיות בשווי הוגן בניכוי עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין להנפקה של ההתחייבות הפיננסית, וזאת למעט במקרה של התחייבות פיננסית אשר נמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, לגביה עלויות עסקה נזקפות לרווח או הפסד.

במועד ההכרה לראשונה החברה ייעדה התחייבות פיננסית כנמדדת בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. שינויים בשווי ההוגן של ההתחייבות הפיננסית נזקפים לרווח והפסד, למעט סיכונים אשראי הנזקפים לרווח כולל אחר.

לאחר ההכרה הראשונית, החברה מודדת את כל ההתחייבויות הפיננסיות לפי שיטת העלות המופחתת, פרט ל:

- (א) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כגון נגזרים;
- (ב) תמורה מותנית שהוכרה על ידי רוכש בצירוף עסקים שתקן דיווח כספי בינלאומי 3 חל עליה.

גרירת התחייבויות פיננסיות

החברה גורעת התחייבות פיננסית אך ורק כאשר היא מסולקת - דהיינו, כאשר המחויבות שהוגדרה בחוזה נפרעת או מבוטלת או פוקעת. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או משוחרר משפטית מההתחייבות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)2. התחייבויות פיננסיות (המשך)גריעת התחייבויות פיננסיות (המשך)

במקרה של שינוי תנאים בגין התחייבות פיננסית קיימת, החברה בוחנת האם תנאי ההתחייבות שונים מהותית מהתנאים הקיימים.

כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות פיננסית קיימת, השינוי מטופל כגריעה של ההתחייבות המקורית והכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה של שתי ההתחייבויות הנ"ל בדוחות הכספיים נזקף לרווח או הפסד.

במקרה בו השינוי אינו מהותי, החברה נדרשת לעדכן את סכום ההתחייבות, קרי - להוון את תזרימי המזומנים החדשים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית, כאשר ההפרשים ייזקפו לרווח או הפסד.

בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

קזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים, והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי, אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזוז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו, או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל. הזכות לקזוז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזוז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

ח. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. העלות כוללת חלקי חילוף וציוד עזר המשמשים את הרכוש הקבוע;

רכיבי פריט רכוש קבוע בעלי עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט, מופחתים בנפרד, לפי שיטת הרכיבים.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

%	
30%-10%	שיפורים במושכר
15%	כלי רכב
15%	מחשבים וציוד נלווה
10%-7%	ריהוט וציוד
33%-10%	מקרקעין וכלי רכב בחכירה

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי החברה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת, וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא.

הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש, או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת החברה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

י. חכירות

החברה מטפלת בחוזה כחוזה חכירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. החברה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר, היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה שטרם שולמו כשהם מהוונים באחת משתיים: בשיעור הריבית הגלומה בחכירה - כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל, או בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה, מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס 'זכות השימוש במועד התחילה' מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו. נכס 'זכות השימוש' נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה - לפי הקצר מביניהם. להלן נתונים בדבר שיעורי ההפחתה השנתיים של נכסי זכות השימוש לפי קבוצות של נכסי זכות שימוש:

%	
מקרקעין	33%-10%
כלי רכב	33%

כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס 'זכות השימוש' בהתאם להוראות IAS 36.

2. החברה כמחכיר

המבחנים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות העסקה ולא על פי צורת החוזה והם נבחנים במועד ההתקשרות על-פי הכללים שנקבעו ב- IFRS 16:

א. חכירה מימונית

עסקת חכירה, שבה מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס לחוכר, מסווגת כחכירה מימונית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. חכירות (המשך)

2. החברה כמחכיר (המשך)

ב. חכירה תפעולית

עסקת חכירה, שבה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה מתווספות לעלות הנכס המוחכר ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

3. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת החברה בשיעור המדד הקיים במועד התחילה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים. בעסקאות בהן החברה מהווה חוכר, שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס 'זכות שימוש', ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

4. אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת הן תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה, כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש, והן תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה - כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש. במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו, ומעבר לכך - לרווח או הפסד.

5. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה, אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון, וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס 'זכות השימוש'.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה החברה ברווח או בהפסד הנובע מהגריעה החלקית או המלאה של יתרת נכס 'זכות השימוש' וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת החברה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון, וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס 'זכות השימוש'.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים, עם ההכרה הראשונית, לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד בעת התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר, ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, והם כפופים לבחינת ירידת ערך מדי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מדי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך. החל מאותו מועד מופחת הנכס באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושיים שלו.

1. עלויות פיתוח תוכנה

הוצאות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח, ולחברה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. הוצאה שהוונה כוללת את עלות החומרים ושכר עבודה ישיר. הוצאות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

הוצאות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו. הפחתת הנכס מתחילה כאשר הפיתוח הושלם והנכס זמין לשימוש. הנכס מופחת על פני אורך החיים השימושיים שלו. בחינת ירידת ערך מתבצעת אחת לשנה לאורך תקופת הפיתוח. כאשר לא ניתן להכיר בנכס בלתי מוחשי שנוצר באופן פנימי, עלויות פיתוח נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן. עלויות פיתוח שהוכרו בעבר כהוצאה אינן מוכרות כנכס בתקופה מאוחרת יותר.

2. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

3. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

4. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושיים של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות הינו כדלקמן:

תוכנות - מופחתות בקו ישר על פני 3-10 שנים.
תיק לקוחות - מופחת בקו ישר על פני 5 שנים.

האומדנים בדבר שיטת ההפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. ירידת ערך

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין הנכסים הבאים:

נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בבחינת ירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים, זכויות חכירה ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. סכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס ואת ערך הזמן של הכסף. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימושו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

הקריטריונים הייחודיים להלן מיושמים בבחינת ירידת ערך של הנכסים הספציפיים הבאים:

מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך של מוניטין אחת לשנה, ליום 31 בדצמבר, או לעיתים קרובות יותר - אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך. בחינת ירידת ערך של מוניטין נקבעת על ידי בחינת סכום בר-ההשבה של יחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה המוניטין, שהיא היחידה ברמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב על המוניטין לצרכי ההנהלה הפנימיים. כאשר סכום בר-השבה של יחידה מניבת מזומנים נמוך מהשווי של היחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין, מוכר הפסד מירידת ערך המיוחס למוניטין. הפסדים מירידת ערך מוניטין אינם מבוטלים בתקופות עוקבות.

יג. הפרשה לחובות מסופקים

1. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

2. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או, בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו, או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

החברה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שאין להם שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה.

שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, על שווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, על היוון תזרימי מזומנים או על שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ראו באור 12ב'.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן, או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם, מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים, שנכללו ברמה 1, ואשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

טו. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות ואופציות למניות המסווגות כהוניות מוצגות כהפחתה מההון.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני חלוף 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית, שבה העובדים מספקים את השירותים אשר בגינם משולמות ההטבות. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק למוסד לביטוח לאומי (להלן - מ"ל) ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן, או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום. ההתחייבות להטבות עובד לזמן קצר המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הלא מהוון של ההתחייבות.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, שלפיהן היא משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים, גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

בנוסף, לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית, בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלםם ישירות לחברה.

מרכיב הפיצויים בפוליסות שהופקו על ידי החברה אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזז מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים, המוצגת בדוח על המצב הכספי, מייצגת את הערך הנוכחי של ההתחייבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית. מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

3. הטבות בגין פיטורין

פיצויי פיטורין לעובדים נזקפים כהוצאה כאשר החברה התחייבה לפיטורי עובדים לפני הגיעם לגיל הפרישה המקובל, והיא אינה יכולה לבטל את ההצעה, או כאשר החברה מכירה בעלויות בגין שינוי מבני אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין - כמוקדם מביניהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. הטבות לעובדים (המשך)

4. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

עובדי החברה זכאים להטבות בגין מענקי הסתגלות. הטבות אלו מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך מאחר שהחברה צופה כי הטבות אלו ינוצלו ברובן, ומחויבות החברה בגין תסולק במהלך תקופת ההעסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה העובדים סיפקו את השירות המתייחס.

ההתחייבות נטו של החברה בגין הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי בניכוי שוויי ההגון של הנכסים המתייחסים למחויבויות אלה. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה אשר מועד הפרעון שלהן דומה לתקופת המחויבות של החברה. מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה בה הן התהוו.

יז. עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות המסולקות במכשירים הוניים

עלות העסקאות עם עובדים המסולקות במכשירים הוניים נמדדת לפי השווי ההגון של המכשירים ההוניים במועד ההענקה. השווי ההגון נקבע באמצעות שימוש במודל תמחור אופציות מקובל.

עלות העסקאות המסולקות במכשירים הוניים מוכרת ברווח או הפסד יחד עם גידול מקביל בהון על פני התקופה שבה תנאי הביצוע ו/או השירות מתקיימים ומסתיימת במועד שבו העובדים הרלוונטיים זכאים לגמול (להלן - תקופת ההבשלה). ההוצאה המצטברת המוכרת בגין עסקאות המסולקות במכשירים הוניים בתום כל מועד דיווח עד למועד ההבשלה משקפת את מידת חלוף תקופת ההבשלה ואת האומדן הטוב ביותר של החברה לגבי מספר המכשירים ההוניים שיבשילו בסופו של דבר. הוצאה בגין הענקות שאינן מבשילות בסופו של דבר אינה מוכרת, למעט הענקות שההבשלה שלהן תלויה בתנאי שוק, אשר מטופלות כהענקות שהבשילו ללא קשר לקיום תנאי השוק, וזאת בהנחה שכל שאר תנאי ההבשלה (שירות ו/או ביצוע) התקיימו.

כאשר החברה מבצעת שינויים בתנאים של הענקה המסולקת במכשירים הוניים, מוכרת הוצאה נוספת מעבר להוצאה המקורית שחושבה, בגין כל שינוי המגדיל את השווי ההגון הכולל של התגמול המוענק או שמיטיב עם העובד, לפי השווי ההגון במועד השינוי. ביטול הענקה המסולקת במכשיר הוני מטופלת כאילו הבשילה לתאריך הביטול, וההוצאה שטרם הוכרה בגין ההענקה - מוכרת מיידית. עם זאת, אם ההענקה שבוטלה מוחלפת בהענקה חדשה ומיועדת כהענקה חלופית לתאריך בו הוענקה, ההענקה המבוטלת וההענקה החדשה תסופלנה שתיהן כשינוי של ההענקה המקורית, כמתואר לעיל.

יח. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר: לחברה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות; וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר החברה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, החוזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

הסכום המוכר כהפרשה יהיה האומדן הטוב ביותר של היציאה הנדרשת לסילוק המחויבות בהווה בסוף תקופת הדיווח. האומדן הטוב ביותר של היציאה הנדרשת לסילוק מחויבות בהווה הוא הסכום שהחברה הייתה משלמת, באופן רציונלי, כדי לסלק את המחויבות בסוף תקופת הדיווח או כדי להעבירה לצד שלישי באותו תאריך. כאשר ההפרשה הנמדדת כרוכה באוכלוסייה גדולה של פריטים, המחויבות נאמדת על ידי שקלול כל התוצאות האפשריות בהסתברויות המיוחסות אליהן. כאשר נמדדת מחויבות בודדת, התוצאה היחידה הסבירה ביותר יכולה להיות האומדן הטוב ביותר של ההפרשה.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר: לחברה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי החברה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן הינה מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכמותן, מסתייעת הנהלת החברה ביועציה המשפטית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות במגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון, ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה, נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן. ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

(ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נזקפות לרווח והפסד בעת פירעון הפרמיה אך לא לפני תחילת תקופת הביטוח, הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמים כפרמיות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה:

דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח בשיעורים קבועים מסכום צבירת החיסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים וכוללים דמי ניהול קבועים בלבד.

3. עמלות

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.

כ. רווחים/הפסדים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, רווחים/הפסדים נטו ממכירת נכסים פיננסיים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה. רווחים (הפסדים) מממוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על כתבי התחייבות נדחים שהתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה ושינויים בגין ערך הזמן של התחייבויות פיננסיות אחרות. עלויות האשראי נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מרווחים בנטו.

כא. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. מסים על הכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נבחנים נכסי מסים נדחים. אם לא צפוי ניצולם - הם מופחתים. הפסדים מועברים והפרשים זמניים ניתנים לזיכוי, שבגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים, נבחנים בכל תאריך דיווח. אם ניצולם צפוי - מוכר נכס מס נדחה מתאים.

כג. רווח למניה

רווח למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות החברה במספר המניות הרגילות המשוקלל הקיים בפועל במהלך התקופה.

מניות רגילות פוטנציאליות נכללות בחישוב הרווח המדולל למניה, אם השפעתן מדללת את הרווח למניה מפעילויות נמשכות. מניות רגילות פוטנציאליות שהומרו במהלך התקופה נכללות ברווח המדולל למניה רק עד למועד ההמרה, ומאותו מועד נכללות ברווח הבסיסי למניה.

כד. יישום לראשונה של תיקונים לתקני חשבונאות קיימים

1. פרויקט השיפורים בתקינה הבינלאומית לשנים 2018-2020

בחודש מאי 2020 פרסם ה-IASB תיקונים מסוימים במסגרת פרויקט השיפורים מחזור 2018-2020, כאשר התיקון העיקרי מתייחס ל-IFRS 9.

התיקון ל-IFRS 9 מבהיר אילו עמלות על החברה לכלול כאשר היא מבצעת את מבחן "10" האחוזים" בהתאם לסעיף 3.3.6 ב-IFRS 9, לצורך בחינה האם תנאים של מכשיר חוב שתוקן או הוחלף שונים באופן מהותי ממכשיר החוב המקורי.

בהתאם לתיקון, בקביעת עמלות ששולמו בניכוי עמלות שהתקבלו, לווה כולל בתזרימי המזומנים רק עמלות ששולמו או התקבלו בין הלווה לבין המלווה, לרבות עמלות ששולמו או התקבלו על ידי הלווה או המלווה לטובת האחר.

התיקון יושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2022. התיקון מיושם לגבי התחייבויות פיננסיות שתוקנו או שהוחלפו החל מהשנה בה התיקון לתקן מיושם לראשונה, קרי החל מיום 1 בינואר 2022.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. יישום לראשונה של תיקונים לתקני חשבונאות קיימים (המשך)

2. תיקון ל-16 IAS רכוש קבוע

במאי 2020 פרסם ה-IASB תיקון ל-16 IAS (להלן - התיקון). התיקון אוסר על הפחתת תמורה שהתקבלה ממכירת פריטים שיוצרו בזמן שהחברה מכינה את הרכוש הקבוע לשימוש המיועד - מעלותו. חלף זאת, החברה תכיר את תמורת המכירה ואת העלויות הנלוות ברווח והפסד.

התיקון ייושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2022 או לאחריו. יישום מוקדם יותר אפשרי. התיקון ייושם למפרע, אולם רק לפריטי רכוש קבוע המובאים למיקום ולמצב הדרושים לכך שהם יוכלו לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה בתחילת תקופת הדיווח השנתית המוקדמת ביותר שמוצגת בדוחות הכספיים שבה החברה מיישמת לראשונה את התיקון. החברה תכיר בהשפעה המצטברת של היישום לראשונה של התיקון כתיאום ליתרת הפתיחה של העודפים בתחילת התקופה של מועד היישום לראשונה.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

3. תיקון ל-37 IAS הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים

במאי 2020 פרסם ה-IASB תיקון ל-37 IAS בדבר עלויות שעל החברה לכלול בעת הערכה האם חוזה הוא חוזה מכביד (להלן בסעיף זה - התיקון).

בהתאם לתיקון, יש לכלול בבחינה זו הן עלויות תוספתיות (כגון חומרי גלם ושעות עבודה ישירות) והן הקצאת עלויות אחרות הקשורות ישירות למילוי החוזה (כגון הפחתת רכוש קבוע וציוד המשמשים למילוי החוזה).

התיקון ייושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2022 או לאחריו. התיקון יחול על חוזים אשר ההתחייבויות בגינם טרם מולאו ליום 1 בינואר 2022. יישום מוקדם יותר אפשרי.

לתיקון לעיל לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים של החברה.

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח, תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית, או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

1. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 17, חוזי ביטוח (המשך)

בחודש דצמבר 2022 פרסמה רשות שוק ההון ביטוח וחסכון עדכון ל"מפת דרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן- מפת הדרכים). בהתאם למפת הדרכים מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023. בנוסף, בהתאם למפת הדרכים בדוח השנתי לשנת 2023, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2023 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17.

בנוסף, מפת הדרכים מפרטת את צעדי ההיערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן באופן נאות ומהימן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדק כמותי לעניין שווי הוגן לקראת מועד המעבר, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), היערכות לביקורת של רואי החשבון המבקרים, גילוי מידע כמותי וולונטרי וגילוי מידע איכותי במסגרת ביאור ייעודי החל מהדוחות הרבעוניים לרבעון השני של שנת 2023 וללוח הזמנים המתאימים לבדיקת נאותות הבקורות הקשורות למערכות המידע ולתהליכים הקשורים.

התקן החדש ייושם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

1. גישת יישום למפרע חלקי.
2. גישת השווי ההוגן.

החברה נערכת לאימוץ התקן בהתאם ללוחות הזמנים כאמור. כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

2. תיקון ל-8 IAS מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן - התיקון).

מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים". אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות. התיקון ייושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי.

להערכת החברה, יישום התיקון לא צפוי להשפיע על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם (המשך)

3. תיקון ל-12 IAS מסים על ההכנסה

במאי 2021 פרסם ה-IASB תיקון תקן חשבונאות בינלאומי 12: מסים על ההכנסה (להלן - IAS 12 או התקן), אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' במיסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו-24 לתקן (להלן - התיקון).

במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג IAS 12 הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. חריג זה מכונה 'חריג ההכרה לראשונה'. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג.

התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי. בנוגע לעסקאות חכירה - התיקון ייושם החל מתחילת תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים בהם התיקון ייושם לראשונה, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר בהון, ככל שרלוונטי) למועד זה.

להערכת החברה לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. תיקון ל-1 IAS הצגת דוחות כספיים

בחודש פברואר 2021 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 1: הצגת דוחות כספיים (להלן - התיקון). בהתאם לתיקון, חברות ידרשו לספק גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלק הדרישה כיום לספק גילוי למדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. אחת מהסיבות לתיקון זה נובעת מכך שלמונח "משמעות" לא קיימת הגדרה ב-IFRS בעוד למונח "מהות" קיימת הגדרה בתקנים שונים ובפרט ב-1 IAS. התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או אחריו. יישום מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

5. תיקון ל-16 IFRS חכירות

בספטמבר 2022 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 16: חכירות (להלן - התיקון) שמטרתו לספק טיפול חשבונאי בדוחות הכספיים של המוכר-חוכר בעסקאות מכירה וחכירה בחזרה כאשר תשלומי החכירה הינם תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בשער. במסגרת התיקון המוכר-חוכר נדרש לאמץ אחת משתי גישות למדידת התחייבות בגין החכירה במועד ההכרה לראשונה בעסקאות כאמור. הגישה שנבחרה מהווה מדיניות חשבונאית אשר יש ליישמה באופן עקבי. התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024 או לאחריו, יישום מוקדם יותר אפשרי. התיקון ייושם בדרך של יישום למפרע.

החברה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

כו. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר:

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן		
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
13.2	5.3	5.3	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
(7.0)	(0.6)	(0.7)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

באור 3: - מגזרי פעילות

א. החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים, והוא מתמקד בעיקר בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ועוד, וכן בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח חיים לסוגיהן).

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח הוצאות רפואיות, תאונות אישיות (עד להפסקת שיווק המוצר בחודש מאי 2021), מחלות קשות ונסיעות לחו"ל.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

- ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

- ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח וכן נזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

- ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות - ענף דירות, משכנתאות ועסקים קטנים.

- ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי בקשר עם הנכס שבוטח על ידו בפוליסת הרכוש שכיסוי זה נלווה אליו. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים ואחריות מקצועית (עד להפסקת שיווק המוצר בשנת 2021).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
2,388,729	-	1,772,423	268,825	347,481	פרמיות שהורווחו ברוטו
395,454	-	332,024	16,013	47,417	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,993,275	-	1,440,399	252,812	300,064	פרמיות שהורווחו בשייר
122,678	48,744	90,833	1,827	(18,726)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,889	-	-	-	2,889	הכנסות מדמי ניהול
80,165	-	58,230	3,694	18,241	הכנסות מעמלות
270	270	-	-	-	הכנסות אחרות
2,199,277	49,014	1,589,462	258,333	302,468	סך כל ההכנסות
1,624,501	-	1,327,236	156,927	140,338	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
131,685	-	98,375	11,043	22,267	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,492,816	-	1,228,861	145,884	118,071	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
407,049	-	276,767	51,859	78,423	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
162,580	2,249	94,192	29,468	36,671	הוצאות הנהלה וכלליות
22,441	17,314	4,708	181	238	הוצאות מימון
1,582	1,582	-	-	-	הוצאות אחרות
2,086,468	21,145	1,604,528	227,392	233,403	סך כל ההוצאות
112,809	27,869	(15,066)	30,941	69,065	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(50,711)	(24,419)	(22,838)	(1,662)	(1,792)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
62,098	3,450	(37,904)	29,279	67,273	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
2,320,469	-	1,739,114	255,592	325,763	פרמיות שהורווחו ברוטו
452,528	-	397,706	12,834	41,988	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,867,941	-	1,341,408	242,758	283,775	פרמיות שהורווחו בשייר
205,522	74,966	105,819	1,361	23,376	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,095	-	-	-	3,095	הכנסות מדמי ניהול
85,200	-	66,545	3,438	15,217	הכנסות מעמלות
567	109	-	-	458	הכנסות אחרות
2,162,325	75,075	1,513,772	247,557	325,921	סך כל ההכנסות
1,736,190	-	1,412,618	149,340	174,232	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה
456,405	-	425,409	7,482	23,514	בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,279,785	-	987,209	141,858	150,718	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
406,742	-	271,977	55,909	78,856	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
152,129	3,019	89,362	28,110	31,638	הוצאות הנהלה וכלליות
22,200	16,827	4,791	281	301	הוצאות מימון
347	347	-	-	-	הוצאות אחרות
1,861,203	20,193	1,353,339	226,158	261,513	סך כל ההוצאות
301,122	54,882	160,433	21,399	64,408	רווח לפני מסים על ההכנסה
6,867	2,686	3,235	444	502	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
307,989	57,568	163,668	21,843	64,910	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. להלן תוצאות מגזרי הפעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
2,473,830	-	1,894,385	259,274	320,171	פרמיות שהורווחו ברוטו
524,782	-	473,352	10,597	40,833	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,949,048	-	1,421,033	248,677	279,338	פרמיות שהורווחו בשייר
68,583	17,010	35,151	593	15,829	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
5,136	-	-	-	5,136	הכנסות מדמי ניהול
100,395	-	79,736	2,703	17,956	הכנסות מעמלות
123	123	-	-	-	הכנסות אחרות
2,123,285	17,133	1,535,920	251,973	318,259	סך כל ההכנסות
1,690,110	-	1,436,397	128,969	124,744	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
479,370	-	462,794	5,540	11,036	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,210,740	-	973,603	123,429	113,708	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
418,063	-	272,159	66,005	79,899	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
154,291	2,265	88,113	32,442	31,471	הוצאות הנהלה וכלליות
25,049	20,013	4,429	292	315	הוצאות מימון
871	871	-	-	-	הוצאות אחרות
1,809,014	23,149	1,338,304	222,168	225,393	סך כל ההוצאות
314,271	(6,016)	197,616	29,805	92,866	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
9,015	5,039	1,576	1,215	1,185	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
323,286	(977)	199,192	31,020	94,051	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. להלן הרכב נכסים והתחייבויות מגזרי הפעילות:

ליום 31 בדצמבר 2022					
סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
					נכסים
301,631	292,813	8,818	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
400,201	-	153,288	82,761	164,152	הוצאות רכישה נדחות
328,990	208,914	120,076	-	-	נדל"ן להשקעה
1,190,439	-	1,154,328	11,084	25,027	נכסי ביטוח משנה
508,032	-	505,023	1,427	1,582	פרמיות לגבייה
287,616	-	-	-	287,616	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
					השקעות פיננסיות אחרות:
1,030,535	326,187	457,883	119,728	126,737	נכסי חוב סחירים
1,124,946	-	1,124,946	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים
55,894	27,948	27,946	-	-	מניות
415,728	207,866	207,862	-	-	אחרות
2,627,103	562,001	1,818,637	119,728	126,737	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
6,646	-	-	-	6,646	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
246,550	-	125,386	58,859	62,305	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
304,924	99,200	205,635	62	27	נכסים אחרים
6,202,132	1,162,928	4,091,191	273,921	674,092	סך כל הנכסים
294,262	-	-	-	294,262	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
					התחייבויות
3,496,376	-	3,137,686	174,245	184,445	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
294,225	-	-	-	294,225	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
552,019	552,019	-	-	-	התחייבויות פיננסיות
1,003,992	85,922	862,827	-	55,243	התחייבויות אחרות
5,346,612	637,941	4,000,513	174,245	533,913	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. להלן הרכב נכסים והתחייבויות מגזרי הפעילות: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי אלפי ש"ח	בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
נכסים					
281,034	272,216	8,818	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
370,442	-	137,456	88,605	144,381	הוצאות רכישה נדחות
295,820	176,952	118,868	-	-	נדל"ן להשקעה
1,367,366	-	1,339,377	7,990	19,999	נכסי ביטוח משנה
444,125	-	442,973	601	551	פרמיות לגבייה
311,698	-	-	-	311,698	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:					
784,403	351,236	351,233	41,291	40,643	נכסי חוב סחירים
1,063,716	-	1,034,312	14,818	14,586	נכסי חוב שאינם סחירים
42,929	21,467	21,462	-	-	מניות
377,880	188,942	188,938	-	-	אחרות
2,268,928	561,645	1,595,945	56,109	55,229	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
8,752	-	-	-	8,752	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
697,207	330,630	207,803	80,014	78,760	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
257,132	110,705	146,081	-	346	נכסים אחרים
6,302,504	1,452,148	3,997,321	233,319	619,716	סך כל הנכסים
320,450	-	-	-	320,450	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
התחייבויות					
3,461,574	-	3,175,403	144,216	141,955	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
320,424	-	-	-	320,424	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
732,633	732,131	502	-	-	התחייבויות פיננסיות
925,717	95,153	785,008	-	45,556	התחייבויות אחרות
5,440,348	827,284	3,960,913	144,216	507,935	סך כל ההתחייבויות

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
רכב	רכב	ענפי רכוש	ענפי חבויות	סך הכל	
חובה	רכוש	ואחרים (*)	אחרים (**)		
		אלפי ש"ח			
פרמיות ברוטו	485,185	1,108,263	259,922	22,313	1,875,683
פרמיות ביטוח משנה	173,720	3,642	131,759	5,349	314,470
פרמיות בשייר	311,465	1,104,621	128,163	16,964	1,561,213
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר	42,150	73,284	5,602	(222)	120,814
פרמיות שהורווחו בשייר	269,315	1,031,337	122,561	17,186	1,440,399
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	52,242	30,841	5,454	2,296	90,833
הכנסות מעמלות	24,619	-	32,205	1,406	58,230
סך כל ההכנסות	346,176	1,062,178	160,220	20,888	1,589,462
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח	315,454	915,172	87,668	8,942	1,327,236
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	64,582	(11)	33,575	229	98,375
הוצאות הנהלה וכלליות	250,872	915,183	54,093	8,713	1,228,861
הוצאות מימון	71,354	152,990	48,844	3,579	276,767
סך כל ההוצאות	24,708	53,453	14,785	1,246	94,192
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה	3,906	403	379	20	4,708
הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה	350,840	1,122,029	118,101	13,558	1,604,528
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה	(4,664)	(59,851)	42,119	7,330	(15,066)
התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022	(7,501)	(12,766)	(2,219)	(352)	(22,838)
התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022	(12,165)	(72,617)	39,900	6,978	(37,904)
התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2022	2,117,569	771,628	193,776	54,713	3,137,686
התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2022	1,051,445	771,894	112,779	47,240	1,983,358

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-91% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענף חבות צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל	ענפי חבויות אחרים (**) (*)	ענפי רכוש ואחרים (*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,710,664	20,046	244,103	987,810	458,705	פרמיות ברוטו
360,957	2,794	124,653	3,567	229,943	פרמיות ביטוח משנה
1,349,707	17,252	119,450	984,243	228,762	פרמיות בשייר
8,299	1,147	(1,887)	(27,222)	36,261	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר
1,341,408	16,105	121,337	1,011,465	192,501	פרמיות שהורווחו בשייר
105,819	2,084	11,422	57,808	34,505	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
66,545	858	22,656	-	43,031	הכנסות מעמלות
1,513,772	19,047	155,415	1,069,273	270,037	סך כל ההכנסות
1,412,618	(4,564)	81,676	745,459	590,047	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
425,409	2,501	42,115	(1,386)	382,179	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
987,209	(7,065)	39,561	746,845	207,868	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
271,977	3,042	44,230	150,336	74,369	הוצאות הנהלה וכלליות
89,362	1,104	16,016	48,852	23,390	הוצאות מימון
4,791	21	428	655	3,687	סך כל ההוצאות
1,353,339	(2,898)	100,235	946,688	309,314	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
160,433	21,945	55,180	122,585	(39,277)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
3,235	119	169	976	1,971	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה
163,668	22,064	55,349	123,561	(37,306)	
3,175,403	49,462	198,293	706,014	2,221,634	התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2021
1,836,026	43,097	107,868	706,283	978,778	התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-90% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענף חבות צד ג' אשר הפעילות בגינן מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*) אלפי ש"ח	ענפי חבויות אחרים (**) סך הכל	סך הכל	
485,283	1,059,181	235,097	21,744	1,801,305	פרמיות ברוטו
340,934	3,765	117,802	3,525	466,026	פרמיות ביטוח משנה
144,349	1,055,416	117,295	18,219	1,335,279	פרמיות בשייר
(8,432)	(71,374)	(5,672)	(276)	(85,754)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה בשייר
152,781	1,126,790	122,967	18,495	1,421,033	פרמיות שהורווחו בשייר
18,144	14,271	1,808	928	35,151	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
61,860	-	17,353	523	79,736	הכנסות מעמלות
232,785	1,141,061	142,128	19,946	1,535,920	סך כל ההכנסות
462,491	821,918	142,700	9,288	1,436,397	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
377,438	3,609	79,725	2,022	462,794	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
85,053	818,309	62,975	7,266	973,603	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
73,337	155,916	40,008	2,898	272,159	הוצאות הנהלה וכלליות
23,577	50,794	12,652	1,090	88,113	הוצאות מימון
3,162	823	429	15	4,429	סך כל ההוצאות
185,129	1,025,842	116,064	11,269	1,338,304	רווח לפני מסים על הכנסה
47,656	115,219	26,064	8,677	197,616	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
1,684	(318)	119	91	1,576	סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה
49,340	114,901	26,183	8,768	199,192	
2,106,653	738,769	199,911	58,975	3,104,308	התחייבות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2020
1,013,741	739,052	115,248	54,598	1,922,639	התחייבות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2020

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי ביטוח דירות אשר הפעילות בגינם מהווה כ-90% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 (**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר נתונים מענפי חבות צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-94% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים

א. ההרכב ותנועה:

שנת 2022			
תוכנות מחשב	מוניטין	תיק לקוחות	סך הכל
אלפי ש"ח			
<u>עלות</u>			
484,046	8,818	3,828	496,692
74,477	-	-	74,477
(1,672)	-	-	(1,672)
556,851	8,818	3,828	569,497
<u>הפחתה שנצברה</u>			
211,830	-	3,828	215,658
52,298	-	-	52,298
(90)	-	-	(90)
264,038	-	3,828	267,866
292,813	8,818	-	301,631
<u>שנת 2021</u>			
<u>עלות</u>			
411,101	8,818	3,828	423,747
72,945	-	-	72,945
484,046	8,818	3,828	496,692
<u>הפחתה שנצברה</u>			
168,558	-	3,064	171,622
43,272	-	764	44,036
211,830	-	3,828	215,658
272,216	8,818	-	281,034

(*) תוספות בגין תוכנות מחשב כוללות היוון הוצאות בגין פיתוח עצמי: בשנת 2022 בסך של כ- 53,615 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ- 51,208 אלפי ש"ח.

ב. בחינת ברות השבה של נכסים בלתי מוחשיים בעל אורך חיים בלתי מוגדר

המוניטין מיוחס לענף רכב רכוש. לצורך בחינת ברות ההשבה של המוניטין נבחן סכום בר השבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה ייחשבו כבלתי פגומים בערכם.

הסכום בר השבה של היחידה מניבת המזומנים (ענף רכב רכוש) נקבע בהתבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרים המזומנים העתידי הנגזר מפעילות היחידה. ליום 31 בדצמבר 2022 עולה הסכום בר השבה על הערך בספרים של היחידה.

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
144,381	164,152	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (ראה סעיף ב' להלן)
88,605	82,761	ביטוח בריאות
137,456	153,288	ביטוח כללי
370,442	400,201	

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח ובביטוח בריאות:

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	
אלפי ש"ח		
126,570	92,334	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
56,431	46,789	תוספות (הוצאות רכישה)
(13,010)	(28,353)	הפחתה שוטפת
(25,610)	(22,165)	הפחתה בגין ביטולים
144,381	88,605	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
64,354	42,683	תוספות (הוצאות רכישה)
(14,684)	(27,873)	הפחתה שוטפת
(29,899)	(20,654)	הפחתה בגין ביטולים
164,152	82,761	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 6: - רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2022

סך הכל	כלי רכב	מחשבים	ריהוט וציוד	שיפורים במושכר	בנייני משרדים	
אלפי ש"ח						
<u>עלות</u>						
234,270	27,417	45,141	27,158	31,958	102,596	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
11,253	5,165	288	1,718	2,843	1,239	תוספות (*)
3,652	29	-	-	-	3,623	עדכונים לנכסי זכות שימוש בגין הצמדות למדד
(6,228)	-	(1,772)	(4,456)	-	-	גריעות
(6,437)	(6,437)	-	-	-	-	מכירות
236,510	26,174	43,657	24,420	34,801	107,458	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
<u>פחת שנצבר</u>						
123,565	10,148	35,905	23,450	22,649	31,413	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
24,009	4,252	5,227	822	2,845	10,863	תוספות (*)
(5,699)	-	(1,772)	(3,927)	-	-	גריעות
(4,565)	(4,565)	-	-	-	-	מכירות
137,310	9,835	39,360	20,345	25,494	42,276	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
99,200	16,339	4,297	4,075	9,307	65,182	יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2022 (*)
(*) מזה בגין נכסי זכות שימוש:						
4,179	2,940	-	-	-	1,239	תוספות לעלות במשך השנה
11,093	230	-	-	-	10,863	פחת השנה
67,921	2,739	-	-	-	65,182	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2021

סך הכל	כלי רכב	מחשבים	ריהוט וציוד	שיפורים במושכר	בנייני משרדים (*)	
אלפי ש"ח						
						<u>עלות</u>
226,656	26,252	42,358	26,740	30,213	101,093	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
11,161	6,082	2,894	418	1,767	-	תוספות
1,503	-	-	-	-	1,503	עדכונים לנכסי זכות שימוש
(133)	-	(111)	-	(22)	-	בגין הצמדות למדד
(4,917)	(4,917)	-	-	-	-	גריעות
234,270	27,417	45,141	27,158	31,958	102,596	מכירות
						יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
						<u>פחת שנצבר</u>
102,605	8,906	30,588	22,456	19,892	20,763	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
23,734	3,973	5,355	994	2,762	10,650	תוספות
(43)	-	(38)	-	(5)	-	גריעות
(2,731)	(2,731)	-	-	-	-	מכירות
123,565	10,148	35,905	23,450	22,649	31,413	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
110,705	17,269	9,236	3,708	9,309	71,183	יתרת עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2021

(*) מלוא התוספות לעלות, הפחת הנצבר וכן יתרת העלות המופחתת ליום 31 בדצמבר 2021 הינם בגין נכסי זכות שימוש.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ב. גילויים עבור עסקאות חכירה בהן החברה מהווה חוכר

לחברה הסכמי חכירה הכוללים חכירות של מבנים וחניות אשר משמשים לצורך קיום הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירות הינם לתקופה הנעה בין 3 ל-10 שנים. חלק מהסכמי החכירה שבהן התקשרה החברה כוללים אופציות הארכה ו/או ביטול.

1. פירוטים בדבר עסקאות חכירה

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
1,622	1,054	הוצאות ריבית בגין התחייבות חכירה
-	9	הוצאות בגין חכירות לטווח קצר
11,562	12,251	סך תזרים מזומנים שלילי עבור חכירות

2. אופציות הארכה וביטול

לחברה הסכמי חכירה הכוללים הן אופציות הארכה והן אופציות ביטול. אופציות אלה מקנות לחברה גמישות בניהול עסקאות החכירה והתאמה לצרכים העסקיים של החברה. החברה מפעילה שיקול דעת משמעותי בבחינה האם ודאי באופן סביר כי אופציות הארכה וביטול ימומשו.

בהסכמי חכירה הכוללים תקופות חכירה שאינן ניתנות לביטול, כללה החברה במסגרת תקופת החכירה גם מימוש של אופציות הארכה הקיימות בהסכמים. בהסכמי חכירה אלו נוהגת החברה לממש את אופציות הארכה, שכן אם נכס חלופי לא יהיה זמין באופן מיידי במועד סיום תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול, תיווצר לחברה פגיעה משמעותית בפעילות השוטפת של החברה.

יתרה מזאת, תקופות החכירה שהינן תחת אופציות ביטול החכירה נכללו כחלק מתקופת החכירה כאשר ודאי באופן סביר כי אופציות אלה לא ימומשו.

להלן פירוט בדבר תשלומי חכירה שיחולו בתקופות תחת אופציות הארכה שלמועד הדוחות הכספיים החברה לא צופה כי ודאי באופן סביר שימומשו ושלא נלקחו בחשבון במסגרת ההתחייבויות בגין חכירה של החברה:

עד 5 שנים	מעל 5 שנים	סך הכל	
אלפי ש"ח			
2,419	4,135	6,554	ליום 31 בדצמבר, 2022
2,882	4,181	7,063	ליום 31 בדצמבר, 2021

ג. מידע נוסף

בחברה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2022 הינה בסך של 52,446 אלפי ש"ח (31 בדצמבר 2021 - 47,346 אלפי ש"ח).

באור 7: - השקעות בחברות מוחזקות

מידע בדבר חברות המוחזקות במישרין על ידי החברה

חברה מאוחדת

היקף ההשקעה בחברה מאוחדת אלפי ש"ח	סכומים שהעמידה החברה לחברה מאוחדת אלפי ש"ח	זכויות החברה בהון ובזכות ההצבעה %	מדינת התאגדות
---	--	--	------------------

לימים 31 בדצמבר 2022 ו- 2021

שם החברה

1	-	100	ישראל	איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ
---	---	-----	-------	-------------------------------

חברת איי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ (להלן - איי.די.איי הנפקות) הוקמה על ידי החברה ביום 15 באוגוסט 2010 לצורך גיוס מקורות מימון בישראל עבור החברה באמצעות הנפקה (ציבורית ופרטית) של תעודות התחייבות ו/או אגרות חוב ו/או שטרי הון, אשר תמורתן תופקד בחברה לשימוש על-פי שיקוליה ועל אחריותה ואשר החברה ערבה לפרעונם. ראו באור 24 להלן בדבר הנפקת תעודות התחייבות על ידי איי.די.איי הנפקות ודירוגן.

באור 8: - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

2021	2022	
אלפי ש"ח		
256,070	295,820	יתרה ליום 1 בינואר
(1,726) *	3,792	עלויות והוצאות שהוונו
41,476	29,378	התאמת שווי הוגן
295,820	328,990	יתרה ליום 31 בדצמבר

(*) בניכוי פיצוי שהתקבל בגין צפי עלויות התאמה לשוכר חלופי.

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

1. תהליכי הערכה המיושמים בחברה וטכניקות הערכה ששימשו לקביעת השווי ההוגן

נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי אולפינר דברת ממשד אולפינר ושות' שמאות מקרקעין. גברת אולפינר דברת הינה מעריכת שווי חיצונית בלתי תלויה שהינה בעלת כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות החברה, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה (המשך)

2. הנחות משמעותיות ששימשו בהערכת השווי

31 בדצמבר			נדל"ן להשקעה	דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש שטחים פנויים להשכרה (ב-%)
2020	2021	2022		
121	130	152		
7.9%	9.9%	9.9%		

3. היררכיית שווי הוגן

מדידת השווי הוגן הינה ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן.

4. נתונים משמעותיים שאינם ניתנים לצפייה

31 בדצמבר		שיעורי היוון
2021	2022	
אחוזים		
5.75 - 9	5.75 - 9	

5. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי של הנדל"ן להשקעה.
בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים:

31 בדצמבר		עליה של 0.5%	ירידה של 0.5%
2021	2022		
אלפי ש"ח			
(20,050)	(20,590)		
23,630	24,200		

ג. הסכומים שהוכרו בדוח רווח והפסד (למעט השינויים בשווי הוגן)

2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
15,269	17,030	18,779	הכנסות שכירות
(376)	(561)	(543)	הוצאות תפעוליות ישירות
14,893	16,469	18,236	סה"כ הכנסות שכירות

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

הרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
85,551	59,584	מקדמה בגין תביעות שיבוב מל"ל (*)
5,737	8,050	הוצאות מראש
36,867	31,968	חברות ביטוח ותווכני ביטוח
1,522	5,113	מבוטחים
273	1,172	ריבית ודיבידנד לקבל
1,594	1,446	הכנסות לקבל
2,899	6,203	מקדמות לספקים
38	-	חברות קשורות
8,301	8,526	אחרים
142,782	122,062	

(*) ראו באור 35.ה(2)(4) להלן.

באור 10 - פרמיות לגבייה

א. הרכב:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
449,421 (*)	512,855	פרמיות לגבייה (1)
(5,296) (*)	(4,823)	בניכוי הפרשה לחובות מסופקים (ב)
444,125	508,032	סך הכל פרמיות לגבייה
23,403	28,293	(1) כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

לעניין תנאי הצמדה של הפרמיה לגבייה, ראו באור 35.ג'.
לעניין פרמיה לגבייה מצדדים קשורים, ראו באור 36.א'.

ב. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

אלפי ש"ח	
7,090 (*)	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(1,794)	שינוי בהפרשה
5,296 (*)	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
(473)	שינוי בהפרשה
4,823	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(*) סווג מחדש.

באור 10: - פרמיות לגבייה (המשך)

ג. גיול:

31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
440,055	501,921
2,675	3,180
442,730	505,101
1,395	2,931
444,125	508,032

פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם

ללא פיגור

בפיגור: (*)

מתחת ל- 90 ימים

סך הכל פרמיה לגבייה שערכה לא נפגם

פרמיה לגבייה שערכה נפגם (**)

סך הכל פרמיה לגבייה

(*) כולל בעיקר חובות בפיגור במגזר ביטוח כללי.
(**) לאחר הפרשה לחובות מסופקים.

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
168,308	145,731
21,812	23,716
27,329	22,147
94,249	96,022
311,698	287,616
8,752	6,646
320,450	294,262

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (*)

(*) לעניין החשיפה בגין נכסים עבור חוזים תלויי תשואה ראו באור 35 בדבר ניהול סיכונים.

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
145,731	-	-	145,731
23,716	56	23,660	-
22,147	723	-	21,424
96,022	27,554	9,622	58,846
287,616	28,333	33,282	226,001

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
168,308	-	-	168,308
21,812	33	21,779	-
27,329	311	-	27,018
94,249	19,874	10,586	63,789
311,698	20,218	32,365	259,115

השקעות פיננסיות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות פיננסיות אחרות
סך-הכל

באור 11: - השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. התנועה בנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן המסווגים לרמה 3

נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סך הכל
אלפי ש"ח			
33	311	19,874	20,218
-	333	4,017	4,350
23	79	3,663	3,765
56	723	27,554	28,333
23	79	3,663	3,765

יתרה ליום 1 בינואר, 2022

רכישות

סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סך הכל
אלפי ש"ח			
66	-	21,422	21,488
-	326	1,197	1,523
(178)	-	(2,296)	(2,474)
145	(15)	(449)	(319)
33	311	19,874	20,218
-	(15)	(356)	(371)

יתרה ליום 1 בינואר, 2021

רכישות

מכירות / פדיונות

סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח והפסד

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2021

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	מוצגות בעלות מופחתת	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר	
אלפי ש"ח				
1,030,535	70,832	-	959,703	נכסי חוב סחירים (1)
1,124,946	1,124,946	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (2)
55,894	-	55,894	-	מניות (3)
415,728	-	415,728	-	אחרות (4)
2,627,103	1,195,778	471,622	959,703	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	מוצגות בעלות מופחתת	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר	
אלפי ש"ח				
784,403	80,457	-	703,946	נכסי חוב סחירים (1)
1,063,716	1,063,716	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (2)
42,929	-	42,929	-	מניות (3)
377,880	-	377,880	-	אחרות (4)
2,268,928	1,144,173	420,809	703,946	סך הכל

(1) נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר

2021		2022		
עלות מופחתת		הערך בספרים		
אלפי ש"ח				
303,914	543,723	310,040	529,145	אגרות חוב ממשלתיות
				נכסי חוב אחרים:
459,516	518,946	(*474,363	(*501,390	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
763,430	1,062,669	784,403	1,030,535	סך הכל נכסי חוב סחירים
		1,301	1,396	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(* כולל נכסי חוב סחירים הנמדדים בעלות מופחתת בסך 70,832 אלפי ש"ח (80,457 אלפי ש"ח אשתקד) אשר שווים ההוגן 69,193 אלפי ש"ח (88,767 אלפי ש"ח אשתקד).

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות

א. ההרכב: (המשך)

(2) נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר			
2021	2022	2021	2022
שווי הוגן		הערך בספרים	
אלפי ש"ח			
573,596	630,072	547,414	637,154
597,419	483,941	516,302	487,792
1,171,015	1,114,013	1,063,716	1,124,946
		8,023	8,367

שאינם ניתנים להמרה
מוצגים כהשקעות במכשירי
חוב בעלות מופחתת,
למעט פקדונות בבנקים
פיקדונות בבנקים
סך הכל נכסי חוב שאינם
ניתנים להמרה
יתרת הפרשה להפסדי
אשראי

(3) פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2021	2022
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

(0.82) 1.52
1.08 3.86
4.82 6.63

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי
צמוד מט"ח

נכסי חוב שאינם סחירים

3.34 3.28
3.15 3.06
3.26 -

בסיס הצמדה
צמוד למדד המחירים לצרכן
שקלי
צמוד מט"ח

(4) מניות

ליום 31 בדצמבר			
2021	2022	2021	2022
עלות		הערך בספרים	
אלפי ש"ח			
20,923	18,413	31,966	27,470
10,963	27,888	10,963	28,424
31,886	46,301	42,929	55,894

מניות סחירות
מניות שאינן סחירות
סך הכל מניות

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

(5) השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר				
2021	2022	2021	2022	
עלות		הערך בספרים		
אלפי ש"ח				
83,084	79,120	101,843	83,934	השקעות פיננסיות סחירות
234,680	295,624	276,037	331,794	השקעות פיננסיות שאינן סחירות
317,764	374,744	377,880	415,728	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, קרנות השקעה, קרנות נאמנות ואופציות. לגבי התחייבויות החברה להשקעה בקרנות השקעה ראו באור 37 לדלן.

ב. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן הריבית הממוצעת המשוקללת בגין כל אחת מקבוצות הדרוג:

31 בדצמבר		
2021	2022	
אחוזים		
		נכסים פיננסיים:
		עבור נכסי חוב שאינם סחירים - בארץ, לפי דירוג מקומי (*):
0.55	3.47	AA ומעלה
1.21	7.19	A
3.76	7.16	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: A כולל A- ועד A+.

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך-הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
959,703	-	-	959,703
55,894	28,424	-	27,470
415,728	255,821	75,973	83,934
1,431,325	284,245	75,973	1,071,107
1,183,206	1,504	1,112,509	69,193

נכסי חוב סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים ונכסי חוב סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12'ב' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך-הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
703,946	-	-	703,946
42,929	10,963	-	31,966
377,880	190,390	85,647	101,843
1,124,755	201,353	85,647	837,755
1,259,782	5,822	1,165,193	88,767

נכסי חוב סחירים

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל

נכסי חוב שאינם סחירים ונכסי חוב סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12'ב' לעיל)

באור 12: - השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ד. התנועה בנכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן והמסווגים לרמה 3

מניות	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	סך הכל
יתרה ליום 1 בינואר, 2022	190,390	201,353	10,963
רכישות	46,243	61,001	14,758
מכירות / פדיונות	(330)	(330)	-
סך הרווחים שהוכרו ברווח והפסד	19,518	22,221	2,703
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022	255,821	284,245	28,424
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2022	19,638	22,341	2,703

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

מניות	השקעות פיננסיות אחרות	אלפי ש"ח	סך הכל
יתרה ליום 1 בינואר, 2021	161,419	161,419	-
רכישות	33,714	45,162	11,448
מכירות / פדיונות	(2,092)	(2,092)	-
סך ההפסדים שהוכרו ברווח והפסד	(2,651)	(3,136)	(485)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021	190,390	201,353	10,963
סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2021	(3,778)	(4,263)	(485)

לא היו מעברים בין רמה 1 לרמה 2 במהלך התקופה.

ה. החברה לא מציגה נספח "מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות אחרות" מכיוון שהמידע הנדרש מוצג בבאור לעיל.

באור 13: - מזומנים ושווי מזומנים

א. מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
8,752	6,646	מזומנים למשיכה מיידית

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים, לתום תקופת הדיווח, ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות יומיות 2.83%-2.40% (ליום 31 בדצמבר 2021: 0.01%).

ב. מזומנים ושווי מזומנים אחרים

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
495,942	246,550	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
201,265	-	פקדונות לזמן קצר
697,207	246,550	

המזומנים והפקדונות למשיכה מיידית נושאים ריבית יומיות בשיעור 2.83%-2.40% (ליום 31 בדצמבר 2021: 0.01%). פקדונות לזמן קצר בתאגידים בנקאיים הינם לתקופות של שבוע ועד 3 חודשים. ליום 31 בדצמבר 2021 הפקדונות נשאו ריבית בשיעור 0.17%-0.08%.

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים והפקדונות לזמן קצר, ראו באור 35.

באור 14: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר		
2021 ו-2022		
מונפק	ונפרע	רשום
500,000,000	14,674,913	מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א

ב. זכויות הנלוות למניות

1. זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.
2. סחירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

ג. קרב הון בגין שטרי הון

הקרב נובעת מהטבה של בעל השליטה בחברה בגין מתן שטר הון ללא הצמדה וריבית לחברה המהווה במהותו השקעת בעלים.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ד. דיבידנדים:

הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי החברה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
40,000	160,000	60,000	דיבידנד (באלפי ש"ח)
2.73	10.90	4.10	דיבידנד למניה (בש"ח)

ה. מדיניות ודרישות הון

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן כדי להבטיח את כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים, כדי לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית וכדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה. דירקטוריון החברה קבע יעד יחס כושר פירעון מבוסס סולבנסי II (להלן - יעד הון) - ראו סעיף ו' להלן.

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות כפי שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - חוזר סולבנסי).

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראו להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (מכשירי הון רובד 2 והון משני מורכב).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות בשייר מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וסיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות ההון כדלהלן:

(א) בחירה, החל מדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2019, באחת מהחלופות הבאות:

1. פריסה הדרגתית של ההון הנדרש עד לשנת 2024 (להלן - תקופת הפריסה), כך שההון הנדרש יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR. ההון הנדרש בתקופת הפריסה לימים 30 ביוני 2022 ו-31 בדצמבר 2021 - 85% מה-SCR; יצוין כי זו הייתה החלופה היחידה עד דוח יחס כושר פירעון ל-31 בדצמבר 2019.

2. הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח של סכום המחושב בהתאם לחוזר סולבנסי (להלן - הניכוי). הניכוי ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032.

החברה בחרה בחלופה הראשונה.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

(ב) דרישת הון מוקטנת, שתלך ותגדל באופן הדרגתי עד לשנת 2023, על סוגים מסוימים של השקעות.

יחס כושר הפירעון של החברה

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 30 ביוני 2022, שפורסם ביום 29 בנובמבר 2022, לחברה עודף הון ללא התחשבות בהוראות המעבר.

דוח יחס כושר הפירעון האמור אינו מבוקר ואינו סקור. יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, מבוססות בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה, וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר שהתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

ביום 16 ביוני 2022 אישר דירקטוריון החברה הבת ביצוע פדיון מוקדם מלא של תעודות ההתחייבות סדרה ד' של החברה הבת, אשר תמורתן הוכרה על ידי הממונה כהון משני מורכב של החברה. ביום 6 ביולי 2022 התקבל אישור הממונה וביום 15 ביולי 2022 בוצע הפדיון המוקדם כאמור בתמורה ל- 176,533 אלפי ש"ח (לרבות הריבית הצבורה לאותו תאריך) ולאחריו פרעה החברה הבת את מלוא התחייבויותיה למחזיקי תעודות ההתחייבות סדרה ד'. לפדיון המוקדם לא היתה השפעה על הרווח או הפסד של החברה ועל יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 30 ביוני 2022.

לאחר ביצוע הפדיון המוקדם, ההון העצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון של החברה עולה על דרישת ההון (SCR) כנדרש על פי הוראות סעיף (ז)2) לסימן ב' (מכשירי הון רובד 2) שבפרק 4 (קריטריונים להכרה במכשירי הון) לחוזר המאוחד.

לפרוט נוסף ראו סעיף 2.3.1 בדוח הדירקטוריון וכן דוח יחס כושר פירעון כלכלי שפורסם באתר האינטרנט של החברה.

נוסף על האמור לעיל, בתקופה שלאחר יום 30 ביוני 2022 ועד למועד פרסום דוח זה, חלו שינויים העשויים להשפיע על יחס כושר הפירעון של החברה.

באור 14: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 לינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד בנושא "דיווח לממונה על שוק ההון - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)" (להלן - התיקון). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון אחת לשנה במהלך חודש ינואר. בהתאם לתיקון, הדיווח יכלול מספר חלקים, בין היתר דיווח אודות המצב העסקי וקשרי גומלין, חשיפה לסיכון, הערכת כושר הפירעון ודרישת הון, הערכה צופה פני עתיד וכן תרחישים וניתוחי רגישות. תחילתו של התיקון ביום 1 בינואר 2023 ובמהלך חודש ינואר 2023, לאחר תאריך הדוח, דיווחה החברה לממונה בהתאם לתיקון.

1. דיבידנד

לחברה מדיניות דיבידנד לפיה, בכפוף להוראות כל דין, תחלק החברה דיבידנדים בסך שלא יפחת מ-50% מרווחיה השנתיים, כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, ראו גם באור 14' לעיל.

בהתאם למכתב שפרסם הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן בסעיף זה - המכתב) חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי משטר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה. למועד פרסום הדוח, קבע דירקטוריון החברה את יעד יחס כושר פירעון כך שלא יפחת משיעור של 120% על פי הוראות משטר הסולבנסי, ללא התחשבות בתקופת פריסה וללא התאמת תרחיש מניות.

מובהר כי אין ודאות כי החברה תעמוד ביחס כושר פירעון זה בכל נקודת זמן.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2022, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, לחברה יחס כושר פירעון כלכלי הגבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב ומהיעד שקבע הדירקטוריון.

לעניין דיבידנד שחולק בשנת 2022 ראו סעיף ד לעיל.
לעניין דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח, ראו באור 38 להלן.

באור 15: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

31 בדצמבר						ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ראה באור 18 להלן) חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות (ראה באור 19 להלן) חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (ראה באור 17 להלן) סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
2021	2022	2021	2022	2021	2022	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
אלפי ש"ח						
121,956	159,418	19,999	25,027	141,955	184,445	
136,226	163,161	7,990	11,084	144,216	174,245	
1,836,026	1,983,358	1,339,377	1,154,328	3,175,403	3,137,686	
2,094,208	2,305,937	1,367,366	1,190,439	3,461,574	3,496,376	

באור 16: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

31 בדצמבר		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:
2021	2022	
ברוטו ושייר		
אלפי ש"ח		
256,403	227,082	חוזי ביטוח
64,021	67,143	חוזי השקעה
320,424	294,225	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

בחוזי ביטוח תלויי תשואה, תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או הפסד מהשקעות שבצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כיסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. 1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
<u>ענפי רכב חובה וחבויות</u>					
117,522	159,451	93,887	71,855	211,409	231,306
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
904,353	939,234	1,155,334	1,001,742	2,059,687	1,940,976
תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר					
1,021,875	1,098,685	1,249,221	1,073,597	2,271,096	2,172,282
סך הכל ענפי רכב חובה (**)					
<u>ענפי רכוש ואחרים</u>					
496,460	575,345	43,529	48,007	539,989	623,352
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
317,691	309,328	46,627	32,724	364,318	342,052
תביעות תלויות					
814,151	884,673	90,156	80,731	904,307	965,404
סך הכל ענפי רכוש ואחרים					
1,836,026	1,983,358	1,339,377	1,154,328	3,175,403	3,137,686
סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי					
14,854	23,546	15,233	9,441	30,087	32,987
הוצאות רכישה נדחות :					
97,207	102,989	10,162	17,312	107,369	120,301
ענפי רכב חובה וחבויות					
112,061	126,535	25,395	26,753	137,456	153,288
ענפי רכוש ואחרים					
סך הכל הוצאות רכישה נדחות					
התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:					
1,007,021	1,075,139	1,233,988	1,064,156	2,241,009	2,139,295
ענפי רכב חובה וחבויות (ראה באור 17ב)					
716,944	781,684	79,994	63,419	796,938	845,103
ענפי רכוש ואחרים (ראה 17ב להלן)					
1,723,965	1,856,823	1,313,982	1,127,575	3,037,947	2,984,398
סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות					
978,778	1,051,445	1,242,856	1,066,124	2,221,634	2,117,569
(**) מתוך זה סך ההתחייבויות בגין ענף רכב חובה					

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

א. 2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
הערכות אקטואריות:					
-	1,248,562	-	1,034,466	-	2,283,028
גב' רויטל פיצ'ון					
1,222,044	-	1,201,961	-	2,424,005	-
גב' נעמה חשמונאי					
הפרשות על בסיס הערכות אחרות:					
הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה					
613,982	734,796	137,416	119,862	751,398	854,658
סך כל ההתחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי					
1,836,026	1,983,358	1,339,377	1,154,328	3,175,403	3,137,686

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות:

1. ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
1,062,668	1,007,021	1,072,008	1,233,988	2,134,676	2,241,009
256,927	309,416	297,534	173,268	554,461	482,684
25,526	53,156	25,750	65,137	51,276	118,293
(53,425)	(69,751)	27,255	(189,834)	(26,170)	(259,585)
229,028	292,821	350,539	48,571	579,567	341,392
(7,604)	(4,111)	(1,782)	(670)	(9,386)	(4,781)
(277,071)	(220,592)	(186,777)	(217,733)	(463,848)	(438,325)
(284,675)	(224,703)	(188,559)	(218,403)	(473,234)	(443,106)
1,007,021	1,075,139	1,233,988	1,064,156	2,241,009	2,139,295

יתרה לתחילת השנה (1)

עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)

שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות

שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (3)

סך השינוי בעלות התביעות המצטברת

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:

בגין שנת חיתום שוטפת

בגין שנות חיתום קודמות

סך תשלומים לתקופה (4)

יתרה לסוף השנה

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
- (3) השינוי באומדן בשנת 2022 כולל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בברוטו ובמשנה בשל השפעת השינוי בעקום הריבית והשפעת הכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון, ומנגד גידול בהתחייבויות בברוטו בשל שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים, ראו באור 35(ה)2. השינוי באומדן בשנת 2021 הושפע מעדכון אופן פריסת מרווח הסיכון לשנות החיתום, ראו באור 35(ה)2.
- (4) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך):

2. ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
762,327	716,944	76,493	79,994	838,820	796,938
929,971	996,292	54,408	44,613	984,379	1,040,905
(143,565)	(35,216)	(13,679)	(11,050)	(157,244)	(46,266)
786,406	961,076	40,729	33,563	827,135	994,639
(655,512)	(770,194)	(25,835)	(24,738)	(681,347)	(794,932)
(141,934)	(207,446)	(16,559)	(22,728)	(158,493)	(230,174)
(797,446)	(977,640)	(42,394)	(47,466)	(839,841)	(1,025,106)
(34,343)	81,304	5,166	(2,672)	(29,177)	78,632
716,944	781,684	79,994	63,419	796,938	845,103

יתרה לתחילת השנה (1)

עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח (2)
 שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו
 לשנת הדוח (3)

סך השינוי בעלות מצטברת

תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה (4)

בגין אירועים של שנת הדוח

בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח

סך תשלומים (5)

שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה ופרמיה בחסר, נטו
 מהוצאות רכישה נדחות

יתרה לסוף השנה

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
 (2) עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
 (3) השינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח בשנת 2021 נובע בעיקרו מהשפעות אי הודאות בשל השלכות מגפת הקורונה.
 (4) תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה כוללים תשלומים בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח ובתוספת השינוי ביתרת תביעות תלויות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח.
 (5) התשלומים לשוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות לשוב (הוצאות הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

(ג1). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות (1):

ליום 31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022 (*)										
	4,781	9,881	9,065	10,265	11,898	12,681	11,061	9,252	7,780	7,156
		40,160	40,652	49,884	56,847	68,988	59,249	48,721	36,928	33,169
			128,499	155,471	171,099	185,155	167,441	146,176	101,219	85,457
				254,451	293,746	281,243	253,511	229,982	173,061	151,191
					365,164	352,040	308,717	278,563	220,510	196,029
						393,664	358,997	310,097	254,875	230,599
							392,625	336,474	283,459	259,030
								370,595	323,117	285,545
									340,299	311,689
										325,280
	482,684	583,728	579,551	629,662	585,358	524,993	478,255	394,387	371,093	338,601
		476,417	545,153	573,381	596,464	529,519	476,300	412,379	347,976	343,721
			470,589	568,463	585,166	544,093	496,551	436,348	363,963	317,213
				528,533	600,329	551,527	489,316	460,460	372,915	333,453
					570,642	557,158	482,645	431,564	384,051	344,821
						549,764	496,981	434,752	371,596	339,308
							489,295	427,592	367,375	340,911
								431,488	368,034	345,044
									366,805	346,021
										343,636
213,954		107,311	108,962	101,129	14,716	(24,771)	(11,040)	(37,101)	(18,829)	(26,424)
4.82%		18.38%	18.80%	16.06%	2.51%	(4.72%)	(2.31%)	(9.41%)	(5.41%)	(8.33%)
4,709,853	482,684	476,417	470,589	528,533	570,642	549,764	489,295	431,488	366,805	343,636
2,615,518	4,781	40,160	128,499	254,451	365,164	393,664	392,625	370,595	340,299	325,280
2,094,335	477,903	436,257	342,090	274,082	205,479	156,099	96,669	60,893	26,505	18,356
44,960										
2,139,295										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות

רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

(2). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות (1):

ליום 31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למודד נובמבר 2022(*)										
	4,111	8,006	6,175	7,617	9,157	12,677	11,043	9,280	7,780	7,156
		25,486	16,596	19,743	30,621	68,933	59,144	48,729	36,918	33,163
			37,190	43,986	81,121	184,991	166,911	146,111	100,090	85,440
				65,056	130,752	281,001	252,257	229,857	171,396	145,097
					160,517	349,959	305,122	278,210	215,926	188,024
						387,358	353,743	309,672	247,115	222,524
							383,951	335,648	269,329	249,396
								369,341	300,864	273,899
									317,810	292,189
										297,233
	309,416	270,489	155,550	177,672	272,393	503,730	458,084	381,019	354,692	325,119
		218,116	124,946	141,480	252,548	491,504	439,963	379,479	316,683	320,003
			116,701	132,556	245,895	522,716	465,603	411,143	327,098	286,012
				127,666	247,432	525,078	474,687	433,730	341,673	300,905
					243,375	526,004	469,002	426,940	349,201	307,069
						522,924	477,088	430,731	345,028	311,950
							471,708	424,778	340,880	310,124
								427,736	339,540	314,813
									338,130	311,701
										311,362
										(25,350)
43,911		52,373	38,849	50,005	29,017	(19,194)	(13,625)	(46,717)	(21,447)	(8,86%)
1.56%		19.36%	24.98%	28.14%	10.65%	(3.81%)	(2.97%)	(12.26%)	(6.77%)	
3,087,134	309,416	218,116	116,701	127,666	243,375	522,924	471,708	427,736	338,130	311,362
2,048,053	4,111	25,486	37,190	65,056	160,517	387,358	383,951	369,341	317,810	297,233
1,039,081	305,305	192,630	79,511	62,610	82,858	135,566	87,757	58,395	20,320	14,129
36,058										
1,075,139										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)
שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים
עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022
יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012
סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי
הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(3). בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה (1):

ליום 31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022(*)										
	4,744	9,812	9,036	9,915	11,733	12,633	10,948	8,929	7,498	6,984
		39,391	39,781	49,097	56,365	68,263	58,378	47,557	36,558	32,866
			126,920	153,998	165,665	183,676	164,627	143,445	99,898	85,060
				251,343	286,172	278,618	250,178	226,240	170,419	150,491
					357,242	348,789	304,374	273,728	216,875	194,995
						390,179	353,399	304,441	250,715	229,057
							386,819	330,065	278,719	257,366
								364,063	318,361	283,526
									335,424	309,664
										323,255
	469,545	571,351	562,843	612,637	569,868	512,267	466,163	384,604	362,265	332,738
		468,143	532,968	558,505	581,689	517,928	465,906	401,829	340,536	337,707
			458,730	556,375	569,209	532,706	483,907	424,782	357,181	312,482
				518,001	587,158	541,377	478,660	449,912	365,250	330,133
					557,691	550,191	473,144	420,935	376,510	341,423
						543,210	487,195	425,293	364,542	335,974
							479,575	419,934	360,837	338,020
								423,625	362,597	342,467
									361,230	343,981
										341,598
										(29,115)
180,949		103,208	104,113	94,636	12,177	(30,942)	(13,412)	(39,020)	(20,694)	(29,115)
4.18%		18.06%	18.50%	15.45%	2.14%	(6.04%)	(2.88%)	(10.15%)	(6.08%)	(9.32%)
4,621,348	469,545	468,143	458,730	518,001	557,691	543,210	479,575	423,625	361,230	341,598
2,579,379	4,744	39,391	126,920	251,343	357,242	390,179	386,819	364,063	335,424	323,255
2,041,969	464,802	428,752	331,810	266,659	200,449	153,031	92,757	59,561	25,806	18,343
44,539										
2,086,508										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי

הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.
(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.
(***) צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1) לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

(4)ג. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה(1):

ליום 31 בדצמבר 2022									
שנת חיתום									
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022(*)									
	4,089	7,954	6,152	7,268	8,997	12,633	10,948	8,929	7,498
		24,847	15,863	18,955	30,148	68,262	58,378	47,557	36,558
			35,786	42,514	76,411	183,597	164,627	143,445	98,818
				61,955	123,892	278,539	249,508	226,240	168,847
					153,326	346,976	301,558	273,505	212,476
						384,142	349,185	304,219	243,346
							379,221	329,457	264,991
								363,058	296,510
									313,337
									290,282
									295,327
	299,206	260,277	141,134	161,524	257,604	491,530	446,672	371,243	346,886
		211,311	114,759	127,410	238,132	480,574	430,232	369,228	309,416
			106,034	121,394	230,885	511,796	454,052	399,985	320,548
				117,342	235,209	515,423	465,079	423,571	334,288
					231,368	519,418	460,732	416,645	341,993
						516,671	469,312	421,587	338,458
							463,939	417,354	334,749
								420,158	334,507
									332,960
									309,780
									309,442
									309,442
11,548		48,967	35,100	44,182	26,236	(25,141)	(17,267)	(48,915)	(23,544)
0.42%		18.81%	24.87%	27.35%	10.18%	(5.11%)	(3.87%)	(13.18%)	(7.61%)
3,008,431	299,206	211,311	106,034	117,342	231,368	516,671	463,939	420,158	332,960
2,015,087	4,089	24,847	35,786	61,955	153,326	384,142	379,221	363,058	313,337
993,344	295,118	186,463	70,248	55,387	78,042	132,529	84,718	57,100	19,623
35,645									
1,028,989									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים לרבות צבירה) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2012

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי

הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(*)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***)

צבירה חושבה עד וכולל דצמבר 2014. הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה להערכת התביעות המצטברות.

(1)

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי רכוש ואחרים, אי הוודאות לגבי סכום והעיתוי של עלות התביעות נפתרת, בדרך כלל, תוך שנה. לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(5). נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022:						
469,321	536,424	561,754	543,388	483,008	460,272	495,043
פרמיות ברוטו						
(38,930)	(36,317)	27,523	29,866	10,754	(37,361)	(51,431)
רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר (*)						
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום						
39,672	42,469	21,130	10,942	9,182	13,505	5,534

(1) הירידה בשנים 2018-2021 בפרמיות ברוטו נובעת, בין השאר, מפעולות יזומות של החברה לטיוב תיק הלקוחות (שהסתיימו במהלך שנת הדוח) ומירידה בפרמיה הממוצעת עקב שינוי בתמהיל התיק. החל משנת 2022 החברה חזרה לצמוח וההעלייה בפרמיות נובעת מגידול בהיקף הפעילות והצמדה למדד של התעריף.

(2) החל משנת 2018 קיימים לחברה הסכמי ביטוח משנה מסוג "מכסה".

ג(6). נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח חבויות אחרות:

שנת חיתום						
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
אלפי ש"ח						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022:						
17,441	17,110	18,261	19,854	21,702	20,008	22,527
פרמיות ברוטו						
7,494	7,126	4,095	6,298	5,140	7,365	4,525
רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר						
השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום						
1,292	1,223	1,345	1,310	976	654	302

באור 17: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי: (המשך)

ג(7) הרכב רווח (הפסד) כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה (המשך)

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	הפסד כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
39,266	(51,431)	166,926	(67,682)	2022
30,119	(67,425)	(20,518)	(164,495)	2021
58,364	(9,024)	87,980	(118,545)	2020

(1) הרווח הכולל בשנת 2022 הושפע בין היתר מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בברוטו ובמשנה בשל השפעת השינוי בעקום הריבית והשפעת הכרה באפקט הפיזור על מרווח הסיכון ומנגד גידול בהתחייבויות בברוטו בשל שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים, ראו באור 35(ה)2.

(2) לעניין השפעת הירידה בעקום הריבית ועדכון מודל פריסת מרווח הסיכון על הרווח הכולל בשנת 2021, ראה באור 35(ה)2.

(3) הרווח הכולל בגין שנות חיתום קודמות, בשנת 2020, הושפע מפסקי דין בנושא ריבית ההיוון של הפיצויים בשל נזק גוף בנזיקין ומעדכון ייחוס חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ראו באור 35(ה)2(7).

ג(8) הרכב רווח כולל בשייר בענפי חבויות אחרות

רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:
2,453	4,525	4,775	4,800	2022
17,467	4,597	17,331	4,204	2021
6,758	2,010	6,578	2,197	2020

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

נתונים ליום 31 בדצמבר 2022:

פוליסות הכוללות			פוליסות ללא מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה	
עד שנת 2003	משנת 2004	פרט	קבוצתי	סך הכל
אלפי ש"ח				
-	92,963	-	-	92,963
15,166	118,953	-	-	134,119
1,183	6,775	170,505	5,982	184,445
16,349	218,691	170,505	5,982	411,527
-	67,143	-	-	67,143
16,349	285,834	170,505	5,982	478,670
15,166	279,059	-	-	294,225
1,183	6,775	170,505	5,982	184,445
16,349	285,834	170,505	5,982	478,670

- (א) לפי חשיפה ביטוחית:
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח
 קצבה עם מקדמים מובטחים:
 מחודש יוני 2001
 הוני (ללא אופציה לקצבה)
 מרכיבי סיכון אחרים
 סך הכל בגין חוזי ביטוח
 התחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך הכל
- (ב) לפי חשיפה פיננסית:
 תלוי תשואה
 שאינו תלוי תשואה
 סך הכל

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

נתונים ליום 31 בדצמבר 2021:

סך הכל	פוליסות הכוללות		פוליסות ללא	
	מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת	
	עד שנת 2003	משנת 2004	פרט	קבוצתי
			אלפי ש"ח	
106,168	-	106,168	-	-
150,235	17,021	133,214	-	-
141,955	886	7,262	128,964	4,843
398,358	17,907	246,644	128,964	4,843
64,021	-	64,021	-	-
462,379	17,907	310,665	128,964	4,843
320,424	17,021	303,403	-	-
141,955	886	7,262	128,964	4,843
462,379	17,907	310,665	128,964	4,843

(א) לפי חשיפה ביטוחית:
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח
 קצבה עם מקדמים מובטחים:
 מחודש יוני 2001
 הוני (ללא אופציה לקצבה)
 מרכיבי סיכון אחרים
 סך הכל בגין חוזי ביטוח
 התחייבויות בגין חוזי השקעה
 סך הכל

(ב) לפי חשיפה פיננסית:
 תלוי תשואה
 שאינו תלוי תשואה
 סך הכל

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה	
	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת 2004	עד שנת 2003
15,127	-	-	14,653	474
332,354	-	327,934	3,809	611
347,481	-	327,934	18,462	1,085
2,889	-	-	2,715	174
146,787	1,655	142,714	1,815	603
(6,449)	-	-	(6,449)	-
69,065	(1,602)	67,930	2,625	112
(1,792)	(48)	(1,769)	24	1
67,273	(1,650)	66,161	2,649	113
46,255	-	-	46,255	-
52,485	-	52,485	-	-
24,721	-	-	24,721	-
30,023	-	-	30,023	-

פרמיות ברוטו:

מרכיב החיסכון

אחר

פרמיות ברוטו

דמי ניהול קבועים

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

רווח מעסקי ביטוח חיים

רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים

רווח כולל מעסקי ביטוח חיים

תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש

פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת 2004	עד שנת 2003	
פרמיות ברוטו:					
17,691	-	-	17,020	671	מרכיב החיסכון
308,072	28	303,061	4,343	640	אחר
325,763	28	303,061	21,363	1,311	פרמיות ברוטו
3,095	-	-	2,879	216	דמי ניהול קבועים
171,275	(106)	133,372	35,825	2,184	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
2,957	-	-	2,956	1	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
64,408	170	60,346	3,368	524	רווח מעסקי ביטוח חיים
502	15	488	(1)	-	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
64,910	185	60,834	3,367	524	רווח כולל מעסקי ביטוח חיים
51,875	-	-	51,875	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
61,159	-	61,159	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
6,013	-	-	6,013	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
196,176	-	-	173,285	22,891	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
36,982	-	-	36,982	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 18: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

פוליסות ללא מרכיב חסכון סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
סך הכל	קבוצתי	פרט אלפי ש"ח	משנת 2004	עד שנת 2003	
פרמיות ברוטו:					
31,168	-	-	29,990	1,178	מרכיב החיסכון
289,003	667	281,318	6,090	928	אחר
320,171	667	281,318	36,080	2,106	פרמיות ברוטו
5,136	-	-	4,611	525	דמי ניהול קבועים
123,701	840	78,401	43,723	737	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
1,043	-	-	1,015	28	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
92,866	(179)	85,038	6,641	1,366	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
1,185	7	1,069	103	6	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
94,051	(172)	86,107	6,744	1,372	רווח (הפסד) כולל מעסקי ביטוח חיים
21,713	-	-	21,681	32	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
58,353	-	58,300	53	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
2,655	-	-	2,655	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
11,870	-	-	9,241	2,629	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
7,854	-	-	7,854	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה

הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.

באור 19: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות

א(1). פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

ליום 31 בדצמבר 2022			
ז"א	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
172,241	2,004	174,245	שאינו תלוי תשואה
172,241	2,004	174,245	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021			
ז"א	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
142,856	1,360	144,216	שאינו תלוי תשואה
142,856	1,360	144,216	סך הכל

הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות לז"א הינו תאונות אישיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א(2). פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

מגזר ביטוח בריאות אינו כולל מוצרים המשלמים קצבה ולפיכך כל מרכיבי ההתחייבויות כאמור בסעיף א(1) מתייחסים למרכיבי סיכון אחרים.

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר 2022			
ז"א (2)	ז"ק	סה"כ	
אלפי ש"ח			
259,378	9,648	269,026	פרמיות ברוטו (1)
154,048	2,879	156,927	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
26,392	4,549	30,941	רווח מעסקי ביטוח בריאות
(1,671)	9	(1,662)	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
24,721	4,558	29,279	רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות
27,831	-	27,831	פרמיה משונתת - עסק חדש

(1) כולל בעיקר פוליסות פרט.

(2) תוצאות עסקי בריאות לזמן ארוך הושפעו משינויים באומדנים, ראו באור 35ה(1).

באור 19: - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2021

ז"א	ז"ק	סה"כ
אלפי ש"ח		
254,146	1,492	255,638
149,470	(130)	149,340
19,543	1,856	21,399
444	-	444
19,987	1,856	21,843
30,649	-	30,649

פרמיות ברוטו (1)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

רווח מעסקי ביטוח בריאות

רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות

רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות

פרמיה משוננת - עסק חדש

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2020

ז"א	ז"ק	סה"כ
אלפי ש"ח		
257,804	1,217	259,021
132,907	(3,938)	128,969
24,436	5,369	29,805
1,212	3	1,215
25,648	5,372	31,020
57,178	-	57,178

פרמיות ברוטו (1)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

רווח מעסקי ביטוח בריאות

רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות

סך הכל רווח כולל מעסקי ביטוח בריאות

פרמיה משוננת - עסק חדש

(1) כולל בעיקר פוליסות פרט.

באור 20: - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים תלויי תשואה ושאינם תלויי תשואה, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח					
בריאות משנה	בריאות	סך הכל אלפי ש"ח	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
6,585	115,887	599,652	36,856	562,796	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
-	-	23,229	2,957	20,272	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)
-	-	69,566	51,875	17,691	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות (2)
-	-	(3,095)	(289)	(2,806)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
-	-	(247,606)	(27,378)	(220,228)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
361	20,565	1,721	-	1,721	שינויים בגין שינוי בהנחות (3)
1,044	7,764	18,912	-	18,912	שינויים אחרים (4)
7,990	144,216	462,379	64,021	398,358	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
-	-	(17,159)	(6,449)	(10,710)	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה (1)
-	-	61,382	46,255	15,127	גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות (2)
-	-	(2,889)	(419)	(2,470)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
-	-	(64,058)	(36,265)	(27,793)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(1,378)	(6,007)	(6,380)	-	(6,380)	שינויים בגין שינוי בהנחות (3)
4,472	36,036	45,395	-	45,395	שינויים אחרים (4)
11,084	174,245	478,670	67,143	411,527	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022

(1) ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי (הפסדי) השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי (הפסדי) השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדו"ח.

(2) גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה.

(3) לפרטים אודות שינוי בהנחות ראו באור 35(ה)(1)(ג).

(4) שינויים אחרים - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתיות, IBNR (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף, הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי הצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

באור 21: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

החברה וחברה מאוחדת הינן "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

(א) הסכמים עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים, המסדירים את הטיפול בסוגיות מס ייחודיות לענף. ההסכם הענפי האחרון שנחתם הינו לשנות המס 2017-2019. ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC)

הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים, בגין שנות חיתום עד וכולל 2014, יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 ואילך על פני עשר שנים. הוצאות שבוטלו תותרנה בשנת הביטול. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים.

2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות

להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות

יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020, והסכום שתואם יוכר לצורכי מס במשך שלושת שנות המס הבאות.

4. ההסכם האחרון שנחתם בחודש נובמבר 2020 מאריך בשלוש שנים נוספות את תוקפו של ההסכם האחרון המתייחס לשנת המס 2016, כך שיחול גם לגבי שנות המס 2017-2019 למעט הנושא הבא: הוסכם אופן ההכרה לצורכי מס בגין הפרשות שביצעו חברות הביטוח בדוחות הכספיים בשנים 2016-2018 בגין יישום המלצות ועדת וינוגרד, ואשר בוטלו, ברובן, בשנת 2019 כדלהלן: בהסכם נקבע כי בשנת 2016 יתואם 10% מהקיטון בהפרשה שנרשם בשנת 2019 ("סכום התיאום"), או 10% מהגידול בהפרשה בשנת 2016, כנמוך שביניהם. הסכום שתואם יוכר כהוצאה בשנת 2019. כמו כן נקבעה הוראה לתיאום והכרה בפער, אם קיים, בין סכום התיאום לבין הסכום שיתואם בשנת 2016.

ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2020-2022 נערכה בהתאם לעקרונות ההסכמים האמורים לעיל. להסכמים לא היתה השפעה מהותית על מיסים בגין שנים קודמות (ראו סעיף ד) להלן).

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה (המשך)

2. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח (המשך)

ב) המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים

בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר 2006. על-פי הכללים, חלק העתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיסוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ואם תתבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.

ב. שיעורי המס החלים על החברה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם הקבוצה מורכב ממס חברות וממס רווח.

2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס	שיעור מס	שיעור מס
כולל במוסדות	רווח	חברות
כספיים	%	
34.19	17.00	23.00

ג. שומות מס

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017. השומה של החברה המאוחדת לשנת המס 2017 נחשבת כסופית. שומות הניכויים של החברה עד וכולל שנת 2017 נחשבות כסופיות.

ד. מסים על הכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
93,492	68,694	25,692
357	2,136	(8,081)
13,103	29,095	10,757
106,952	99,925	28,368

מסים שוטפים
מיסים על הכנסה (הטבת מס) בגין שנים קודמות
מיסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים (*)
(*) ראו גם סעיפים ו' ו-ז' להלן.

ה. מסים על הכנסה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

מיסים על הכנסה (הטבת מס) בגין:

לשנה שהסתיימה		
ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
1,945	(39)	819
1,137	2,387	(18,156)
3,082	2,348	(17,337)

מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת
נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים

סך הכל	אחר	הפרשה לחובות מסופקים	הטבות לעובדים	נדל"ן להשקעה	רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים	נכסים פיננסיים	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים	
אלפי ש"ח								
(46,369)	1,897	6,144	10,950	(15,641)	(24,979)	(13,829)	(10,911)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 1 בינואר, 2021
(29,095)	(18)	(274)	(1,247)	(10,900)	(7,929)	(8,903)	176	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
(2,348)	-	-	39	-	-	(2,387)	-	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר
(77,812)	1,879	5,870	9,742	(26,541)	(32,908)	(25,119)	(10,735)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2021
(10,757)	(1,558)	(1,697)	160	(8,132)	(5,383)	6,231	(378)	שינויים שנזקפו לרווח והפסד
17,337	-	-	(819)	-	-	18,156	-	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר
(71,232)	321	4,173	9,083	(34,673)	(38,291)	(732)	(11,113)	נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2022

באור 21: - מסים על ההכנסה (המשך)

1. מסים נדחים (המשך)

לחברה הפסדי הון מועברים לצורכי מס המסתכמים לסך של כ- 5,427 אלפי ש"ח בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין. המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי בנטו בסעיף התחייבויות בגין מסים נדחים.

2. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין מסים על ההכנסה בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
314,271	301,122	112,809	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים
107,449	102,954	38,569	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל של מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
785	2,595	2,237	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(35)	(144)	(116)	הכנסות פטורות
(1,008)	(1,232)	(1,371)	הכנסות משכר דירה שבגינן שולם מס ערך מוסף
(531)	(5,303)	(3,957)	מסים נדחים בשיעורי מס שונים משיעור המס הסטטוטורי
-	19	925	הפרשים זמניים בגינם לא נוצרו מסים נדחים
(265)	(1,180)	(171)	הפרשים בבסיס המדידה
200	80	333	הפסדי הון שבגינם לא נוצר מס נדחה
357	2,136	(8,081)	מסים בגין שנים קודמות
106,952	99,925	28,368	מסים על ההכנסה
34.03%	33.18%	25.15%	שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

הטבות אחרות

החברה נוהגת להעניק לכלל עובדי המטה שלה מענקים שנתיים בהתאם לתוצאות החברה, האגף והערכת המנהל. במסגרת זו נקבעה גם תוכנית תגמול ייעודית לקבוצת המנהלים הבכירה של החברה, על בסיס תלת-שנתי, שלפיה, בכפוף לעמידה בתנאי סף לזכאות, ולשיעור העמידה ביעדים כאמור לעיל, תהיה קבוצה זו זכאית לקבלת סכום מענק שמסגרתו הכוללת נקבעה מראש, בחלוקה מדורגת שעקרונותיה נקבעו מראש על פני שלוש שנות התוכנית, כאשר התשלום בפועל נפרס כך שמחצית מהזכאות משולמת בפועל סמוך לאחר תום שנת הזכאות והיתר בפריסה בקו ישר על פני שלוש שנים נוספות אלא אם הסכום לא עולה על 40% מעלות השכר השנתית, ובכפוף לעמידה בתנאי סף. הכל בהתאם ובכפוף למדיניות התגמול של החברה, כפי שמאושרת על ידי האסיפה הכללית מעת לעת.

הטבות העובדים לזמן קצר והטבות אחרות מוצגות במסגרת סעיף זכאים ויתרות זכות.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14, כמתואר להלן. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת, או כתוכנית להפקדה מוגדרת, כמפורט להלן:

תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות הפקדה מוגדרת.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

12,661	13,357	15,561
--------	--------	--------

הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2022

		הפסד (רווח) בגין				הוצאות (הכנסות)					
		מדידה מחדש ברווח כולל אחר				שנזקפו לרווח או הפסד					
		הפסד (רווח)		הפסד (רווח)							
		אקטוארי		אקטוארי							
		אקטוארי		אקטוארי							
ליום 31	הפקדות	בגין	שינויים	שינויים	תשואה	תקבולים	הוצאות	עלות	ליום 1		
בדצמבר	על ידי	סטיות	בהנחות	בהנחות	על נכסי	(תשלומים)	(הכנסות)	שירות	בינואר		
2022	המעביד	סך-הכל	בניסיון	כלכליות	דמוגרפיות	התוכנית	מהתוכנית	נטו	שוטף	2022	
104,639	-	(13,747)	(2,573)	(10,836)	(338)	-	(14,040)	19,841	3,662	112,585	התחייבות להטבה מוגדרת
259	-	10	25	(15)	-	-	(256)	46	10	459	התחייבות להסתגלות
(90,373)	(13,815)	11,341	-	3,596	1,934	5,811	11,640	(3,150)	(3,150)	(96,389)	שווי הוגן של נכסי התוכנית
14,525	(13,815)	(2,396)	(2,548)	(7,255)	1,596	5,811	(2,656)	16,737	522	16,655	התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2021

הפסד (רווח) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר				הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד							
		רווח אקטוארי בגין		רווח אקטוארי בגין		הוצאות (הכנסות) עלות		עלות		ליום 1 בינואר 2021	
ליום 31 בדצמבר 2021	הפקדות על ידי המעביד	סך-הכל	בניסיון	שיוניים בהנחות כלכליות	תשואה על נכסי התוכנית	תקבולים (תשלומים) מהתוכנית	סך-הכל	עלות שירות עבר *	ריבית, נטו	שירות שוטף	התחייבות להטבה מוגדרת
112,585	-	4,793	7,137	(2,344)	-	(21,864)	20,057	(167)	3,253	16,971	109,599
459	-	(17)	(3)	(14)	-	(147)	226	-	7	219	397
(96,389)	(27,919)	(4,661)	-	(815)	(3,846)	13,784	(2,658)	-	(2,658)	-	(74,935)
16,655	(27,919)	115	7,134	(3,173)	(3,846)	(8,227)	17,625	(167)	602	17,190	35,061
התחייבות בגין הטבות לעובדים, נטו											

(*) השפעת העלאת גיל הפרישה לנשים. ראו גם סעיף ד' להלן.

באור 22: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2021	2022	
%		
2.98	3.53	שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית
3.96	5.53	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית
1.50-3.50	1.50-3.50	שיעור עליית שכר צפויה

ג. סכומים, עיתוי ואי וודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, להנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות להטבה מוגדרת אלפי ש"ח	
	ליום 31 בדצמבר 2022:
	<u>מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה</u>
	השינוי כתוצאה מ:
3,171	שיעור עליית שכר צפוי של 1%
	<u>מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית</u>
	השינוי כתוצאה מ:
(1,848)	עליית שיעור היוון של 1%
2,700	ירידת שיעור היוון של 1%

ד. העלאת גיל הפרישה לנשים

ביום 18 בנובמבר 2021 פורסם חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021-2022), התשפ"ב-2021, במסגרתו נקבע כי גיל הפרישה לנשים יעלה באופן הדרגתי עד לגיל 65. מאחר ששינוי גיל הפרישה מהווה שינוי בתוכנית הטבה מוגדרת, השפעת השינוי נטו נזקפה לדוח רווח והפסד כעלות שירות עבר.

באור 23: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
52,846	50,228	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
53,031	52,900	הוצאות לשלם
58,325	67,808	ספקים ונותני שירותים
18,661	26,816	מוסדות ורשויות ממשלתיות
686	165	חברות קשורות
25,395	26,753	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
		חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
520,360	536,766	פקדונות מבטחי משנה
32,751	51,182	חשבונות אחרים
553,111	587,948	סך הכל חברות ביטוח
23,648	32,285	מבוטחים
44,362	72,195	פרמיה מראש
1,185	1,137	אחרים
831,250	918,235	

באור 24: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של ההתחייבות הפיננסיות. למידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכונים ריבית ונזילות, ראו באור 35.

א. פרוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022		
שווי		הערך			
הוגן		בספרים			
אלפי ש"ח					התחייבויות פיננסיות
					המוצגות בעלות מופחתת:
680,332	442,468	658,887	482,140	(1)	כתבי התחייבויות נדחים
-	-	73,244	69,879	(2)	התחייבות בגין חכירה
502	-	502	-	(3)	תמורה מותנית
680,834	442,468	732,633	552,019		סך הכל התחייבויות פיננסיות

1. השווי ההוגן של כתבי ההתחייבות הנדחים, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

2. לא נדרש גילוי על השווי ההוגן.

3. תמורה מותנית בגין צירוף עסקים:

ביום 5 בינואר 2017 התקשרה החברה בהסכם עם חברת צ'מפיון מוטורס בע"מ (להלן "צ'מפיון") וסוכנות ביטוח (להלן "הסוכנות") שהנה חברה קשורה לחברת צ'מפיון. במסגרת ההסכם רכשה החברה זכויות בתיק הביטוח של הסוכנות, ובמקביל צ'מפיון החלה להציע ללקוחותיה לפנות לחברה לצורך רכישת ביטוח. בהתאם להסכם התחייבה החברה לתמורה מותנית, בנוסף לתמורה ששולמה במזומן, כדלקמן:

א. תמורה מותנית בהתאם לבחינת ה-Loss Ratio הממוצע של הלקוחות המזכים עד לסכום מצטבר של 4 מיליון ש"ח בחלוף 4 שנים.

ב. עמלה קבועה בגין כל חידוש פוליסה בתיק הביטוח שנרכש.

להלן הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ששימשו במדידת השווי ההוגן של ההתחייבות בגין תמורה מותנית שבוצעה על ידי מעריך השווי ליום הרכישה:

שיעור היוון תמורה מותנית בגין בחינת ה-Loss Ratio : 1.53%
שיעור היוון תמורה מותנית בגין חישוב עמלות: 20.5%

לעניין התנועה בהתחייבות בגין תמורה מותנית ואופן שערך ההתחייבות (הנמדדת ברמה 3 במידרג השווי ההוגן) ראו ביאור 24.
לפרטים בדבר בחינת שווי מוניטין ראו באור 4 לעיל.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים

ליום 31 בדצמבר 2022

סדרה ו'	סדרה ה'	סדרה ה'	הרחבת
רובד 2	רובד 2	רובד 2	סוג הון
12.2021	8.2020	11.2018	מועד הנפקה
164,400	92,593	223,000	סכום מקורי (אלפי ש"ח)
איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	גורם מנפיק
מידרוג - A2	מידרוג - A2	מידרוג - A2	דירוג החוב וחברה מדרגת
לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	תנאי הצמדה
סחיר	סחיר	סחיר	סחירות
2.18% קבועה	3.27% קבועה	3.27% קבועה	ריבית נקובה
2.34%	2.08%	3.44%	ריבית אפקטיבית
163,175	96,048	222,917	ערך בספרים (אלפי ש"ח)
138,047	89,315	215,106	שווי הוגן (אלפי ש"ח)
בתשלום אחד, בדצמבר 2031	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	מועדי תשלום הקרן
בחודשים יוני ודצמבר של כל אחת מהשנים 2022 עד 2031 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	מועדי תשלום הריבית
כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	זכות לפדיון מוקדם

(* בחודש יולי 2022, לאחר קבלת אישור הממונה, בוצע פדיון מוקדם מלא של תעודות ההתחייבות (סדרה ד'), אשר הוכרו על ידי הממונה כהון משני מורכב של החברה, בתמורה לכ- 176.6 מיליוני ש"ח.

(**) פרמיה והוצאות הנפקה שטרם הופחתו יתרת רכיב ההתחייבויות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה בתוספת פרמיה בסך של 3,068 אלפי ש"ח ובניכוי הוצאות הנפקה בסך של 2,397 אלפי ש"ח המופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

סדרה ו'	הרחבת סדרה ה'	סדרה ה'	הרחבת סדרה ד'	סדרה ד'	
רובד 2	רובד 2	רובד 2	משני מורכב	משני מורכב	סוג הון
12.2021	8.2020	11.2018	8.2016	7.2014	מועד הנפקה
164,400	92,593	223,000	46,000	126,775	סכום מקורי (אלפי ש"ח)
איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	איי.די.איי הנפקות	גורם מנפיק
A2 - מידרוג - A2	A2 - מידרוג - A2	A2 - מידרוג - A2	A2 - מידרוג - A2	A2 - מידרוג - A2	דירוג החוב וחברה מדרגת
לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	לא צמוד	תנאי הצמדה
סחיר	סחיר	סחיר	סחיר	סחיר	סחירות
קבועה 2.18%	קבועה 3.27%	קבועה 3.27%	קבועה 4.35%	קבועה 4.35%	ריבית נקובה
2.34%	2.08%	3.44%	2.99%	4.55%	ריבית אפקטיבית
162,827	97,073	222,586	47,227	129,174	ערך בספרים (אלפי ש"ח)
164,055	99,917	240,639	46,784	128,937	שווי הוגן (אלפי ש"ח)
בתשלום אחד, בדצמבר 2031	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, בנובמבר 2028	בתשלום אחד, ביולי 2025	בתשלום אחד, ביולי 2025	מועדי תשלום הקרן
בחודשים יוני ודצמבר של כל אחת מהשנים 2022 עד 2031 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים מאי ונובמבר של כל אחת מהשנים 2019 עד 2028 (כולל)	בחודשים ינואר ויולי של כל אחת מהשנים 2015 עד 2025 (כולל)	בחודשים ינואר ויולי של כל אחת מהשנים 2015 עד 2025 (כולל)	מועדי תשלום הריבית
כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	כן (ראה ג להלן)	זכות לפדיון מוקדם

(*) בחודש דצמבר 2021 הונפקו תעודות התחייבות (סדרה ו') תמורת סך של כ-162.8 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה, על פי אישור המפקח על הביטוח, מוכרת כהון רובד 2, בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2 כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של מבטח.

(**) פרמיה והוצאות הנפקה שטרם הופחתו יתרת רכיב ההתחייבויות ליום 31 בדצמבר 2021 הינה בתוספת פרמיה בסך של 4,403 אלפי ש"ח ובניכוי הוצאות הנפקה בסך של 3,079 אלפי ש"ח המופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - זכות לפדיון מוקדם ומועדי פירעון

החברה תהיה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, באישורו מראש של המפקח ובתנאים שיקבע, את תעודות ההתחייבות (סדרות ה' ו-ו') כעבור 7 שנים ממועד הנפקתן (להלן - המועד הראשון לפדיון מוקדם). לאחר המועד הראשון לפדיון מוקדם, תהיה החברה רשאית לפדות בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, את תעודות ההתחייבות הנ"ל, בכל עת. ככל שלא תנצל החברה את זכותה לפדות בפדיון מוקדם איזו מתעודות ההתחייבות במועד הראשון לפדיון מוקדם ביחס לכל סדרה, תשולם תוספת ריבית למחזיקי תעודות ההתחייבות הרלוונטיות על הריבית אותה נושאות תעודות ההתחייבות הרלוונטיות באותה עת, בגין יתרת התקופה בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ביחס לתעודות ההתחייבות.

למידע בדבר מועדי הפירעון הצפויים של ההתחייבויות הפיננסיות, ראו באור 35.

ד. תעודות ההתחייבות הינן בעלות מאפיינים כמפורט להלן:

1. נסיבות משהות

בהתקיימן של "נסיבות משהות להון רובד 2" ידחו תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית בגין תעודות התחייבות (סדרה ה' ו-ו') אשר תמורתן הוכרה על ידי המפקח כהון רובד 2.

"נסיבות משהות להון רובד 2" בהתאם להוראות המפקח משמען: התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

ביחס לדחיית תשלום ריבית - היעדר רווחים ראויים לחלוקה בחברה, כמשמען בחוק החברות, וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית הרלוונטי.

ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית:

1. סכום ההון העצמי המוכר של החברה ירד אל מתחת ל-80% מהון נדרש לכושר פירעון (SCR) (כהגדרתו בחוזר הסולבנסי), בהתאם להוראות הפריסה אשר בחוזר הסולבנסי או בהתאם לכל הוראה מחייבת אחרת שתקבע על ידי המפקח, או על פי הדין (להלן - ההון הנדרש לנסיבות משהות), והחברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח, וזאת על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) שקדמו למועד פירעון הריבית ו/או הקרן הרלוונטי.

2. דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח מראש.

3. דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום ריבית ו/או על דחיית תשלום קרן, אם קבע כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של תעודות ההתחייבות, ובלבד שהתקבל לכך אישור המפקח מראש.

4. המפקח הורה על דחיית תשלום קרן ו/או ריבית עקב פגיעה ביחס כושר פירעון של החברה או אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש ממנה לכושר פירעון (SCR).

2. שיעבודים:

בהתאם לשטר הנאמנות, תעודות ההתחייבות אינן מובטחות בשעבוד כלשהו. החברה הבת תהא רשאית להנפיק כתבי התחייבות נוספים וכן סדרות נוספות של אגרות חוב ו/או כתבי התחייבות, שתעמודנה בדרגת בטחון עדיפה, וזה או נחותה לתעודות ההתחייבות, וכן להנפיק כתבי התחייבות נדחים וסדרות של כתבי התחייבות נדחים.

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד בחלוקה לרמות:

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
442,468	-	-	442,468

כתבי התחייבות נדחים (*)

ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
אלפי ש"ח			
502	502	-	-
680,332	-	-	680,332

תמורה מותנית
כתבי התחייבות נדחים (*)

(*) התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת אשר ניתן גילוי לגבי שוויין ההוגן.

התנועה בהתחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן והמסווגות לרמה 3

התחייבות מותנית בגין תיק לקוחות אלפי ש"ח	
502	יתרה ליום 1 בינואר, 2022
-	סך השינויים שהוכרו ברווח והפסד פירעונות
(502)	
-	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
-	סך השינויים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין התחייבויות המוחזקות ליום 31 בדצמבר, 2022
-	
התחייבות מותנית בגין תיק לקוחות אלפי ש"ח	
4,951	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(51)	סך השינויים שהוכרו ברווח והפסד פירעונות
(4,398)	
502	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
(51)	סך השינויים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין התחייבויות המוחזקות ליום 31 בדצמבר, 2021

באור 24: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ו. שינויים בהתחייבויות הנובעים מפעילות מימון

הכרה				
יתרה ליום	שינויים	בהתחייבות	תזרים	יתרה ליום
1 בינואר	אחרים	בגין חכירה	מזומנים	31 בדצמבר
2022				
אלפי ש"ח				
658,887	(3,972)	-	(172,775)	482,140
73,244	3,653	4,179	(11,197)	69,879
502	-	-	(502)	-
732,633	(319)	4,179	(184,474)	552,019
כתבי התחייבות נדחים				
התחייבות בגין חכירה				
התחייבות מותנית				
סך הכל התחייבויות הנובעות מפעילות מימון				
יתרה ליום	שינויים	תזרים	יתרה ליום	
1 בינואר	אחרים	מזומנים	31 בדצמבר	
2021				
אלפי ש"ח				
497,102	(1,009)	162,794	658,887	כתבי התחייבות נדחים
81,680	1,504	(9,940)	73,244	התחייבות בגין חכירה
4,951	(51)	(4,398)	502	התחייבות מותנית
583,733	444	148,456	732,633	סך הכל התחייבויות הנובעות מפעילות מימון

ז. דירוג

ביום 10 באוגוסט 2022 פרסמה מדרוג דוח דירוג עדכני במסגרתו הותירה על כנו דירוג Aa3 לאיתנות הפיננסית של החברה (IFSR) ודירוג A2 לכתבי ההתחייבויות הנדחים סדרות ה' ו-ו' של החברה הבת.

באור 25: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
300,064	47,417	347,481
253,013	16,013	269,026
1,561,213	314,470	1,875,683
2,114,290	377,900	2,492,190
(121,015)	17,554	(103,461)
1,993,275	395,454	2,388,729

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
283,775	41,988	325,763
242,804	12,834	255,638
1,349,707	360,957	1,710,664
1,876,286	415,779	2,292,065
(8,345)	36,749	28,404
1,867,941	452,528	2,320,469

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
279,338	40,833	320,171
248,424	10,597	259,021
1,335,279	466,026	1,801,305
1,863,041	517,456	2,380,497
86,007	7,326	93,333
1,949,048	524,782	2,473,830

פרמיות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
פרמיות בביטוח בריאות
פרמיות בביטוח כללי
סך הכל פרמיות
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה (*)
סך הכל פרמיות שהורווחו

(*) השינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקר מביטוח כללי.

באור 26: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות</u>
			<u>תלויות תשואה</u>
			השקעות פיננסיות:
(554)	3,560	(7,960)	נכסי חוב סחירים
561	1,948	(309)	נכסי חוב שאינם סחירים
3,368	4,018	(5,548)	מניות
12,047	12,678	(7,084)	אחרות
(164)	(115)	266	מזומנים ושווי מזומנים
15,258	22,089	(20,635)	סך הכל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים:</u>
			הכנסות מנדל"ן להשקעה:
(1,144)	41,476	29,378	שערוך נדל"ן להשקעה
14,893	16,469	18,236	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
13,749	57,945	47,614	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה הפרשי שער ודיבידנד בגין:
6,523	36,407	(20,963)	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
(8,216)	(2,234)	926	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל
(1,667)	643	371	נכסים המוצגים בעלות מופחתת (א)
(3,360)	34,816	(19,666)	
30,303	61,412	81,897	הכנסות ריבית (*) והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(5,087)	(4,527)	19,476	הכנסות ריבית, הפרשי הצמדה ושער מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
415	2,524	3,572	רווח מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים
17,305	31,263	10,420	הכנסות מדיבידנד
68,583	205,522	122,678	סך הכל רווחים מהשקעות נטו והכנסות מימון
686	3	-	(*) בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם

באור 26: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

א. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
(8,061)	(2,681)	1,232	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
(155)	447	(306)	עליות (ירידת) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
(8,216)	(2,234)	926	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח כולל

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בעלות מופחתת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
(769)	418	1,262	רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים בעלות מופחתת
(898)	225	(891)	עליות (ירידות) ערך, נטו שנזקפו לרווח והפסד
(1,667)	643	371	סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בעלות מופחתת

באור 27: - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
4,833	2,806	2,470	דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
303	289	419	דמי ניהול קבועים בגין חוזי השקעה
5,136	3,095	2,889	סך הכל הכנסות מדמי ניהול

באור 28: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
100,395	85,200	80,165	עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה

באור 29: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
			בגין חוזה ביטוח חיים:
80,709	129,390	150,014	תביעות ששולמו ותלויות בגין מקרי מוות, נכות ואחרים
11,834	22,237	22,000	בניכוי ביטוח משנה
68,875	107,153	128,014	
1,383	2,500	1,292	פוליסות שמועדן תם
48,349	217,728	26,501	פוליסות שנפדו
118,607	327,381	155,807	סך כל התביעות
(5,942)	(179,620)	(31,287)	גידול בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות) בשייר
1,043	2,957	(6,449)	גידול בהתחייבויות בגין חוזה השקעה בשל מרכיב התשואה
113,708	150,718	118,071	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח חיים וחוזי השקעה בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח כללי:
1,436,397	1,412,618	1,327,236	ברוטו
462,794	425,409	98,375	ביטוח משנה
973,603	987,209	1,228,861	בשייר
			סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזה ביטוח בריאות:
128,969	149,340	156,927	ברוטו
5,540	7,482	11,043	ביטוח משנה
123,429	141,858	145,884	בשייר
1,210,740	1,279,785	1,492,816	סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבות בגין חוזה ביטוח וחוזי השקעה בשייר

באור 30: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
362,018	377,833	398,289	הוצאות רכישה
4,416	(21,169)	(29,759)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
366,434	356,664	368,530	סך הכל הוצאות רכישה
37,827	34,720	31,594	עמלות שוטפות אחרות
13,802	15,358	6,925	הוצאות שיווק אחרות
418,063	406,742	407,049	סך הכל הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 31: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
366,520	363,675	383,598	שכר עבודה ונלוות
62,241	67,770	76,307	פחת והפחתות
44,515	43,020	41,939	אחזקת משרדים ותקשורת
93,472	101,805	100,572	שיווק ופרסום
2,162	2,444	2,249	דמי ניהול לחברה האם (ראה באור 136)
19,216	17,163	17,099	עמלות כרטיסי אשראי ובנקים
3,428	4,318	5,159	אחזקת רכב
13,200	14,593	12,563	ייעוץ משפטי ומקצועי
26,619	23,078	27,611	אחרות
631,373	637,866	667,097	סך הכל (*)
			בניכוי:
101,262	92,546	99,303	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
375,820	393,191	405,214	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
154,291	152,129	162,580	הוצאות הנהלה וכלליות
77,375	84,510	92,750	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

באור 32: - תשלום מבוסס מניות

א. הוצאה שהוכרה בספרים

ההוצאה שהוכרה בדוחות הכספיים בעבור שירותים שהתקבלו מעובדים מוצגת בטבלה שלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
103	2,349	2,297	תוכנית תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים

ב. עסקאות תשלום מבוסס מניות שהוענקו על ידי החברה לעובדיה מתוארות להלן.

ביום 16 בדצמבר 2020, לאחר קבלת המלצה של ועדת התגמול, החליט דירקטוריון החברה להעניק למנכ"ל החברה ולנושאי משרה בחברה סך כולל של 280,955 אופציות לא רשומות למסחר, הניתנות למימוש ל-280,955 מניות רגילות של החברה בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת ללא תמורה (למעט ביחס למנכ"ל החברה, אשר עלות שכרו הופחתה טרם ביצוע ההקצאה) (להלן: "האופציות"). ביום 24 בינואר 2021 אושרה על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה הקצאת האופציות למנכ"ל החברה (ראו גם באור 36 להלן) והדיווח המתקן לגבי כמותן המדויקת, שהיא 58,748, דווח ביום 1 באוגוסט 2021 (ראו אסמכתא מס' 01-059884-2021).

הזכאות למימוש האופציות הוקנתה ב-4 מנות שוות בכל 16 בדצמבר של השנים 2022-2025, כאשר מחצית מהאופציות תבשלנה בתום שנתיים ממועד ההענקה, רבע בתום 3 שנים ממועד ההענקה ורבע בתום ארבע שנים ממועד ההענקה. אורך החיים החוזי של האופציות במנה הראשונה הינו שנה מתום תקופת ההבשלה ועבור יתר המנות הינו שנתיים מתום תקופת ההבשלה.

האופציות כוללות מתן אפשרות לדחיית איזה ממועדי פקיעת האופציות בשנה אחת, במקרים בהם האופציות תהיינה מחוץ לכסף באיזה ממועדי הפקיעה (לפי העניין), אלא אם ועדת התגמול ודירקטוריון החברה החליטו אחרת (והכל בכפוף למועד הפקיעה - קרי, בחלוף 6 שנים ממועד ההענקה או בעת סיום היחסים עם הניצע, לפי המוקדם).

כמו כן, האופציות כוללות מתן אפשרות לדחיית איזה ממועדי הבשלת האופציות בשנה אחת, במקרים של אי התקיימות תנאי הסף, כהגדרתם להלן, אלא אם ועדת התגמול ודירקטוריון החברה החליטו אחרת (והכל בכפוף למועד הפקיעה - קרי, בחלוף 6 שנים ממועד ההענקה או בעת סיום היחסים עם הניצע, לפי המוקדם).

מחיר המימוש של כל אופציה הינו בסך של 102.22 ש"ח ללא הצמדה למדד ו/או מטבע כלשהם. האופציות כפופות להתאמות במקרים של שינוי מבנה, פירוק מרצון, שינוי מבנה ההון, הנפקת זכויות ודיבידנד ואינן רשומות למסחר בבורסה.

לפי התכנית המקורית, מימוש כל אחת מהמנות יהיה כפוף לתנאי הסף של תשואה על ההון בשיעור של 15% לכל הפחות (על פי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שפורסמו עובר לתאריך הזכאות למימוש: דוחות שנתיים לשנת 2021 ביחס לשתי המנות הראשונות, דוחות שנתיים לשנת 2022 ביחס למנה השלישית ודוחות שנתיים לשנת 2023 ביחס למנה הרביעית) וככל שהחברה עומדת בדרישות המפקח בדבר יחס כושר הפירעון הכלכלי (על פי דוח יחס כושר פירעון כלכלי האחרון שפורסם עובר למימוש) (להלן: "תנאי הסף"), ובלבד שהניצע הרלוונטי יהיה מועסק על ידי החברה או ייתן שירותים לחברה החל ממועד הענקת האופציות ועד לתום תקופת ההבשלה, לרבות במועד מימוש האופציות. בשיבת ועדת התגמול ודירקטוריון מיום 23 בפברואר 2023 הוחלט על הסרת תנאי הסף של תשואה להון לגבי מנות 3-4 של האופציות, שמועדי המימוש הצפויים שלהן, טרם החלטה זו, צפויים במרץ 2024 ובמרץ 2025, או בסמוך לכך. המלצה לאשר עדכון זה גם ביחס למנכ"ל הובאה גם להחלטת האסיפה הכללית הקבועה ליום 3 באפריל 2023. ראו לעניין זה דיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתא מס': 01-017833-2023).

באור 32: - תשלום מבוסס מניות (המשך)

ב. (המשך)

יצויין כי ביום 31 במאי 2021 פקעו 16,670 אופציות בשל סיום עבודתה של מבקרת הפנים (ראו דיווח מיום 7 באוקטובר 2021, מס' אסמכתא 085690-01-2021) כך שסך האופציות שנותרו למימוש עומד על 264,285 נכון לתאריך הדיווח ונכון לתאריך פרסום הדוח.

האופציות ניתנות למימוש על ידי הניצע ביחס לכמות אופציות שהבשילה (כולה או חלקה), בתנאי שבכל מימוש הניצע יממש לפחות 10% מסך האופציות אשר הוקצו לו (אלא אם יתרת האופציות שנותרה בידיו תהא קטנה מהשיעור האמור), על בסיס מנגנון מרכיב ההטבה (Cashless Exercise) (היינו, באופן שבפועל הניצע לא ישלם לחברה את מחיר המימוש, אלא תוקצינה לו כנגד תשלום ערכן הנקוב של מניות בכמות שתשקף את מרכיב ההטבה הגלום באותן אופציות שתמומשה).

שווין ההוגן של האופציות במועד ההענקה הסתכם בכ-6,451 אלפי ש"ח, כאשר השווי ההוגן של ההטבה במועד ההענקה הינו במוצע כ-22.98 ש"ח לכל אופציה. החישוב בוצע בהתאם למודל Black&Scholes (להלן: "מודל B&S") והתבסס על תנודתיות של 29.28%-35.11% וריבית חסרת סיכון בשיעור 0.15%-0.43%.

ג. תנועה במהלך השנה

להלן טבלה הכוללת את השינויים במספר האופציות למניות ואת הממוצע המשוקלל של מחיר המימוש שלהן:

2021		2022		
ממוצע	ממוצע	ממוצע	ממוצע	
משוקלל	משוקלל	משוקלל	משוקלל	
של מחיר	מספר	של מחיר	מספר	
המימוש	האופציות	המימוש	האופציות	
102.22	280,723	91.32	264,285	אופציות למניות לתחילת השנה
102.22	232	-	-	אופציות שהוענקו במהלך השנה (*)
102.22	(16,670)	-	-	אופציות למניות שחולטו במשך השנה
91.32	264,285	87.23	264,285	אופציות למניות לסוף השנה
-	-	87.23	132,143	אופציות למניות אשר ניתנות למימוש לסוף שנה

(*) לעניין תיקון הקצאת האופציות למנכ"ל החברה בשנת 2021 ראו סעיף ב' לעיל ובאור 36' להלן.

ד. יתרת אורך החיים החוזי של האופציות למניות ליום 31 בדצמבר 2022 הינו 0.9-3.9 שנים.

ה. מחיר המימוש של האופציות למניות ליום 31 בדצמבר 2022 עומד על 87.23 ש"ח.

ו. החברה קיבלה במהלך שנת 2021 אשרור מרשות המיסים לתכנית האופציות במסלול הוני תוך עמידה בסעיף 102 לפקודה ותוך עמידה בכללי מס הכנסה.

באור 33: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר

2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
20,016	16,827	17,304
1,628	1,622	1,054
3,206	3,709	4,083
199	42	-
25,049	22,200	22,441

הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בגין:

כתבי התחייבות נדחים

הוצאות ריבית בגין חכירה

הוצאות ריבית למבטחי משנה

שערוך התחייבות מותנית

סך הכל הוצאות מימון

באור 34: - רווח למניה

רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
207,319	201,197	84,441

רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג.).

מספר מניות (באלפים)		
14,675	14,675	14,675

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות כדלהלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
207,319	201,197	84,441

רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות (בנות 1 ש"ח ע.ג.).

מספר מניות (באלפים)		
14,675	14,675	14,675
-	25	4
14,675	14,700	14,679

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח בסיסי למניה

השפעת מניות רגילות פוטנציאליות מדוללות

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש לצורך חישוב רווח מדולל למניה

כללי

במסגרת פעילותה השוטפת חשופה החברה למגוון רחב של סיכונים, אשר התממשותם עלולה לפגוע בשווי ההון של נכסיה ו/או לעלייה בהתחייבויותיה, לערער את איתנותה הפיננסית ולפגוע ביכולתה לקיים את התחייבויותיה ללקוחותיה ולהשיג את יעדיה. לפיכך מיסדה החברה תשתית מתאימה לזיהוי, הערכה וניהול שוטף של הסיכונים אליהם היא חשופה ומערך מעקב ובקרה יעיל ואפקטיבי להפחתת סיכונים והבטחת התנהלותה התקינה של החברה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה ולהשיג את יעדיה.

החברה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח כללי, ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות.

פעילויות החברה חושפות אותה בעיקר לסיכונים בתחומים הבאים:

- סיכוני שוק ואשראי;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכונים תפעוליים;
- סיכוני סייבר ואבטחת מידע;
- סיכונים משפטיים, ציות ורגולציה;
- סיכונים אסטרטגיים.

א. דרישות חוקיות

- דרישות רגולטוריות שונות לעניין ניהול הסיכונים חלות על החברה והעיקריות שבהן:
- חוזר 2014-9-1, פרק 10 לחלק 1, שער 5 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול סיכונים בגופים מוסדיים".
 - דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת הסיכונים.
 - הוראות לעניין ניהול סיכוני האשראי, הערכתם והבקרה עליהם.
 - הוראות לעניין ניהול החשיפה למבטחי משנה.
 - הוראות לעניין הטיפול בקטגוריות ספציפיות של סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות, אבטחת מידע, מיקור חוץ, ציות ובקרה על דיווח כספי (SOX).
 - חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.
 - חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

לעניין משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראו ביאור 14.

- על הגופים המוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:
- גיבוש ויישום מדיניות ונהלי ניהול סיכונים.
 - זיהוי ומיפוי הסיכונים המהותיים - וידוא קיומם של תהליכים אפקטיביים לזיהוי, הערכה וניהול סיכונים העשויים להשפיע באופן מהותי על חוסנה הפיננסי של החברה, תדמיתה ויכולתה להשיג את יעדיה.
 - המלצות לתיאבון וקיבולת סיכון ותרגומן למגבלות חשיפה.
 - ניהול ההון ובניית תוכנית הון רב שנתית.
 - דיווחים תקופתיים ושוטפים לדירקטוריון והנהלה.
 - הדמיית תרחישים בעלי פוטנציאל לנזק משמעותי, אשר עלולים לקרות עקב התממשות סיכון.
 - מוצרים ופעילויות חדשות - הערכת הקריטריונים לפיהם נבחן הסיכון הכרוך בפעילויות חדשות ובשינויים בפעילויות קיימות.
 - ניתוח הסיכונים הגלומים בתוכנית האסטרטגית ובפרוייקטים מרכזיים בה, והערכת היקף החשיפה לסיכונים אלה והשפעת החשיפה על תכנון ההון של החברה.
- לחברה מנהל סיכונים אשר פועל, בין השאר, ליישום הדרישות הרגולטוריות בתחום זה.

ב. תיאור תהליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים לעיל, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ובהלימה לתאבון הסיכון שנקבע מראש ומתוך שמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית.

החברה פועלת ליישום מסגרת של ניהול סיכונים כולל (Enterprise Risk Management), במטרה ליצור מודעות לסיכון בכל פעילויותיה, ליצור יכולת להערכת הסיכונים השונים, להטמיע את הערכת הסיכונים בתהליכים העסקיים ולהתאים את החשיפה הכוללת לתאבון הסיכון ולסיבולת הסיכון של החברה. במסגרת זו ננקטות פעולות לבניית תשתית תהליכית לטיפול בסיכונים העיקריים אליהם חשופה החברה. מבוצע זיהוי, מיפוי, הערכה וכימות של סיכונים פיננסיים, ביטוחיים ותפעוליים והערכת הבקורות על סיכונים אלה לרוחב הפעילויות של החברה, תוך שיפור מתמיד ביכולת הכימות של הסיכונים השונים.

ניהול הסיכונים בחברה מבוסס על עקרון שלושת "קווי ההגנה":

- קו הגנה ראשון - היחידות העסקיות:
היחידות העסקיות אחראיות לזיהוי, הערכה, ניטור, הפחתה ודיווח על הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם ולבקרתם. אחריות זו כוללת, בין השאר, הגדרת תהליכים, נהלים פנימיים וקבלת החלטות. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות, ביניהן אקטואריה, כספים, ייעוץ משפטי וציות, יחידת הבקרה ומערכות מידע.
- קו הגנה שני - אגף ניהול סיכונים:

אגף ניהול סיכונים משלים את פעילות ניהול הסיכונים של הגורמים העסקיים ואחראי על גיבוש מסגרת העבודה לניהול הסיכונים בחברה, על פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים וכן להערכת הסיכון הכולל אליו היא חשופה. אגף ניהול סיכונים עוסק באופן בלתי תלוי בגיבוש המלצות להנהלה ולדירקטוריון בדבר רמת הסיכון הכוללת, בניתוח ודיווח על רמת החשיפה לסיכונים, באישור מוצרים והתקשרויות עסקיות משמעותיות מהיבט הסיכון וביישום הוראות הממונה בדבר ניהול סיכונים. כחלק חשוב מתפקידו, אגף ניהול סיכונים מאתגר את זיהוי והערכת הסיכונים של הגורמים העסקיים ואת הפעולות הננקטות על ידם לטיפול בסיכון ומסייע בחיזוק יכולות הגורמים העסקיים לזיהוי והערכת סיכונים, לניהולם ובקרתם. אגף ניהול הסיכונים (אשר כולל את הבקרה, פניות הציבור, תחום SOX) פועל בשיתוף פעולה עם האגפים התומכים ביניהם, אקטואריה, כספים, ייעוץ משפטי, מערכות מידע.

- קו הגנה שלישי - ביקורת פנים:
אחראית על ביצוע ביקורות עצמאיות ובלתי תלויות ומאתגרת את התהליכים הפנימיים, הבקורות, הנהלים והמערכות בכל תהליכי העבודה של החברה.

במסגרת יישום משטר כושר פירעון, המבוסס על עקרונות סולבנסי II בישראל, פועלת החברה במטרה ליצור יכולת להערכה עצמית של ההון הכלכלי הנדרש לפעילותה. כחלק מניהול הסיכונים, פועלת החברה לבקרה והערכה של פעילויות עסקיות משמעותיות גם בהיבטי ההון ולשילוב שיקולי הון כלכלי בתהליכי קבלת ההחלטות.

החברה רואה במתודולוגיה זו בסיס להערכת הסיכון הכולל אליו היא חשופה, על בסיס כלכלי, ובוחנת את הלימות ההון הכלכלי המוערך שלה ביחס לסיכון כולל זה. בנוסף, החברה בונה תהליכים לבחינה של הלימות ההון אל מול הסיכון הכולל. בחינה כזו מבוצעת על בסיס תרחישים לגורמי סיכון ומספקת לחברה אינדיקציה לגבי הלימות ההון ביחס לסיכונים.

דירקטוריון החברה מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכולל, וקובע מדיניות בדבר תאבון סיכון וחשיפות לסיכונים השונים (כגון סיכונים ביטוח, ביטוח משנה, חשיפה למטבע חוץ, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, סיכון שוק וכן שימוש במכשירים פיננסיים שונים), דרכי המדידה שלהם, המגבלות לסיכונים השונים ודרכי הבקרה והדיווח על סיכונים אלו. הדירקטוריון עוקב אחר עמידה במגבלות שנקבעו באמצעות הדיווחים המוגשים לו.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה נועדה לתמוך בהשגת יעדיה העסקיים תוך שמירה על איתנותה הפיננסית ומוניטין החברה על ידי הערכת ההפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית וגידור הפסדים אלו בהתאם לתאבון הסיכון ומדיניות שנקבעה, זאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

בחברה קיימים פורומים שונים לניהול סיכונים. הפורומים מתכנסים על בסיס תקופתי לצורך זיהוי והערכה של סיכונים והערכת הבקורות והכלים לניהולם וכן הגדרת תאבון הסיכון שלהם. תהליכי העבודה בחברה מוסדרים על ידי נהלים והחברה פועלת לשיפור מתמיד של תהליכי העבודה ומערכי הבקרה והדיווח.

החברה משקיעה באמצעים רבים לשיפור מערכי הבקרה במוקדי הסיכון השונים. כמו כן, החברה משקיעה משאבים נכבדים בהקצאת והכשרת כוח אדם איכותי ומקצועי, במחשוב ובתהליכי עבודה בתחום ניהול הסיכונים.

להלן יתוארו מדיניות ותהליכי עבודה המתייחסים לזיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח של הסיכונים השונים להם חשופה החברה:

סיכוני שוק ונזילות

החברה מנהלת את השקעותיה בהתאם להוראות הדין, מדיניות ההשקעה ומדיניות ניהול הסיכונים שאושרה על ידי הדירקטוריון ועדות ההשקעה של נכסי הפוליסות המשתתפות ברווחים וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו. הדירקטוריון קבע מגבלות חשיפה כוללת (לרבות: אג"ח, הלוואות, מניות וכו') כאשר המגבלות מתייחסות ללווה בודד, קבוצת לוויים, חשיפה לענפים ודירוג.

ניהול ההשקעות בחברה מתבצע על ידי אגף השקעות, ניהול הסיכון מתבצע באמצעות שמירה על פיזור באפיקי ההשקעה השונים, אחזקה של נכסים בארץ ובח"ל, ניתוח האיתנות הפיננסית של החברות והגופים אליהם נחשפת החברה ועמידה במגבלות החשיפה לסיכוני אשראי וסיכוני שוק כפי שקבע הדירקטוריון, ועדות ההשקעה של החברה והרגולציה.

יחידת בקרת השקעות מבקרת באופן שוטף את העמידה במגבלות הדירקטוריון, ועדות ההשקעה ותקנות ההשקעה. ועדות ההשקעה מקבלות דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של החברה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור שערי הריבית, שיעורי אינפלציה ושערי חליפין של מטבע חוץ, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות.

כימות ובחינת סיכוני שוק נעשים באמצעות מערכת ממוכנת באגף ניהול סיכונים. החישובים מתייחסים לסיכוני שוק בראייה כלכלית וחשבונאית. הכלי המרכזי למדידת סיכוני השוק נעשה בעיקר באמצעות תרחישי קיצון שונים, המהווים אינדיקציה להפסד אפשרי. תרחישים אלה מבוססים על אירועים היסטוריים או היפותטיים וההנחות בבסיסם מתעדכנות תקופתית בהתאמה לשינויים בסביבה הכלכלית, בגורמי הסיכון ובמאפייני התיקים.

סיכוני הריבית והנזילות מנוהלים על ידי מעקב שוטף על מצב מח"מ הנכסים מול מח"מ התחייבויות. הנושא נדון בדירקטוריון ובוועדות ההשקעה של תיקי הנוסטרו ותיקי פוליסות המשתתפות ברווחים.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים ביטוחיים

סיכוני הביטוח העיקריים נובעים בעיקר מתמחור, חיתום, ניהול תביעות, הערכת זרבות ביטוחיות, חשיפה למבטחי משנה וקטסטרופות.

סיכוני הביטוח מנוהלים על-ידי אגף אקטואריה וחיתום ומנהל הסיכונים. בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי, דירקטוריון החברה קובע את תאבון הסיכון ומגבלות החשיפה של החברה לסיכונים אלו.

בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בקרת ניהול תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.

החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה, בין היתר, הגבלת החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש, בהתאם לתאבון הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

סיכוני אשראי של ההשקעות

סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון מנוהלים על-ידי אגף ההשקעות ומבוקרים על ידי אגף ניהול הסיכונים בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של וועדת ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקרן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לוויים, חשיפה לדירוגי סיכון אשראי, נזילות, בטוחות וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות.

לוועדות ההשקעה של החברה מובאות לאישור גם עסקאות אשראי בהתאם ובכפוף למדרגי הסמכויות על פי מדיניות ההשקעה.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראו סעיף ו' להלן.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה

סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים ברמת הדרוג של המבטח. סיכוני מבטחי משנה מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה ואגף ניהול הסיכונים המביאים בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך / קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם במגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי. למידע בדבר דירוג יתרות מבטחי משנה, ראו סעיף ז' להלן.

סיכונים תפעוליים

הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכונים התפעוליים העיקריים בחברה מנוהלים על-ידי המנהלים האחראים על הפעילויות השונות, בליווי של אגף ניהול סיכונים. חלק מהותי מפעילויות החברה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את החברה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

אגף ניהול סיכונים מבצע הערכה עצמאית ובלתי תלויה של סיכונים תפעוליים, תוך שימת דגש על סיכוני מעילות והונאות, סיכוני סייבר, סיכוני IT וסיכוני הלבנת הון. בנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות פועלת החברה בהתאם להוראות חוזר המפקח בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות למניעת מעילות והונאות, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון של החברה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

מעבר לפעילויות בקרה שוטפות בתהליכי העבודה, פועלות בחברה יחידת בקרה ייעודית אשר מבקרת את תהליכי העבודה השוטפים ובודקת עמידה במגבלות שהוגדרו ובהוראות הדין ומסייעת למנהלי היחידות העסקיות למלא אחריותם בהקשר לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, קיימות גם בקורות ממוכנות במערכות התפעוליות שמטרתן להגביל חשיפה לסיכון הביטוחי (על ידי הגבלת סכומים, ולידציות, מיכון שאלוני חיתום והפחתת שיקול הדעת של נציג המכירות).

סיכוני סייבר

פעילות החברה נשענת על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על המידע חיוניים לפעילות עסקית תקינה ועמידה בדרישות הרגולציה. עם התקדמות הטכנולוגיה, והעלייה בהיקף איומי והתקפות הסייבר בארץ ובעולם, עולה רמת הסיכון הן לחברה והן ללקוחותיה. החברה נערכת להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים על מנת להגן על שרידות מערכות המידע, הרציפות העסקית ואבטחת המידע.

היערכות החברה מנוהלת ברציפות לאורך כל השנה ב- 3 מישורים:

- חיזוק ושיפור מתמיד של מערך ההגנה הטכנולוגי;
- שיפור מודעות העובדים והארגון והתנהלות נכונה במרחב הסייבר;
- שיפור יכולת החברה להכיל ולנהל אירוע סייבר.

דירקטוריון החברה מאשר את מדיניות החברה בנושא אבטחת מידע וסייבר, מקבל ממנהל אבטחת המידע ומנהל הסיכונים של החברה דיווחים שוטפים אודות היערכות החברה וכן לוקח חלק פעיל בתרגולים שמתקיימים בחברה מעת לעת ובהתאם להנחיות הממונה.

החברה פועלת לשיפור ולחיזוק תהליכים ובקורות לניהול סיכון הסייבר. בהתאם לחוזר גופים מוסדיים 2010-9-4 "ניהול טכנולוגיות מידע בגופים מוסדיים", וחוזר 2016-9-14 "ניהול סיכוני הסייבר בגופים המוסדיים", החברה מבצעת ניתוח איומים, סקרי סיכונים, סקר להערכת ההשפעה הפוטנציאלית של סיכוני IT וסיכוני סייבר על תהליכי הליבה בחברה, הערכת איכות הבקורות וטיב ניהול הסיכון.

החברה מכירה בחשיבותה הרבה של ההיערכות המוקדמת ושיפור המוכנות של הארגון בכלל והנהלת החברה בפרט לנהל אירוע סייבר, ולשם כך הסדירה נהלים ותהליכים לטיפול ותגובה, לרבות הסתייעות בגורמי חוץ בעלי ניסיון עשיר בתחום.

בנוסף, לחברה עלולה להיווצר גם חשיפה ביטוחית לסיכוני סייבר שלא הוחרגו באופן מפורש בפוליסות הביטוח שהחברה שיווקה - "סייבר סמוי" (Silent Cyber). בהתאם למכתב הממונה מחודש מרס 2021, החברה ביצעה סקר סיכונים לזיהוי, כימות והערכה של חשיפתה לסיכונים אלה והפעולות הנדרשות לגידור הסיכון. ממצאי הסקר מורים על חשיפה זניחה לסייבר סמוי במסגרת פעילות הביטוחית הנוכחית של החברה. ממצאי הסקר הועברו לממונה.

סיכונים משפטיים, ציות ורגולציה

ניהול הסיכונים המשפטיים, לרבות סיכוני ציות, הינו באחריות היועצת המשפטית של החברה, והיא מסתייעת במידת הצורך בייעוץ משפטי חיצוני ומעניקה תמיכה ומענה לכלל ההיבטים המשפטיים/רגולטוריים בפעילות החברה. במסגרת זו, ניהולו השוטף של הסיכון המשפטי מתבטא בעיקר במתן ייעוץ משפטי שוטף לגורמים הרלוונטיים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בהכנת מסמכי התקשרות ובדיקת פוליסות ביטוח, בניהול הידע המשפטי בחברה, ובכלל זה עדכון הגורמים הרלבנטיים בשינוי הוראות דין ורגולציה לסוגיהם, אשר יש להם השלכה על עבודת החברה, בהתאמת מערך ההסכמים לשינויים אלה, בריכוז הטיפול בתביעות הייצוגיות נגד החברה ובפיקוח על הגורמים המקצועיים המטפלים בהן מטעם החברה. על מנת שהחברה תמלא אחר דרישות הדין פועלת בחברה ממונת אסדרה, המסייעת לעובדי החברה לקיים את אחריותם לציית להוראות הרלבנטיות להם. בחודש פברואר 2014 החברה אימצה תכנית אכיפה העוברת תיקוף מעת לעת, במסגרת יישום הוראות חוזר ניהול סיכוני ציות בגופים מוסדיים (2013-9-20) ועמדת ממונה קריטריונים להערכת אפקטיביות של תכנית ציות ואכיפה פנימית ומדיניות הממונה ליישומה (ש.ה. 57738-2013) ומינתה את הגורמים שיהיו אחראים על יישומה ויפקחו על ביצועה. כחלק מתוכנית האכיפה, מבצעת החברה סקרי ציות בתחומים שונים ומוציאה לפועל תוכנית הדרכות וכן פעילויות נוספות שנועדו להטמיע את הוראות הדין בחברה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

מוצרים חדשים

תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים בהשקת המוצר ושיווקו, לרבות השלכה על דרישות ההון וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם.

בקרה על סיכונים

החברה רואה בבקרה אפקטיבית רכיב חשוב במערך ניהול הסיכונים. החברה מפעילה מערך בקרה ארגוני המושתת על עקרון שלושת "קווי ההגנה" המתוארים לעיל. מערך זה אחראי על ביצוע בקרה על מכלול היבטים בפעילות החברה, בכלל זה בקרה על הסיכונים לסוגיהם.

כמו כן, פעילותם, הבלתי תלויה, של אגפי ניהול סיכונים, אקטואריה וחיתום, כספים, משפטית וביקורת פנים מספקת רובד בקרה נוסף על הסיכונים.

אגף ניהול הסיכונים מבקר את החשיפה הכוללת לסיכונים בפעילות החברה, מגדיר ומוודא ביצוע ויישום תוכנית הבקורות בקו הראשון ומבצע בקורות משלימות בראיה רוחבית בכל קטגוריות הסיכונים.

מבקרת הפנים של החברה עורכת ביקורות תקופתיות, בין השאר, בהתבסס על סקרי סיכונים שבוצעו ע"י יחידת ניהול סיכונים.

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד ובשערי החליפין של מטבע חוץ.

קביעת מדיניות ההשקעות נעשית על ידי ועדות השקעה בהתאם לדין במסגרת מדיניות ההשקעה השנתית. דירקטוריון החברה מגדיר את תאבון הסיכון בכל אחד מהפרמטרים שלהלן. יחידת בקרת ההשקעות מוודאת את העמידה במדיניות בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע.

1. חוזים תלויי תשואה

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם, זכאי המוטב, תלויים בתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה, בניכוי דמי ניהול.

לגבי הנכסים וההתחייבויות בגין מוצרים אלו לא קיימת לחברה חשיפה ישירה בגין שינויים בריבית, בשווי ההוגן של ההשקעות או במדד. השפעת התוצאות הכספיות על רווחי החברה מצטמצמת לחשיפה הנגזרת מדמי הניהול על היקף הנכסים.

לאור האמור, מבחני הרגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים אינם כוללים חוזים תלויי תשואה.

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה. ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של נכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. ניתוח הרגישות אינו כולל כאמור את השפעתם של חוזים תלויי תשואה כמפורט לעיל. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים המוצגים בשווי הוגן ולפיכך, בניתוח הרגישות להלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות. יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר, ביחס לשינויים שמתוארים להלן, אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי בשע"ח של המט"ח (4)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(19,106)	19,106	1,443	(1,443)	(29,806)	29,806	(6,643)	12,461
רווח (הפסד) נקי (2)							
(19,106)	19,106	1,443	(1,443)	(29,806)	29,806	6,481	254
רווח כולל (הפסד) נקי (2)							

ליום 31 בדצמבר 2021

שיעור השינוי בשע"ח של המט"ח (4)		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		השקעות במכשירים הוניים (3)		שיעור הריבית (1)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(18,623)	18,623	2,756	(2,756)	(26,352)	26,352	9,460	(10,818)
רווח (הפסד) נקי (2)							
(18,623)	18,623	2,756	(2,756)	(26,352)	26,352	22,117	(23,405)
רווח כולל (הפסד) נקי (2)							

(1) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסי של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי.

ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי הוגן. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים הנמדדים בעלות מופחתת ושאינם נלקחים בחשבון בבדיקת נאותות העתודות (ראו גם 35(7) להלן), מזומנים ושווי מזומנים, התחייבויות פיננסיות, פקדונות ויתרות מבטחי משנה. ניתוח הרגישות כולל השפעה אפשרית על התחייבויות ביטוחיות אשר מהוות בריבית חסרת סיכון בתוספת פרמית אי נזילות. לגבי ביטוח כללי, בעקבות המעבר לנוהג המיטבי החברה החלה להוון את ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר 2015.

ירידה בעתיד בריבית ב-1% תביא להקטנת הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בסך של כ-21 מליון ש"ח אחרי מס (שנה קודמת כ-23 מליון ש"ח לאחר מס) וזאת לפני התחשבות בעודף שווי הוגן כאמור בבאור 35(2) להלן. עליה בעתיד בריבית ב-1% תביא להגדלת הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בסך של כ-24 מליון ש"ח אחרי מס (שנה קודמת: כ-22 מליון ש"ח לאחר מס) וזאת לפני התחשבות בעודף שווי הוגן כאמור בבאור 35(2) להלן.

נתוחי הרגישות בגין ביטוח כללי, כאמור לעיל, אינם כוללים השפעה אפשרית של תקנות ההיוון, כאמור בבאור 35'.

- (2) תוצאות מבחני הרגישות מוצגים נטו לאחר ניכוי השפעת המס.
- (3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או, שלחלוטין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.
- (4) שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ כולל בגין מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההון של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" ממחישה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שיערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2022			
שאינו תלוי תשואה		תלוי תשואה	סך הכל
		אלפי ש"ח	
נכסים עם סיכון ריבית ישיר:			
1,176,266	145,731	1,030,535	נכסי חוב סחירים
1,148,662	23,716	1,124,946	נכסי חוב שאינם סחירים
42,683	24,694	17,989	השקעות פיננסיות אחרות
253,196	6,646	246,550	מזומנים ושווי מזומנים
1,190,439	-	1,190,439	נכסי ביטוח משנה
3,811,246	200,787	3,610,459	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
2,390,886	93,475	2,297,411	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
6,202,132	294,262	5,907,870	סך כל הנכסים
התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:			
552,019	-	552,019	התחייבויות פיננסיות
14,525	-	14,525	התחייבות בשל הטבות לעובדים
3,790,601	294,225	3,496,376	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
536,766	-	536,766	אחרים
4,893,911	294,225	4,599,686	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
452,701	-	452,701	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
855,520	-	855,520	הון
6,202,132	294,225	5,907,907	סך כל ההון וההתחייבויות
855,520	37	855,483	סך כל הנכסים בניכוי התחייבויות

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים: נדל"ן להשקעה, מניות, נכסים בלתי מוחשיים, הוצאות רכישה נדחות, רכוש קבוע וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים אשר סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח, חייבים ויתרות חובה).

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות מיסים נדחים וזכאים ויתרות זכות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021		
סך הכל	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה

952,711	168,308	784,403	נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
1,085,528	21,812	1,063,716	נכסי חוב סחירים
47,419	27,751	19,668	נכסי חוב שאינם סחירים
705,849	8,752	697,097	השקעות פיננסיות אחרות
1,367,366	-	1,367,366	מזומנים ושווי מזומנים
4,158,873	226,623	3,932,250	נכסי ביטוח משנה
2,143,631	93,827	2,049,804	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
6,302,504	320,450	5,982,054	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
			סך כל הנכסים
732,633	-	732,633	התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
16,655	-	16,655	התחייבויות פיננסיות
3,781,998	320,424	3,461,574	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
520,361	-	520,361	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
5,051,647	320,424	4,731,223	אחרים
388,701	-	388,701	סך כל ההתחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
862,156	-	862,156	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
6,302,504	320,424	5,982,080	הון
862,156	26	862,130	סך כל ההון וההתחייבויות
			סך כל הנכסים בניכוי התחייבויות

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: נדל"ן להשקעה, מניות, נכסים בלתי מוחשיים, הוצאות רכישה נדחות, רכוש קבוע וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים אשר סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח, חייבים ויתרות חובה).

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות מיסים נדחים וזכאים ויתרות זכות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	נכסים בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
301,631	-	301,631	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים הוצאות רכישה נדחות
400,201	-	400,201	-	-	-	רכוש קבוע
99,200	-	99,200	-	-	-	נדל"ן להשקעה
328,990	-	328,990	-	-	-	נכסי ביטוח משנה
1,190,439	-	-	-	1,070,577	119,862	נכסי מיסים שוטפים
83,662	-	-	-	83,662	-	פרמיות לגבייה
508,032	-	-	-	436,322	71,710	חייבים ויתרות חובה
122,062	-	8,050	68	59,974	53,970	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
287,616	287,616	-	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות:
1,030,535	-	-	32,466	407,171	590,898	נכסי חוב סחירים
1,124,946	-	-	-	434,317	690,629	נכסי חוב שאינם סחירים
55,894	-	-	28,424	-	27,470	מניות
415,728	-	-	227,624	-	188,104	אחרות
2,627,103	-	-	288,514	841,488	1,497,101	סך הכל השקעות פיננסיות
6,646	6,646	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
246,550	-	-	1,743	-	244,807	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>6,202,132</u>	<u>294,262</u>	<u>1,138,072</u>	<u>290,325</u>	<u>2,492,023</u>	<u>1,987,450</u>	סך כל הנכסים

(*) עיקר החשיפה למט"ח מתייחסת לדולר ארה"ב.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
855,520	-	855,520	-	-	-	סך הכל הון כתבי
552,019	-	-	-	69,879	482,140	התחייבויות נדחים
3,496,376	-	-	-	2,641,467	854,909	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
294,225	294,225	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
71,232	-	71,232	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
14,525	-	-	-	-	14,525	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
918,235	-	26,753	-	-	891,482	זכאים ויתרות זכות
5,346,612	294,225	97,985	-	2,711,346	2,243,056	סך הכל התחייבויות
6,202,132	294,225	953,505	-	2,711,346	2,243,056	סך הכל הון והתחייבויות
-	37	184,567	290,325	(219,323)	(255,606)	סך הכל חשיפה מאזנית

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
נכסים	במטבע	פריטים	בש"ח	בש"ח	נכסים	
בגין חוזים	חוך או	לא	צמוד	לא	בגין חוזים	
תלוי	בהצמדה	פיננסים	למדד	צמוד	תלוי	
תשואה	אליו	ואחרים			תשואה	
סך הכל	אלפי ש"ח					
281,034	-	281,034	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
						הוצאות רכישה
370,442	-	370,442	-	-	-	נדחות
110,705	-	110,705	-	-	-	רכוש קבוע
295,820	-	295,820	-	-	-	נדל"ן להשקעה
1,367,366	-	-	1,229,950	137,416	-	נכסי ביטוח משנה
3,645	-	-	3,645	-	-	נכסי מיסים שוטפים
444,125	-	-	200,775	243,350	-	פרמיות לגבייה
142,782	-	5,737	85,593	51,314	-	חייבים ויתרות חובה
						השקעות פיננסיות
						עבור חוזים תלוי
311,698	311,698	-	-	-	-	תשואה
						השקעות פיננסיות
						אחרות:
784,403	-	-	37,230	425,381	321,792	נכסי חוב סחירים
						נכסי חוב שאינם
1,063,716	-	-	20,285	419,299	624,132	סחירים
42,929	-	-	10,963	-	31,966	מניות
377,880	-	-	207,500	-	170,380	אחרות
						סך הכל השקעות
2,268,928	-	-	275,978	844,680	1,148,270	פיננסיות
						מזומנים ושווי
						מזומנים עבור חוזים
8,752	8,752	-	-	-	-	תלוי תשואה
						מזומנים ושווי
697,207	-	-	6,858	-	690,349	מזומנים אחרים
6,302,504	320,450	1,063,738	282,974	2,364,643	2,270,699	סך כל הנכסים

(*) עיקר החשיפה למט"ח מתייחסת לדולר ארה"ב.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

5. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
סך הכל	התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
862,156	-	862,156	-	-	-	סך הכל הון כתבי התחייבויות נדחים
732,633	-	-	-	73,244	659,389	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
3,461,574	-	-	-	2,710,126	751,448	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
320,424	320,424	-	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
77,812	-	77,812	-	-	-	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
16,655	-	-	-	-	16,655	זכאים ויתרות זכות
831,250	-	25,395	-	-	805,855	סך הכל התחייבויות
5,440,348	320,424	103,207	-	2,783,370	2,233,347	סך הכל הון והתחייבויות
6,302,504	320,424	965,363	-	2,783,370	2,233,347	סך הכל חשיפה מאזנית
-	26	98,375	282,974	(418,728)	37,353	

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

6. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

ליום 31 בדצמבר 2022					
אלפי שח					
%	מסה"כ	לא סחיר	נסחרות במדד מניות צמיחה	נסחרות במדד ת"א 125	
					<u>ענף משק:</u>
33.5	18,744	-	-	18,744	בנקים
1.5	861	-	-	861	ביטחוניות
					השקעות
13.3	7,425	-	7,425	-	ואחזקות
0.0	14	-	-	14	שירותים פיננסיים
0.8	426	-	-	426	מסחר ושירותים
50.9	28,424	28,424	-	-	טכנולוגיה
		-			
100.0	55,894	28,424	7,425	20,045	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021					
אלפי שח					
%	מסה"כ	לא סחיר	נסחרות במדד מניות צמיחה	נסחרות במדד ת"א 125	
					<u>ענף משק:</u>
47.9	20,558	-	-	20,558	בנקים
1.9	811	-	-	811	ביטחוניות
					השקעות
17.8	7,658	-	7,658	-	ואחזקות
3.7	1,566	-	-	1,566	שירותים פיננסיים
3.2	1,373	-	-	1,373	מסחר ושירותים
25.5	10,963	10,963	-	-	טכנולוגיה
100.0	42,929	10,963	7,658	24,308	סך הכל

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד, אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.
יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
2. חוזים תלויי תשואה בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות ירד מכל סיבה שהיא תהיה במקביל ירידה זהה בגובה התחייבויות החברה.
3. סיכון הנזילות של החברה נובע בעיקר מיתרת הנכסים שאינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים כ-95% (כ-5,908 מליון ש"ח) מכלל נכסי החברה. מתוך יתרת הנכסים האמורה, סך של כ-1,388 מליון ש"ח הינם מזומנים ונכסים סחירים הניתנים למימוש מיידי.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות בדוח על המצב הכספי.

- (1) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:

כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, למשל גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהוני ולא כקצבה.

עתודה מפרמיה - לפי תאריך תום הכיסוי הביטוחי.

אובדן כושר עבודה בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.

תביעות תלויות ו-I.B.N.R - מדווח תחת העמודה "ללא מועד פירעון מוגדר", למעט בגין כיסוי נכות מתאונה שנמכר במסגרת פוליסת תאונות אישיות שנכלל על בסיס אומדן אקטוארי.

- (2) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח כללי ברוטו מחושבים על בסיס אומדן אקטוארי המקצה לסך ההתחייבויות הבלתי מהוונות מועד משוער על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר. סך ההתחייבויות כוללות גם עתודה לפרמיה שטרם הורווחה ופרמיה בחסר בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

- (3) מועדי הפירעון של כתבי התחייבויות נדחים והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (*)

ללא מועד פרעון מוגדר	מל 15 שנים	מל 10 שנים ועד 15 שנים	מל 5 שנים ועד 10 שנים	מל שנה ועד 5 שנים	עד שנה	
סך הכל	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
358,690	197,910	8,852	2,112	13,968	82,889	52,959
286,171	142,606	12,402	4,350	13,046	70,079	43,688

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2021

(*) לא כולל חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

מל 5 שנים	מל 3 שנים ועד 5 שנים	מל שנה ועד 3 שנים	עד שנה	
סך הכל	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,089,772	446,844	471,399	906,798	1,264,731
2,935,634	370,105	472,601	904,906	1,188,022

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2021

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

מל 5 שנים ועד 10 שנים	מל שנה ועד 5 שנים	עד שנה (*)	ערך בספרים	
סך הכל	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
603,827	2,535	574,885	26,407	552,019
67,143	-	-	67,143	
804,656	180,726	417,408	206,522	732,633
64,021	-	-	64,021	

ליום 31 בדצמבר 2022:

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר 2021:

התחייבויות פיננסיות

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה

(*) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה עומדים לפירעון לפי דרישה. התחייבויות אלו סווגו כעומדות לפירעון עד שנה למרות שמועדי פירעון בפועל עשויים להיות בשנים מאוחרות יותר.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים הם בסיס העסק של החברה. סיכונים אלה כוללים בין היתר:

- **סיכוני תמחור:** הסיכון לשימוש בתמחור חסר שאינו משקף נכונה את הסיכון הביטוחי והמרווחים הרצויים כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות.
 - **סיכוני חיתום:** חיתום לקוי פירושו הערכת חסר / יתר של הסיכון הגלום בעסקה. ההערכת חסר תחשוף את החברה להיקף תביעות מעל הצפוי ומחסור בפרמיה עקב היעדר הלימה בין הסיכון לפרמיה כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. גם בהערכת יתר טמון סיכון שכן החברה עלולה לא להשיג את יעדיה העסקיים ולאבד נתח שוק.
 - **סיכוני זרבה:** הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספקות לכיסוי כל ההתחייבויות הביטוחיות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה החברה את התחייבויותיה הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:
- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
 - (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.
- **סיכון קטסטרופה:** החשיפה לסיכון שאירוע בודד (כגון מלחמה, טרור, נזקי טבע, רעידת אדמה או מגיפה), יגרום לנזקים בהיקף גבוה וחרוג (קטסטרופה). ככל הנראה אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.
- גודל ההפסד הביטוחי המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ-1.85% הינה כ-4,351 מיליון ש"ח ברוטו וכ-47 מיליון ש"ח בשייר עצמי.
- לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי ראו פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכוני ביטוח בבאור ד' - נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי, בבאור 18 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה לפי חשיפה ביטוחית.

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות

כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח. פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. תוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חיסכון מזוהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החיסכון שנצבר בתוספת תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

1. תוכניות ביטוח מסוג "מסלולי השקעה": (המשך)

קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).

בגין מרכיבים ביטוחיים המצורפים לפוליסות אלו (אי כושר עבודה, מקרה מוות וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

2. מוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה (בעיקר ריסק עם פרמיה משתנה פעם ב-5 שנים, משכנתא בפרמיה קבועה ואובדן כושר עבודה) עתודה זו מחושבת לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על ההנחות לפיהן תומחרו המוצרים כולל שיעור הריבית (להלן ריבית תעריפית) לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה על ידי חישוב תיאורטי, הידוע בשם "Net premium Reserve" לפיו במקום להתחשב בהוצאות ועמלות באופן ישיר, החישוב מבוסס על "פרמיה נטו" אשר כוללת את העלות הצפויה במרכיב התביעות בלבד ואינה כוללת את השיעור הכלול בתעריף עבור העמלות וההוצאות וזאת לפי הנחות החישוב.

3. תביעות מתמשכות בתשלום:

- בתביעות בתשלום מסוג אובדן כושר עבודה העתודה מחושבת לפי מקדמי הרזרבה שמחושבים על בסיס היוון יתרת התשלומים הצפויה לתאריך הדוח הכספי בריבית היוון התואמת את שיעור הריבית חסרת סיכון לטווח ארוך בתוספת 50% פרמית אי נזילות, כאשר צפי התשלומים מחושבים לפי שיעורי סיום תביעה של מבטחי משנה המתבססים על גיל המבוטח ביום התביעה, על ותק התביעה, ועל צפי לתקופת תשלום עתידית של התביעה.

- בתביעות בתשלום מסוג הכנסה למשפחה, בה החברה מתחייבת לתשלום הקצבה עד לסיום תקופת הביטוח, העתודה מחושבת כהיוון יתרת התשלומים לתאריך הדוח הכספי בריבית היוון התואמת את שיעור הריבית חסרת סיכון לטווח ארוך בתוספת 50% פרמית אי נזילות.

4. התחייבויות בגין גמלאות המשולמות

התחייבויות בגין גמלאות משולמות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא או הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות. למועד הדוח לא קיימות בחברה פוליסות שהגיעו לשלב מימוש הגמלא.

העתודה המשלימה לגמלאות מחושבת בהתאם להסתברות למשיכת גמלא ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים וכן על פי שיעורי ביטולים צפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלא עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח. שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, שיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלא ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

היקף ההתחייבויות של החברה בגין פוליסות שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלא הינו זניח וכך גם הסכום להשלמה שייפרס בעתיד בגין התחייבות זו.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

א. השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

4. עתודות ל-IBNR (תביעות אשר ארעו וטרם דווחו) במוצרי מחלות קשות, הוצאות רפואיות, נכות מתאונה ותאונות אישיות מחושבות בהתבסס על ניסיון מצטבר בתיק תוך שימוש במודלים סטטיסטיים לחישוב עתודות. בגין מוצרי סיכון טהור, עתודות IBNR מתבססת על נתוני משרד הפנים.

5. ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים ובריאות מבוססות על הערכות של מחלקת תביעות וכוללות הוצאות עקיפות.

ב. ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. שיעור ההיוון

בגין מוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה, הריבית המשמשת להיוון הינה בשיעור 2.5%, צמודה.

שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים מהותיים בשיעור הריבית שוק לטווח ארוך.

שינויים בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולים להגדיל או להקטין את עתודות הביטוח כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). החברה בדקה את נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח (LAT) ומצאה כי בהתחשב בגובה העתודות הקיימת, אין צורך בהשלמה הנובעת מ-LAT.

2. שיעורי תמותה ותחלואה

א) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מבטחים מקבלי קצבאות זקנה ומקבלי פיצוי חודשי אי כושר עבודה) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

שינויים בשיעורי התמותה והתחלואה עלולים להגדיל או להקטין את עתודות הביטוח כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT).

ב) לחברה אין קצבאות בתשלום. לעניין מכירת תיק קופות הביטוח ראו באור 16.

ג) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין תחלואה ממחלות קשות, אובדן כושר עבודה, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. בענף אובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון החברה או מחקרים של מבטחי משנה. ככל שההנחה לגבי שיעור התחלואה תעלה כך תגדל ההתחייבות הביטוחית בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, ניתוחים ואשפוז ונכות מתאונה.

3. שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על בדיקת נאותות העתודות (LAT). ההנחות לגבי שיעור הביטולים מבוססות על ניסיון החברה והן מבוססות על סוג המוצר, משך החיים של המוצר ומגמות מכירה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ב. ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

4. ניתוחי רגישות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר 2021 ו-2020

שיעור הביטולים (פדיונות, סילוקים והקטנות)		שיעור תמותה		שיעור רגישות		שיעור	
-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-5%	+5%
-	-	-	-	-	-	-	-

רווח (הפסד)

נבחן הצורך בהגדלת עתודה הנובעת מחישוב נאותות העתודה בתנאי התרחישים שלעיל. בבדיקה נמצא כי אין השפעה על הרווח והפסד בתרחישים אלו.

ג. שינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

1. בשנת 2022 עודכנו ההנחות בגין שיעור ריבית ההיוון המשמש בקביעת העתודה לתביעות מתמשכות בתשלום בגין תביעות אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה. כתוצאה מכך חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות (בשייר) בסך של כ-5,314 אלפי ש"ח וגידול באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה (בשנת 2021 - גידול בהתחייבות בסך של כ-1,420 אלפי ש"ח וקיטון באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה).

2. במהלך 2022 בוצע עדכון בפקטור לחישוב עתודה ל-IBNR במוצר מחלות קשות. כתוצאה מכך חל קיטון בהתחייבויות הביטוחיות (בשייר) בסך של כ-4.6 מלש"ח וגידול באותו סכום ברווח לפני מיסים על הכנסה.

3. בדיקת נאותות העתודות (LAT)

א. בחודש אוגוסט 2015 פורסם חוזר ביטוח שעניינו אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT) בביטוח חיים ובריאות ("חוזר ה-LAT"). החוזר מתייחס לנושאים הבאים:

- הנחיות מדידה לגבי שני מאפיינים של תזרימי המזומנים העתידיים: חוסר נזילות (באמצעות פרמיית אי נזילות) וסיכונים ביטוחיים אשר אינם ניתנים לפיזור ("Cost of non-hedgeable risks", CNHR).
- בחירת הנחות דמוגרפיות לצורך חישוב האומדנים השוטפים תעשה ברמה של "Best Estimate" תוך הפעלת שיקול דעת.
- הנחת הריבית והתשואה המתאימה תהיה על פי עקום הריביות חסר סיכון לתאריך הדיווח.
- שימוש בשווי העדכני של נכסים שאינם נמדדים בספרים בשווי הוגן.

החברה בדקה את נאותות העתודה בהתאם לחוזר ה-LAT ולתיקונו ומצאה כי אין צורך בהפרשה נוספת.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(1) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים ובריאות (המשך)

ג. שינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

3. בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

ב. עדכון פרמית אי נזילות:

ביום 17 בפברואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות (להלן - "התיקון"). מטרת התיקון היא עדכון שיטת האמידה של פרמיית אי-נזילות המתווספת לריבית חסרת סיכון שמשמשת בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT) לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 4 (IFRS). העדכון לשיטת האמידה של פרמיית אי נזילות הוא מעבר מחישוב בשיטת "QIS5" תוך שימוש בנוסחה המבוססת על הממוצע של המרווח החציוני של אגרות החוב הנכללות במדד תל-בונד 20 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון לחישוב על ידי נוסחה מעודכנת המבוססת, בשינויים מסוימים, על מתודולוגיית החישוב של רכיב ה-Volatility Adjustment הנהוגה כיום במסגרת משטר כושר פירעון כלכלי (Solvency II) ועל המרווח הממוצע של אגרות החוב הכלולות במדד תל-בונד 60 ביחס לעקום ריבית חסרת סיכון. בהתאם לנוסחה העדכנית, פרמיית אי נזילות, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, עומדת על שיעור של כ-1.1% (אשתקד - פרמיית אי נזילות של כ-0.54% בהתאם לנוסחה העדכנית).

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם היא פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות, עסק וחבויות.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות בביטוח רכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL). דהיינו, לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור של המפקח על הביטוח ומפורסם באתר האינטרנט של רשות הפיקוח. התעריף הינו דיפרנציאלי, מבוסס על פרמטרים שנקבעו על ידי המפקח.

ביטוחי חבויות מיועדים לכיסוי חבותו של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי. סוגי הביטוח העיקריים שהחברה משווקת הם: ביטוח אחריות כלפי צד ג' בקשר עם ביטוח רכב או דירה, ביטוח אחריות מעבידים בקשר עם ביטוח דירה וביטוח אחריות מקצועית (עד להפסקת שיווק המוצר בשנת 2021). בדרך כלל תביעות בתחום החבויות מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL). דהיינו, לעיתים חולף זמן ארוך ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסות לביטוח מקיף ולביטוח צד ג' בענף רכב רכוש מעניקות למבוטח כיסוי לנזקים לרכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק, והכיסוי בגין צד שלישי מוגבל בנוסף לסכום המצוין בפוליסה. הפוליסה בכללותה חייבת אישור על ידי הממונה. התעריף גם הוא מחייב אישור. התעריף הינו תעריף אקטוארי, בחלקו דיפרנציאלי, דהיינו מותאם לסיכון ולא אחיד לכלל המבוטחים. התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, בחלקם קשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) ובחלקם קשורים לאפיוני המבוטח והנוהג ברכב (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום משולב באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות, מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה והתביעות בגין פוליסות אלו מוגשות ומיושבות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי דירות רכוש ועסק רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות דירות רכוש ועסק רכוש הינם סיכוני אש, התפוצצות, פריצה, צנרת, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מוגשות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- הפרשה לפרמיה בחסר
- תביעות תלויות לרבות הוצאות עקיפות ליישובן

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כלשהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראו באור מספר 2(ו)2 מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח ולכל שנת אירוע/חיתום, נקבעת על סמך שיקול דעת האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות, שכיחות התביעות. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, ולעיתוי ביצוע התשלומים. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון Risk premium ו-Loss Ratio לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי (לדוגמה נזק טבע חריג בהיקפו), שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי) וניסיון התביעות בפועל.

(ז) הערכת התביעות התלויות עבור חלק החברה בפול מתבססת על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול, לרבות התאמות למדיניות החברה.

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

מודלים אקטואריים המשמשים בקביעת התחייבויות תלויות בביטוח כללי:

Chain ladder/Link Ratio

שיטות אלו מתבססות על התפתחות התביעות ההיסטוריות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות וכן התפתחות כמות התביעות), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות קיימות ועתידיות. תנאי הכרחי לשימוש בשיטות אלה הינו קיום מידע מספיק של תביעות שאירעו בעבר על מנת להעריך את סך כל התביעות הצפויות. ההבדל בין שתי השיטות נובע מדרך חישוב ממוצע ההתפתחות (ממוצע פשוט או ממוצע משוקלל).

Bornhuetter Ferguson

שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף ואומדן נוסף המבוסס על ניסיון התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בדרך כלל בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סך כל התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, על סמך שיטות אחרות (כגון: Chain Ladder). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים. ככל שהזמן עובר ומצטבר מידע נוסף על התביעות ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות בפועל. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר במקרים בהם אין מספיק מידע כמו בשנות חיתום צעירות ובפרט בגין חשיפה שטרם נחשפה לסיכון. שימוש בשיטה זו דורש תשומת לב האקטואר בבחירת התקופה לפיה יחושב האומדן המוקדם, על האומדן להיות מהימן מספיק וכן רלוונטי דיו לתקופה האמורה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(א) ענף רכב רכוש

המודל בו החברה משתמשת מחושב לפי שיטת Chain Ladder, ברמת חודש נזק. בחודשי הנזק אחרונים החברה משתמשת גם בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס תביעה גלומה.

המודל מבוסס נתונים ברמת ברוטו, חלקו ע"פ נתוני התפתחות תשלומים בפועל, חלקו ע"פ נתוני התפתחות העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל. כל הנתונים כוללים גביית השתתפות עצמית.

(ב) ענף רכב חובה

ההתחייבות ברוטו של ענף רכב חובה כוללת את הפרשות החברה בגין פעילות החברה ואת ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי חברת הפול.

התחייבויות אלו בניכוי הפרשות בגין ביטוח משנה מהוות את התחייבויות החברה בשייר.

ההפרשות בגין ביטוח משנה מחולקות על פי סוגי ההסכמים:

1. הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss).
2. הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג יחסי (Quota Share).

הערכת הפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss) מבוססת על מודל חלוקה לשכבות המעריך את שיעור כל שכבה ביחס לסך ההתחייבות הכוללת.

המודל מבוסס על התפתחות העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל לפני ניכוי ביטוח משנה.

השיטה האקטוארית מגבילה את ה-IBNR לסכום גדול או שווה לאפס על מנת לוודא כי ההערכות האקטואריות לא תהיינה נמוכות מסך הערכת מחלקת תביעות.

ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי הפול מבוססות על הערכתו של אקטואר חברת הפול לגבי סך התביעות התלויות של הפול, וההוצאות הישירות הנובעות מהן, לתאריך הדיווח (כולל הפרשה לתביעות שעליהן טרם התקבל דיווח), לרבות היוון של התביעות התלויות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) ענף רכב חובה (המשך)

ההפרשות בגין ביטוח משנה מסוג יחסי (Quota Share) מבוססות על סך ההפרשות, כולל ההפרשות בגין חלקו של המבטח בנזקי הפול, בניכוי ההפרשות בגין ביטוח משנה מסוג עודף הפסדים (Excess of Loss).

(ג) ענף דירות

המודל בו החברה משתמשת הוא Chain Ladder על בסיס העלות המצטברת (תשלומים + תלויות) בפועל לפני ניכוי ביטוח משנה. המודל מיושם ברמת חודש נזק והנתונים המשמשים בו הם ברמת התביעות ברוטו.

בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson המבוססת על תביעה גלומה.

הפרשות בגין ביטוחי משנה מסוג יחסי (Surplus, Quota Share) מבוססות על סך ההפרשות לפני ניכוי ביטוח משנה.

(ד) ענפים מקובצים

בין הענפים המקובצים ניתן למנות את ענף בתי עסק, חבות צד ג', חבות מעבידים, אחריות מקצועית ובנקים למשכנתאות. עבור ענפים אלו, בשל העדר מובהקות סטטיסטית, נכללו תביעות תלויות המסתמכות על הערכות מומחים ועובדי אגף תביעות וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

(ה) חישוב הוצאות עקיפות לישוב תביעות

המודל להערכת הוצאות עקיפות מבוסס על מודל החוזה כמות פעולות בשנה, כאשר "פעולה" מוגדרת כפתיחה או כסגירה של תביעה. מספר הפעולות הצפויות מוכפלות בעלות לפעולה המוערכת על בסיס הוצאות לניהול תביעות.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(1) החל מיום 31 בדצמבר 2015 מיישמת החברה את בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי שנכללו בעמדת הממונה מחודש ינואר 2015. בהתאם לעקרונות אלו:

(1) עתודה שחושבה על ידי אקטואר, תחשב כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" אם קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבויות הביטוחיות שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.

המרווח מתייחס הן לסיכון הרנדומלי והן לסיכון הסיסטמי. את הסיכון הרנדומלי ניתן לאמוד בשיטות סטטיסטיות, בעוד אומדן הסיכון הסיסטמי דורש שילוב של שיטות איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. ניתן לתת ביטוי להעדר מתאם מלא בין ענפים שונים לצורך הפחתת המרווח הכולל.

(2) שיעור היוון תזרים המזומנים - ריבית ההיוון מבוססת על עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק).

(4) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי (להלן - המל"ל) מגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח, וזאת - מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: "השיבוב"). ביום 4 באוגוסט 2021, או בסמוך לכך, נחתמו הסכמים בין המל"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לרבות הפול, ולפיהם, ההתחשבנות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר, למעט העובדה שתקופת ההתיישנות ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2016 תוארך בשנה אחת, אך החברות יעבירו מקדמה כספית למל"ל בגין השנים 2014-2018, בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, שכנגדה יקוזזו תשלומים בגין תאונות משנים אלה. החל מ-1 לינואר 2023 תשתנה שיטת ההתחשבנות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסויים מהפרמיה למל"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע - ברמת שוק, לשנות החיתום 2023-2024 הועמד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנת חיתום 2025 ואילך הועמד על 10.95% מהפרמיה. בהתאמה, פעל משרד האוצר לתקן את חוק ההסדרים. משום שמדובר בשיעור שמשקף, לדעת משרד האוצר, את שיעור השיבוב של המל"ל מכל הענף בתביעות העבר, כאשר בפועל היו חברות שנשארו בשיעור גבוה יותר ואחרות בשיעור נמוך יותר, בהתאם לתמהיל התביעות אצלן, הרי שגבייתו באופן אחיד מכל החברות עלול לפגוע בתחרות ובציבור שיסבסד את סוג המבוטחים שעלותו גבוהה יותר. לפיכך, מאפשרים ההסכם והצעת חוק ההסדרים 2021, שתומכת בו חוקית ומציעה לתקן לשם כך את חוק ההסדרים מ-2018, לרשות הפיקוח, לקבוע שיעור העברה דיפרנציאלי על פי מפתח, שישקף את הסיכון ושיעור השיבוב שקדמו לשינוי. נכון למועד פרסום הדוח רשות הפיקוח טרם הפעילה את סמכותה זו. ביום 28 בדצמבר 2021 החברה העבירה לידי המל"ל מקדמה על חשבון המקרים לעיל, בסך של כ-86 מיליוני ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר. ליום 31 בדצמבר, 2022 יתרת המקדמה עומדת על כ-59.6 מיליוני ש"ח. לאור שינוי שיטת ההתחשבנות כמתואר, החברה ביצעה התאמות במודל האקטוארי לקביעת ההתחייבויות בענף רכב חובה בהתאם להסדר זה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי (המשך)

להערכת החברה, ההסדר כמפורט לעיל ביחס לעבר לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה. אך שינוי השיטה עשוי להשפיע על דמי הביטוח שייגבו ממבוטחים בשנת 2023 ואילך.

(5) ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

א) בוצע היוון להתחייבויות התלויות בענפי רכב חובה, רכב רכוש ודירות לפי שיעור ריבית שנתי המבוסס על עקום ריבית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמית אי נזילות עבור ענפי הרכוש ו-80% עבור ענפי חובה וחבויות. שיעור ההיוון יכול להשתנות כתוצאה משינויים בשיעור הריבית חסרת הסיכון. אם שיעור ההיוון שיילקח בחשבון לצורך חישוב ההתחייבויות הביטוחיות יהיה נמוך יותר, אזי ההתחייבויות תגדלנה ולהיפך.

ב) העתודות בענפי רכב חובה וחבויות וענפי רכוש כוללות מרווח סיכון מפורש שנקבע על פי עקרונות הנוהג המיטבי.

ג) הנחת היסוד בכל המודלים האקטוארים הנה שהתפתחות התביעות בעבר משקפת התנהגות דומה בעתיד.

(6) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.

- היות שהמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרום לשינוי בעתודה.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(2) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(7) שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי:

א. בהערכת העתודות בביטוח כללי החברה מהוות את תשלומי התביעות העתידיים לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו (להלן - "שינוי בעקום הריבית").

להלן השפעת השינויים בעקום הריבית על העתודות בשייר עצמי:

2021	2022	
מיליוני ש"ח		
43.5	(107.9)	שינויים בעקום הריבית
(8.0)	90.0	עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים (ראו סעיף ה' להלן)
(9.2) *	-	עדכון אופן חישוב שיעור פרמיית אי נזילות
26.3	(17.9)	סך הכל השפעת הריבית

(*) עדכון שיעור פרמיית אי נזילות, כאמור בסעיף 35(ה)ג.ב. לעיל הקטין את ההתחייבויות בביטוחי חובה וחבויות בשנת 2021 בסך של כ-21.5 מיליוני ש"ח בברוטו, ובסך של כ-9.2 מיליוני ש"ח בשייר.

ב. ריבית היוון תביעות עתיות

לעניין תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978 בנושא ריבית ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין, הרי שבעקבות מספר החלטות בית משפט העליון, שעיינו את 'הלכת קמיניץ' והחילו אותה מפורשות על תביעות השיבוב של המוסד לביטוח לאומי, הוחלט בחברה בשנת 2020 לשחרר את יתרת ההפרשה, בגובה של כ-21 מיליוני ש"ח בשייר. בהתחשב בעובדה שהחשכ"ל לא הפעיל את סמכותו עד כה לעניין עדכון שיעור ההיוון בעת קיומה של חריגה של יותר מאחוז אחד כלפי מטה ברצועת הניוד, לא בוצע עדכון להפרשה בתקופת הדוח בענפי חובה וחבויות.

יובהר כי אין באמור כל וודאות לגבי האופן שבו יפעיל החשב הכללי את שיקול דעתו או לגבי אופן יישום המנגנון. החברה ממשיכה לעקוב אחר ההתפתחויות בנושא ותעדכן את ההפרשות במידת הצורך.

ג. במהלך שנת 2021 עדכנה החברה את אופן פריסת מרווח הסיכון לשנות החיתום על בסיס שיעור קבוע לכל שנה חלף פריסה על פי סטיית תקן וזאת כדי לשקף אומדן טוב יותר לאי הודאות היחסית של כל שנה. העדכון הפחית את סכום ההתחייבויות התלויות בסך של כ-13 מלש"ח בשייר (עקב שיעור ביטוח משנה שונה בין השנים).

ד. בשנת 2022 עדכנה החברה את מרווח הסיכון כך שייקח בחשבון את היעדר המתאם בין הענפים במודל חישוב מרווח הסיכון. העדכון הקטין את ההתחייבויות בשייר בסך של כ-20 מיליוני ש"ח.

ה. סך עודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים ששימש בחישוב הרזרבות ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ-16.9 מיליוני ש"ח (אשתקד - כ-107 מיליוני ש"ח) העומדים כנגד ענפי חובה וחבויות. מתוכן, סך של כ-11 מיליוני ש"ח הינו בגין פקדונות, כ-2.5 מיליוני ש"ח בגין אג"ח קונצרני לא סחיר, כ-3.4 מיליוני ש"ח בגין הלוואות (אשתקד - כ-81 מיליוני ש"ח בגין פקדונות, כ-12 מיליוני ש"ח בגין אג"ח קונצרני לא סחיר וכ-14 מיליוני ש"ח בגין הלוואות).

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון לחדלות פירעון של הלווה וסיכון לירידה באיכות האשראי שלו. החברה משקיעה חלק מנכסיה באגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות, סחירות ושאינן סחירות, הלוואות ובפיקדונות בבנקים. משום כך יש ביציבות הלווים ובשווי הביטחונות שהועמדו, כדי להשפיע על שווי אגרות החוב והפיקדונות שהופקדו על-ידי החברה.

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח			
2,151,200	1,124,946	1,026,254	בארץ
4,281	-	4,281	בחו"ל
2,155,481	1,124,946	1,030,535	סך הכל נכסי חוב
ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	שאינם סחירים	סחירים	
אלפי ש"ח			
1,844,400	1,063,716	780,684	בארץ
3,719	-	3,719	בחו"ל
1,848,119	1,063,716	784,403	סך הכל נכסי חוב

ראו גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. תנועה בהפרשה להפסדי אשראי בגין השקעות במכשירי חוב

נכסים המוצגים בשווי הוגן			נכסים המוצגים בעלות מופחתת		יתרה ליום 1 בינואר, 2022 ביטול בגין חובות שנגבו הפסדי אשראי שהוכרו במועד הרכישה של הנכס הפיננסי הפסדי אשראי שהוכרו במועד הרכישה של הנכס הפרשה במשך השנה יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022 יתרת השקעות במכשירי חוב לפני הפרשה להפסדי אשראי
הפסדי אשראי			הפסדי אשראי		
יתרת אורך חיים	12 חודשים		יתרת אורך חיים	12 חודשים	
אלפי ש"ח					
סך הכל					
9,324	-	388	7,294	1,642	
(4,562)	-	(18)	(3,403)	(1,141)	
1,550	-	-	-	1,550	
-	-	-	(490)	490	
3,451	124	199	3,286	(158)	
9,763	124	569	6,687	2,383	
2,165,244	3,689	956,707	31,514	1,173,334	

סך הכל	נכסים המוצגים בשווי הוגן		נכסים המוצגים בעלות מופחתת		
	הפסדי אשראי		הפסדי אשראי		
	יתרת אורך חיים	12 חודשים	יתרת אורך חיים	12 חודשים	
	אלפי ש"ח				
10,367	3	832	7,222	2,310	יתרה ליום 1 בינואר, 2021
(3,857)	(3)	(117)	(1,193)	(2,544)	ביטול בגין חובות שנגבו
1,717	-	-	-	1,717	העברות בין קבוצות מדידה של הפסדי אשראי
-	-	-	(997)	997	הפסדי אשראי שהוכרו במועד הרכישה של הנכס
1,097	-	(327)	2,262	(838)	הפרשה במשך השנה
9,324	-	388	7,294	1,642	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021
1,857,443	-	704,334	26,277	1,126,832	יתרת השקעות במכשירי חוב לפני הפרשה להפסדי אשראי

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. תנועה בהפרשה לירידת ערך בגין השקעות במכשירי חוב (המשך)

החברה מבצעת בכל תאריך דיווח חישוב בגין הפסדי האשראי החזויים. הפסדי האשראי מחושבים כערך הנוכחי של הפער בין תזרים המזומנים החוזי שהחברה זכאית לו בהתאם לחוזה, לבין תזרים המזומנים שהחברה צופה שהיא תקבל, הלוקח בחשבון הסתברות לכשל (PD) ושיעור השבה (RR). החברה מסתמכת על שיעור ההסתברות לכשל ושיעור ההשבה המפורסמים על ידי חברות הדירוג הבינלאומיות S&P ו-Moodys.

עבור כל נכס שבגינו ירד דרוג האשראי בתקופת הדוח החברה בוחנת האם חלה הרעה משמעותית באיכות האשראי. בהעדר אינדיקציות שסותרות את ההנחה כי לנכס סיכון אשראי נמוך, החברה מיישמת את ההקלה שנקבעה בהוראות התקן לענין נכסים בעלי דירוג חיצוני של "דרגת השקעה". תיק ההלוואות של החברה, הלוואות בטיפול משפטי וכן הלוואות בהן הפיגור בתשלום גבוה מ-90 יום - סווגו כהלוואות עם סיכון גבוה. ההסתברות לכשל מבוססת על נסיון החברה.

נכס בעל סיכון אשראי נמוך, מהווה לפי ההסתברות לכשל בשנה הראשונה. כאשר הנכס מוגדר בעל סיכון אשראי גבוה, החברה מודדת את הפסדי האשראי המצטברים לאורך יתרת חיי הנכס.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

1.א. נכסי חוב

דרוג מקומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח				

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

529,145	-	-	-	529,145
497,109	-	-	91,505	405,604
1,026,254	-	-	91,505	934,749

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

65,461	1,504	-	13,232	50,725
487,792	-	-	-	487,792

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:

571,693	378,530	-	-	193,163
---------	---------	---	---	---------

בטחונות אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

1,124,946	380,034	-	13,232	731,680
2,151,200	380,034	-	104,737	1,666,429

סך הכל נכסי חוב בארץ

דירוג בינלאומי (*)				
ליום 31 בדצמבר 2022				
סך הכל	לא מדורג	נמוך מ-BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

4,281	-	-	4,281	-
-------	---	---	-------	---

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

1.א. נכסי חוב (המשך)

דרוג מקומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2021				
סך הכל	לא מדורג	נמוך	BBB	AA
		מ-BBB	עד A	ומעלה
		אלפי ש"ח		

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

310,040	-	-	-	310,040
470,644	3,130	-	109,507	358,007
780,684	3,130	-	109,507	668,047

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים

בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

83,916	889	-	21,824	61,203
516,302	-	-	-	516,302

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות

פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי

בטחונות:

463,498	313,515	-	-	149,983
---------	---------	---	---	---------

בטחונות אחרים

1,063,716	314,404	-	21,824	727,488
-----------	---------	---	--------	---------

סך הכל נכסי חוב שאינם

סחירים בארץ

1,844,400	317,534	-	131,331	1,395,535
-----------	---------	---	---------	-----------

סך הכל נכסי חוב בארץ

דירוג בינלאומי (*)

ליום 31 בדצמבר 2021				
סך הכל	לא מדורג	נמוך	BBB	A
		מ-BBB		ומעלה
		אלפי ש"ח		

3,719	-	-	3,719	-
-------	---	---	-------	---

נכסי חוב סחירים בחו"ל

אגרות חוב קונצרניות

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

3. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי (*)			
ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	לא	AA	
	ומעלה	אלפי ש"ח	
97,778	38,194	59,584	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
246,550	-	246,550	מזומנים ושווי מזומנים
344,328	38,194	306,134	סה"כ

דירוג מקומי (*)			חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה מזומנים ושווי מזומנים סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל	לא ומעלה	AA	
	אלפי ש"ח	מדורג	
114,228	28,677	85,551	
697,207	-	697,207	
811,435	28,677	782,758	

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

4. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

- (א) החברה מסתמכת על דרוגים שהתקבלו מחברות דרוג.
- (ב) קיים שוני בסולמות דרוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. יצוין, כי בהתאם לחוזר שוק ההון 2008-6-1, בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, הורה המפקח כי עד ליום 1 בינואר 2009 על חברות הדירוג שקיבלו אישור מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לפעול כחברה מדרגת בהתאם לחוזר שוק ההון 2004/1, לפרסם סולם המרה בין הדרוג המקומי לבין סולם הדירוג הבינלאומי.
- (ג) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בבאור נפרד.
- (ד) לעניין יתרות פרמיה לגבייה, ראו באור 10 לעיל.

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסים סחירים ושאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022

ליום 31 בדצמבר 2022		
אלפי ש"ח	%	
671,653	31.2	בנקים (כולל פקדונות)
571,693	26.5	הלוואות לאנשים פרטיים
215,944	10.0	נדלן ובניה
83,291	3.9	אנרגיה וחיפושי נפט וגז
19,007	0.9	שרותים
19,716	0.9	השקעה ואחזקות
3,179	0.1	תקשורת ומדיה
14,020	0.7	ביטוח
6,515	0.3	מסחר
7,737	0.4	קלינטק
5,005	0.2	רשתות שיווק
3,955	0.2	ביטחוניות
4,621	0.2	אחר
1,626,336	75.5	
529,145	24.5	אגרות חוב ממשלתיות
2,155,481	100.0	סך הכל

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

ליום 31 בדצמבר 2021		
אלפי ש"ח	%	
699,425	37.8	בנקים (כולל פקדונות)
463,499	25.1	הלוואות לאנשים פרטיים
201,074	10.9	נדלן ובניה
89,243	4.8	אנרגיה וחיפושי נפט וגז
13,787	0.7	שרותים
17,639	1.0	השקעה ואחזקות
4,772	0.3	תקשורת ומדיה
18,488	1.0	ביטוח
4,761	0.3	מסחר
16,177	0.9	קלינטק
2,359	0.1	רשתות שיווק
6,855	0.4	אחר
1,538,079	83.3	
310,040	16.8	אגרות חוב ממשלתיות
1,848,119	100.0	סך הכל

ז. ביטוח משנה

1. החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. לחברה אין תלות במבטחי משנה כלשהם. הסדרי ביטוח המשנה בהם התקשרה החברה מעבירים סיכון ביטוחי למבטחי המשנה. עם זאת, התחייבויות מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות את החברה ממחויבויותיה כלפי מבטחיה. בביטוח משנה משולמת פרמיה למבטחי המשנה, ותמורתה מבטחי המשנה משלמים תגמולים בגין תביעות, וכן עמלות. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבם של מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות. החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק. בהתאם להנחיית הממונה, קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או נתקשר החברה, המבוססות על דירוג הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד ובהתאם לתאבון הסיכון של החברה. כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה

ליום 31 בדצמבר 2022

נכסי ביטוח משנה										
ביטוח כללי										
סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022										
ייתרות בחובה (זכות) נטו (ב)										
תביעות תלויות										
פיקדונות מבטחי משנה										
שנתקבלו ממשנה										
סכום כתבי אשראי										
סה"כ חשיפה (א)										
מפלג										
שנה										
אלפי ש"ח										
-	71,961	-	57,545	118,380	68	-	1,285	8,199	1,574	16,470
-	56,788	74,441	9,943	112,362	892	1,220	7,408	8,292	10,998	28,935
-	47,497	-	47,770	85,444	1,129	13,021	191	1,309	(5,827)	35,045
-	27,952	-	30,350	44,348	3,311	12,311	685	4,107	(6,460)	43,946
-	204,198	74,441	145,608	360,534	5,400	26,552	9,569	21,907	285	124,396
-	47,855	-	41,477	78,544	1,063	12,468	180	1,571	(4,494)	36,001
1,063	286,069	-	230,254	429,479	23,227	62,984	858	1,549	(1,774)	174,955
1,063	333,924	-	271,731	508,023	24,290	75,452	1,038	3,120	(6,268)	210,956
49	40,277	-	87,452	105,127	3,008	17,792	-	-	1,802	41,444
-	(6,334)	-	31,975	28,058	26	66	477	-	(2,986)	1,104
49	33,943	-	119,427	133,185	3,034	17,858	477	-	(1,184)	42,548
1,112	572,065	74,441	536,766	1,001,742	32,724	119,862	11,084	25,027	(7,167)	377,900

AA ומעלה

General Reinsurance AG

Swiss Reinsurance Co

Hannover Rück SE

אחרים

סה"כ

A

Scor

אחרים

סה"כ

BBB

GIC

אחרים

סה"כ

סה"כ

ז. ביטוח משנה (המשך)

2. מידע בדבר חשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

150 - λ

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ז. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סך הכל החשיפה למבטחי המשנה הינה: סך כל חלקם של מבטחי משנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות, בניכוי הפיקדונות שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם ובתוספת (בניכוי) היתרות בחובה (בזכות) נטו.
- (ב) החברה לא הפרישה השנה ושנה קודמת בגין חובות מסופקים.
- (ג) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע על ידי הנמוך מבין דירוגי חברות דירוג AMBest, Fitch ו-Moody's והומר הדירוג לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ד) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה בביטוח כללי לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 1.85% (MPL) הינה 4,351 מיליוני ש"ח (אשתקד - 3,589 מיליוני ש"ח ב-MPL של 1.8%), ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו 14% (אשתקד - 15%).
- (ה) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2022.

ח. סיכון גיאוגרפי

הרכב:

ליום 31 בדצמבר 2022

אגרות חוב	אגרות חוב	מניות	קרנות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות (*)	סה"כ	
ממשלתיות	קונצרניות							
אלפי ש"ח								
529,145	551,131	36,383	20,044	-	328,990	1,574,571	3,040,264	ישראל
-	10,724	19,511	43,061	-	-	125,441	198,737	ארה"ב
-	-	-	-	-	-	114,116	114,116	צרפת
-	-	-	-	-	-	316,637	316,637	גרמניה
-	-	-	-	-	-	74,375	74,375	אירלנד
-	-	-	-	-	-	82,764	82,764	דרום קוריאה
-	-	-	-	-	-	190,664	190,664	שוויץ
-	-	-	-	-	-	126,058	126,058	הודו
-	-	-	-	-	-	37,420	37,420	לוקסמבורג
-	4,996	-	-	20,109	-	186,942	212,047	אחר
529,145	566,851	55,894	63,105	20,109	328,990	2,828,988	4,393,082	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ח. סיכון גיאוגרפי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021								
סה"כ	השקעות אחרות (*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
אלפי ש"ח								
3,080,395	1,873,553	295,820	-	21,938	39,430	539,614	310,040	ישראל
186,775	120,680	-	3,229	48,499	3,499	10,868	-	ארה"ב
113,066	113,066	-	-	-	-	-	-	צרפת
404,245	404,245	-	-	-	-	-	-	גרמניה
85,217	85,217	-	-	-	-	-	-	אירלנד
83,486	83,486	-	-	-	-	-	-	דרום קוריאה
243,567	243,567	-	-	-	-	-	-	שוויץ
126,966	126,966	-	-	-	-	-	-	הודו
51,027	51,027	-	-	-	-	-	-	ברמודה
52,384	52,384	-	-	-	-	-	-	סין
50,428	50,428	-	-	-	-	-	-	הונג קונג
51,290	51,290	-	-	-	-	-	-	לוקסמבורג
100,475	65,221	-	27,457	-	-	7,797	-	אחר
4,629,321	3,321,130	295,820	30,686	70,437	42,929	558,279	310,040	סה"כ

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ט. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב השקעות לפי בסיס הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022				
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בש"ח או בהצמדה אליו	במטבע חוץ	סך הכל
אלפי ש"ח				
6,433	-	213	6,646	מזומנים ושווי מזומנים
136,292	62,803	26,907	226,002	נכסים סחירים
18,300	21,048	22,266	61,614	נכסים בלתי סחירים
161,025	83,851	49,386	294,262	סך כל הנכסים
ליום 31 בדצמבר 2021				
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בש"ח או בהצמדה אליו	במטבע חוץ	סך הכל
אלפי ש"ח				
7,261	-	1,491	8,752	מזומנים ושווי מזומנים
140,078	83,593	35,445	259,116	נכסים סחירים
17,057	18,580	16,945	52,582	נכסים בלתי סחירים
164,396	102,173	53,881	320,450	סך כל הנכסים

באור 35: - ניהול סיכונים (המשך)

ט. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

ליום 31 בדצמבר 2022

דרוג מקומי (*)			
סך הכל (**)	לא מדורג	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח			
122,727	-	-	122,727
23,004	-	4,333	18,671
23,716	19,226	1,997	2,493
169,447	19,226	6,330	143,891

נכסי חוב בארץ:

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים - סחירים

נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים

סך הכל נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר 2021

דרוג מקומי (*)			
סך הכל (**)	לא מדורג	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח			
141,554	-	-	141,554
26,754	-	5,996	20,758
21,812	16,318	2,357	3,137
190,120	16,318	8,353	165,449

נכסי חוב בארץ:

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים - סחירים

נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המירבי. לפיכך, טור סך הכל מייצג סיכון אשראי מירבי.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2022

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	
(567)	(729)		זכאים ויתרות זכות
144	1		חייבים ויתרות חובה
-	97		פרמיות לגביה

ליום 31 בדצמבר 2021

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	
(686)	(714)		זכאים ויתרות זכות
-	38		חייבים ויתרות חובה
2	180		פרמיות לגביה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה סעיף	
2,249	-		ב (1)	דמי ניהול
-	348		ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
-	912		ו (2) (ד)	דמי תפעול ותגמול נוסף
-	6,889		ו (2) (א)	שכר דירה
-	(445)		ו (2) (ב)	חניות
-	(111)		ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
(653)	-		ו (2) (ו)	עלות התפעול של מעבדה בחדשנות
1,596	7,593			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	אלפי ש"ח	בדבר תנאים ראה סעיף	
2,444	-		ב (1)	דמי ניהול
-	180		ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
-	328		ו (2) (ד)	דמי תפעול
-	7,118		ו (2) (א)	שכר דירה
-	(440)		ו (2) (ב)	חניות
-	(108)		ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
(387)	-		ו (2) (ו)	עלות התפעול של מעבדה בחדשנות
2,057	7,078			

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. ההרכב: (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	בעל שליטה (החברה האם)	בדבר תנאים ראה סעיף	
אלפי ש"ח			
-	2,162	ב (1)	דמי ניהול
60	-	ב (3)	שכר קרוב של בעל שליטה
366	-	ו (2) (ד)	דמי תפעול
6,706	-	ו (2) (א)	שכר דירה
(382)	-	ו (2) (ב)	חניות
(109)	-	ו (2) (ה)	שימוש במידע חיתומי
6,641	2,162		

ב. עסקאות תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה ובעלי עניין

1. הסכם ניהול

ביום 24 במאי 2021 אישר דירקטוריון החברה, בעקבות המלצת ועדת התגמול - לאור תום תוקפו של הסכם הניהול הקודם ולאור עדכונים בהוראות רשות הפיקוח - הסכם ניהול חדש בין החברה לבין חברת האם, ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ, המטמיע עדכונים אלה, וזאת לתקופה של 3 שנים, המתחילות ב-1 ביולי 2021. הסכם הניהול החדש אושר גם באסיפה כללית מיום 11 ביולי 2021. לפי ההסכם, תעמיד ישיר אחזקות שירותי ניהול לחברה הכוללים, בין היתר, שירותי ניהול ואיוש תפקידי יו"ר הדירקטוריון וחברי דירקטוריון וועדותיו וכן שירותי ניהול וייעוץ כפי שיידרשו מעת לעת, באמצעות מנהלים אלה: מר משה (מוקי) שנידמן כיו"ר הדירקטוריון, מר דורון שנידמן כסגן יו"ר הדירקטוריון ויוסי קוצ'יק כדירקטור. תמורת שירותי הניהול תשלם החברה דמי ניהול כדלקמן: תגמול בגין שירותי יו"ר הדירקטוריון בסכום שלא יעלה על פי 9 מגמול דח"צ בהתאם לתקנות הגמול (הגמול המזערי ביחס לשנתי וגמול קבוע ביחס להשתתפות בישיבות), ולא יותר מפי 35 משכרו הריאלי של עובד החברה המשתכר את דרגת השכר הנמוכה ביותר בחברה, וגמול דח"צ בגין שירותי סגן יו"ר הדירקטוריון והדירקטור הנוסף. החברה תישא בכל הוצאות המנהלים מטעם ישיר אחזקות וישיר אחזקות בקשר עם מתן שירותי הניהול, לרבות, במקרה של צורך בנסיעה לחו"ל לשם ביצוע תפקידם: לינה, אש"ל, אירוח, הוצאות נסיעה, ובכלל זה העמדת רכב, וזאת כנגד מסירת חשבוניות/קבלות.

כל אחד מהצדדים רשאי להביא את הסכם הניהול לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 ימים.

2. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

תקנון החברה מאפשר שיפוי וביטוח של דירקטורים ונושאי משרה על פי דין. בהתאם לכך, קבעה החברה מדיניות תגמול הכוללת אפשרות כזו ורכשה ביטוח לכיסוי אחריותם של נושאי משרה, לרבות אלו הנמנים על בעלי השליטה (באותם תנאים), והכל בכפוף להוראות הדין ולהגבלות נוספות שנקבעו במדיניות התגמול.

מדיניות התגמול כוללת זכות לשיפוי, כאמור לעיל, גם לנושאי משרה על פי דין בחברות מאוחדות, וכן פטור מאחריות, בהתאם לכתבי שיפוי ופטור שהוקצו להם, לרבות לאלו הנמנים על בעלי השליטה (באותם תנאים).

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה ובעלי עניין (המשך)

2. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה (המשך)

הסכום ששולם עבור ביטוח נושאי המשרה בחברה ובחברות המאוחדות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
636	1,772	1,502	עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה
263	349	310	עבור ביטוח מעילות

3. הסכם העסקה של קרוב של בעל שליטה

ביום 1 בספטמבר 2020 החלה החברה להעסיק את בן שנידמן, שהינו בנו של אחד מבעלי השליטה, בצוות הדאטה של החברה, כדאטה אנליסט. העסקתו ותנאי העסקתו (בשכר הנמוך מהשכר הממוצע במשק) אושרו בועדת הביקורת והדירקטוריון בישיבותיהם מיום 17 באוגוסט 2020. ביום 10 בינואר 2022 אישרה האסיפה הכללית (לאחר אישור של ועדת הביקורת ושל הדירקטוריון בישיבותיהם מיום 16 בנובמבר 2021) את עדכון שכרו של בן שנידמן לאור הוותק, הניסיון, שביעות הרצון ממנו מצד החברה ותנאי השכר למקבילים לו בתפקיד זה בשוק לתקופה של שלוש שנים מ-1 בינואר 2022. בשנה הראשונה להסכם, שכרו יעמוד על סך מירבי של 21 אלפי ש"ח ברוטו ובשנה השנייה והשלישית יהא זכאי לשכר חודשי בסך מירבי של 27 אלפי ש"ח ברוטו. יובהר, כי לוועדת הביקורת והדירקטוריון החברה סמכות להחליט בכל עת על הפחתת שכרו עד לשכר חודשי שלא יפחת מסך של 17 אלפי ש"ח ברוטו. הודעה מוקדמת הינה על פי דין.

ג. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה

מנכ"ל החברה זכאי, בנוסף לשכר, להטבות שלא במזומן. כמו כן החברה מפקידה עבורו כספים במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת. לפירוט תנאי העסקתו לרבות לעניין תשלום מבוסס מניות ראו סעיף ה' להלן.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021		2022	
מספר אנשים	סכום	מספר אנשים	סכום	מספר אנשים	סכום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1	4,117	1	4,022	1	4,168
1	22	1	543	1	530
1	4,139	1	4,565	1	4,698

(*) כולל מס שכר בשיעור 17%.

ד. הטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020		2021		2022	
מספר אנשים	סכום	מספר אנשים	סכום	מספר אנשים	סכום
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
4	842	4	943	4	784

שכר דירקטורים

בתקופת הדוח קטנה זמנית מצבת הדירקטורים החיצוניים, אחד בשל בקשתו לסיים את כהונתו והאחר בשל פטירה, למרבה הצער.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תנאי ההעסקה של מנכ"ל החברה

ביום 25 ביולי 2018 אישרה לראשונה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, לאחר אישורם של דירקטוריון החברה וועדת התגמול בחברה, את תנאי הניהול והעסקה של מנכ"ל החברה. בהתאם לאישור זה, היה מנכ"ל החברה זכאי למשכורת שנתית בעלות כוללת בתקרה של 3.5 מליון ש"ח (לא כולל מס שכר ועלויות מס הכנסה, בשל העובדה שחלק מהוצאות השכר אינן מותרות בניכוי לצרכי מס לחברה, וכולל הזכאות לתנאים סוציאליים כמקובל בחברה, לרבות הפרשות פנסיוניות, דמי הבראה, הפרשות לקרן השתלמות וכן רכב שבגינו יחוייב בשווי שימוש), וזאת - החל מתום שנת העסקתו הראשונה, כאשר במהלך 12 החודשים הראשונים להעסקתו בחברה, הועלה שכרו באופן הדרגתי משכר חודשי של כ-187 אלפי ש"ח (ברוטו) לחודש, בשתי נקודות זמן, ובאופן שהבטיח שהעלות השנתית לא תעלה על מכפלה של 35 פעמים הוצאת התגמול בגין השכר הנמוך בחברה (להלן בבאור זה: "הסכם ההעסקה").

ביום 24 בינואר 2021 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, הקצאה למנכ"ל החברה סך כולל של 58,748 אופציות, שאינן רשומות למסחר, הניתנות למימוש עד ל-58,748 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, של החברה (להלן בבאור זה: "האופציות"). ההקצאה נעשתה מכוח תוכנית אופציות המפורטת בביאור 32 לעיל ובתנאי ההקצאה החלים גם על יתר נושאי המשרה שהוקצו להם אופציות כאמור. יובהר, כי במקביל - הופחתה עלות התגמול הכוללת של מנכ"ל החברה (ללא האופציות האמורות), לסך של כ-3.4 מליון ש"ח. לאחר הקצאת האופציות כאמור לעיל, עלות התגמול הכוללת של המנכ"ל (כולל האופציות האמורות) מסתכמת לסך של כ-3.75 מליון ש"ח בממוצע לכל אחת מ-4 השנים הקרובות. לפירוט תנאי ההעסקה ראו ביאור 32.

בישיבתה מיום 7 בפברואר 2022, אישרה ועדת התגמול עדכון לשכרו של המנכ"ל, כך שהוא יוצמד לעליית מדד המחירים לצרכן (להלן "המדד") שפורסם ביום 15 בינואר 2021, הן רטרואקטיבית - בגין כל אחד מחודשי השנה בשנת הדוח, והן לעתיד, כאשר לעתיד יבוצע העדכון פעמיים בשנה, באופן צופה פני עתיד, במסגרת שכר פברואר ואוגוסט, כפי שנעשה ביחס לשכר נושאי המשרה הכפופים אליו. עדכון זה הוגבל לרף מהותיות, כך שלא יבוצע עדכון שבמצטבר, מאז עדכון שכרו באישור האסיפה הכללית, יעלה את שכרו ביותר מ-5%, ובכל מקרה יבוצע העדכון רק ככל ששכרו המעודכן לא יעלה על מכפלה של 35 של שכר העובד הזוטר ביותר בחברה, בהתאם להגדרות שקבעה ועדת התגמול. החלטה זו של ועדת התגמול אושרה על ידי הדירקטוריון בישיבתו מיום 24 בפברואר 2022. בנוסף, כוללים תנאי ההעסקה של המנכ"ל, כמו נושאי המשרה הכפופים אליו, תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורין על פי דין, תנאים סוציאליים כמקובל, החזר הוצאות, ותקופת הודעה מוקדמת לפיטורין בת שישה חודשים.

לאחר שביום 2 בפברואר 2023, החליטה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, שלא לאשר את העדכון המוצע להסכם ההעסקה של מנכ"ל החברה, ביום 23 בפברואר 2023 החליטו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה לאשר את העדכון המוצע המעודכן להסכם ההעסקה, בכפוף לאישורה ולעדכונה כדין של מדיניות התגמול של החברה לשנים 2023-2025, ובכלל זה: (1) עדכון עלות השכר השנתית של מנכ"ל החברה לסך של 4.5 מליון ש"ח וכן הצמדתה לשיעור עליית המדד בגין חודש ינואר 2023; (2) עדכון העלות לחברה של תשלום למנכ"ל החברה בגין הודעה מוקדמת ו/או בגין אי תחרות, באופן שבו העלות האמורה לא תעלה על סך השווה לעלות לחברה של שכר של 12 חודשי עבודה של מנכ"ל החברה החל ממועד סיום העסקתו; ו-(3) שינוי בתנאי האופציות, באופן שבו יבוטל תנאי הסף לעמידה בתשואה על ההון ביחס להבשלה של המנות השלישית והרביעית. יובהר, כי העדכון המוצע כאמור לעיל כפוף לכל האישורים הנדרשים על פי דין, ובכללם אישורה של האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה, אשר צפויה להתכנס ביום 3 באפריל 2023.

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

1. נוהל עסקאות זניחות

לאור הוראות פרק ו' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, וחוזר 2018-9-10 "החוזר המאוחד - דין וחשבון לציבור", ולאור אימוץ נוהל עסקאות זניחות על ידי החברה, לא יפורטו עסקאות זניחות כהגדרתן בנוהל הנ"ל וכן עסקאות בסכומים לא מהותיים של דמי ביטוח, עמלה, תגמולי ביטוח, יתרות, תביעות תלויות וריבית, המשולמים לצדדים קשורים או המתקבלים מצדדים קשורים במהלך הרגיל של עסקי ביטוח, העסקת עובדים ועסקאות משותפות לחברות קבוצה שנועדו להיטיב את התמורה לחברה ולחברות הקבוצה בזכות ביצוען במשותף ובמרוכז דוגמת מכירה / רכישה במשותף של שירותים, מוצרים או ניירות ערך ושימוש משותף בנכסי קניין רוחני של מותג ביטוח ישיר.

על פי נוהל עסקאות זניחות שאומץ על ידי החברה, עסקת בעל שליטה תחשב כעסקה זניחה אם מתקיימים בה התנאים הבאים:

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

1. נוהל עסקאות זניחות (המשך)

- (1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")).
- (2) השפעתה על הפרמטר הרלוונטי (כאמור להלן) הינה בשיעור של פחות מאחוז אחד (1%).
- (3) בכל עסקה או התקשרות העומדת לבחינת רף הזניחות, יבחנו הפרמטרים הרלוונטיים על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה טרום האירוע כמפורט להלן:
 - (א) יחס נכסים - היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים;
 - (ב) יחס התחייבויות - ההתחייבויות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות;
 - (ג) יחס הון עצמי - הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי;
 - (ד) יחס פרמיות - הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים;
 - (ה) יחס הכנסות משירותים שונים - היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים או מבוקרים;
 - (ו) יחס הוצאות בגין שירותים שונים - היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים;
 - (ז) יחס רווחים - הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים האחרונות, מחושב על בסיס 12 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
- (4) מבלי לפגוע בצורך להעריך עבור כל אירוע שזניחותו נבחנת איזה מהמדדים לעיל הם הרלוונטיים, ייחשבו המדדים הבאים כרלוונטיים לעסקאות המפורטות להלן:
 - (א) רכישת נכס - יחס נכסים;
 - (ב) מכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים;
 - (ג) רכישת או מכירת של ביטוח - יחס פרמיות.

בבחינת זניחותו של אירוע אשר אמור להתרחש בעתיד יש לבחון, בין היתר, את מידת הסבירות להתממשותו של האירוע.

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינן נכנסות תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה

א. הסכם לשכירת משרדים מחברה קשורה

מאז חודש אפריל 2006 פועלת החברה ממשרדים המצויים במגדל אדגר ברח' אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה, אשר למיטב ידיעת החברה, הינו בבעלות משותפת בחלקים שווים של אדגר השקעות ופיתוח בע"מ (שלמיטב ידיעת החברה, הינה חברה בת של חברת האם, ומוחזקת גם במישרין על ידי צור שמיר אחזקות בע"מ - בעלת השליטה בחברה האם) מצד אחד, ושל מספר חברות בקבוצת כלל - כשבראשן כלל חברה לביטוח בע"מ מצד שני (להלן כולן ביחד: "המשכיר"). הסכמי החברה עם המשכיר כוללים כוללים שכירת שטחי משרדים, מחסנים וחדרי שרתים, שטחי חניה, ושימוש בחדרי ישיבות והסעדה.

ביום 26 בדצמבר 2012, לאחר שהתקבלו אישורים מוועדת הביקורת והדירקטוריון בישיבותיהם מיום 19 בדצמבר 2012, עודכן הסכם השכירות ובכלל זה עודכן מחיר השכירות למ"ר משרדים ל-70 ש"ח למ"ר משרדים החל מיום 1 בינואר 2013 וכן הוארכה תקופת השכירות עד ליום 31 במרץ 2029 (החברה רשאית לסיים את תקופת השכירות ביום 31 במרץ 2026, ובלבד שמסרה על כך הודעה למשכיר בכתב לא יאוחר מיום 30 בספטמבר 2025).

נכון לתאריך אישור הדוח, שוכרת החברה כ-10,786 מ"ר שטחי משרדים, מחסנים ומקומות חניה במגדל אדגר וכן, כאמור לעיל, שירותי חדרי ישיבות והסעדה, בסך כולל של כ-7 מיליון ש"ח לשנת הדוח.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינם נכנסים תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה (המשך)

ב. החברה התקשרה בהסכם עם מימון ישיר, אשר תחילתו ביום 26 בדצמבר 2019, לפיו החברה תשכיר למימון ישיר מקומות חניה בחניון אשר צמוד למשרדי החברה. ההסכם בתוקף עד יום 30 ליוני 2023 ויתחדש אוטומטית לתקופות נוספות של 12 חודשים כל אחת. הסכם זה אושר בישיבת ועדת הביקורת מיום 12 באוגוסט 2019 ובישיבת הדירקטוריון מיום 14 באוגוסט 2019.

ג. בין החברה לבין מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן - מימון ישיר), אשר הינה חברה אחות של החברה (שלמיטב ידיעת החברה, הינה חברה בת של חברת האם, ומוחזקת גם במישרין על ידי ביטוח ישיר - השקעות פיננסיות בע"מ - בעלת השליטה בחברה האם), נחתמו בשנים 2017-2021 הסכמים במסגרתם רכשה החברה תיקי הלוואות קיימים של מימון ישיר כנגד תשואה קבועה ועל פי אמות מידה פיננסיות מוסכמות. כל הרכישות בוצעו ממקורות עצמאיים ואושרו בועדת הביקורת ובדירקטוריון החברה, כמפורט להלן. הרכישות משנת 2018 ואילך בוצעו ביחד עם חברת ביטוח נוספת שאינה חברה קשורה, ובאותם תנאי התקשרות (כל רוכש ביחס לחלקו ברכישה), ולמעט היקף הרכישה, שהיה גדול יותר מצידה של המבטחת שאינה חברה קשורה. בחודש אפריל 2017 רכשה החברה תיק הלוואות בסך של כ-84.5 מיליון ש"ח ובחודש אוגוסט 2017 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף בסך של כ-127 מיליון ש"ח. רכישת תיקי הלוואות אלו אושרו ביום 26 באוקטובר 2016 וביום 3 ביולי 2017 בועדת הביקורת וביום 26 באוקטובר 2016 וביום 12 ביולי 2017 בדירקטוריון החברה (בהתאמה). עסקאות אלה אושרו גם במסגרת אסיפות כלליות מימים 33 במרס 2017 ו-23 באוגוסט 2017 בהתאמה. בחודש נובמבר 2018 רכשה החברה ביחד המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 40%) תיק הלוואות נוסף בסך של כ-175.6 מיליון ש"ח (מתוכם 151.2 מיליון ש"ח מול תיק הנוסטרו והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיק הלוואות זה אושרה ביום 17 בספטמבר 2018 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. בחודש יוני 2019 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 20%). עסקה זו בוצעה ב-3 פעימות במהלך 2019: בחודש יוני סך של כ-129.9 מיליון ש"ח, בחודש אוגוסט סך של כ-70.7 מיליון ש"ח, בחודש נובמבר סך של כ-44.5 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטרו בחודש יוני 65.1 מיליון ש"ח, בחודש אוגוסט 65.1 מיליון ש"ח, ובחודש נובמבר 40.9 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיקי הלוואות אלה אושרה ביום 20 במאי 2019 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. בחודש אפריל 2021 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 30.55%). עסקה זו בוצעה ב-2 פעימות במהלך 2021: בחודש אפריל סך של כ-108.8 מיליון ש"ח ובחודש יוני סך של כ-106.0 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטרו בחודש אפריל 104.1 מיליון ש"ח ובחודש יוני 101.4 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיק הלוואות זה אושרה בדיעבד ביום 16 בדצמבר 2021 בועדת הביקורת ובדירקטוריון. האישור ניתן בדיעבד, כאמור לעיל, בשל טעות אנוש שהביאה לעיכוב הליך האישור. העיכוב דווח על ידי החברה לרשות הפיקוח ולרשות ניירות ערך סמוך לאחר גילוי. בחודש אפריל 2022 רכשה החברה תיק הלוואות נוסף ביחד עם המבטחת הנוספת (כשחלק החברה בעסקה - 30.55%) בסך של כ-210.5 מיליון ש"ח (מתוכם מתיק הנוסטרו 196.7 מיליון ש"ח והיתר בגין מסלולי השקעה תלויי תשואה). רכישת תיקי הלוואות אלה אושרה ביום 25 באפריל 2022 בועדת הביקורת ובדירקטוריון ובוצעה בפועל בשתי פעימות (באפריל וביוני).

ד. בגין שירותי הגביה שמעניקה מימון ישיר עבור תיקי הלוואות שרכשה החברה ממימון ישיר, משלמת החברה למימון ישיר דמי תפעול חודשיים בהתאם למספר ההלוואות שרכשה ואשר תקפות בתחילת אותו חודש, בסכום שאינו מהותי לחברה. בגין התיקים שנרכשו בשנת 2017 נקבע מנגנון אשר מזכה את מימון ישיר בתגמול נוסף (בנוסף במידה שתשואות תיק הלוואות גבוהה מ-3.25%). בתקופת הדוח שילמה החברה 580 אלפי ש"ח, כתגמול נוסף כאמור.

ה. החברה התקשרה בהסכם עם מימון ישיר, אשר תחילתו ביום 1 בינואר 2017, לפיו מימון ישיר תהא רשאית לקבל מן החברה מידע מוגבל ומוגדר ובתנאי שהתקבל אישור מראש מנשוא המידע להעברתו, בתמורה לסכום שנקבע ע"י מעריך שווי חיצוני, שמונה על ידי החברות, כתמורה ראויה למידע. ההתקשרות נבדקה ואושרה בועדת הביקורת בישיבותיה מאז דצמבר 2016 ועד 21 ביוני 2017 ובישיבת הדירקטוריון מיום 21 ביוני 2017. ההתקשרות הינה בסכומים זניחים.

באור 36: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

1. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

2. פירוט עסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין - שאינם נכנסים תחת נוהל עסקאות זניחות של החברה (המשך)

1. בחודש אוקטובר 2020 נחתם הסכם שיתוף פעולה בין החברה לבין חברת הביטוח היפנית MSI לפיו יקימו הצדדים במשותף מעבדת חדשנות (HUB) במשרדי החברה בישראל, לקידום ובחינה של מיזמים טכנולוגיים ישראליים בתחום עיסוקם. מכוח הסכם שנחתם בין MSI לבין חברת האם של החברה בינואר 2021, תישא חברת האם בחלק מעלות התפעול של מעבדת החדשנות (שכר הדירה ביחס למשרדי ה-HUB, מזכירת ה-HUB ואנליסט ה-HUB).

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

כמות הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד חברות שונות ובכלל זה החברה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות") יוצר לחברה פוטנציאל חשיפה להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" או "שלב האישור"). אם בקשת האישור נדחת באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. החלטה בשלב האישור המקבלת את הבקשה מביאה לבירור התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"), אך ניתן להגיש עליה בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור.

על פסק דין הדוחה את הבקשה לאישור, או כזה המכריע בתובענה לאחר שאושרה כייצוגית, ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור. במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות שאושרו כייצוגיות, המפורטות להלן, מצויות בשלבים שונים של התדיינות.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות, המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("More Likely Than Not") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית תידחה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות בהן ביחס לתביעות, כולן או חלקן, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה ידחו, בחלקן או במלואן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. במקרה בו, במי מההליכים הנ"ל, שבהם יש לחברה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה.

1. ביום 7 בדצמבר 2011 הוגשה לביהמ"ש המחוזי מרכז תביעה כנגד החברה וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בטענה שהחברה נוהגת לחדש את ביטוחי הרכב-רכוש של לקוחותיה ללא אישורם, שלא כדין, וכאשר הם מבקשים לבטל את החידוש מוחזרת להם הפרמיה שנגבתה ללא תוספת הפרשי הצמדה וריבית. כמו כן, מי שמחודשת לו הפוליסה כאמור ללא יצירת קשר עם החברה, אינו נהנה מהנחות חידוש שהיה מקבל בקלות לו היה יוצר קשר עם החברה.

התביעה הוגשה בשם שתי קבוצות. אחת, המורכבת מכל לקוחות החברה אשר פוליסת הרכב רכוש שלהם חודשה באופן אוטומטי ללא קבלת הסכמתם הפוזיטיבית. לגביהם התבקש להשיב להם את מלוא הפרמיה או - לגבי מי שיוכח כי רצו בחידוש, להשיב להם את גובה ההנחה שהיו מקבלים לכאורה לו היה נוצר איתם קשר בחידוש, בגובה של 11.5% מסכום הפרמיה; הקבוצה השנייה מורכבת מכל לקוחות החברה אשר החברה השיבה להם כספים בערכים נומינליים בלבד, ללא הפרשי הצמדה וריבית, לרבות בגין חידוש אוטומטי של פוליסת ביטוח. לגביהם התבקשה השבת ההפרשים האמורים.

התביעה האישית עמדה על סך 5,441 ש"ח והבקשה לאישורה כייצוגית העמידה את סך התביעה בהתייחס לחברה על 200,000 אלפי ש"ח.

ביום 27 באוקטובר 2016 הכריע בית המשפט בבקשה לאישור ודחה אותה הן לגבי הטענה לאי חוקיות החידוש האוטומטי, והן לגבי הטענות להנחות והטבות שהיו המחדשים מקבלים לו היו מבצעים את החידוש באופן אקטיבי.

הבקשה לאישור כייצוגית התקבלה ביחס לטענה שבמקרה של ביטול חידוש על ידי מבוטח הוא היה זכאי להחזר הפרמיה, ככל שלא הושבה לו, וביחס לטענה שלהחזר כזה היה על החברה לצרף הפרשי ריבית.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

ביום 4 בפברואר 2020, במסגרת פסק דין בערעור לביהמ"ש העליון, שהוגש על ידי המבקשים, נקבע כי יש מקום לדון כייצוגית גם בטענה לפיה אסור היה לחברה לחדש פוליסות באופן אוטומטי. שאר הטענות לגבי הנחות נדחו גם בבית המשפט העליון.

התיק הוחזר לדיון בכל טענות הצדדים בסוגיה זו במסגרת דיון בתביעה כייצוגית, לרבות ביחס לדיון שחל באותה העת, והקבוצה הוגדרה על ידי בית המשפט העליון כך: כל לקוח של החברה אשר פוליסת ביטוח הרכב (רכוש) שלו חודשה באופן אוטומטי עד למועד הגשת הבקשה לאישור התובענה הייצוגית, שלא בהסכמתו. זאת, בין אם הומצאה לו פוליסת הביטוח בסמוך לאחר החידוש, ובין אם לאו.

בעקבות פסק דין זה נתן בית המשפט המחוזי הנחיות להמשך ניהול הדיון בתביעה. ביום 12 במרס 2020 הגישה החברה בקשה לדיון נוסף על פסק הדין של בית המשפט העליון. ביום 3 במרס 2021, ניתנה החלטה הדוחה את הבקשה לקיום דיון נוסף אך מבהירה את גדר האפשרות להשלים את הדיון והטיעון במסגרת התיק העיקרי. כתב הגנה בתביעה בבית המשפט המחוזי הוגש ביום 25 במאי 2020 ומאז מתנהלים בתיק הליכים מקדמיים.

2.

ביום 8 בספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד החברה בטענה שהחברה מפרה את חובתה לצרף ריבית צמודה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה, כפי שהמבקשת מפרשת את ההוראה. בקשה כזו הוגשה במקביל נגד חברות ביטוח נוספות והדיון בהן מתנהל במאוחד (להלן: "הבקשה המאוחדת").

חברי הקבוצה אשר בשמם מעוניינת המבקשת לפעול הינם כל מי שקיבל במהלך שבע השנים שקדמו הגשת תובענה זו, או למצער - במהלך שלוש השנים שקדמו להגשה, ועד לקבלת פסק דין בתביעה זו, תגמולי ביטוח מהחברה מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית בהתאם לחישוב ופרשנות המבקשת את הוראות הדין בנושא.

סכום התובענה האישית של המבקשת עומד על 47.83 ש"ח - במקרה בו הריבית מחושבת החל ממועד קרות מקרה הביטוח, או 20.98 ש"ח - במקרה בו הריבית מחושבת החל מתום 30 ימים מיום מסירת התביעה. סכום התובענה הייצוגית מוערך בסכום של כ-30,000 אלפי ש"ח.

הבקשה המאוחדת הוגשה כנגד החברה לאחר שבקשה דומה נגד מספר חברות ביטוח כבר אושרה כייצוגית בבית המשפט המחוזי ("הבקשה המוקדמת"). ביום 1 במרס 2021 פורסם פסק דין חלקי בבקשה המוקדמת, שאימץ את ההחלטה שאישרה את הבקשה המקבילה ונתן הנחיות לבדיקת סוגיית הנזק. למיטב ידיעת החברה, החברות שנגדן ניתן פסק הדין החלקי הנ"ל הגישו עליו, ביום 18 במאי 2021, ערעור לבית המשפט העליון.

ביום 26 במאי 2021 ניתנה החלטה המאשרת את הבקשה המאוחדת כייצוגית בהסתמך גם על עמדת בית המשפט המחוזי בבקשה המוקדמת. בעקבות זאת הוגשו ביום 15 בדצמבר 2021 כתבי הגנה מטעם הנתבעות בבקשה המאוחדת, כולל החברה. ביום 31 במרס 2022 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בבקשה המאוחדת עד להכרעה בבקשת רשות הערעור שהוגשה במסגרת הבקשה המוקדמת, ועל ניהול משותף שלהן בבוא העת. ביום 10 בנובמבר 2022 או בסמוך לכך דחה ביהמ"ש העליון את בקשת רשות הערעור בנימוק שאין הצדקה להכרעה בשאלת החבות בשלב זה ונכון לחכות לפסק הדין הסופי, על אף העלות הכרוכה בבירור היקף הנזק הנטען. לאור זאת החליט בית המשפט המחוזי, ביום 22 לנובמבר 2022, לאחד בפועל את הדיון בשתי התביעות אך בפועל הדיונים מתקיימים עדיין בנפרד בשל טענת הנתבעות בבקשה המאוחדת כי שלבי הדיון שונים ויש ליתן להן את יומן בביהמ"ש. התיק קבוע להגשת טיעונים לצורך החלטה בנושא זה.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

3. ביום 29 בספטמבר 2015 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב כנגד החברה תביעה ובקשה לאשרה כייצוגית בטענה שהחברה מפרה הוראות דין שונות לגבי חישוב שכר והפרשות פנסיוניות לעובדיה.

המבקשים מבקשים לייצג קבוצות עובדים שונות בהתייחס לכל אחת מטענות ההפרה שהם מייחסים לחברה, ביחס לתקופה של שבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

סכום התובענה הייצוגית מוערך על ידי המבקשים בסך כולל של כ-13,699 אלפי ש"ח.

ביום 21 במאי 2018 דחה בית הדין את הבקשה לאישור הבקשה כייצוגית וחייב את המבקשים בהוצאות. ביום 20 ביוני 2018 הוגש ערעור על החלטה זו לבית הדין הארצי, אשר הורה למערערים להגישו מחדש כדין עד ליום 15 בנובמבר 2018. ביום 18 במרס 2019 התקיים דיון בבית הדין אשר החליט, ביום 25 ביוני 2019, לעכב את ההכרעה בו עד לאחר ההכרעה בעתירה לבג"ץ שהוגשה ביחס להכרעה בעניין קסטרו. בעקבות החלטת בג"ץ בעניין קסטרו להחזיר את הדיון לבית הדין האזורי, מבלי שנקבעו בהחלטה קביעות משפטיות בקשר למחלוקות שבבקשה דכאן, התקיים דיון בערעור בבית הדין הארצי ביום 16 בפברואר 2023 והדין ממתין להכרעה.

4. ביום 1 בדצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה שהחברה מחדשת את פוליסת ביטוח הדירה של מבוטחיה תוך העלאת דמי הביטוח וזאת ללא קבלת הסכמה של המבוטחים הן לחידוש הפוליסה והן להעלאת דמי הביטוח.

עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזרי הפיקוח בנושא חידושים, הפרת חוק חוזה ביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות תום לב ועוד.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה לא צוין. הנזק האישי הנטען כלפי החברה הינו בסך של 1,890 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הינם: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושלא כדין, מתן צו המורה על הפסקת התנהלות זו וסעדים נלווים שונים.

ביום 17 בדצמבר 2020 ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התביעה כייצוגית. ביום 14 בפברואר 2021 הגישה החברה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור ("בר"ע") ובקשה לעיכוב ביצוע ההחלטה עד להכרעה בה. ביום 8 במרס 2021, לאחר שהחברה כבר הגישה כתב הגנה בתיק העיקרי, התקבלה הבקשה לעיכוב ביצוע של ההליכים עד להכרעה בבר"ע. ביום 30 באוגוסט 2022 ניתנה החלטה הדוחה את הבר"ע וההליך בביהמ"ש המחוזי התחדש. בעקבות קדם משפט שהתקיים בתיק נקבע התיק לסיכומים והחלטה לגבי הגדרת חברי הקבוצה.

5. ביום 8 בינואר 2017 או בסמוך לכך הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה לפיה אי עדכון תעריף הביטוח במהלך תקופת הביטוח, כאשר התעריף בעת רכישת הפוליסה התבסס על נתון של גיל וותק נהיגה, שמטבעו התעדכן במהלך תקופת הביטוח, וכאשר בחברה יש לכאורה נוהג לאפשר עדכון כזה ללקוחות שמבקשים זאת, אינו לגיטימי. התביעה הוגשה כנגד מספר חברות, לאחר אישור ייצוגית בנקודה זו כנגד חברת ביטוח אחרת (להלן: "הייצוגית המוקדמת").

עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובות תום לב, זהירות ואמון מוגבר החלים לטענת המבקשים על חברות ביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, אי גילוי, הפרת חובה חקוקה, ועוד.

חברי הקבוצה אותם מבקשים המבקשים לייצג הינם כל מי שרכש ביטוח חובה מקיף או צד שלישי לרכב מאת מי מהנתבעות במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התביעה, ואשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו, או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה היה זכאי להפחתה בתעריף פרמית הביטוח, אך המבטחת נמנעה מלהפחית לו את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, למרות הפרקטיקה הנוהגת אצלה בעניין זה.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. (המשך)

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה מסתכם לפי אומדן המבקשים בסכום של 12,250 אלפי ש"ח. הנזק האישי הנטען כלפי החברה הינו בסך של 225.76 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הינם: השבת סכומים שנגבו לפי הטענה ביתר ושלל כדון, מתן צו המורה על שינוי התנהלות זו וגילוי ויישום המדיניות הנטענת ביחס לכל המבוטחים וסעדים נלווים שונים.

ביום 16 בפברואר 2022 ניתן פסק דין הדוחה את הייצוגיות המוקדמת לגופה, וקובע כי תמחור הפוליסה נקבע במועד רכישתה ואין מקום לשנותו במהלך תקופת הביטוח בשל שינויים שחלו במהלכה, לטוב או לרע, וגם אם הנתבעת מאפשרת שינויים כאלה, אין בכך כדי לייצר חובה שלה לאפשר זאת או להציע אפשרות כזו למבוטחיה, וכי חיוב כזה עלול לפגוע בחברי הקבוצה שכן הוא ישפיע על התמחור כולו, ולא דווקא לטובתם. לאור פסק הדין שניתן בייצוגיות המוקדמת, הגישו המבקשים בקשה לעיכוב ההליכים בתיק בשל כוונתם להגיש ערעור על ההכרעה בייצוגיות המוקדמת ועד להכרעה בו, ובית המשפט נעתר לבקשתם זו בישיבה שהתקיימה ביום 20 במרס 2022. ערעור כאמור הוגש ביום 25 באפריל 2022 ודיון בו צפוי להתקיים ביום 19 באפריל 2023. לאור זאת נקבע התיק לתזכורת ליום 1 במאי 2023.

6.

ביום 1 בפברואר 2017 או בסמוך לכך הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה בטענה העיקרית שהחברה, שלא כדון, משווקת את פוליסת הביטוח המקיף לרכב בחבילה אחת עם כתבי שירות מסויימים מבלי לפרט את המחיר הנפרד של הביטוח ושל כתבי השירות, מבלי להציע למבוטח אפשרות בחירה בין שני ספקים ותוך יצירת מצג של חובה לרכוש את הכל בצוותא חדא, ובכך מונעת ממבוטחיה לבחור האם לרכוש את המוצר כחבילה או לרכוש את השירותים בנפרד מספקים שונים ובעלות שונה. עילות התביעה הנטענות הן הפרת הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, חוק חוזה ביטוח וחוזרים שונים של רשות הפיקוח, דיני החוזים הכלליים, ביצעו עוולות שונות הקבועות בפקודת הנזיקין, ועשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניינת המבקשת לייצג הינם כל מי שרכש מהחברה כתבי שירות במסגרת פוליסת ביטוח הרכב, לרבות כתבי שירות מסוג שירותי דרך גרירה ו/או כיסוי לתיקון פנסים ומראות ו/או שירותי תיקון שמשות ו/או שירותי רכב חלופי במקרה של תאונה או גניבה.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מוערך על ידי המבקשת בלמעלה מ-2,500 אלפי ש"ח כאשר הנזק האישי הנטען כלפי החברה עומד על סך של 28 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הינם קביעת פיצוי על הנזק שנגרם לקבוצה, וסעדים נלווים שונים.

ביום 19 ביוני 2022 ניתנה החלטת בית המשפט לפיה הוא מאשר את הבקשה לדיון כייצוגיות אך דוחה את תביעת המבקשת וקובע כי אינה כשירה לייצג את הקבוצה ולפיכך הוא מורה על הגשת הצעה להחלפתה בתובע ייצוגי אחר. ביום 1 בספטמבר 2022 הוגשה בקשה למינוי תובע ייצוגי חלופי וביום 14 בנובמבר 2022 ניתנה החלטה המאשרת את החלפת התובע הייצוגי וקובעת מועדים להגשת כתבי טענות מתוקנים בהתאם. בקשת רשות ערעור שהגישה החברה על אישור ההחלפה מבלי שהתקיים דיון בבקשה נדחה על ידי ביהמ"ש העליון ולפיכך הגישה החברה את הגנתה ביום 9 בפברואר 2023. המועד להגשת כתב תשובה מטעם התובע קבוע ליום 10 במרס 2023. תזכורת פנימית נקבעה ליום 20 ביולי 2023.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. ביום 19 באוגוסט 2019 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה לביהמ"ש המחוזי מרכז נגדה ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות").

עילות התביעה הנטענות הן הפרה של חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, דיני החוזים הכלליים, דיני עשיית עושר ועוד.

חברי הקבוצה אותם מעוניינים המבקשים לייצג, הוא כל מבטחי הנתבעות בביטוח מקיף לרכב שרכשו עם הפוליסה גם כתבי שירות, אשר נגרם לרכבם אירוע ביטוח מסוג "אובדן גמור" או "אובדן גמור להלכה", והנתבעות גבו מהם דמי ביטוח מלאים בגין התקופה שלאחר ביטול הסכם הביטוח עקב מקרה הביטוח האמור - גם ביחס לכתבי השירות.

המבקשים מצהירים כי אינם יודעים לאמוד את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אך מעריכים את הנזק האישי הנטען כלפי החברה עומד על סך של 173 ש"ח.

הסעדים המבוקשים הם להכיר בתביעה כייצוגית, להגדיר את הקבוצה, להשיב את הסכומים שנגבו, לפי הטענה, ביתר ושלא כדין, לקבוע חובת השבה מקבילה גם לעתיד, וכן סעדים נלווים שונים.

החברה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 22 בינואר 2020. ביום 24 בנובמבר 2020 הורה בית המשפט לרשות הפיקוח להגיש עמדה ביחס לסוגיות מושא בקשת האישור ועמדה זו הוגשה ביום 14 בפברואר 2021. הצדדים הגישו התייחסותם לתגובה זו, וביום 9 בינואר 2022 התקיים דיון בנושא בפני בית המשפט. בעקבותיו, פנה בית המשפט, ביום 2 בפברואר 2022, ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להבהרת עמדת המדינה לאור העמדות המשפטיות הסותרות של המבקשת ושל רשות שוק ההון. ביום 8 ביוני 2022 הודיעה היועמ"ש כי היא אינה מוצאת שסתירה כאמור מצדיקה התייצבותה להליך והבעת עמדה בו וכי ניתן להכריע בתיק על בסיס פרשנות בית המשפט את הדין. דיון הוכחות בתיק התקיים ביום 18 בינואר 2023 והתיק נקבע לתזכורת לאחר קבלת סיכומים, ליום 10 במאי 2023.

8. בימים 17-19 באפריל 2020 הוגשו כנגד החברה, וכנגד כמעט כל יתר חברות הביטוח בישראל, לרבות הפול, 3 בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בטענה דומה, ולפיה - נוכח מגבלות התנועה שהוטלו בישראל עקב התפרצות מגפת הקורונה, פחתה הנסועה ופחת, ביחס לביטוחי דירות, הסיכון לפריצות לבתים, ולפיכך פחת הסיכון הביטוחי בביטוחי רכב רכוש, חובה ותכולת דירה, ועל כן היה על החברות, מיוזמתן, להפחית את פרמית ביטוח שגבו מכל מבטחייהן בהתאם, אך הן הפרו את חובתן הנטענת לעשות זאת. התביעות הוגשו בבתי המשפט המחוזיים בתל אביב, מרכז וחיפה.

במקביל הוגשה בקשה בטענות דומות, אך לא כנגד החברה, בקשר עם ביטוח בתי עסק (בקשת בתי עסק).

עילות כל התביעות הן בעיקרן הפרה נטענת של הוראות סעיפים 16 ו-20 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, דיני החוזים הכלליים, פקודת הנזיקין ודיני עשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצות אותם מעוניינים המבקשים בבקשות אלה לייצג, מוצר הביטוח לגבי הוגשה התביעה, סכומי התביעה האישית של כל אחד מהם כלפי החברה, וסכום התביעה הכולל כלפי החברה של כל אחד מהם, הם כדלקמן:

סכום תביעה	סכום תביעה	סוג המוצר	בימ"ש מחוזי
קבוצתי	אישית		
(אלפי ש"ח)	(ש"ח)		
117,767	186	רכב רכוש, חובה, תכולת דירה	תל אביב
137,738	135	רכב רכוש, חובה	מרכז
160,000	262	רכב רכוש, חובה	חיפה

הסעדים המבוקשים ביחס לתביעות אלה הם בעיקרם לקבל את טענת המבקשים ולחייב את החברות לבצע החזר פרמיה כנתבע.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

8. (המשך)

ביום 22 לפברואר 2021 ניתנה החלטה בבקשה לפי סעיף 7(ב), אשר הורתה על פיצול הדיון בבקשות האישור בנושאי רכב ודירה ואיחוד התובענות בחס לביטוחי רכב כך שעניינן ייוצג על ידי תובענה אחת בלבד, ואילו דירה – על ידי אחרת. ביהמ"ש הורה על מועדים להגשת כתבי תביעה ובקשות אישור מתוקנים ולהגשת כתבי תשובה ביחס אליהם. מגישי הבקשה, שביהמ"ש הורה למחוק או לאחד אותה עם אחרות, הגישו ערעור על ההחלטה לבית המשפט העליון. המשיבות הגישו תשובתן לערעור ביום 23 בינואר 2022 ודיון בו נקבע ליום 25 במאי 2022. ביום 27 בפברואר 2023, לאחר תאריך הדוח, ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים בתביעת הדירה, בעקבות המלצת בית המשפט שיעשו כן. בכך הסתיימה התביעה בקשר עם ביטוחי דירה.

עוד קודם לכן, ביום 16 ביוני 2021 ניתן פסק דין הדוחה על הסף את התביעה כנגד הפול בהעדיר יריבות, וביום 4 באוגוסט 2021 ניתן פסק דין הדוחה את 'בקשת בתי עסק', על בסיס נימוקי הגנה דומים לאלה שהעלו המשיבות בשלוש התביעות הנ"ל. לאור זאת, הוגשו על ידי הצדדים בקשות לעיכוב הליכים ודחיית המועדים להגשת כתבי הגנה עד להפיכת פסק הדין ב'בקשת בתי עסק' לחלוט. הבקשה התקבלה ביום 19 באוקטובר 2021. משהמבקשים ב'בקשת בתי עסק' לא הגישו ערעור על פסק הדין - הוא הפך חלוט. בימים 10 במרס 2022 ו-13 במרס 2022 אושרו בקשות להסתלק מהתביעות כנגד 3 מהחברות המשיבות, על ידי אחד ממשרדי עורכי הדין שהגישו את הבקשות בשם המבקשים הרלוונטיים לאותן חברות. לפיכך, התביעה היחידה שמתנהלת כעת היא התביעה המאוחדת בקשר עם ביטוח רכב, שמנוהלת בבית משפט המחוזי בתל אביב, ולגביה על הצדדים להודיע לביהמ"ש, עד ליום 20 במרס 2023, אם בכוונתם לנהל דיון הוכחות או לסכם על סמך המסמכים והראיות שהוגשו.

9. ביום 27 ביולי 2021 הומצאה לחברה בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגדה לביהמ"ש המחוזי בתל אביב יפו בטענה, שהחברה מפחיתה, לכאורה, למבוטחיה את סכום השיפוי במקרה של אובדן גמור בגין משתנים מפחיתים הקבועים במחירון הרכב, מבלי שציינה משתנים אלה בפני מבוטחיה בשלב הטרם חוזי, וזאת בניגוד לחוזר ביטוח 2000/12 מיום 13.11.2000.

עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, הפרת חוזה, הפרת סעיפים מחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), (התשמ"א-1981), ומחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, עשיית עושר, והפרת חובה חקוקה.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג, הינם כל מי שקיבל ו/או יקבל תגמולי ביטוח מן המשיבה בגין פוליסת מקיף לרכב, ב'אובדן גמור' או ב'אובדן גמור להלכה', בסכום מופחת לאור 'משתנים מפחיתים', וזאת בלי שמשתנים אלו יוצגו ו/או הוצגו לו בשלב הטרם חוזי, במהלך 3 השנים האחרונות ועד למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית (ככל שתאושר).

המבקש טוען שאינו יודע להעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אך הוא מעריך שהוא נכנס לגדר סמכות הדיון של בית המשפט המחוזי, דהיינו, למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח. המבקש מעריך את נזקו האישי בסך של 9,166 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, השבה, צו עשה שיורה למשיבה לשלם למבוטחיה סכום ביטוח מלא ללא הפחתות, ככל שלא הוצגו להם 'המשתנים המפחיתים' בשלב הטרם חוזי, וצו שיורה לה לשקף להם את 'המשתנים המפחיתים' בשלב הטרם חוזי.

ביום 1 במאי 2022 הגישה הנתבעת את תשובתה לבקשה זו, שבקשה דומה לה נדחתה על ידי ביהמ"ש המחוזי ביום 27 בדצמבר 2017 וערעור על כך נמחק בבית המשפט העליון לאחר שהמבקשים שם חזרו בהם ממנו, בהמלצת המותב, ביום 17 ביוני 2020. בית המשפט ביקש לקבל את עמדת היועצת המשפטית לממשלה ועמדה כזו הוגשה ביום 2 במרס 2023 אך היא מתייחסת לחלק קטן מהמחלוקות בין הצדדים. בדיון קדם משפט שהתקיים בבקשה ביום 7 במרס 2023 נקבע התיק להשלמת הליכים מקדמיים.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

10. ביום 1 בדצמבר 2021 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בטענה שהמשיבה לכאורה מחשבת את מספר ימי הזכאות של לקוחותיה להחזר כספי חלף רכב חלופי בתיקון במוסך הסדר בחסר - לעומת התחייבותה בהסכם הביטוח.

עילות התובענה שבמסגרת הבקשה הן, הפרת חוזה והוראות חוק החוזים [חלק כללי], התשל"ג-1973; עשיית עושר ולא במשפט; האיסור לתיאור מטעה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסים [ביטוח], התשמ"א-1981; סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981; עוולת הרשלנות ועוולות נוספות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968.

חברי הקבוצה אותם מעוניינים המבקשים ("המבקשים") לייצג הינם 'כל מבוטחי המשיבה בפוליסות רכב רכוש אשר היו ו/או יהיו זכאים לקבל דמי החזר נסיעות או החזר הוצאות נסיעה או כל תשלום אחר המשתלם על פי הפוליסה חלף רכב חלופי, וזאת במהלך שלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה ועד למתן פסק דין בתובענה'.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם לפי אומדן המבקשים בסכום העולה על סמכות בית משפט השלום. הנזק האישי הנטען עומד על סך של 85 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשים, הינם, בין היתר, השבה לזכאים, ולחילופין פסיקת פיצוי לטובת הציבור, תיקון התנהלות המשיבה להבא, במתכונת המפורטת בבקשה, וסעדים נלווים.

המשיבה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 19 ביוני 2022. התיק נמצא בשלב של קיום הליכים מקדמיים

11. ביום 30 בינואר 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לביהמ"ש המחוזי-מרכז, בטענה שהמשיבה מאפשרת ביטול של פוליסת ביטוח חיים המשוועדת לטובת מוטב בלתי חוזר (בנק למשכנתאות) ("המשעבד") רק בתום 30 יום ממועד בקשת הביטול מצד המבוטח ו/או מועד אישור המשעבד - לפי המוקדם, וגובה דמי ביטוח בגין תקופה זו.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה והוראות חוק החוזים [חלק כללי], התשל"ג-1973; עשיית עושר ולא במשפט; עוולת הרשלנות ועוולות נוספות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הינם 'כל מי שהיה מבוטח של המשיבה בפוליסת ביטוח חיים, ביקש לבטל את פוליסת הביטוח, והמשיבה גבתה ממנו דמי ביטוח בגין התקופה שלאחר הבקשה לביטול'.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם לפי אומדן המבקש בסכום העולה על סמכות בית משפט השלום. הנזק האישי הנטען עומד על סך של 72.18 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, השבה, ולחילופין פסיקת פיצוי לטובת הציבור, תיקון התנהלות המשיבה להבא במתכונת המפורטת בבקשה, וסעדים נלווים.

המשיבה הגישה תשובתה לבקשה זו ביום 21 ביולי 2022. בעקבות המלצת בית המשפט, ביקש המבקש להסתלק מן הבקשה וביום 8 בפברואר 2023, לאחר תאריך הדוח, ניתן פסק דין המאשר את ההסתלקות. בכך באה התובענה לידי סיום.

12. ביום 22 במאי 2022, הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לביהמ"ש המחוזי-מרכז, בטענה שהמשיבה בוחרת להשיב כספים ו/או לשלם תגמולי ביטוח ללקוחותיה בהמחאות, וזאת - לטענת המבקשת - בניגוד להוראות רשות הפיקוח, ומתוך אינטרס לכאורה שהמחאות אלה לא ייפדו.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

12. (המשך)

עילות התובענה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות רשות הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; עוולת הרשלנות ועוולות נוספות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968; והפרת חובת תום הלב.

חברי הקבוצה אותם מעוניינת המבקשת לייצג הינם לקוחות של המשיבה שהועברו להם כספים בידי המשיבה באמצעות המחאות ולא בזיכוי בכרטיס אשראי / העברה בנקאית, והם לא פרעו את ההמחאה, או שהם כן פרעו אותה, אך נגרמו להם נזקים בשל כך.

הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם, לפי אומדן המבקשת, בסכום העולה על סמכות בית משפט השלום. הנזק האישי הנטען עומד על סך של 23.24 ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשת, הינם, בין היתר, פיצוי, צו הצהרתי לגבי אי תקינות ההתנהלות הנטענת וחיוב המשיבה לשנות את התנהלותה, וסעדים נלווים.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 5 ביולי 2023.

13. ביום 22 ביוני 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי-מרכז, בטענה שהמשיבה שולחת הודעות שיווקיות ללקוחותיה מבלי שקיבלה מהם הסכמה מפורשת בכתב ומראש לכך, ושאינה מאפשרת הסרה מתפוצת הודעות כאלה שהגיעו במסרונים, באמצעות מסרון השבה, אלא בדרך, שלדעת המבקש, היא מסורבלת.

עילות התובענה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הוראות סעיף 30 לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 ("חוק התקשורת"), עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש], התשכ"ח-1968, והפרת חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כלל הנמענים של 'דבר פרסומת' שנשלח על ידי המשיבה ו/או מי מטעמה, בניגוד להוראות חוק התקשורת".

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 400 ש"ח (100 ש"ח לכל מסרון, בגין קבלת 4 מסרונים) והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה מסתכם, לפי אומדנו, בכ-3,000 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, פיצוי בגובה סכום התביעה, צו הצהרתי לגבי אי תקינות ההתנהלות של המשיבה, חיוב המשיבה לשנות את התנהלותה, פסיקת הוצאות, גמול ושכ"ט עו"ד.

לאחר הגשת תשובת המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו, התקיים דיון קדם משפט בתיק והוא נקבע להוכחות וסיכומים ליום 1 במאי 2023.

14. ביום 7 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז, בטענה שהמשיבה מנגישה את אתר האינטרנט שלה לבעלי מוגבלויות, העושים שימוש בקורא מסך, באמצעות תוסף טכנולוגי, שלטענת המבקש - אינו מייצר הנגשה נאותה.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת הוראות סעיף 19יב (יא) לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, תשנ"ח-1998, ותקנה 35 לתקנות שפורסמו מכוח חוק זה.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם אנשים עם מוגבלות אשר לטענת המבקש נמנעה מהם או צומצמה האפשרות לעשות שימוש באתר האינטרנט של המשיבה באופן הזה לאדם ללא מוגבלות וזאת מאחר שלטענת המבקש, המשיבה לא סיפקה התאמות נגישות לאתר ולמסמכים שבו בהתאם לרשימת תקנים שהמבקש מפרט.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 1,635 ש"ח (2.5% מהסכום המירבי לפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק) והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עובר, לדעתו, את סמכות בית משפט השלום.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

14. (המשך)

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, חיוב המשיבה לבצע את התאמות הנגישות שלטענת המבקש לא בוצעו, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם בקשר עם עילות התביעה וסעדים נלווים שונים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 28 במאי 2023.

15. ביום 8 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כנגד המשיבה וכנגד חברת ביטוח נוספת, בטענה שפוליסת בריאות, הכוללת נספח תרופות, אינה מכסה, לגישת המשיבות, עלות של רכישת קנאביס רפואי לטובת שיכון כאבים, משום שלא נועדה לטפל במצב רפואי, למנוע החמרתו, הישנותו וכו'.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניינות המבקשות לייצג הם כל המבוטחים בפוליסה לביטוח תרופות אצל המשיבות, אשר לא קיבלו שיפוי בגין עלות התרופה/הוצאות במקרים של רכישת קנאביס רפואי לפי מרשם במהלך 7 השנים האחרונות.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקשת עומד על 840 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקשות, ללא פירוט בסיס החישוב, על יותר מ-3,000 אלפי ש"ח (ביחס לשתי המשיבות יחדיו).

הסעדים המבוקשים על ידי המבקשות, הינם, בין היתר, להורות על דרכים להוכחת נזקם של יחיד הקבוצה, לפסוק לטובתם פיצוי אישי או פיצוי לטובת הציבור, להורות למשיבות לפנות באופן יזום לכל מבוטחיהם ב-7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ולהזמיןם לדרוש את השיפוי המגיע להם, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקשות.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 5 ביולי 2023.

16. ביום 22 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שפוליסת תאונות אישיות אינה מעניקה, לגישת המשיבה, פיצוי בגין אשפוז בבית חולים שיקומי אלא בבית חולים כללי בלבד.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, הוראות סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981 וחוזר פיקוח 2001/9, הטעיה כהגדרתה בחוק החוזים [חלק כללי], התשל"ג-1973, עשיית עושר ולא במשפט, עוולות של הפרת חובה חקוקה ותרמית לפי פקודת הנזיקין, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם כל המבוטחים בפוליסה לביטוח תאונות אישיות, אשר לא קיבלו פיצוי בגין אשפוז בבית חולים שיקומי משום שלא ענה להגדרת בית חולים כללי - לפי עמדת המשיבה, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה, או לחילופין, ב-3 השנים שקדמו להגשתה.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 145,440 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, על כ-120,000 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, לפסוק פיצוי ממוני ושאינו ממוני לכל חברי הקבוצה, ליתן צו עשה שיורה למשיבה לפעול בהתאם לפרשנות המבקש, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 13 ביוני 2023.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

17. ביום 25 באוגוסט 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שהמשיבה מתנה, כביכול, את תשלום תגמולי הביטוח מכוח פוליסת ביטוח תאונות אישיות בחתימה על כתב סילוק השולל ממנו הגשת דרישות נוספות בעתיד מכוח אותו מקרה ביטוח.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוזה הביטוח, הוראות סעיף 27 לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, חוזרי פיקוח שונים, עשיית עושר ולא במשפט, עוולות של הפרת חובה חקוקה ורשלנות לפי פקודת הנזיקין, והפרת חובת תום הלב.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם "כל מי שהוחתם על ידי המשיבה על כתב שטר סילוק בעת מימוש תגמולי ביטוח, השולל ממנו זכויות שמוקנות לו מכוח הפוליסה ו/או הדין".

הנזק האישי לא הוערך על ידי המבקש וכך גם הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה אך לדעת המבקש הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו מניעה נגד החתמה על שטרי סילוק, או למצער למחוק הוראות שונות בכתב הסילוק המהוות לדעת המבקש תנאי מקפח בחוזה אחיד, ולפסוק לחברי הקבוצה פיצוי בגובה הפיצוי שנמנע ממי שלא חתמו על כתב הסילוק ופיצוי למי שחתמו אך המוצר הביטוחי שלהם דולל ונפגע עקב כך, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו. דיון קדם משפט קבוע ליום 30 באפריל 2023.

18. ביום 31 באוקטובר 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בטענה שהמשיבה אינה מצרפת הפרשי הצמדה וריבית לתגמולי הביטוח שהיא משלמת למבוטחיה בביטוח רכב. לטענת המבקש הבקשה הוגשה משום שהוא לא מצא שקיימת כבר תביעה כזו נגד החברה, על אף שהחברה כלולה בתביעות אותן איתר (ראו סעיף 2 בביאור זה לעיל).

עילות התובענה הנטענות הן הפרת חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, עשיית עושר ולא במשפט, ועוולה של הפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג לא הוגדרו על ידו, אך נראה שהוא מתייחס למבוטחים בביטוח רכב ודירה שהגישו תביעות במהלך שבע השנים שלפני הגשת הבקשה ועד למועד מתן פסק דין חלוט בבקשה, ותגמולי הביטוח שולמו להם ללא הפרשי הצמדה וריבית כנדרש לפי חוק חוזה ביטוח.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 395.54 ש"ח. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה לא הוערך על ידי המבקש אך לדעתו הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו הצהרתי לפיו המשיבה הפרה את הוראות הדין, וצו עשה המורה לה לשנות זאת, לפסוק לחברי הקבוצה פיצוי בגובה הפיצוי שהחסירה מהם משוערכים עד ליום התשלום בפועל, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

19. ביום 12 לדצמבר 2022 הומצאה לחברה ("המשיבה") בקשה לאישור תובענה כייצוגית, שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בטענה שהמשיבה אינה משלמת למבוטחיה את עלות החלפים שדורש המוסך הפרטי שאצלו תיקן המבוטח את הרכב, אלא רק את העלות שהיה עולה לה לספק להם את החלפים בעצמה.

עילות התובענה הנטענות הן הפרת הוראות 'הסדר השמאים' שקבעה רשות הפיקוח, חוזר יישוב תביעות שפרסמה רשות הפיקוח, הפרת חוק רישוי שירותים, הפרת חוזה, היצג שווא מטעה והפרת חובה חקוקה לפי פקודת הנזיקין, ועשיית עושר ולא במשפט.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש הם כל מי שהיה מבוטח בביטוח מקיף אצל המשיבה ואשר בגין אירוע ביטוחי שנגרם לו הגיש תביעה ו/או דרישה ו/או בקשה לקבלת תגמולי ביטוח מהמשיבה, תיקן את רכבו במוסך שאינו מוסך הסדר שלה ונגרם לו חסרון כיס מפני שהמשיבה ניכתה מתגמולי הביטוח הנחות ממחיר חלקי החילוף שהוחלפו, וזאת שלא כדין.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 8,247 ש"ח. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה לא הוערך על ידי המבקש אך לדעתו הוא עומד על למעלה מ-2,500 אלפי ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, ליתן צו הצהרתי לפיו המשיבה הפרה את הוראות הדין וכי עליה לשלם את הסכומים שקיזזה מתביעות המבוטחים, לפסוק כנגדה פיצויים עונשיים בסך של 5,000 ש"ח לכל חבר קבוצה, כל סעד אחר הנראה לביהמ"ש, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה הגישה את תשובתה לבקשה זו ביום 14 במרס 2023 בית המשפט הורה על הגשת תשובת המבקש עד ליום 20 באפריל 2023. דיון בבקשה קבוע ליום 4 במאי 2023.

20. ביום 15 במרס 2023, לאחר תאריך הדוח, הומצאה לחברה ("המשיבה") תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית שהוגשה נגדה לבית המשפט המחוזי מרכז ("בית המשפט" ו"הבקשה"), בהתאמה, ושעניינה בכך שהמשיבה אינה משפה את המבוטחים על מלוא שכ"ט השמאי הפרטי בביטוח רכב.

עילות התובענה לפי הבקשה הן הפרת חוזה הביטוח, עוולות של הפרת חובה חקוקה ותרמית לפי פקודת הנזיקין, עשיית עושר ולא במשפט, והפרת חובות תום הלב וגילוי.

חברי הקבוצה אותם מעוניין המבקש לייצג הם כל ניזוק (תובע או צד שלישי הזכאים לפיצוי מהמשיבה מכוח הפוליסה) אשר זכאי לקבל מהמשיבה החזר עבור שכר טרחת שמאי, אותו שילם הניזוק לשמאי כלשהו על מנת שיערוך שומת נזק לרכבו, והמשיבה לא העבירה לידו את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי.

הנזק האישי המוערך על ידי המבקש עומד על 1,972 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה עומד, להערכת המבקש, ללא פירוט בסיס החישוב, על למעלה מ-2.5 מליון ש"ח.

הסעדים המבוקשים על ידי המבקש, הינם, בין היתר, פסיקת פיצוי ממוני ושאינו ממוני לכל חברי הקבוצה, ליתן צו עשה שיורה למשיבה לפעול בהתאם לפרשנות המבקש, סעדים נלווים נוספים, וכן שכ"ט עו"ד וגמול למבקש.

המשיבה נערכת להגשת תשובתה לבקשה זו.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעות וייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר תום תקופת הדיווח. כל החישובים מבוססים על הנחות והשערות לגבי גודל הקבוצות וסכומי הביטוח הרלוונטיים לנושא החישוב.

הסכום הנתבע אלפי ש"ח	כמות תביעות
232,500	3
-	1
161,449	9
418,505	2
-	5
812,454	20

תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:

צוין סכום המתייחס לחברה

לא צוין סכום התביעה

בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:

צוין סכום המתייחס לחברה

התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה

לא צוין סכום התביעה

סך הכל

סכומי ההפרשות שנכללו בדוחות הכספיים, ליום 31 בדצמבר 2022 בגין כלל התביעות המשפטיות התלויות, עומד על סך של כ- 25 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ- 22 מיליוני ש"ח).

ג. הליכים אחרים

ביום 20 במרס 2023, לאחר תאריך הדוח, הומצאה לחברה עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ) שהגיש איגוד המוסכים נגד רשות הפיקוח ומשרד התחבורה, בדרישה להורות לרשויות הנ"ל לקבוע שקיזוז מתגמולי הביטוח שמשולמים למבוטחים - כאשר התיקון מבוצע במוסך פרטי שלא באמצעות חלפים שמספקת חברת הביטוח, של הפרש המחירים בין העלות הנדרשת על ידי המוסך מהמבוטחים לבין העלות למבטחת שעה שהיא מספקת את החלפים - הינו "פרקטיקה פסולה" שמנוגדת לדין ועל חברות הביטוח להפסיק לפעול לפיה.

בנוסף מתבקש בג"ץ ליתן צו ביניים המופנה לחברות הביטוח החברות באיגוד חברות הביטוח, ולחברה, שעד לאחרונה לא היתה חברה באיגוד הנ"ל, ואוסר עליהם מיידית להמשיך ב"פרקטיקה פסולה" זו עד למתן צו קבוע בעתירה. ביום 19 במרס 2023 הורה בג"ץ על הגשת תגובה מקדמית לעתירה ולבקשה למתן צו ביניים עד ליום 8 במאי 2023.

ד. קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחים ושינויי הרגולציה התכופים. מורכבות הסדרים אלה טומנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות והפרשנויות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלה ואחרות.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות לרשויות שונות דוגמת הפיקוח ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על-ידי האחראים על פניות הציבור בחברה. הכרעות הרשויות בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים כהכרעות רוחביות. לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים משפטיים ביחס לתלונתם, לרבות במסגרת בקשה לאישורם כתביעה ייצוגית. בשלבים ראשוניים אלה לא ניתן להעריך כיצד יתפתחו הליכים אלה וממילא לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לגביהן או לגבי עצם פתיחתם של הליכים כאמור. לפיכך לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

כמו כן קיימת חשיפה מעצם העובדה שרשות הפיקוח מבצעת באופן שוטף ביקורות בחברה, פונה בבקשות למידע בנושאים שונים וכיו"ב, לכך שמסקנות הביקורות יכללו מסקנות שרשות הפיקוח תראה לנכון לנקוט בגינן כנגד החברה בהליכים של עיצומים כספיים ויו"ב, במסגרת סמכותה.

באור 37: - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ה. התחייבויות להשקעה

לחברה התחייבויות להשקעה נוספת בקרנות השקעה אשר סכומן ליום 31 בדצמבר 2022 הינו סך של 114,708 אלפי ש"ח מתוכם סך של 6,779 אלפי ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (ליום 31 בדצמבר, 2021 סך של 129,439 אלפי ש"ח, מתוכם סך של 9,002 אלפי ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

באור 38: - ארועים לאחר תום תקופת הדוח

1. בדבר התפתחויות נוספות לאחר תאריך הדיווח, ראו באור 37 לעניין תובענות ייצוגיות ובאור 36 לעניין שינוי בתנאי האופציות על ידי ועדת התגמול של החברה.
2. ביום 23 במרס, 2023 הכריז דירקטוריון החברה על חלוקת דיבידנד בסך של 40 מיליוני ש"ח (כ- 2.7 ש"ח למניה) וזאת לאחר שבחן את המבחנים הקבועים לכך בחוק החברות וכן עמידה ביעד כושר הפירעון כפי שקבע הדירקטוריון.
3. בחודש ינואר 2023 החלה ממשלת ישראל לקדם שינויים מהותיים במערכת המשפט בישראל, אשר חלקם אף עברו אישור בקריאה ראשונה בכנסת ישראל. שינויים אלו מעוררים מחלוקות וביקורות נרחבות, אשר על פי פרסומים בתקשורת, דוחות של מספר גופים פיננסיים ושל חברת דירוג, וכן דעות של אנשי אקדמיה, של מומחים בתחומי המשפט, הכלכלה והחברה, ושל גופי ממשל - השפעותיהם עלולות להיות מהותיות לרעה על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה ועל איתנות כלכלת ישראל, ולהוביל, בין היתר, להרעת דירוג האשראי של מדינת ישראל ולהתייקרות עלות מקורות הגיוס. נכון למועד הדוח, טרם ניתן להעריך את היקף השפעת האמור לעיל על פעילותה העסקית של החברה, בין היתר, לאור אי הודאות לגבי השלמת הליכי החקיקה ונוסחם הסופי. הנהלת החברה עוקבת באופן שוטף אחר ההתפתחות בעניין זה ובוחנת את השלכותיה, ככל שיהיו, על פעילות החברה.

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

פרק ד

פרטים נוספים על התאגיד

פרטים נוספים על התאגיד

- שם החברה : איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ (להלן : "החברה")
- מספר חברה ברשם החברות : 513910703
- כתובת : רחוב אפעל 35, קרית אריה, פתח תקוה 4951132
- טלפון : 03-5654021
- פקסימיליה : 03-5627257
- כתובת דואר אלקטרוני : pniot@yashir.co.il
- תאריך המאזן : 31.12.2022
- תאריך אישור דוח כספי : 23.3.2023

תוכן עניינים

1.	תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות.....	ד-3
2.	תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות כלולות.....	ד-3
3.	תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות מהן.....	ד-3
4.	תקנה 14: רשימת הלוואות.....	ד-3
5.	תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר.....	ד-3
6.	תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה.....	ד-4
7.	תקנה 21א: השליטה בתאגיד.....	ד-5
8.	תקנה 22: עסקאות עם בעלי שליטה.....	ד-6
9.	תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה.....	ד-6
10.	תקנה 24א: הון רשום, מונפק וניירות ערך המירים.....	ד-6
11.	תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות.....	ד-6
12.	תקנה 25א: מען רשום של החברה.....	ד-6
13.	תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד.....	ד-6
14.	תקנה 26א: נושאי משרה בכירה של התאגיד בתקופת הדוח.....	ד-10
15.	תקנה 26ב': מורשי חתימה עצמאיים.....	ד-13
16.	תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד.....	ד-13
17.	תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות.....	ד-13
18.	תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון.....	ד-13
19.	תקנה 29א: החלטות החברה.....	ד-13

חלק זה הינו בלתי נפרד מהדוח התקופתי של החברה לשנת 2022 (להלן: "שנת הדוח" או "תקופת הדוח") על כל חלקיו ויש לקרוא אותו ביחד עם הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות

שם החברה	סוג מניה	מניות	ערך נקוב	יתרת הלוואות	ערך בדוח הכספי	שיעור החזקה (*)
איי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ (1)						
	רגילה 1 ש"ח	1,000	1,000		1,000 ש"ח	100%

(*) שיעור החזקה בהון, בזכויות הצבעה ובסמכות למנות דירקטורים.

(1) לפרטים אודות חברת הבת, ראו סעיף 1.1 בחלק א' לדוח התקופתי. לפרטים אודות תעודות ההתחייבות שהנפיקה חברת הבת, ראו באור 24 לדוחות הכספיים המצורפים כחלק ג' לדוח התקופתי (להלן: "הדוחות הכספיים").

2. תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות כלולות

אין.

3. תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וחברות כלולות והכנסות מהן

אין.

4. תקנה 14: רשימת הלוואות

מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקיה העיקריים של החברה. יחד עם זאת, החברה רכשה תיקי הלוואות ממימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ (להלן: "מימון ישיר"). לפרטים נוספים, ראו באור 36 לדוחות הכספיים. להלן פירוט קבוצות של יתרות ההלוואות כאמור לתאריך הדוח:

מספר הלוואים	סכום
14,292	מ-0 עד 50,000 ש"ח
787	מ-50,001 עד 100,000 ש"ח

5. תקנה 20: מסחר בבורסה - ני"ע שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

בתקופת הדוח לא נרשמו ניירות ערך למסחר בבורסה.

בתקופת הדוח לא חלה הפסקת מסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (לעיל ולהלן: "הבורסה"), למעט הפסקת מסחר קצובה לאחר פרסום הדוח התקופתי לשנת 2021 ולאחר פרסום דוחות הביניים של החברה במהלך שנת 2022.

6. תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התשלומים שהחברה שילמה ו/או התחייבה לשלם בהתאם למדיניות התגמול של החברה (ראו גם סעיף 4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי) (להלן: "מדיניות התגמול") לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה, שניהנו בה בשנת 2022 (באלפי ש"ח):

תגמולים בעבור שירותים				פרטי מקבל התגמולים			
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון התאגיד ¹	שכר ²	מענק ³	תשלום מבוסס מניות	סה"כ
יעקב (קובי) הבר ⁴	מנכ"ל	100%	-	3,562	-	530	4,092
רז ברטוב	סמנכ"ל	100%	-	1,384	431	212	2,027
דפנה קליינר	סמנכ"ל	100%	-	1,389	390	186	1,965
רונית חינחמו	סמנכ"ל	100%	-	1,250	399	167	1,816
ליאור דיטמן	סמנכ"ל	100%	-	1,225	387	197	1,809

¹ בדילול מלא, נכון ליום 31 בדצמבר 2022.

² למעט שכרו של המנכ"ל, השכר צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן, כולל תשלום פנסיוני ופיצויי פיטורין על פי דין ואינו כולל מס שכר. נושאי המשרה לעיל זכאים לתנאים סוציאליים כמקובל, לרכב צמוד, לטלפון סלולארי, להחזר הוצאות, ולתקופת הודעה מוקדמת / תקופת הסתגלות לפיטורין בת שישה חודשים בסך הכל. השכר המפורט מתייחס הן לתשלומים שבוצעו בגין שנה זו, לרבות תשלומים שחושבו והופשו לצרכי תשלום על ידי החברה ותשלומים חלף שכר שבוצעו על ידי ביטוח לאומי מכוח דין (מילואים, חל"ד וכו').

³ מענק הסמנכ"לים חושב בהתאם לתוכנית התגמול התלת שנתית לשנים 2020-2022, לפיה גובה המענק בגין שנת 2022 מחושב על בסיס 7 משכורות, כשהוא מוכפל בשיעור עמידת כל סמנכ"ל ביעדיו השנתיים. נוסחת הבונוס מבוססת על 40% שיעור עמידת החברה ביעדיה השנתיים (רווח חיתומי, רווח כולל [נקי], רמת שירות, ערך עסקים חדשים בחיים ובריאות [VNB]), ופיתוח חדשנות והסטה לדיגיטל, 40% שיעור עמידת הסמנכ"ל ביעדים השנתיים של האגף שבראשו הוא עומד (35% יעדי חברה ו-45% יעדי אגף ביחס למנהלים מיחידות בקרה), ו-20% הערכת מנהל, והיא כפופה לתנאי סף לתשלום (15% תשואה להון ועמידה ביחס כושר פירעון), ככל שהתגמול המגיע מכוחה עולה על 40% מהתגמול הקבוע. התשלום בפועל של המענק השנתי לא נפרס בשיטת הקו הישר בגין שנת הדוח משום שהוא נמוך מ-40% מהעלות השנתית של השכר הקבוע והוא ישולם ביחד עם השליש השלישי מה-50% שנדחה מההוצאות לשנת 2019, השליש השני של 50% מההוצאות הנדחית לשנת 2020, והשליש הראשון של 50% מההוצאות הנדחית לשנת 2021 (שמחציתה הראשונה שולמה לזכאים בראשית שנת הדוח) ושנדרש לפי חוזר הפיקוח לפרוס את תשלומם בקו ישר על פני שלוש שנים - ובכפוף לעמידה ברף התשלום שנקבע על ידי החברה במדיניות התגמול שלה ושהתקיים בגין 2022. בטבלה מוצגת מלוא ההוצאות בגין שנת 2022 בלבד.

בנוסף, מכוח מדיניות התגמול לשנים 2020-2022, הכוללת בין היתר, אפשרות למתן תגמול הוני לעובדים מסויימים, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, ביום 16 בדצמבר 2020, הקצאה של אופציות לא רשומות למסחר, למנכ"ל ולסמנכ"לים. 2 המנות הראשונות הבשילו לאחר שנת הדוח, במרץ 2023, אך נכון למועד פרסום הדוח הן "מחוץ לכסף". לפרטים נוספים, ראו בסעיף 4.1.3 ו-4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי (לרבות הפניות לדיווחים מיידיים רלוונטיים), וביחס למנכ"ל - בה"ש 4 להלן, וכן ביאור 32 לדוחות הכספיים.

⁴ שכר המנכ"ל, מר יעקב (קובי) הבר, אושר לראשונה באסיפה הכללית בעלי המניות של החברה ביום 25 ביולי 2018 ותוקן, באישורה, ביום 24 בינואר 2021, באופן שתוקצנה לו, מכוח תוכנית אופציות, 58,748 אופציות שאינן רשומות למסחר ושניתנות להמרה ל-58,748 מניות רגילות של החברה, ומנגד - תופחת עלות התגמול הכוללת שלו (ללא האופציות האמורות) לסך של כ-3.4 מיליון ש"ח, כך שלאחר הקצאת האופציות כאמור לעיל, עלות התגמול הכוללת (כולל האופציות האמורות) תסתכם לסך של כ-3.75 מיליון ש"ח בממוצע לכל אחת מ-4 השנים הקרובות (הרישום בטבלה לעיל הוא לפי הפרסיה החשבונית, שהיא שונה). לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים של החברה שפורסמו ביום 17 בדצמבר 2020 וביום 14 ביוני 2021 (אסמכתאות מס': 01-136644 ו-01-038611-2021, בהתאמה). בישיבתה מיום 7 בפברואר 2022 אישרה ועדת התגמול את עדכון שכרו של המנכ"ל כך שהוא יוצמד לעליית מדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 בינואר 2021, הן רטרואקטיבית בגין כל אחד מחודשי השנה בשנת הדוח, והן לעתיד, כאשר לעתיד יבוצע העדכון פעמיים בשנה, באופן צופה פני עתיד, במסגרת שכר פברואר ואוגוסט, כפי שנעשה ביחס לשכר נושאי המשרה הכפופים אליו. עדכון זה מוגבל לרף מהותיות, כך שלא יבוצע עדכון שיעלה את שכרו ביותר מ-5% במצטבר מאז עדכון שכרו באישור האסיפה הכללית, ובכל מקרה יבוצע רק ככל ששכרו אינו עולה על מכפלת 35 של שכר העובד הזוטר ביותר בחברה בהתאם להגדרות שקבעה ועדת התגמול. החלטה זו אושרה בישיבת הדירקטוריון מיום 24 בפברואר 2022. ביום 23 בפברואר 2023 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה את מדיניות התגמול לשנים 2023-2025 וכן את עדכונה, ואיתה, גם אישור לעדכון עלות שכר המנכ"ל לסך של 4.5 מיליון ש"ח, צמוד מדד והתאמות לגבי תקופת ההודעה המוקדמת ותקופת אי התחרות המיירבית שניתן לדרוש מהמנכ"ל במקרה של עזיבה, כנגד תשלום. יובהר, כי הן מדיניות התגמול האמורה והן העדכון לעלות שכר המנכ"ל כאמור לעיל כפופים לאישורים נוספים על פי דין, בכללם אישורה של האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה אשר צפויה להתכנס ביום 3 באפריל 2023. לפירוט ראו סעיף 4.6.7 לפרק א' של הדוח התקופתי (והדיווחים המיידיים הנוכחים שם) וכן באורים 32 ו-36 לדוחות הכספיים המצורפים. לפירוט בדבר מדיניות התגמול לשנת 2023-2025 והעדכון לעלות שכר המנכ"ל כאמור לעיל, ראו פירוט בסעיף 4.6.7(ב) לפרק א' של הדוח התקופתי וכן דיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 01-017833-2023).

גמול הדירקטורים וחברים חיצוניים (שאינם דירקטורים)

החברה משלמת לדירקטורים ולחברים חיצוניים בועדות הדירקטוריון (שאינם דירקטורים) גמול בהתאם לסכומים הנקובים בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 וחוזרי הפיקוח בנושא זה. יו"ר הדירקטוריון מקבל גמול שאינו עולה על פי 9 מגמול דח"צ כהגדרתו בחוזרי הפיקוח בנושאי תגמול. שירותי היו"ר ושני דירקטורים נוספים ניתנים לחברה מכוח הסכם הניהול שלה עם חברת האם. דירקטוריון החברה בחן ומצא שכל התשלומים כאמור לעיל הם בהתאם למדיניות התגמול והנחיות הדין בנושא זה (ראו פירוט בסעיפים 4.1.3 ו-4.6.7 לפרק א' לדוח התקופתי וביאור 36 לדוחות הכספיים). בשנת הדוח עמד הסך הכולל של הגמול לדח"צים וחברים חיצוניים אחרים על כ-784 אלפי ש"ח.

7. תקנה 21א: בעל השליטה בתאגיד

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד אישור הדוח, ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ, שהינה חברה פרטית (להלן: "דיפיי"), מחזיקה במניות החברה הן באמצעות ישיר איי.די.איי. אחזקות בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלותה ובשליטתה המלאה של דיפיי (להלן: "ישיר אחזקות") והן במישרין, בשיעור של כ-48.95% מהונה המונפק והנפרע של החברה ומזכויות ההצבעה בה (כ-48.08% בדילול מלא). למיטב ידיעת החברה, בעלת השליטה בדיפיי הינה צור שמיר אחזקות בע"מ (להלן: "צור שמיר"), המחזיקה בכ-87.87% מהונה המונפק והנפרע של דיפיי ומזכויות ההצבעה בה. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד אישור הדוח, צור שמיר הינה חברה ציבורית, שניירות ערך שלה רשומים למסחר בבורסה, אשר בעלי השליטה בה הינם הגב' שרה שנידמן, מר משה (מוקי) שנידמן ומר דורון שנידמן, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם כמפורט להלן:

המחזיק	מניות רגילות (בש"ח ע.ג.)	שיעור ההחזקה (ללא דילול)	שיעור ההחזקה (בדילול מלא)
גב' שרה שנידמן – לרבות באמצעות ש.ש. אחזקות בע"מ ⁵	11,164,698	17.15%	16.62%
מר משה (מוקי) שנידמן - לרבות באמצעות חברות פרטיות בבעלותו ⁶	14,189,230	21.80%	21.12%
א.ד.ש. אחזקות בע"מ - חברה פרטית בשליטת מר דורון שנידמן ⁷	15,646,383	24.03%	23.28%
מר דורון שנידמן - באמצעות חברה פרטית בבעלותו ⁸	845,297	1.30%	1.26%

⁵ גב' שרה שנידמן מחזיקה ב-100% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של ש.ש. אחזקות בע"מ, שהינה חברה פרטית. מר משה (מוקי) שנידמן, מחזיק במניה מיוחדת אחת, המקנה לו את מלוא זכויות ההצבעה בש.ש. אחזקות בע"מ.

⁶ מר משה (מוקי) שנידמן מחזיק במלוא הון המניות הרגילות המונפק והנפרע בחברות הפרטיות ש.ש. אחזקות בע"מ ומשה שנידמן - שירותי ניהול בע"מ.

⁷ א.ד.ש. אחזקות בע"מ ("א.ד.ש. אחזקות") הינה חברה פרטית בשליטת מר דורון שנידמן (כ-46.12% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע באמצעות חברה פרטית בבעלותו המלאה, בטא השקעות ופיתוח בע"מ ("בטא"), וכ-20.82% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע במישרין וכן מניה מיוחדת המקנה לו את זכויות ההצבעה בא.ד.ש. אחזקות). למיטב ידיעת החברה, יתרת המניות בא.ד.ש. אחזקות, המהוות כ-33.06% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של א.ד.ש. אחזקות, מוחזקות בידי בני משפחת שנידמן כדלקמן: כ-6.53% מוחזק בנאמנות עבור גב' אורית שנידמן אללוף וכ-26.53% מוחזק בנאמנות עבור מר אלון שנידמן ("המניות הנוספות"). המניות הנוספות מוחזקות ומנוהלות על ידי נאמנים, כאשר כל זכויות ההצבעה בגין המניות הנוספות נתונות בידי הנאמנים (ביחס לכ-23.46% מהמניות הנוספות הנאמן הינו מר דורון שנידמן וביחס לכ-76.54% מהמניות הנוספות הנאמנים הינם מר דורון שנידמן ומר ברק שנידמן). כמו כן, למר דורון שנידמן זכות וטו ביחס לזכויות ההצבעה בכלל המניות הנוספות. לאור האמור, רואה החברה במר דורון שנידמן בעל השליטה בא.ד.ש. אחזקות.

⁸ באמצעות בטא.

לאור האמור, רואה החברה בישיר אחזקות, ובה"ה שרה שנידמן, משה (מוקי) שנידמן ודורון שנידמן, כבעלי השליטה בה.

לפרטים נוספים אודות בעלי השליטה בחברה והחזקותיהם בחברה (במישרין ובעקיפין), למיטב ידיעת החברה, ראו דיווח מיידי של החברה מיום 1 במרץ 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-019150).

8. תקנה 22: עסקאות עם בעלי שליטה

לפרטים אודות העסקאות הרלוונטיות ראו באור 36 לדוחות הכספיים. לגבי פטור שיפוי וביטוח ראו גם סעיף 19 להלן.

9. תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה

לפרטים אודות החזקות בעלי העניין בחברה (במישרין ובעקיפין) - למיטב ידיעת החברה והדירקטורים שלה - ראו דיווח מיידי של החברה מיום 1 במרץ 2023 (אסמכתא מס': 2023-01-019150) וכן סעיף 7 לעיל.

10. תקנה 24א: הון רשום, מונפק וניירות ערך המירים

לפרטים אודות ההון הרשום, המונפק וניירות הערך ההמירים של החברה ראו באור 14 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 7 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס': 2021-01-085690).

11. תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות

לפרטים אודות מרשם בעלי המניות של החברה ראו סעיף 1.3.3 לפרק א' לדוח התקופתי וכן דיווח מיידי של החברה מיום 7 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס': 2021-01-085690).

12. תקנה 25א: מען רשום של החברה

המען הרשום של החברה: רחוב אפעל 35, קרית אריה, פתח-תקוה 4951132, טלפון מספר 03-5654021, כתובת דואר אלקטרוני: pnio@yashir.co.il.

13. תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

להלן פרטים אודות דירקטורים של החברה שניהנו בה בשנת הדוח:

שם הדירקטור	משה (מוקי) שנידמן, יו"ר	דורון שנידמן, סגן יו"ר	יוסי קוצ'יק
מס' ת.ז.	053906764	022682140	051008035
תאריך לידה	8/3/1956	24/9/1966	14/11/1951
מען להמצאת כתבי בי-דין	הרכס 9, סביון	הנוריות 24, הרצליה	האשל 10, נוף ים, הרצליה
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	זכר	זכר
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת השקעות נוסטרו	ועדת השקעות נוסטרו	ועדת השקעות משתתפות
דירקטור חיצוני/בלתי תלוי ?	לא	לא	לא
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	כן – ראו פירוט להלן	כן – ראו פירוט להלן	כן – ראו פירוט להלן
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	*6/4/2008	*6/4/2008	30/10/2016
השכלתו ועיסוקיו העיקריים בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	השכלה אקדמאית חלקית. יו"ר דירקטוריון בדיפי. דירקטור ומנכ"ל בחברות צור שמיר וישר אחזקות. דירקטור בחברות: מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, מ.ש. אחדות אחזקות בע"מ, משה שנידמן שירותי ניהול בע"מ, ש.ש. אחדות אחזקות בע"מ ונימה שפע ישראל בע"מ.	תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון בחברות אדגר השקעות ופיתוח בע"מ, מימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, נימה שפע ישראל בע"מ וישר אחזקות. דירקטור ומנהל פעיל בחברת צור שמיר. דירקטור ומנכ"ל בדיפי. דירקטור בחברות בטא השקעות ופיתוח בע"מ, דורון שנידמן בע"מ, א.ד.ש. אחדות אחזקות בע"מ ואדגר אחזקות בינלאומיות בע"מ.	תואר ראשון במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים ותואר שני (מוסמך) במנהל ציבורי מאוניברסיטה העברית בירושלים. סגן יו"ר דירקטוריון בביטוח ישיר-השקעות פיננסיות בע"מ, יו"ר דירקטוריון בצור שמיר אחזקות בע"מ, דירקטור במימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ ודירקטור בנימה שפע ישראל בע"מ. בנוסף, בעלים של חברת קוצ'יק יזמות ניהול וייעוץ בע"מ, שותף בחברת יוסי קוצ'יק מירב פרסי צדוק אסטרטגיה תקשורתית בע"מ, חבר בוועד המנהל במכון הישראלי לדמוקרטיה, יו"ר הוועד המנהל בבית יגאל אלון, דירקטור באדגר השקעות ופיתוח בע"מ, חבר בוועדה המייעצת קרן ווקסנר, דירקטור בדיפלומט אחזקות בע"מ. לשעבר יו"ר הוועד המנהל מרכז רבין וחבר במועצה הציבורית עמותה 121 ויו"ר הוועד המנהל מרכז רבין עד שנת 2021.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	כן. בנה של גבי שרה שנידמן. יצוין כי הוא בן דוד של מר דורון שנידמן	לא. יצוין כי הוא בן דוד של מר משה (מוקי) שנידמן	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר (לחוזר מס' 31-9-2018 "דירקטוריון גוף מוסדי" (להלן: "חוזר הדירקטוריון") ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים

* מועד צו הפיצול במסגרתו הועברה הפעילות הביטוחית של חברת האם לחברה. מר משה (מוקי) שנידמן ומר דורון שנידמן מונו כדירקטורים בחברת האם ביום 1.1.2001.

שם הדירקטור	ג'רי מנדל	פנינה שנהב	יהושע (שוקי) אברמוביץ'
מס' ת.ז.	014750095	053650230	056557440
תאריך לידה	21/05/1964	4/1/1956	3/9/1960
מען	אנפה 23, סביון	רש"י 6 רמת השרון	הכנסת 49 גבעתיים
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	נקבה	זכר
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן, ועדת השקעות נוסטרו	יו"ר ועדת ביקורת, יו"ר ועדת תגמול, יו"ר ועדת איתור, וחברת ועדת ניהול סיכונים, וועדת מאזן	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, יו"ר ועדת ניהול סיכונים, יו"ר ועדת מאזן, ויו"ר ועדת השקעות נוסטרו
דירקטור חיצוני ?	כן	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	לא	לא	לא
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	13/6/2019	15/5/2014	15/5/2014
השכלתו ועיסוקיו העיקריים בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת קולומביה בניו יורק. מכהן יו"ר דירקטוריון בחברת Galil Capital RE Spain SOCIMI S.A (חברה ספרדית); בעלים ומנכ"ל משותף בחברת GC Nadlan Real Estate S.L (חברה ספרדית); בעלים ומנכ"ל בחברת גליל קפיטל מימון בע"מ. בעבר כיהן כשותף מנהל בחברת GC Florida Funds.	תואר ראשון במדעי החיים מאוניברסיטת תל אביב, מוסמכת במנהל עסקים MBA (שיווק) מאוניברסיטת תל אביב. מנכ"לית החברה הכלכלית לפיתוח חולון בע"מ. בעבר כיהנה כמנכ"לית המי"ל ודירקטורית בתאגיד אלה (תאגיד המחזור).	תואר ראשון בכלכלה וניהול מאוניברסיטת תל אביב, מוסמך במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר דירקטוריון בחברות קבוצת רימון התחדשות עירונית וחברות בנות שלה, נרה טק, סומוטו לימיטד, גלילאו-טק בע"מ, איי טרייד, החזרית-ניהול החזרי הוצאות בקליק בע"מ, ואיי.איי.אם אינפטי מדיקל שותפות מו"פ; דירקטור בחברות נורית הגליל השקעות בע"מ, ארגמן ברקת השקעות נדל"ן, ירושלים מדיה ליין, כלנית הגלבע בע"מ, פינק גלדיולה בע"מ, אווא פיננסי בע"מ, מודיעין אנרגיה- שותפות מוגבלת, שח"ל טלרפואה, סייברוואן 2014 בע"מ, סילברפין בע"מ, סטריקס, קמעונאי און ליין, ברימאג דיגיטל וקלאוד פלוס. בעבר כיהן כדירקטור בחברת שיפטאגיפט, אונרקלאב בע"מ, אתרוג סוכנות לביטוח, סמרטאג בע"מ ו- D.T. DIRECT INVESTMENT HUB LTD
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון. בעל הבנה ומיומנות מסוימת בנושא אבטחת מידע וסייבר, מכוח לימודיו באוניברסיטת ת"א והניסיון מעבודתו בחברות היי-טק.	כן. בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון.	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית, כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון.

שם הדירקטור	מאיר שביט ז"ל *	איזי כהן *	עודד לוסקי
מס' ת.ז.	050590645	012306320	055605612
תאריך לידה	24/03/1951	27/04/1951	15/2/1959
מען	דוד נבון 28, מגשימים	ברוך קמין 10 הרצליה	דוד המלך 84, הרצליה
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית
מגדר	זכר	זכר	זכר
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן, וועדת השקעות נוסטרו	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת איתור, ועדת ניהול סיכונים, ועדת מאזן, וועדת השקעות משתתף	ועדת ביקורת, ועדת תגמול, ועדת ניהול סיכונים ווועדת מאזן
דירקטור חיצוני ?	כן	כן	כן
האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה של בעל עניין	לא	לא	לא
התאריך שבו החלה כהונתו כדירקטור	28/10/2019	6/10/2019	2/2/2023
השכלתו ועיסוקיו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור	בוגר תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב. יו"ר ומנכ"ל חברת מאיר שביט ניהול והשקעות בע"מ, יו"ר הדירקטוריון בחברת אוצר התיישבות היהודים בע"מ. בעבר כיהן כדירקטור בחברת אינספוקוס סיסטמס בע"מ וכמנכ"ל איגוד חברות הביטוח, ושימש כדירקטור חיצוני בחברת גילעד-גמלאות לעובדים דתיים בע"מ.	בוגר תואר ראשון מהאוניברסיטה העברית בירושלים, בסטטיסטיקה. בעבר כיהן כמנכ"ל בחברת כלל אחזקות וכלל חברה לביטוח וכן כמנכ"ל קבוצת אפריקה ישראל ומנכ"ל חברת מגדל אחזקות ומגדל חברה לביטוח.	בוגר תואר ראשון מאוניברסיטת תל אביב בחשבונאות ובכלכלה וכן תואר ראשון במשפטים מהמרכז הבינתחומי למשפט ועסקים. מנכ"ל נילביט סוכנות לביטוח (1990) בע"מ וחברת עודד לוסקי בע"מ.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים האמורים.	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר הדירקטוריון ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים האמורים.	כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית כאמור בסעיף 13(3)(ב) לחוזר (לחוזר מס' 31-9-2018 "חוזר דירקטוריון גוף מוסדי" (להלן: "חוזר הדירקטוריון") ובעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיפים 13(2) ו-13(3)(א) לחוזר הדירקטוריון ועומד בהוראות הסעיפים האמורים.

* מאיר שביט ז"ל סיים את כהונתו בחברה ביום 30.8.2022 עקב פטירתו בטרם עת. איזי כהן סיים לבקשתו את כהונתו בחברה ביום 24 באוגוסט 2022.

14. תקנה 26א: נושאי משרה בכירה של התאגיד בתקופת הדוח

שם	יעקב (קובי) הבר	טל פריאל-מן	דפנה קליינר	רונית חיוחמו	יורם נזרי
מס' ת.ז.	02399972	029494309	022274492	022799704	022458830
תאריך לידה	24/10/1968	16/7/1972	15/1/1966	5/12/1966	29/6/1966
מגדר	זכר	נקבה	נקבה	נקבה	זכר
תפקיד	מנכ"ל	סמנכ"ל ייעוץ משפטי ומזכירות חברה	סמנכ"ל משאבי אנוש	סמנכ"ל כספים	סמנכ"ל ניהול סיכונים
האם ממלא תפקיד בחברת בת, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	כן, יו"ר דירקטוריון באיי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	לא	לא	כן, דירקטורית ומנכ"לית באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	לא
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל עניין	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, מוסמך בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן.	תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב, עו"ד, LLB	תואר ראשון במדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב, מוסמכת לניהול משאבי אנוש מאוניברסיטת דרבי	תואר ראשון במנהל עסקים וחשבונאות מהמכללה למנהל, רוי"ח	לימודי תעודה, חתם מורשה לביטוח חיים C.L.U (ISR)
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	מנכ"ל משמש כיו"ר עמותת ידידי עתידים (ע"ר) וכן חבר ועד מנהל בקרן סטף לחינוך, ליצירה ויזמות לתעשייה (ע"ר) ובמכון אהרון (מכון מחקר כלכלי במרכז הבינתחומי אוניברסיטת רייכמן). לשעבר ראש החטיבה העסקית מסחרית של בנק לאומי לישראל בע"מ, יו"ר דירקטוריון בלאומי טק בע"מ וחבר הוועדה המייעצת למועצה הלאומית לכלכלה במשרד רוה"מ	סמנכ"לית, יועצת משפטית ומזכירת חברה. בעבר מזכירת חברה באיי.די.איי הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"לית משאבי אנוש בחברה.	סמנכ"לית הכספים בחברה ודירקטורית ומנכ"לית באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"ל תפעול ובקרה בחברה בעל ניסיון ומיומנות מסוימת בתחום אבטחת מידע וסייבר וזאת מכוח תפקידו הכולל, בין היתר, אחריות על ניהול מדיניות ההמשכיות העסקית של החברה לרבות בשל אירוע סייבר
תאריך תחילת כהונה כנושא משרה בכירה	4/7/2018	2/11/2006	1/2006	1/12/2008	27/3/2006

שם	נעמה חשמונאי	ליאור דיטמן*	רז ברטוב	אביב אריזון	מרב קליפר פרץ
מס' ת.ז.	054286885	034286138	033865734	033817214	028521078
תאריך לידה	18/2/1967	24/3/1978	3/5/1977	14/04/1977	9/7/1971
מגדר	נקבה	זכר	זכר	זכר	נקבה
תפקיד	סמנכ"ל אקטואריה וחיתום	סמנכ"ל מכירות ושירות	סמנכ"ל מערכות מידע	סמנכ"ל תביעות ופרוייקטים	סמנכ"ל שיווק ודיגיטל
האם ממלא תפקיד בחברת בת, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	לא	לא	לא	לא	לא
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל עניין בחברה	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה מאוניברסיטת חיפה, שני תואר בסטטיסטיקה מהפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת חיפה, תעודת DAT (אקטואר) מאוניברסיטת חיפה והמכון הבריטי ללימודי אקטואריה, תעודת FILAA מאגודת האקטוארים	בוגר תואר ראשון במנהל עסקים ממכללת רופין ותואר שני במנהל עסקים עם התמחות בשיווק מהמכללה האקדמית נתניה	בוגר תואר ראשון במדעי המחשב מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון	תואר BSC הנדסת תעשייה וניהול ותואר MBA במנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון	תואר ראשון בכלכלה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל אביב
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	אקטוארית ממונה ביטוח כללי בחברת מנורה מבטחים בע"מ, אקטוארית ראשית בתחום ביטוח כללי בכלל חברה לביטוח בע"מ	מנכ"ל חברת הכלל הראשון מקבוצת כלל ביטוח ופיננסים, מנהל מערך לקוחות פרטיים בחברת כלל ביטוח ופיננסים	סמנכ"ל טכנולוגיות מידע בחברת פרטנר בעל מומחיות וניסיון נרחב בתחום אבטחת מידע וסייבר. במסגרת תפקידו עסק בעבר ועוסק גם כיום רבות במוכנות והתמודדות עם איום סיבוכי סייבר, בדגש על שילוב אמצעים טכנולוגיים וניהוליים כדי לזהות, להעריך, להפחית ולנטר את הסיכונים הללו	ראש אגף תפעול ורכש בחברת פרטנר	סמנכ"ל שיווק בחברת ישראלכרט
תאריך תחילת כהונה כנושא משרה	1/1/2020	1/1/2020	1/10/2019	1/2/2019	24/02/2019

* ליאור דיטמן הודיע על סיום כהונתו החל מיום 1 ביוני 2023, לאחר שנת הדוח.

שם	יוסי אפרתי	קרן אדיר שמרון	אלעד מוהבאן
מס' ת.ז.	028127744	34572370	31955545
תאריך לידה	29/3/1971	27/10/1977	8/6/1975
מגדר	זכר	נקבה	זכר
תפקיד	סמנכ"ל השקעות	מבקרת פנימית	חשב ראשי
האם ממלא תפקיד בחברת בן, חברה קשורה או בבעל ענין בחברה	לא	מבקרת פנים באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	סמנכ"ל כספים באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ.
האם בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או בעל עניין	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון, מוסמך למנהל עסקים (MBA) מהקריה האקדמית אונו	תואר ראשון מהמרכז הבינתחומי הרצליה במשפטים ובמנהל עסקים	תואר ראשון במנהל עסקים וחשבונאות מהקריה האקדמית קריית אונו; מוסמך כרואה חשבון
עיסוק עיקרי בחמש השנים האחרונות	סמנכ"ל השקעות בחברה	ממונת האסדרה באגף הייעוץ המשפטי בחברה בעבר- יועצת משפטית ומזכירת חברה באיי.די.איי. הנפקות (2010) בע"מ	מנהל מדור עסקאות ורגולציה בכלל חברה לביטוח בע"מ
תאריך תחילת כהונה כנושא משרה בכירה	1/12/2016	1/6/2021	6/1/2022

15. תקנה 26ב': מורשי חתימה עצמאיים

מורשי החתימה העצמאיים בחברה הינם:

- א. מר משה (מוקי) שנידמן, המכהן כיו"ר דירקטוריון החברה ונמנה על בעלי השליטה בחברה.
 - ב. מר דורון שנידמן, המכהן כסגן יו"ר הדירקטוריון בחברה ונמנה על בעלי השליטה בחברה.
- נוכח הקרבה המשפחתית בין ה"ה המפורטים לעיל, ולאור החלטת החברה בדבר זכויות החתימה בשם החברה, בכוחם של האנשים המפורטים לעיל, בצירוף חותמת החברה או שמה המודפס, לחייב את החברה בחתימתם המשותפת לכל דבר ועניין.

16. תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון מרח' דרך מנחם בגין 144א', תל-אביב.

17. תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

אין.

18. תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון

(א) המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה ("האסיפה הכללית") והחלטותיו שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:

חלוקת דיבידנדים: לפירוט, ראו באור 14 לדוחות הכספיים וכן דיווח מיידי של החברה מיום 29 במרץ 2022 (אסמכתא מס' 031443-01-2022).

(ב) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

(1) ביום 12 ביוני 2022 אישרה האסיפה הכללית, בין היתר את הארכת כהונתו של הדירקטור החיצוני מר ג'רי מנדל לתקופה של 3 שנים נוספות, החל מיום 13 ביוני 2022 וכן את תנאי כהונתו והעסקתו. לפרטים נוספים, ראו דיווח מיידי מיום 12 ביוני 2022 (אסמכתא מס' 059526-01-2022).

(2) ביום 2 בפברואר 2023, לאחר שנת הדוח, אישרה האסיפה הכללית את מינויו של מר עודד לוסקי כדירקטור חיצוני החברה לתקופה של 3 שנים החל ממועד אישור האסיפה הכללית, וכן את תנאי כהונתו והעסקתו. כמו כן, האסיפה לא אישרה את מדיניות התגמול התלת שנתית החל מה 1 בינואר 2023, וכן לא אושר העדכון שהוצע לתנאי העסקתו של מנכ"ל החברה מר יעקב (קובי) הבר. לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים של החברה מיום 20 בדצמבר 2022 ומיום 3 בפברואר 2023 (אסמכתאות מס': 120897-01-2022 ו-01-2023 012181, בהתאמה). יצוין, כי ביום 23 בפברואר 2023 ועדת התגמול ודירקטוריון החברה אישרו בשנית את מדיניות התגמול לשנים 2023-2025 וכן את עדכונה, ואיתה, גם אישור לעדכון עלות שכר המנכ"ל לסך של 4.5 מליון ש"ח, צמוד מדד, וכי נושאים אלו כפופים לאישורים נוספים על פי דין, בכללם אישורה של האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה אשר צפויה להתכנס ביום 3 באפריל 2023. לפרטים נוספים, ראו דיווח מיידי של החברה מיום 26 בפברואר 2023 (אסמכתא מס': 017833-01-2023).

לפרטים נוספים, ראו גם באור 36 לדוחות הכספיים.

19. תקנה 29א: החלטות החברה

פטור, ביטוח והתחייבות לשיפוי

ביום 23 ביולי 2013 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וכן האסיפה הכללית, בישיבתה מיום 29 במרס 2013, מתן פטור, שיפוי וביטוח כמפורט להלן:

- א. פטור - מתן פטור לנושא משרה בחברה, בכפוף להוראות ולסייגים שנקבעו בדין בקשר למתן פטור לנושאי המשרה, החברה פוטרת את נושאי המשרה בה לרבות אלו הנמנים על בעלי השליטה בה מראש, מאחריות, כולה או מקצתה, בשל נזק שנגרם או שייגרם עקב הפרת חובת הזהירות של אותם נושאי המשרה כלפיה. פטור זה לא יחול בשל כל אחד מאלה: הפרת חובת אמונים, למעט אם נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה; הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות; פעולה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין; קנס או כופר שיוטל על נושאי המשרה. נכון למועד הדוח, לכלל נושאי המשרה אושר מתן פטור מאחריות מלא או מוגבל.
- ב. שיפוי - מתן שיפוי מראש לכל נושאי המשרה בחברה ולנושאי משרה בחברות המוחזקות על ידה (המכהנים ככאלו, מטעמה), אשר כיהנו, מכהנים ויכהנו בחברה או בחברות המוחזקות, לפי העניין, באופן הרחב ביותר האפשרי על פי הוראות חוק החברות ותקנון החברה, והוצאת כתבי שיפוי מראש בהתאם, מעת לעת, לנושאי המשרה כאמור. השיפוי האמור לא יחול על אירועים שאירעו עד ליום 18 במאי 2004, יום הפיכת ישר אחזקות לחברה ציבורית, וזאת מבלי לגרוע מזכותה של החברה לשפות את נושאי המשרה כאמור בדיעבד בהתאם למותר בתקנון החברה, בגין כל פעולה או מחל בתוקף היותם נושאי משרה בחברה או בחברה בת או בחברה שאינה בשליטה או בבעלות מלאה של החברה. יובהר, כי סכום השיפוי שתשלם החברה לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו להם על ידי החברה על פי החלטת השיפוי, ביחס לחבויות כספיות שיוטלו עליהם כאמור, בגין אחד או יותר מסוגי האירועים המזכים בשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של החברה לפי הדוחות הכספיים האחרונים. כמו כן, סכום השיפוי שישולם בפועל יוגבל אך ורק לסכומים אשר לא כוסו על ידי הביטוח ולא שולמו בפועל. אישור זה חל גם על בעלי השליטה למשך כל תקופת אישור הסכם הניהול עימם, כאמור בסעיף 18(ב) לעיל.
- ג. לפרטים נוספים אודות כתב התחייבות לשיפוי ופטור מאחריות לדירקטורים ולנושאי משרה המקובל בחברה, ראו נספח א' לדוח זימון אסיפה כללית של בעלי המניות של החברה מיום 22 באוגוסט 2022 (אסמכתא מס': 2022-01-086043).
- ד. ביום 22 בינואר 2023 אישר דירקטוריון החברה את התקשרותה בעסקה לרכישת פוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה, לרבות בעלי השליטה בה, לכיסוי אחריותם של נושאי המשרה בה ובחברות בנות וקשורות שלה (להלן בס"ק זה: "הפוליסה") בשל חבות שתוטל עליהם עקב פעולה שעשו בחברה ו/או בחברות בנות ו/או בחברות קשורות מתוקף היותם נושאי משרה בהן, לרבות כיסוי להוצאות משפטיות בהתגוננות בפני תביעות כנגדם. הפוליסה נרכשה לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 22 בינואר 2023 ועד ליום 21 בינואר 2024, בפרמיה שנתית של כ- 180 אלף דולר. אין בביטוח החדש שינויים מהותיים בכיסויים ובתנאים לעומת הביטוח הקודם שתוקפו הסתיים ביום 21.1.2023.
- יובהר, כי פוליסת הביטוח האמורה תכסה גם בשל חבויות, בגין ניתן לבטח, בהתאם לחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. פוליסת הביטוח יכול ותחודש מעת לעת מבלי שינוי מהותי בפרטים האמורים לעיל.

יעקב (קובי) הבר

מנהל כללי

משה (מוקי) שנידמן

יו"ר הדירקטוריון

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

23 במרס 2023

איי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ

נספחים

הצהרת אקטואר ביטוח חיים

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי

הצהרת אקטואר ביטוח בריאות

הצהרת אקטואר לעסקי ביטוח חיים דצמבר 2022

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – "ההפרשות") ליום 31 בדצמבר 2022, כפי שמפורט להלן. נכון לתאריך הדוח אני עובדת שכירה של המבטח, מינוי לתפקיד מיום 23 במאי 2021. אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים :

- 1) ההפרשה שחושבה בגין עסקים נכנסים. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות". אין למבטח עסקים מסוג זה.
- 2) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל-אין למבטח עסקים מסוג זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. פרוט סכומי ההפרשות ברמת הברוטו והנטו

- טפסים 12 א' ו- 12 ב' המצורפים להלן להצהרה בנספחים א' ו- ב' בהתאמה מפורטים סכומי ההפרשות באלפי ₪ ברמת הברוטו ורמת השייר כמפורט להלן,
- 1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון : אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה) מבוססת על הערכות של מחלקת תביעות וכוללות הוצאות ישירות ועקיפות.
 - הפרשה ל- IBNR (מדווחת ביחד עם התביעות התלויות) בגין תביעות שאירעו אבל לא דווחו, מבוססת על ניסיון החברה, עם מרווח לשמרנות, עקב הניסיון המוגבל.
 - 2) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
 - א) עתודה לתכנית עם צבירה.
 - ב) עתודה בגין פוליסות שאינן כוללות רכיב חסכון.
- הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון הפרשה בגין פרמיה קבועה.
- 3) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום בגין אובדן כושר עבודה והכנסה למשפחה.
 - 4) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה – בבדיקה שנערכה לגבי נאותות העתודה לא נמצא צורך להשלמה נוספת של העתודה.
 - 5) אחר – הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח, כגון : הפרשה בגין עתודה להשלמה (DAC), השלמת העתודה לפוליסות גמלא - לא נמצא צורך להשלמות אלה.

ה- 2

ב. השפעת שינויים/עדכונים על ההפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר:

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה – לא נדרשה התאמה מסוג זה בתקופת הדוח.
- (2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, וכן מתיקונים אחרים, הינו קיטון של 6,380 אלפי ₪ ברמת הברוטו ו-5,314 אלפי ₪ ברמת השייר.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981.
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.
 - ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב' לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. סוגי העתודות וההנחות

פרטים אודות סוגי העתודות, שיעורי הריבית וכו', נכללים בביאור 35 לדוחות הכספיים.

2. אי וודאות סטטיסטית ואקטוארית

ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכות אקטואריות המבוססות על שיעורי תמותה ושיעורי תחלואה המשקפים את ניסיון החברה בפועל או המתבססים על ניסיון מבטחי המשנה. הערכות אלו מהוות הערכות הולמות לעלות התחייבויות המבטח. למרות זאת, ייתכן ועלות ההתחייבויות בפועל לא תתפתח לפי ההערכות, וקיימת אפשרות שתהיה שונה מהותית מהערכות אלו.

3. חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים

בעתיד ייתכנו שינויים והתפתחויות בכל הקשור לתנאי שוק ביטוח החיים בישראל, עקב שינויי רגולציה, החלטות בתי דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים בתנאים חברתיים וסביבתיים. גורמים אלו לא ניתנים לחיזוי מראש ועשויים להשפיע על העלות הסופית של התביעות ולכן על ההערכה האקטוארית להפרשות.

טטיאנה פופקוב F.I.L.A.A

שם האקטואר הממונה

אקטוארית ביטוח חיים

תפקיד

23.03.2023

תאריך

נספח א – טופס 12 א

טופס 12' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

ליום: 31/12/2022

(באלפי שח)

[illegible]

נספח ב – טופס 12 ב

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - שייר

ליום: 31/12/2022

(באלפי ₪)

סה"כ	חסכון וסיכון מוות		חסכון טהור או מרכיב החיסכון		סיכון מוות טהור או מרכיב		אכ"ע	סיעודי		כיסויים (אחרים 1)
	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	פרט	קבוצתי		פרט	קבוצתי	
	א1	ב1	א2	ב2	א3	ב3	4	א5	ב5	6
1	120,150				104,805	0	4,477			10,868
2	333,491	0	0	294,225	14,096	0	25,170	0	0	0
1א2	0									
2א2	15,174			15,166	7		1			
3א2	280,339			279,059	1,073		208			
4א2	295,514	0	0	294,225	1,080	0	209	0	0	0
ב2	11,839				11,794	0	45			0
3	26,138				1,222		24,916			
4	0									
א5	0									
ב5	0									
6	0									
7	0									
8א	0									
1ב8	-5,314				(115)		-5,200			
2ב8	0									
3ב8	0									
4ב8	0									

פרק א' – הצהרת אקטואר ביטוח כללי

א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי אי.די.איי. חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן, בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של המבטח ליום 31 דצמבר 2022 (להלן "ההפרשות"), כפי שמפורט להלן.

אני עובדת שכירה של המבטח החל מתאריך 1 ביוני 2022, ומשמשת בתפקיד אקטוארית ממונה ביטוח כללי מיום 22 בנובמבר 2022.

ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

1) **ההפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי "הפול"¹ או בגין עסקים נכנסים.** חישוב ההפרשה בגין הפול מתבסס על חישוב שבוצע ע"י אקטואר הפול ובאחריותו. לעניין זה, "עסקים נכנסים" - כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת התחייבויות".

2) **ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל.**

אין לחברה ביטוחים משותפים.

¹ התחייבויות הפול מהוונות בריבית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמיית אי נזילות.

3) העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

בוצעה הפחתה בשיעור של 1.6% מסך ההתחייבויות בשייר בגין היעדר מתאם מלא בין הענפים.

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2022 אלפי ₪		
תביעות תלויות	ברוטו	שייר
ענפים שאינם מקובצים:		
רכב רכוש	203,723	203,988
מקיף דירות	59,680	33,454
רכב חובה	1,825,304	833,852
סה"כ ענפים שאינם מקובצים	2,088,707	1,071,294
סה"כ ענפים מקובצים	51,805	39,677
סה"כ ענפים	2,140,512	1,110,971
סה"כ הוצאות עקיפות	72,877	72,877
פער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין הפרמיה שטרם הורווחה		
רכב חובה	17,745	12,820
רכב רכוש	51,894	51,894
מקיף דירות	-	-
סה"כ הערכה אקטוארית	2,283,028	1,248,562

ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפי ביטוח כללי הכוללים במבטח את כל אלה: מקיף לדירות; רכב מנועי – רכוש; רכב מנועי – חובה; ביטוחי נכס המועברים על ידי הבנקים למשכנתאות; מקיף לבתי עסק; אחריות מעבידים ואחריות כלפי צד ג' (כחלק ממקיף דירות ומקיף לבתי עסק בלבד) ואחריות מקצועית:

1. הערכתי את הפרשות המבטח, המפורטות בפרק ב', בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981;

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;

ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;

ד. כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות לתביעות תלויות המפורטות בפרק ב', בגין הענפים שאינם מקובצים: מקיף לדירות, רכב מנועי – רכוש ורכב מנועי – חובה מהוות, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות לתביעות תלויות, המפורט בפרק ב', מהווה, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאין מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה להוצאות עקיפות, המפורטת בפרק ב', מהווה, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות לפרמיה בחסר, המפורטות בפרק ב', מהוות, לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ברמת השייר (ככל שקיים), בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

ד' – הערות והבהרות

1. ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכה אקטוארית של עלות התביעות בענפים הכלולים בהצהרה זו. ההערכה האקטוארית מהווה אומדן הולם לעלות התביעות, ביום ההערכה. ההערכה מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות; האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו; ההנחות הנמצאות בשימוש בהערכה האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה, ולכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה מההערכה האקטוארית.
2. החל מדצמבר 2015 אימצה החברה, עפ"י הנחיית הפיקוח, את עמדת הממונה² (הוראות משלימות לתקנות ולחוזר "ביטול הצבירה"), שעניינה נוהג מיטבי לאקטוארים לחישוב עתודות בביטוח כללי לצורך דיווח כספי, כך שישקפו באופן נאות את ההתחייבויות הביטוחיות. עמדת הממונה מפרטת, בין היתר, עקרונות בבסיס הערכת העתודות: מקצועיות, עקביות וזהירות. לעניין עקרון הזהירות, נקבע כי זהירות משמעה "שהעתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח". כלומר, לגבי העתודה שחושבה ע"י האקטואר, קיים סיכוי סביר למדי (fairly "likely") כי העתודה שנקבעה בשייר תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה, נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות, כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, נקבע כי ככל שישנן מגבלות בנייתו הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת וייתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. המרווח מתייחס הן לסיכון הרנדומלי והן לסיכון הסיסטמי. את הסיכון הרנדומלי ניתן לאמוד בשיטות סטטיסטיות, בעוד אומדן הסיכון הסיסטמי דורש שילוב של שיטות איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. ניתן לתת ביטוי להעדר מתאם מלא בין ענפים שונים לצורך הפחתת המרווח הכולל.
3. החל מספטמבר 2020 ובהתאם לחוזר הפיקוח (חוזר ביטוח 2020-1-9) ההתחייבויות על פי הנוהג המיטבי מהוונות בריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 80% פרמית אי נזילות עבור ענף רכב חובה וענפי החבויות ובתוספת 50% פרמית אי נזילות עבור ענפי הרכוש.

² "חוזר 2019-1-3; עמדת ממונה, נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי".

בנוסף נלקח בחשבון הפער בין השווי ההוגן והשווי בספרים של נכסים שאינם סחירים (להלן "UGL"), תוך הנחה שההפרשות מוחזקות למול נכסים הולמים שזמני פירעונם ו/או רמת הנזילות שלהם מותאמים לזרם התשלומים הצפוי של התביעות בעתיד. הנכסים הוקצו בהתאם לנוהל שאושר על ידי דירקטוריון החברה, ובהתאם להבהרות שפורסמו בחודש יוני 2020 על ידי רשות שוק ההון, שקבעו שניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT. יתרת העתודה לאחר הפחתת ה-UGL אינה יורדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבות הן עבור העתודה לתביעות תלויות והן עבור העתודה לסיכונים שטרם חלפו עבור כל אחת מהן בנפרד, וזאת בהתאם להבהרה הנוספת שפורסמה בחודש פברואר 2023 על ידי רשות שוק ההון.

4. בשנת 2022 עדכנה החברה את מרווח הסיכון, באופן הנותן ביטוי להיעדר מתאם מלא בין הענפים. העדכון הביא להפחתת ההתחייבויות בשייר בסך של כ- 20 מיליון ש"ח.

5. מכוח זכות שיבוב שהוענקה לו בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי (להלן: "השיבוב"), נהג הביטוח הלאומי (להלן - המל"ל) להגיש נגד חברות הביטוח תביעות שיבוב בגין תגמולים ששולמו על ידו לנפגעי תאונות דרכים שהן גם תאונות עבודה, ואשר מכוסות בפוליסות ביטוח רכב חובה שהפיק מבטח. ביום 4 באוגוסט 2021, או בסמוך לכך, נחתמו הסכמים בין המל"ל לבין כל אחת מחברות הביטוח הפעילות בתחום, לרבות הפול, ולפיהם, ההתחשבנות ביחס לתאונות שאירעו עד ה-31 בדצמבר 2022 תמשיך להתקיים פרטנית כבעבר (למעט העובדה שתקופת ההתיישנות ביחס לנזקים שאירעו בשנים 2014-2016 תוארך בשנה אחת), אך החברות יעבירו מקדמה כספית למל"ל בגין השנים 2014-2018, בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, שכנגדה יקוזזו תשלומים בגין תאונות משנים אלה. החל מ-1 לינואר 2023 משתנה שיטת ההתחשבנות, והיא תבוצע מראש על ידי העברת שיעור מסויים מהפרמיה למל"ל באמצעות קרנית. השיעור שנקבע ברמת שוק, לשנות החיתום 2023-2024 הועמד על 10% מהפרמיה, והשיעור לשנת חיתום 2025 ואילך הועמד על 10.95% מהפרמיה. שיעור זה נקבע על בסיס ממוצע שוק, וזאת למרות השונות הקיימת בין החברות בהתאם לתמהיל התיק היחודי לכל חברה. החברה ביצעה התאמות במודל האקטוארי לקביעת ההתחייבויות בענף רכב חובה בהתאם להסדר זה.

6. עבור ענפים מקובצים, כהגדרתם בחוזר המפקח (חוזר 1-3-2019), חוות הדעת האקטוארית ניתנת על סך ההפרשות בגין כל הענפים (מקובצים ושאינם מקובצים) בכללותם, וזאת מפאת רמת אי ודאות גבוהה.

23 מרס, 2023

רויטל פיצ'ון.F.I.L.A.

תאריך

הצהרת אקטואר לעסקי ביטוח בריאות דצמבר 2022

איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ ("המבטח") להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – "ההפרשות") ליום 31 בדצמבר 2022, כפי שמפורט להלן.

נכון לתאריך הדוח אני עובדת שכירה של המבטח, התמניתי לתפקיד ביום ה-23 במאי 2021. אין לי קשרים עסקיים עם החברה, או עם בעל עניין בחברה או עם בן משפחה של בעל עניין.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם הנושאים הבאים:

1) ההפרשה שחושבה בגין עסקים נכנסים. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בסימן ג' בפרק 1 לחלק 2 של שער 5 לעניין "מדידת ההתחייבויות". אין למבטח עסקים מסוג זה.

2) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם המבטח אינו מבטח מוביל.
אין למבטח עסקים מסוג זה.

2. נתונים המצורפים לפסקת חוות הדעת האקטוארית

א. פירוט סכומי ההפרשות

<u>ענף</u>	<u>ברוטו</u>	<u>שייר</u>
<u>תביעות תלויות כולל IBNR</u>		
הוצאות רפואיות	9,824	7,817
מחלות קשות	21,326	16,090
תאונות אישיות	138,947	135,108
נסיעות לחול	1,718	1,718
סה"כ עקיפות	2,178	2,178
<u>סה"כ</u>	173,994	162,910

ב. השפעת שינויים/עדכונים על ההפרשות

השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ₪, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר :

1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה – לא נדרשה התאמה מסוג זה בתקופת הדוח.

2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון – סכום ההתאמה של ההפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים הינו קיטון של 6.0 מלש"ח בברוטו ו-4.6 מלש"ח בשייר.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בתת ענף ביטוח הבריאות – הוצאות רפואיות, מחלות קשות ותאונות אישיות :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי.

א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981.

ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון.

ג. כללים אקטואריים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב' לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי, עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתת ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. ענף נסיעות לחו"ל מוערך ומחושב על ידי אקטוארית הממונה בענפי ביטוח כללי, גב' רויטל פיצ'ון.

פרק ד' – הערות והבהרות

1. **סוגי העתודות וההנחות**
פרטים אודות סוגי העתודות, שיעורי הריבית וכו' נכללים בבאור 35 לדוחות הכספיים.
2. **אי וודאות סטטיסטית ואקטוארית**
ההפרשות המפורטות בפרק ב' נגזרות מהערכות אקטואריות של עלות התביעות בענפים הכלולים בהצהרה זו. הערכות אלו מהוות הערכות הולמות לעלות התחייבויות המבטח. למרות זאת, ייתכן שעלות ההתחייבויות בפועל לא תתפתח במדויק לפי הערכות, וכמו כן קיימת אפשרות שתהיה שונה מהותית מהערכות אלו.
3. **חשיפה להתפתחויות ולשינויים עתידיים**
בעתיד יתכנו שינויים והתפתחויות בכל הקשור לתנאי שוק ביטוח הבריאות בישראל, עקב שינויי רגולציה, החלטות בתי דין, התפתחויות טכנולוגיות ושינויים בתנאים חברתיים וסביבתיים. גורמים אלו לא ניתנים לחיזוי מראש ועשויים להשפיע על העלות הסופית של התביעות, ולכן על ההערכה האקטוארית להפרשות.

טטיאנה פופקוב F.I.L.A.A
שם האקטואר הממונה

אקטוארית ביטוח בריאות
תפקיד

23.03.2023
תאריך